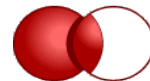

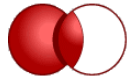
**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH**

**REVIZORSKI IZVJEŠTAJ
O NAJVAŽNIJIM NALAZIMA I PREPORUKAMA
ZA 2019/2020. GODINU**

Sarajevo, decembar 2020. godine

**REVIZORSKI IZVJEŠTAJ
O NAJVAŽNIJIM NALAZIMA I PREPORUKAMA
ZA 2019/2020. GODINU**

Broj: 01-11-2573/20

Sarajevo, decembar 2020. godine

SADRŽAJ

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA	3
1 UVOD	4
2 ULOGA I CILJ REVIZIJE JAVNOG SEKTORA	5
3 PLANIRANE I IZVRŠENE REVIZIJE ZA 2019/2020. GODINU.....	6
3.1. FINANSIJSKA REVIZIJA.....	10
3.1.1 Rezime najvažnijih nalaza	10
3.1.2 Mišljenja revizora	11
3.1.3 Date preporuke za 2019. godinu i realizacija preporuka iz prethodnih izvještaja.....	13
3.1.4 Izvještaj o izvršenju Budžeta Federacije BiH i korisnici Budžeta Federacije BiH	14
3.1.4.1 Najvažniji nalazi i preporuke.....	15
3.1.5 Kantoni i kantonalni budžetski korisnici.....	33
3.1.5.1 Najvažniji nalazi i preporuke.....	35
3.1.6 Gradovi i općine	49
3.1.6.1 Najvažniji nalazi i preporuke.....	50
3.1.7 Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	56
3.1.7.1 Najvažniji nalazi i preporuke.....	59
3.1.8 Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	74
3.1.8.1 Najvažniji nalazi i preporuke.....	76
3.2 REVIZIJA UČINKA	90
3.2.1 Najvažniji nalazi i preporuke revizije učinka	90
3.2.1.1 Revizija učinka „Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine“	91
3.2.1.2 Revizija učinka „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“	94
3.2.2 Praćenje realizacije preporuka revizije učinka	97
3.2.2.1 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Planiranje Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine“	97
3.2.2.2 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje smještajnim kapacitetima budžetskih korisnika FBiH“	98
3.2.2.3 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost postupka izdavanja građevinskih dozvola u lokalnoj upravi“	98
4 IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI IZVJEŠTAJA O IZVRŠENJU BUDŽETA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2019. GODINU.....	101

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA

S velikim zadovoljstvom Parlamentu Federacije BiH i javnosti predstavljam Revizorski izvještaj o najvažnijim nalazima i preporukama za 2019/2020. godinu, kao rezultat predanog, timskog rada svih zaposlenika Ureda za reviziju. Izvještaj predstavlja zakonsku obavezu i u njemu su sažeti najvažniji nalazi i preporuke izvršenih finansijskih revizija i revizija učinka, sa analizom implementacije preporuka datih u prethodnom periodu.

U 2020. godini cijeli svijet se suočio sa velikim izazovom – kako se prilagoditi novonastaloj situaciji izazvanoj pojavom pandemije COVID-19, pa tako i Ured za reviziju. Uprkos proglašenom vanrednom stanju, koje je podrazumijevalo i brojna ograničenja za poslovne subjekte u svrhu sprečavanja pojave i širenja koronavirusa, uspješno smo se prilagodili novim uslovima rada, vodeći računa o planiranim aktivnostima.

Obavezne finansijske revizije završene su u roku utvrđenom Zakonom o reviziji institucija u FBiH, blagovremeno dostavljene subjektima revizije i nadležnim institucijama i objavljene na internet-stranici Ureda. Ostali revizorski izvještaji kontinuirano su objavljivani, što je rezultiralo uspješno i na vrijeme realizovanim planom revizija za 2019/2020. godinu. Od planiranih 90, Ured za reviziju izvršio je 89 finansijskih revizija. Jedna je obustavljena zbog nemogućnosti dobivanja revizorskih dokaza. Za finansijske izvještaje dato je 35 pozitivnih, 45 mišljenja s rezervom, 8 negativnih i jedno suzdržano mišljenje. Za usklađenost sa zakonskim i drugim propisima dato je 11 pozitivnih, 74 mišljenja s rezervom i 4 negativna mišljenja. Revidiranim institucijama data je 1.521 preporuka. Kao i prethodnih godina, veliki broj subjekata revidirali smo prvi put i obuhvatili smo ključne oblasti poput zdravstva, zapošljavanja i komunalnih usluga na cijeloj teritoriji Federacije BiH.

U 2020. godini objavljeno je pet izvještaja revizije učinka. Obuhvaćene su oblasti stečajnog postupka i zaštite Jadranskog mora. Izvršeno je i praćenje realizacije preporuka iz tri ranije objavljena izvještaja, s ciljem osiguranja adekvatnije implementacije datih preporuka. Ostvarena je značajna međunarodna saradnja u okviru projekta paralelne revizije učinka, što je rezultiralo razmjenom iskustava s drugim vrhovnim revizijskim institucijama.

U ovoj godini imenovana je nova Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju, što je od velikog značaja za daljnji rad i rezultate revizije. Nastojat ćemo podići nivo saradnje kako bi se osigurao parlamentarni nadzor i implementacija preporuka. I ovaj Izvještaj treba da posluži Komisiji kao alat za zahtijevanje odgovornosti od revidiranih subjekata i za poduzimanje korektivnih mjera.

Iako naredni period nosi veliku neizvjesnost, Ured za reviziju nastavit će djelovati u najboljem društvenom interesu, uz maksimalno uvažavanje svih okolnosti, kako bi ispunio svoj osnovni cilj – pokretanje promjena u životima građana.

Dževad Nekić

Generalni revizor

1 UVOD

Revizorski izvještaj o najvažnijim nalazima i preporukama¹ je obavezan godišnji izvještaj Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine. On sadrži najvažnije nalaze i preporuke iz obavljenih finansijskih i revizija učinka, te Izvještaj o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta Federacije BiH, shodno članu 16. stav 6) Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH².

Glavi korisnik Godišnjeg izvještaja je Parlament Federacije BiH, a njegova svrha je da objedini informacije iz obavljenih revizija u datoj godini, te da na taj način pruži na jednom mjestu informacije o korištenju i upravljanju javnim sredstvima u Federaciji BiH. Također, njegovim objavljivanjem dostupan je i široj javnosti.

S obzirom na to da je 2020. godina obilježena pandemijom COVID-19 koja je imala značajan efekat na društvo u cjelini, kao i na način obavljanja poslova i rada institucija, i sam Ured za reviziju morao se prilagoditi kako bi rizike po revizije sveo na minimum. Terminski planovi prilagođeni su subjektima revizije, kontakti i dokumentacija pretežno su razmijenjeni elektronskim putem, što je omogućilo da se posao obavlja u kontinuitetu i plan realizuje u utvrđenom roku. Svi izvještaji su dostavljeni shodno Zakonu o reviziji i objavljeni na internet-stranici Ureda. Pravovremeno izvršavanje svih navedenih aktivnosti omogućilo je i da se ovaj Izvještaj kompletira.

Godišnji izvještaj je strukturiran na način da slijedi organizaciju Ureda za reviziju. Budući da je u nadležnosti Ureda za reviziju preko 2.000 subjekata u Federaciji BiH, uspostavljene su četiri organizacione jedinice, i to prema grupama subjekata: Sektor za finansijsku reviziju institucija Federacije BiH, koji obavlja 20 obaveznih godišnjih revizija određenih Zakonom o reviziji i određeni broj revizija korisnika Budžeta FBiH; Sektor za finansijsku reviziju kantona, gradova i općina; Sektor za finansijsku reviziju javnih preduzeća, Sektor za finansijsku reviziju zavoda, fondova i agencija i Sektor za reviziju učinka.

Predstavljeni su prvo najvažniji nalazi i preporuke finansijskih revizija obavljenih u skladu s Planom revizije 2019/2020. godine po vrstama subjekata, zatim najvažniji nalazi i preporuke obavljenih revizija učinka. U Izvještaju se također daju određeni statistički podaci i finansijski pokazatelji.

¹ U daljem tekstu: Godišnji izvještaj

² „Službene novine FBiH“, broj 22/06; u daljem tekstu: Zakon o reviziji

2 ULOGA I CILJ REVIZIJE JAVNOG SEKTORA

Ured za reviziju je vrhovna revizijska institucija³ koja vrši reviziju institucija u FBiH i koja o svom radu pravovremeno i javno informiše Parlament FBiH i javnost. Njegova uloga, nadležnosti i djelokrug rada definisani su Zakonom o reviziji, a svojim radom promoviše efikasnost, odgovornost, efektivnost i transparentnost javnog sektora.

Vrhovne revizijske institucije u Bosni i Hercegovini o svom radu primarno informišu nadležne parlamente kao najviša zakonodavna tijela. Parlamenti mogu, na osnovu revizijskih nalaza i preporuka, poduzimati odgovarajuće korektivne mjere s ciljem poboljšanja upravljanja javnim sredstvima i pružanja efikasnijih i učinkovitijih usluga građanima. Ured za reviziju saraduje i sa drugim nadležnim institucijama (npr. organima za provođenje zakona) kako bi osigurao što bolje efekte rada.

Cilj vrhovnih revizorskih institucija jeste da ispitivanjem upravljanja i upotrebe javnih resursa budu važan dio ciklusa odgovornosti, odnosno ključna komponenta demokratskog sistema. Kako bi se to postiglo, VRI moraju biti nezavisne i slobodne od usmjeravanja ili miješanja zakonodavne i izvršne vlasti u odabiru predmeta revizije, planiranju, vršenju i izvještavanju revizija i organizovanju njihovog poslovanja.⁴

Tri osnovne vrijednosti i koristi VRI prikazane su u dijagramu:

³ U daljem tekstu: VRI

⁴ INTOSAI P-12: Vrijednosti i koristi VRI

3 PLANIRANE I IZVRŠENE REVIZIJE ZA 2019/2020. GODINU

Planom revizije za 2019/2020. godinu predviđeno je 90 finansijskih revizija, koje uključuju reviziju finansijskih izvještaja za 2019. godinu i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima, te četiri revizije učinka. U planiranom roku izvršeno je 89 finansijskih revizija, a jedna⁵ je obustavljena jer se nisu stvorili uslovi za njeno izvršenje. Urađene su revizije Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH i federalnih budžetskih korisnika, gradova, općina, zavoda, fondova, agencija, javnih ustanova i preduzeća s većinskim državnim kapitalom. Finansijskim revizijama obuhvaćeno je i praćenje realizacije preporuka datih u prethodnim revizijama, kao i analiza poduzetih mjera na osnovu preporuka.

Objavljeno je i pet izvještaja revizije učinka, od kojih su se tri odnosila na praćenje realizacije preporuka iz ranijih izvještaja. Budući da je u 2020. godini povećan broj zaposlenih u Sektoru za reviziju učinka, objavljen je jedan izvještaj o praćenju realizacije preporuka više u odnosu na Plan.

Pregled izvršenih revizija za 2019/2020. godinu:

A. FINANSIJSKA REVIZIJA		
R. B.	Naziv subjekta revizije	Budžet/ Finansijski plan u KM
	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH	2.701.845.731
1.	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu	2.701.845.731
	Korisnici Budžeta FBiH	2.458.991.280
2.	Parlament Federacije BiH	15.923.325
3.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	3.132.503
4.	Vlada Federacije BiH	41.004.546
5.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	8.975.688
6.	Federalno ministarstvo pravde	4.376.305
7.	Federalno ministarstvo finansija	925.293.319 ⁶
8.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	37.648.769
9.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	355.738.164
10.	Federalno ministarstvo zdravstva	43.884.845
11.	Federalno ministarstvo trgovine	1.636.601
12.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	5.793.370
13.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	76.614.205
14.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	335.965.877
15.	Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta	10.887.057

⁵ Revizija „Pretisa“ d.d. Vogošća

⁶ U okviru planiranog budžeta Federalnog ministarstva finansija, na otplatu vanjskog i unutrašnjeg duga odnosi se 709.962.869 KM.

16.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	477.962.623
17.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	10.945.437
18.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	25.603.156
19.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	8.627.266
20.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	6.847.315
21.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH	32.718.861
22.	Federalno tužilaštvo	3.953.894
23.	Federalna uprava za civilnu zaštitu	22.610.754
24.	Federalna novinska agencija	2.847.400
	Kantoni	1.854.801.972
25.	Kanton Sarajevo	1.055.753.584
26.	Hercegovačko-neretvanski kanton	242.494.657
27.	Srednjobosanski kanton	243.075.953
28.	Unsko-sanski kanton	224.606.784
29.	Županija Zapadnohercegovačka	88.870.994
	Korisnici budžeta kantona	223.541.938
30.	Skupština Kantona Sarajevo	4.263.592
31.	Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona	1.755.500
32.	Skupština Bosansko-podrinjskog kantona	1.200.000
33.	Ministarstvo finansija Hercegbosanske županije	4.605.963
34.	Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona	28.388.525
35.	Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona	15.557.959
36.	Ministarstvo finansija Županije Posavske	1.431.070
37.	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	82.177.394
38.	Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	28.139.686
39.	Direkcija za puteve Kantona Sarajevo	33.419.411
40.	Kantonalna direkcija za ceste Zeničko-dobojskog kantona	18.222.008
41.	Uprava za ceste Hercegbosanske županije	4.380.830
	Gradovi i općine	106.545.376
42.	Grad Cazin	27.924.141
43.	Grad Široki Brijeg	15.598.350
44.	Općina Neum	8.429.500
45.	Općina Kiseljak	7.827.106
46.	Općina Kalesija	13.612.564
47.	Općina Kakanj	26.755.747
48.	Općina Odžak	6.397.968
	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	809.468.120
49.	Finansijsko-informatička agencija	4.325.000
50.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH	171.428.000
51.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	421.229.000
52.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	17.934.842
53.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	50.288.700
54.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	30.463.429
55.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	1.856.847
56.	JU Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona	1.832.175
57.	JU Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo	5.241.800
58.	Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica	5.148.000
59.	JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo	12.738.500

60.	JU Bolnica Travnik	17.577.000
61.	JU „Opća bolnica Konjic“	6.339.800
62.	Opća bolnica Tešanj	11.214.800
63.	Hrvatska bolnica „Dr. fra Mato Nikolić“ Nova Bila	12.689.750
64.	Županijska bolnica Orašje	7.430.320
65.	Gradska ljekarna Mostar ⁷	3.066.888
66.	JZU „Gradske apoteke“ Tuzla	8.522.145
67.	JU Apoteka „Zdravlje“ Zenica ⁸	6.271.688
68.	Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite „Ljubuški“	1.417.000
69.	JZU Centar za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje „Iliđa“ Gradačac	3.844.255
70.	ZU Lječilište „Gata“ Bihać	2.252.688
71.	Studentski centar Sveučilišta u Mostaru	2.955.500
72.	JU Ceste Županije Zapadnohercegovačke	3.400.000
	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	1.181.918.005
73.	BH Telecom d.d. Sarajevo	512.645.000
74.	JP Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar	205.953.000
75.	Hrvatska pošta d.o.o. Mostar	25.984.059
76.	JP BH Pošta d.o.o. Sarajevo	94.870.000
77.	Javno preduzeće Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo	95.400.000
78.	Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo	106.764.665
79.	Šumskoprivredno društvo „Srednjobosanske šume“ d.o.o. Donji Vakuf	40.353.526
80.	Rudnik soli „Tuzla“ d.d. Tuzla	15.294.040
81.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Rad“ d.o.o. Sarajevo	39.467.000
82.	Javno komunalno uslužno preduzeće „Komunalije“ d.o.o. Velika Kladuša ⁹	9.575.740
83.	„Vodovod“, društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar	11.315.000
84.	Javno preduzeće za vodoprivrednu djelatnost „Spreča“ d.d. Tuzla	2.813.788
85.	Javno preduzeće „Vodokom“ d.o.o. Kakanj	4.387.551
86.	Hidrogradnja d.d. Sarajevo – u stečaju ¹⁰	6.515.646
87.	Javno preduzeće „Olimpijski bazen Otoka“ d.o.o. Sarajevo	2.813.690
88.	Hotelsko-turističko društvo „Zenit-Bro“ d.o.o. Neum	2.548.100
89.	Javno poduzeće „Parkovi“ d.o.o. Ljubuški	5.217.200
	B. REVIZIJA UČINKA	
R. B.	Naziv revizije učinka	
1.	Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine	
2.	Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora	
3.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Planiranje Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine“	
4.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje smještajnim kapacitetima budžetskih korisnika FBiH“	
5.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost postupka izdavanja građevinskih dozvola u lokalnoj upravi“	

⁷ Gradska ljekarna Mostar – nije donesen finansijski plan za 2019. godinu; iskazani ostvareni prihodi za 2019. godinu

⁸ JU Apoteka „Zdravlje“ Zenica – nije donesen finansijski plan za 2019. godinu; iskazani ostvareni prihodi za 2019. godinu

⁹ Javno komunalno uslužno preduzeće „Komunalije“ d.o.o. Velika Kladuša – nije donesen godišnji finansijski plan za 2019. godinu; iskazani ostvareni prihodi za 2019. godinu

¹⁰ Hidrogradnja d.d. Sarajevo – u stečaju – nije donesen godišnji finansijski plan za 2019. godinu; iskazani ostvareni prihodi za 2019. godinu

3.1. FINANSIJSKA REVIZIJA

3.1.1 Rezime najvažnijih nalaza

Izvršenim revizijama utvrđeni su propusti koji su uticali na mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja sa zakonskim i drugim propisima. Najčešći propusti, konstatovani u nalazima izvještaja, daju se u nastavku.

- **Finansijsko upravljanje i kontrola u javnom sektoru još uvijek nije uspostavljeno i dizajnirano u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH.**
- **Interna revizija kod većine subjekata nije uspostavljena u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH,¹¹ iako je ovaj Zakon donesen još 2008. godine.**
- **Planiranje, donošenje i izvršenje budžeta i finansijskih planova kod pojedinih subjekata revizije nije vršeno u skladu sa zakonskim i ostalim propisima, niti su mjereni učinci u odnosu na uložena javna sredstva.**
- **Nabavke roba i usluga nisu vršene u potpunosti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Nepravilnosti i nedostaci kod provođenja javnih nabavki konstatovani su u dijelu: planiranja nabavki, blagovremenog pokretanja postupka nabavki, izbora postupka nabavki, izrade tenderske dokumentacije, zaključivanja i realizacije ugovora sa izabranim dobavljačima. Kod značajnog broja nabavki ponavljan je postupak, dio nabavki izvršen je po ugovorima zaključenim u prethodnom periodu i bez provođenja postupka javnih nabavki.**
- **Obaveze po osnovu pravosnažnih sudskih presuda i sudskih rješenja o izvršenju iz radnog odnosa i stečenih prava po važećim zakonskim propisima, nastale u tekućoj i prethodnim godinama, nisu iskazane na odgovarajućim bilansnim pozicijama rashoda i izdataka u skladu sa zakonskim propisima i važećim aktima, što je uticalo na tačnost iskazanih finansijskih rezultata u pripadajućim obračunskim periodima, kao i akumuliranih deficita. Odgađanje rješavanja i izmirenja navedenih obaveza ima za posljedicu povećanje izdataka na teret javnih sredstava po osnovu obračunatih zatezних kamata i sudskih troškova.**
- **Godišnji popis imovine i obaveza i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem nije se vršilo u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i drugim relevantnim propisima, zbog čega se ne može potvrditi da je uspostavljen adekvatan nadzor nad zaštitom javne imovine.**
- **Značajan broj institucija i organa za dio stalnih sredstava (zemljišta i građevinski objekti), iskazanih u poslovnim knjigama, ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju kojom se potvrđuje vlasništvo nad njima.**

¹¹ „Sl. novine FBiH“, broj 47/08

- Nije riješen status imovine i obaveza institucija koje su u prethodnom periodu postale državne institucije (prijašnje Federalno ministarstvo odbrane i Vojska Federacije BiH, Carinska uprava i Obavještajno-sigurnosna agencija).
- Odobranje, realizacija i nadzor nad namjenskim korištenjem dijela tekućih i kapitalnih transfera nisu vršeni uz dosljednu primjenu zakonskih i drugih važećih propisa. To se posebno odnosi na donošenje programa utroška sredstava sa odgovarajućim kriterijima, realizaciju i praćenje njihovog izvršenja, kao i na mjerenje učinka u odnosu na uložena javna sredstva, zbog čega se ne može potvrditi transparentnost i opravdanost dodijeljenih sredstava i izvršenih ulaganja. Dio tekućih i kapitalnih transfera planiran je i odobren, a da prethodno nisu doneseni strateški planovi.
- Porezi i doprinosi ne uplaćuju se u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak, Zakonom o doprinosima i drugim propisima, što utiče na priliv sredstava u fondove penzijsko-invalidskog osiguranja, zdravstva i zapošljavanja.
- Ugovori o djelu sa vanjskim saradnicima odnosili su se uglavnom na poslove iz nadležnosti revidirane institucije i poslove koji su utvrđeni pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji. Saradnici su angažovani bez utvrđenih pravila i procedura u pogledu vrste posla, visine naknade, trajanja ugovora i izvještavanja o obavljenom poslu.
- Naknade članovima komisija isplaćivane su i za obavljanje poslova iz nadležnosti institucija, koji predstavljaju redovne poslove zaposlenika utvrđene pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, zbog čega se ne može potvrditi opravdanost isplate.
- Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja preduzeća u većinskom državnom vlasništvu nisu u potpunosti primjenjivala odredbe Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), što je za posljedicu imalo da nisu realno iskazana sredstva, obaveze, finansijski rezultat, a samim tim ni kapital.
- U Federaciji BiH još uvijek nisu usvojeni Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor. Svrha usvajanja ovih standarda je izrada pouzdanih finansijskih izvještaja, koji će biti interno i eksterno uporedivi.

3.1.2 Mišljenje revizora

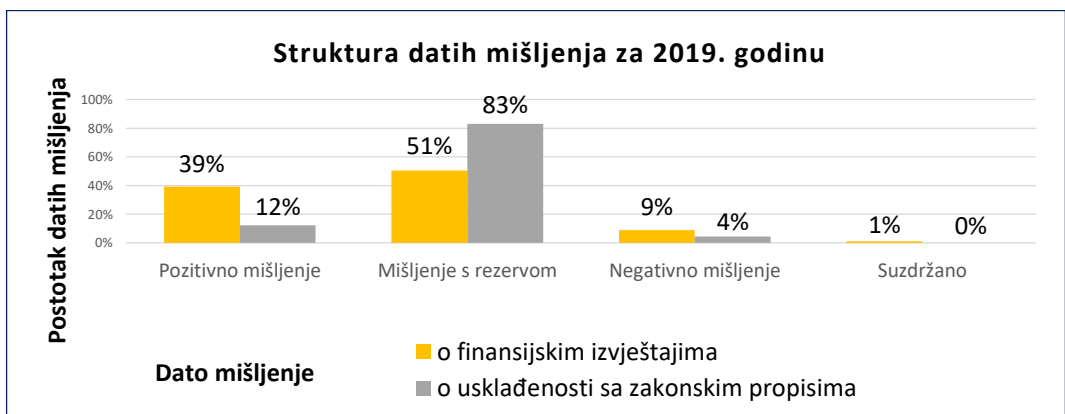
U tabeli je zbirni pregled mišljenja datih subjektima revizije za 2019. godinu, prema nivou vlasti i načinu organizovanja:

Redni broj	Grupe subjekata revizije	Dato mišljenje								Ukupno revidirano
		o finansijskim izvještajima				o usklađenosti sa zakonskim propisima				
		Positivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano	Positivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu	0	1	0	0	0	1	0	0	1
2	Korisnici Budžeta FBiH	17	6	0	0	5	18	0	0	23
3	Kantoni i kantonalni budžetski korisnici	5	10	1	1	1	16	0	0	17
4	Gradovi i općine	0	7	0	0	0	6	1	0	7
5	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	9	13	2	0	2	21	1	0	24
6	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	4	8	5	0	3	12	2	0	17
Ukupno:		35	45	8	1	11	74	4	0	89

Napominjemo da je u 19 izvještaja (devet sa pozitivnim mišljenjem,¹² osam sa mišljenjem s rezervom i dva sa negativnim mišljenjem), u skladu sa ISSAI-jem 1706,¹³ skrenuta pažnja na određena pitanja od značaja za korisnike izvještaja, koja nisu uticala na mišljenja.

Također, uz mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima, u 26 izvještaja (četiri sa pozitivnim mišljenjem, 21 sa mišljenjem s rezervom i jedan sa negativnim mišljenjem) skrenuta je pažnja/istaknuta su određena značajna pitanja.

¹² Positivno mišljenje o finansijskim izvještajima – mišljenje koje je izrazio revizor kada je zaključio da su finansijski izvještaji sastavljeni, u svim značajnim odredbama, u skladu sa primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Positivno mišljenje o usklađenosti – mišljenje koje je izrazio revizor kada je zaključio da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

¹³ Odjeljci za isticanje pitanja i odjeljci o drugim pitanjima u nezavisnom revizorskom izvještaju

3.1.3 Date preporuke za 2019. godinu i realizacija preporuka iz prethodnih izvještaja

Nakon izvršenih finansijskih revizija za 2019. godinu data je 1.521 preporuka za 89 subjekata. Kod 41 subjekta izvršena je analiza i ocjena postupanja po preporukama datim u izvještajima iz prethodnih godina. Kod 10 subjekata nije vršena ocjena postupanja po preporukama s obzirom na to da je od prethodne revizije proteklo deset i više godina, a preostalih 38 subjekata revidirano je prvi put.

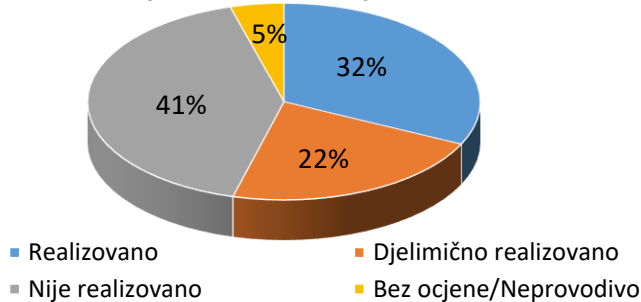
U tabeli je pregled broja datih preporuka za 2019. godinu i postupanja po preporukama iz ranijih revizija:

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Broj datih preporuka za 2019. godinu	Postupanje po preporukama datim u izvještajima iz prethodnih godina					UKUPNO 8 (4+5+6+7)
			Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo		
1	2	3	4	5	6	7		
1.	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu	28	2	4	19	22	47	
	<i>postotak</i>		4%	8%	41%	47%	100%	
2.	Korisnici Budžeta FBiH	366	73	82	167	8	330	
	<i>postotak</i>		22%	25%	51%	2%	100%	
3.	Kantoni i kantonalni budžetski korisnici	305	31	30	101	3	165	
	<i>postotak</i>		19%	18%	61%	2%	100%	
4.	Gradovi i općine	144	11	4	4	5	24	
	<i>postotak</i>		46%	17%	17%	20%	100%	
5.	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	436	57	25	38	9	129	
	<i>postotak</i>		44%	19%	30%	7%	100%	
6.	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	242	39	18	31	3	91	
	<i>postotak</i>		43%	20%	34%	3%	100%	
UKUPNO		1521	213	163	360	50	786	
<i>postotak</i>			27%	21%	46%	6%	100%	

Kao što se vidi iz tabele, značajan broj preporuka nije realizovan ili je djelimično realizovan, što znači da nisu otklonjeni ranije utvrđeni propusti i nepravilnosti. Kod 41 subjekta kod kojeg je vršena ocjena postupanja po datim preporukama, od 786 realizovano je samo 213 preporuka. S obzirom na to da je slična situacija utvrđena i prethodnih godina, može se konstatovati da realizacija preporuka nije na zadovoljavajućem nivou i da bi u narednom periodu trebalo konačno poduzeti ozbiljne aktivnosti i mjere na njihovoj realizaciji, a sve s ciljem efikasnijeg i efektivnijeg korištenja javnog novca.

Postupanje po preporukama datim u prethodnim revizijama

3.1.4 Izvještaj o izvršenju Budžeta Federacije BiH i korisnici Budžeta Federacije BiH

Izvršene su planirane revizije Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu i finansijskih izvještaja korisnika Budžeta FBiH za 2019. godinu. U okviru Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu izvršena je revizija finansijskih transakcija Budžeta FBiH, prihoda i primitaka, te servisiranje unutrašnjeg i vanjskog duga koji se evidentira u Glavnoj knjizi Trezora.

U tabeli je pregled ostvarenih rashoda i izdataka po budžetskim korisnicima, sa datim mišljenjem.

Red. broj	Subjekti revizije	Ostvareni rashodi i izdaci u KM	Dato mišljenje	
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima
1	2	3	4	5
1.	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu	2.194.567.162	S rezervom	S rezervom
2.	Parlament Federacije BiH	13.868.934	Pozitivno	S rezervom
3.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	2.398.815	S rezervom	S rezervom
4.	Vlada Federacije BiH	32.565.968	Pozitivno	S rezervom
5.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	8.791.167	Pozitivno	Pozitivno
6.	Federalno ministarstvo pravde	3.954.617	Pozitivno	S rezervom
7.	Federalno ministarstvo finansija	798.441.990	Pozitivno	S rezervom
8.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	34.370.472	Pozitivno	S rezervom
9.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	64.129.230	S rezervom	S rezervom
10.	Federalno ministarstvo zdravstva	43.881.965	S rezervom	S rezervom
11.	Federalno ministarstvo trgovine	1.492.218	Pozitivno	Pozitivno
12.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	4.925.974	Pozitivno	S rezervom

Red. broj	Subjekti revizije	Ostvareni rashodi i izdaci u KM	Dato mišljenje	
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima
1	2	3	4	5
13.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	73.139.225	Pozitivno	S rezervom
14.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	319.740.011	Pozitivno	S rezervom
15.	Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta	10.411.972	Pozitivno	Pozitivno
16.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	474.135.211	S rezervom	S rezervom
17.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	11.510.263	S rezervom	S rezervom
18.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	25.234.736	Pozitivno	Pozitivno
19.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	8.495.831	Pozitivno	S rezervom
20.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	6.579.449	Pozitivno	S rezervom
21.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH	16.683.677	S rezervom	S rezervom
22.	Federalno tužilaštvo	1.575.765	Pozitivno	Pozitivno
23.	Federalna uprava za civilnu zaštitu	12.212.209	Pozitivno	S rezervom
24.	Federalna novinska agencija	2.672.750	Pozitivno	S rezervom

3.1.4.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Nakon provedenih revizija pojedinačnih budžetskih korisnika FBiH za 2019. godinu i Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu dati su odgovarajući nalazi i preporuke. Ured za reviziju svake godine u svojim izvještajima ukazuje na probleme u upravljanju i raspolaganju javnim sredstvima i, u skladu s tim, daje preporuke. Međutim, značajan broj ostaje nerealizovan. Najviše nerealizovanih preporuka sistemskog je karaktera, tako da se utvrđene nepravilnosti ponavljaju iz godine u godinu.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Sistem internih kontrola kod većine revidiranih korisnika Budžeta FBiH još uvijek nije u potpunosti uspostavljen prema prihvaćenom modelu sistema internih kontrola (COSO model) ni u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH i ostalim pratećim zakonskim i drugim propisima koji regulišu ovu oblast.

Vlada FBiH i Federalno ministarstvo finansija, kao najodgovorniji u lancu finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru, u okviru svojih nadležnosti trebaju poduzeti aktivnosti na konačnoj uspostavi sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH i Strategijom javne interne finansijske kontrole u FBiH.

- Budžeti, odnosno planirana finansijska sredstva, nisu usklađeni sa godišnjim planovima rada ministarstava, niti su kod većine korisnika planirana sredstva ostvarena od obavljanja poslova iz nadležnosti.

Potrebno je da budžetski korisnici, u saradnji sa Federalnim ministarstvom finansija, u svojim budžetskim zahtjevima na stavci prihoda planiraju sredstva koja ostvaruju obavljanjem poslova iz nadležnosti i za koje je utvrđena namjena.

- Registar budžetskih korisnika nije u potpunosti usklađen sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika Budžeta FBiH.

Nastaviti aktivnosti na usklađivanju Registra budžetskih korisnika sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika Budžeta FBiH.

- Nisu poduzimane sve Zakonom o budžetima u FBiH propisane radnje na naplati potraživanja u nadležnosti budžetskih korisnika.

Poduzeti aktivnosti koje se odnose na naplatu potraživanja, u skladu s članom 46. Zakona o budžetima u FBiH.

- Većina budžetskih korisnika nije uspostavila internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.

Uspostaviti internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.

- Budžetski korisnici nisu, u skladu sa Strategijom za borbu protiv korupcije 2015-2019. godine, donijeli planove integriteta i akcione planove za borbu protiv korupcije.

U saradnji sa antikorupcionim timom Vlade FBiH donijeti potrebne akte u borbi protiv korupcije na nivou FBiH.

- Nisu svi budžetski korisnici izvršili ocjenjivanje državnih službenika i namještenika u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH.

Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika u federalnim organima uprave vršiti u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH, Pravilnikom o ocjenjivanju rada državnih službenika u organima državne službe u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

- Tekući i kapitalni transferi u većini slučajeva planirani su bez strateških dokumenata i stvarnih i realnih podloga za planiranje. Ne mjeri se učinak u odnosu na uložena sredstva. Za izradu raznih strategija u prethodnom periodu uložena su značajna sredstva, koja nisu realizovana u skladu sa donesenim akcionim planovima.

Tekuće i kapitalne transfere planirati na bazi strateških dokumenata, realnih i stvarnih potreba, te uspostaviti adekvatan sistem praćenja učinaka u odnosu na uložena sredstva.

- Dio tekućih transfera planiran je i realizovan netransparentno, bez javnih poziva i jasnih kriterija, a namjena transfera nije jasno utvrđena. Ocjene i rangiranje zahtjeva za dodjelu dijela transfera i utvrđivanje iznosa sredstava nije bilo u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu, te nije obavljen propisani nadzor nad namjenskim utroškom doznačenih sredstava. Na poziciji tekućih transfera pojedine institucije planirale su raspodjelu, iako nije postojao zakonski osnov za njihovo planiranje.

Prilikom planiranja i raspodjele sredstava tekućih transfera jasno definisati kriterije i namjenu, utvrditi obavezu izvještavanja o namjenskom utrošku doznačenih sredstava, te osigurati nadzor nad utroškom.

- Programima utroška sredstava raspodjele tekućih i kapitalnih transfera odobravana su interventna sredstva, za čiju raspodjelu je isključivo nadležan rukovodilac organa uprave. Sredstva su se odobravala na osnovu zahtjeva korisnika, bez javnog poziva, čime nije zadovoljen princip transparentnosti, niti se raspodjela vršila u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu.

Preispitati opravdanost planiranja i realizacije interventnih sredstava kod donošenja i usvajanja programa utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za godinu za koju se planira realizacija transfera.

- Nije osiguran adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom dodijeljenih tekućih i kapitalnih transfera, niti su za sve dodijeljene transfere zaključeni ugovori sa korisnicima o međusobnim pravima i obavezama.

Poduzeti aktivnosti s ciljem uspostave adekvatnog nadzora nad utroškom tekućih i kapitalnih transfera, kako bi se osiguralo poštovanje odredbi zaključenih ugovora i namjenski utrošak doznačenih sredstava.

- Obaveze po pravosnažnim presudama, izvršnim sudskim rješenjima iz radnog odnosa i za poticaje u poljoprivredi, koje se odnose na tekuću i prethodne godine, u finansijskim izvještajima nisu iskazane ili su iskazane na pogrešnim pozicijama. Evidentirane su

vanbilansno i na razgraničenim rashodima, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Nadležni za planiranje izmirenja ovih obaveza nisu pravovremeno poduzimali potrebne aktivnosti, što će za posljedicu imati obračun zatezних kamata i povećanje ukupnih troškova i izdataka na teret budžeta.

Potrebno je da Vlada FBiH i Federalno ministarstvo finansija, u saradnji sa budžetskim korisnicima, poduzmu potrebne aktivnosti, u skladu sa zakonskim i drugim propisima, u dijelu planiranja izmirenja nastalih obaveza, te njihovog evidentiranja i iskazivanja na propisanim pozicijama u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala.

- Kod subjekata koji su bili predmet pojedinačnih revizija konstatovana su odstupanja između sistematizovanih i popunjenih radnih mjesta, što može ukazivati na to da postojeća sistematizacija nije optimalna, jer korisnici obavljaju poslove iz nadležnosti sa postojećim brojem izvršilaca.

Potrebno je da Vlada FBiH, shodno nadležnostima, nastavi aktivnosti na unapređenju rada i organizacije federalnih ministarstava i drugih tijela federalne uprave, s ciljem uspostavljanja optimalnog broja zaposlenih za obavljanje poslova iz nadležnosti i što efikasnijeg rada javne uprave.

- Sredstva tekuće rezerve nisu u svim slučajevima korištena u svrhe propisane Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu. Sa korisnicima kojima su dodijeljena sredstva nisu zaključeni ugovori o međusobnim pravima i obavezama, kako bi se osigurao adekvatan nadzor u trošenju.

Sredstva tekuće rezerve koristiti samo za namjene propisane Zakonom o budžetima FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu, a sa korisnicima ugovorima regulisati međusobna prava i obaveze radi osiguranja adekvatnog nadzora nad namjenskim utroškom doznačenih sredstava.

- Planiranje nabavki, neblagovremeno pokretanje postupka, izbor postupka, dijeljenje nabavke, izrada tenderske dokumentacije, nastavak saradnje sa dobavljačima iz prethodnog perioda, praćenje realizacije ugovora – propusti su koji su uočeni kod primjene Zakona o javnim nabavkama.

U potpunosti primjenjivati Zakon o javnim nabavkama i provedbene akte kod izbora dobavljača za nabavku roba i usluga, te pratiti realizaciju zaključenih ugovora, shodno prihvaćenim ponudama.

- Popis imovine i obaveza i izvora sredstava kod jednog broja budžetskih korisnika koji su bili predmet revizije nije obavljen u skladu s važećim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa. Nepravilnosti vezane za popis dvojake su prirode: neriješen status državne imovine i problemi tehničke prirode. Problemi koji se odnose na tehniku provođenja popisa su: neadekvatna priprema i planiranje popisa, obavljanje samo naturalnog popisa, bez usklađivanja stvarnog i knjigovodstvenog stanja,

neprovođenje inventurnih razlika, neadekvatno rješavanje utvrđenog manjka i rashodovanja sredstava, evidentiranje sredstava koja su rashodovana u ranijem periodu. Neriješen status imovine i obaveza institucija koje su u prethodnom periodu prešle na državni nivo (Prijašnje FMO i Vojska FBiH; Carinska uprava i OSA). Utvrđeno je da pojedine federalne institucije ne posjeduju vjerodostojnu dokumentaciju kojom bi se potvrdilo da su u vlasništvu Federacija BiH, a jedan dio imovine nije bio ni dostupan, što je u konačnici dovelo u pitanje tačnost i istinitost iskazane imovine.

Potrebno je da nadležni organi i institucije ubrzaju proces rješavanja pitanja državne imovine i njenog vlasništva i da se po okončanju procesa izvrši uknjižavanje i evidentiranje te imovine u poslovnim knjigama.

Popis imovine i obaveza vršiti blagovremeno i sveobuhvatno, te uskladiti knjigovodstveno stanje sa stanjem utvrđenim popisom, kako je to Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH propisano.

- Angažovani su vanjski saradnici, po osnovu ugovora o djelu, za poslove iz nadležnosti revidiranih subjekata i poslove utvrđene pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, za šta nije provedena procedura u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH. Ugovori sa izvršiocima zaključivani su u kontinuitetu tokom cijele godine, pa i tokom više godina, što je uticalo na transparentnost zapošljavanja, jer su osobe sa kojima su zaključivani ugovori o djelu zaključivali ugovore o zasnivanju radnog odnosa.

Potrebno je da Vlada FBiH sa nadležnim budžetskim korisnicima poduzme aktivnosti kako bi se ugovori o djelu zaključivali samo za poslove i radne zadatke za koje je, u skladu sa zakonskim propisima, predviđeno zaključivanje ugovora, i da se zaključuju jednokratno, na određeno vrijeme, sa tačno definisanim poslovima koje treba uraditi.

Izvršioce za poslove utvrđene pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta angažovati u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

- Naknada članovima komisija plaćana je i za obavljanje poslova iz nadležnosti revidiranih subjekata. Jedan broj budžetskih korisnika nije poštovao Uredbu o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca Federalnih organa državne službe. Ovo se odnosi na utvrđivanje visine naknade članovima komisija, isplate naknade za rad u više komisija, rad komisija u toku radnog vremena i bez prethodno sačinjenog izvještaja kojim se potvrđuje opravdanost urađenog posla. Obračun naknada nije imao tretman plaće, kako je propisano odredbama Zakona o porezu na dohodak, jer se u skladu sa Zakonom oporezuju i naknade koje poslodavac isplaćuje zaposleniku za njegovo angažovanje u raznim komisijama vezano za radni ciklus. Bez obzira na to što su komisije osnovane u skladu sa navedenom Uredbom i posebnim propisima,

uvažavajući činjenicu da se radi o angažovanju zaposlenika vezano za radni ciklus i obavljanje poslova iz nadležnosti, ne može se potvrditi opravdanost isplata naknada članovima komisija.

Potrebno je da se poslovi iz nadležnosti institucije definišu pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i da ih obavljaju zaposlenici, bez isplate naknade.

Obračun i isplatu pripadajućih poreza i doprinosa na naknade vršiti u skladu s važećim zakonskim i drugim propisima.

- Nije uspostavljena adekvatna knjigovodstvena evidencija i izvještavanje za razvojno-investicione projekte, niti su sva ministarstva zadužena za implementaciju ovih projekata u okviru ministarstva uspostavila jedinicu u skladu s Uredbom o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje programa javnih investicija u FBiH. Ovo ima posebnu značajnost jer su projektni troškovi koji se plaćaju iz kredita ili se sufinansiraju iz Budžeta FBiH izvan kontrole, budući da se, prilikom usvajanja budžeta, uz Budžet FBiH kao aneks prikaže Pregled kapitalnih projekata koji se finansiraju iz kreditnih i grant sredstava međunarodnih finansijskih institucija, u kojem su podaci o: nazivu projekta, vrsti finansiranja, izvoru finansiranja, ukupnoj vrijednosti projekta.

Urede za implementaciju razvojno-investicionih projekata organizovati u sastavu organa uprave, u skladu sa Uredbom o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje programa javnih investicija u FBiH.

U saradnji sa Federalnim ministarstvom finansija poduzeti aktivnosti na uspostavi knjigovodstvene evidencije i finansijskog izvještavanja za razvojno-investicione projekte, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH.

U tabeli je pregled broja datih preporuka za 2019. godinu i postupanja po preporukama iz ranijih revizija.

Br.	Subjekti revizije	Broj datih preporuka	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama										
			Ukupno			Realizovano		Djelimično		Nerealizovano		Bez ocjene/neprovođivo	
			Broj	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%		
1.	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu	28	47	2	4	4	8	19	41	22	47		
2.	Parlament Federacije BiH	22	19	0	0	3	16	15	79	1	5		
3.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	14	12	0	0	3	25	9	75	0	0		
4.	Vlada Federacije BiH	17	19	3	16	5	26	11	58	0	0		
5.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	12	11	2	18	4	36	5	46	0	0		
6.	Federalno ministarstvo pravde	13	14	4	29	2	14	8	57	0	0		
7.	Federalno ministarstvo finansija	37	27	3	11	9	33	15	56	0	0		
8.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	15	11	3	28	4	36	4	36	0	0		

Br.	Subjekti revizije	Broj datih preporuka	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama										
			Ukupno			Realizovano		Djelimično		Nerealizovano		Bez ocjene/neprovodivo	
			Broj	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
9.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	15	18	5	28	5	28	8	44	0	0		
10.	Federalno ministarstvo zdravstva	17	16	2	13	3	18	11	69	0	0		
11.	Federalno ministarstvo trgovine	7	6	2	33	2	33	2	34	0	0		
12.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	13	18	6	33	2	11	9	50	1	6		
13.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	13	19	5	26	5	26	9	48	0	0		
14.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	24	25	5	20	9	36	9	36	2	8		
15.	Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta	11	15	8	54	3	20	2	13	2	13		
16.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	24	25	7	28	8	32	10	40	0	0		
17.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	21	24	7	29	6	25	11	46	0	0		
18.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	10	9	2	23	3	33	3	33	1	11		
19.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	8	5	1	20	0	0	4	80	0	0		
20.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	14	12	3	25	0	0	8	67	1	8		
21.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH	17	18	4	22	4	22	10	56	0	0		
22.	Federalno tužilaštvo	6	Nije vršena revizija										
23.	Federalna uprava za civilnu zaštitu	24	7	1	14	2	28	4	58	0	0		
24.	Federalna novinska agencija	12	Nije vršena ocjena postupanja po preporukama										
Ukupno		394	377	75	20	86	23	186	49	30	8		

Najznačajniji nalazi, po subjektima revizije, koji su bili osnova za izražavanje mišljenja:

Subjekti revizije	Dato mišljenje za 2019. godinu/Najznačajniji nalazi
1	2
Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> Budžetom FBiH za 2019. godinu nisu planirana sredstva za izmirenje dospjelih obaveza po osnovu pravosnažnih presuda i sudskih rješenja o izvršenju iz prethodnih godina, u iznosu od 53.532.859 KM. Ove obaveze evidentirane su na razgraničenim rashodima i izvanbilansnoj evidenciji, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

Isticanje pitanja:

- Nisu provedeni zakonski propisi vezani za rješavanje pitanja imovine, potraživanja i obaveza Federalnog ministarstva odbrane, Vojske FBiH, Carinske uprave FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH, koje su ugašene, a čija je imovina prešla na državni nivo. Vlada FBiH nije poduzimala aktivnosti u vezi s okončanjem raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom, kao ni na utvrđivanju tačnog iznosa duga, zaduženja i ostalih obaveza nastalih do 1. 1. 2006. godine, u skladu sa Zakonom o odbrani BiH i Zakonom o prestanku važenja Zakona o odbrani FBiH, u cilju zaštite i namjenskog korištenja pokretne i nepokretne imovine koja je ostala u nadležnosti FBiH;

Posljedica navedenog je da su na datum bilansa u Glavnoj knjizi Trezora iskazana stalna sredstva u iznosu od 28.367.736 KM, potraživanja i plasmani u iznosu od 16.263.774 KM, te obaveze i razgraničenja u iznosu od 79.789.537 KM.

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje sa rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Planiranje i donošenje Budžeta FBiH za 2019. godinu i Izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2019. godinu nije u cijelosti vršeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, s obzirom na značajna odstupanja u realizaciji planiranih prihoda i rashoda. Također, Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu nisu izvršene u skladu sa članom 8. stav 3. Zakona o budžetima u FBiH;
2. Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine nije sačinjen u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, s obzirom na to da ne sadrži sve podatke i informacije propisane ovim Zakonom;
3. Planiranje i realizacija dijela sredstava tekućih i kapitalnih transfera nije izvršeno s jasno utvrđenom svrhom dodjele, mjerljivim kriterijima, transparentno, te s korisnicima nisu zaključeni ugovori kojima bi se regulisala međusobna prava i obaveze. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžetima FBiH za 2019. godinu. Vlada FBiH je, na prijedlog budžetskih korisnika, u 2019. godini, kao i prethodnih godina, usvajala Programe utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera, a da prethodno budžetski korisnici nisu poduzeli adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora, izvještavanje i praćenja efikasnosti uložениh sredstava;
4. U Glavnoj knjizi Trezora iskazan je dio nekretnina za koje nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija o posjedu i vlasništvu, zbog čega vrijednost stalnih sredstava nije realno iskazana u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima;
5. Vlada FBiH nije obavijestila Ured za reviziju o poduzetim radnjama u cilju prevladavanja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju za 2018. godinu, u skladu sa članom 16. Zakona o reviziji institucija u FBiH.

Isticanje pitanja:

- Nadležne institucije FBiH još uvijek nisu usvojile Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor. U skladu sa članom 33. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, primjenjuju se propisi vezani za budžetske korisnike i vanbudžetske fondove iz oblasti računovodstva i revizije u javnom sektoru. Svrha usvajanja standarda za javni sektor je izrada pouzdanih finansijskih izvještaja, koja će biti interno i međunarodno uporedivi;

	<ul style="list-style-type: none">• Ukupan iznos nepovučenih kreditnih sredstava zaključno s 31. 12. 2019. godine iznosio je 1.397.414.520 KM, što je imalo za posljedicu, da je taksa na nepovučena sredstva u 2019. godini plaćena je u iznosu od 5.863.104 KM.
Parlament Federacije BiH	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom Osnov za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Obračun i isplata dijela naknada izabranim dužnosnicima nije izvršena na osnovu relevantne dokumentacije, u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH i Odlukom o ostvarivanju prava na plaću, naknadu plaće i druga materijalna prava izabranih dužnosnika i savjetnika u Domu naroda i Predstavničkom domu Parlamenta FBiH;2. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Parlamenta FBiH nije usklađen sa Zakonom o državnoj službi FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH;3. Parlament FBiH nije obavijestio Ured za reviziju institucija u FBiH o preduzetim radnjama u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju za 2018. godinu, u skladu s članom 16. Zakona o reviziji institucija u FBiH, imajući u vidu značajan broj nerealizovanih preporuka koje se ponavljaju u revizorskim izvještajima.
Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Godišnji finansijski izvještaj za 2019. godinu nije potpun, s obzirom na to da uz računovodstvene izvještaje nije sačinjena analiza iskaza, što nije u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Godišnji finansijski izvještaj za 2019. godinu potpisali su i ovjerali potpredsjednica i potpredsjednik FBiH, ali ne i predsjednik FBiH;2. Obaveze na osnovu izvršnih sudskih rješenja iz radnih sporova u iznosu od 53.453 KM, koje predstavljaju kratkoročne i dospjele obaveze, iskazane su u okviru izvanbilansne evidencije, što nije u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH i članom 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje sa rezervom Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Predsjednika i potpredsjednika FBiH nije uređen način rukovođenja, ovlaštenja i odgovornosti službenika i namještenika, opis i podjela poslova, što nije u skladu sa Uredbom o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija;2. Planiranje i provođenje javnih nabavki nije vršeno na nivou registrovane pravne osobe kao jednog ugovornog organa. Predsjednik i potpredsjednici FBiH nisu dosljedno poštovali odredbe Zakona o javnim nabavkama u dijelu objavljivanja planova, izvještavanja o postupcima javnih nabavki, izboru postupaka i zaključivanju ugovora o javnoj nabavki;3. Nije proveden cjelovit popis potraživanja i obaveza na 31. 12. 2019. godine, te nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, kako je to predviđeno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Vlada Federacije BiH	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Prilikom donošenja odluka i zaključaka Vlade FBiH nisu u potpunosti poštovane odredbe Poslovnika o radu Vlade FBiH, kao ni odredbe Zakona o Vladi FBiH. Kod donošenja odluka o usvajanju programa utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera za budžetske korisnike nisu uključeni svi elementi propisani Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu, što je uticalo na izvršavanje budžeta za 2019. godinu i visinu utrošenih sredstava;2. Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu nisu izvršene u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH u dijelu poštovanja procedura i rokova, kao i u planiranju i osiguravanju sredstava za obaveze proistekle iz zakona donesenog u 2019. godini, koje još uvijek nisu bile zakonom utvrđene i definisane u vrijeme izrade Izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2019. godinu;3. U postupku odobravanja i realizacije dijela sredstava Tekuće rezerve nisu u potpunosti ispoštovane odredbe Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. Isticanje pitanja: <ul style="list-style-type: none">• Vlada FBiH je formirala poseban fond u Razvojnoj banci FBiH od sredstva ostvarenih prodajom preduzeća iz nadležnosti Agencije za privatizaciju u FBiH, a nije osigurala pravovremen i adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom doznačenih sredstava.
Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje Isticanje pitanja: <ul style="list-style-type: none">• Ministarstvo nije upisano kao nosilac prava vlasništva nad građevinskim objektima i zemljištem koje koristi, a čija je nabavna vrijednost u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 5.715.853 KM.
Federalno ministarstvo pravde	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Naknade za rad članova komisija u iznosu od 33.703 KM i naknade po osnovu ugovora o djelu u iznosu od 39.429 KM isplaćivane su i za redovne poslove koji su u nadležnosti Ministarstva. Obračun poreza i doprinosa na naknade članova komisija koji su zaposlenici Ministarstva nije vršen u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak, Zakonom o doprinosima i njihovim provedbenim aktima. Isticanje pitanja: <ul style="list-style-type: none">• Ministarstvo je obavljalo poslove koji, u skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, kao i ostalim zakonskim i podzakonskim propisima, nisu u njegovoj nadležnosti, a odnose se na: planiranje, odobravanje i raspodjelu budžetskih sredstava za kazneno-popravne zavode, koji su posebne federalne ustanove i imaju svojstvo pravnog lica, te poslove izrade finansijskih planova, analiza, izvještaja, konsolidovanih periodičnih i završnih računa, unosa i obrade narudžbenica, fakturisanja i unosa faktura, sistemskog obračuna plaća i naknada i interne revizije.

Federalno ministarstvo finansija	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Isticanje pitanja: <ul style="list-style-type: none">• Obaveze po osnovu pravosnažnih presuda, sudskih izvršnih rješenja, upravnih i radnih sporova i obaveze po drugim osnovama iz prethodnih perioda u iznosu od 3.034.952 KM, iskazane su u okviru dugoročnih obaveza i dugoročnih razgraničenja.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Raspodjela tekućih transfera nižim nivoima vlasti u iznosu od 18.000.000 KM izvršena je bez javnog oglašavanja i bez primjene kriterija utvrđenih Odlukom Vlade FBiH o utvrđivanju kriterija raspodjele sredstava. Nije osiguran potpun nadzor nad korisnicima sredstava, niti je jedan broj korisnika dostavio izvještaj o namjenskom utrošku sredstava po Odluci Vlade FBiH. Također, korisnicima sredstava za 2018. godinu, koji nisu opravdali namjenski utrošak sredstava, sredstva su dodijeljena u 2019. godini, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonu o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu;2. Uspostavljeni Registar budžetskih korisnika Budžeta FBiH nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH, što je uticalo na planiranje i realizaciju sredstava Parlamenta FBiH, Predsjednika i dva potpredsjednika i kazneno- popravnih zavoda u FBiH;3. Nisu poduzete potrebne aktivnosti, u skladu sa nadležnostima, s ciljem uspostave interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole na svim nivoima vlasti u FBiH, kako je predviđeno Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;4. Rješavanje po žalbama izjavljenim na upravne akte prvostepenih organa nije se provodilo u roku, u skladu sa odredbama Zakona o poreznoj upravi FBiH. Na 31. 12. 2019. godine bilo je ukupno 4.615 neriješenih predmeta, što pokazuje da nije osigurano načelo efikasnosti, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku.5. U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, nisu poduzete adekvatne mjere za naplatu potraživanja po kreditima u iznosu od 176.718.210 KM, koji su na osnovu supsidijarnih ugovora s FBiH preneseni na krajnje korisnike;6. Popisom sredstava i obaveza nije utvrđeno stvarno stanje, te nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako je to predviđeno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje	
Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Raspodjela transfera za namjensku industriju (2.500.000 KM) izvršena je po kriterijima iz Programa utroška sredstava i potkriterijima za koje nije prezentirano kada su utvrđeni i koliko bodova nose. Dio utvrđenih potkriterija je općenit i nemjerljiv, te nije definisana dokumentacija kao dokaz o njihovom ispunjavanju, što ukazuje da nije osigurano efikasno upravljanje budžetskim sredstvima, u skladu sa Zakonu o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu;

	<p>2. Nije osiguran potpun nadzor nad korisnicima subvencija za uvezivanje radnog staža jer jedan broj korisnika nije u utvrđenom roku dostavio uvjerenje Porezne uprave i rješenje o umirovljenju Federalnog zavoda za penziono i invalidsko osiguranje, kao dokaz o namjenskom utrošku sredstava. Također, korisnicima ovih subvencija za 2018. godinu, koji nisu u cijelosti opravdali namjenski utrošak sredstava, sredstva su dodijeljena u 2019. godini, a Ministarstvo nije poduzelo aktivnosti s ciljem povrata sredstava na Jedinstenveni račun Trezora FBiH, u skladu sa zaključenim ugovorima. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu.</p> <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Taksu za uspostavu rezervi naftnih derivata „Operator – Terminali Federacije“ d.o.o. Sarajevo nije realizovao za nabavku rezervi naftnih derivata, kako je to predviđeno Zakonom o naftnim derivatima u FBiH, već su sredstva deponovana na računima korisnika. Odlukom Vlade FBiH o načinu namjenskog utroška sredstava ostvarenih na osnovu takse za uspostavu rezervi naftnih derivata za namjenski utrošak sredstava, pored ovog društva, zaduženo je i Ministarstvo.
<p>Federalno ministarstvo prometa i komunikacija</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <p>1. U Godišnjim finansijskim izvještajima nije iskazan utrošak sredstava koji je realizovan sa posebnog namjenskog projektnog računa u iznosu od 2.745.211 KM, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <p>1. Nije izvršen potpun i adekvatan nadzor utroška tekućih i kapitalnih transfera doznačenih Javnom preduzeću „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo. Preduzeće nije u utvrđenom roku dostavilo izvještaje o namjenskom utrošku doznačenih sredstava, u skladu sa zaključenim ugovorima. Odlukama o usvajanju programa utroška tekućih i kapitalnih transfera nije predviđen način i rokovi izvještavanja u skladu sa članom 37. Zakona o izvršavanju Budžeta u FBiH za 2019. godinu;</p> <p>2. Kapitalni transferi za izgradnju autocesta i brzih cesta nisu planirani na osnovu relevantnih pokazatelja i stvarne spremnosti za realizaciju, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, što potvrđuje i činjenica da je od planiranih sredstava u iznosu od 303.559.667 KM realizovano 15.402.904 KM ili 5,1%;</p> <p>3. Naknade po ugovoru o djelu u neto iznosu od 75.474 KM isplaćene su za poslove iz nadležnosti Ministarstva koji su utvrđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.</p>
<p>Federalno ministarstvo zdravstva</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <p>1. Obaveze po osnovu naknada za rad u komisijama za polaganje stručnih i specijalističkih ispita (189.622 KM) i obaveze prema zdravstvenim ustanovama (61.197 KM), nisu evidentirane na poziciji obaveza i rashoda u periodu u kojem su stvarno i nastale, a obaveze u iznosu od 119.970 KM iz ranijeg perioda uopće nisu evidentirane, zbog čega se iskazane obaveze perioda ne mogu potvrditi;</p> <p>2. Također, razgraničeni prihodi nisu iskazani u skladu sa Uputstvom o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Trezora iz razloga što nisu utvrđene stvorene, a neizmirene obaveze.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p>

	<p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Raspodjela tekućih transfera zdravstvenim ustanovama, zavodima i agenciji nije izvršena u skladu s kriterijima utvrđenim programima utroška sredstava, niti je osiguran adekvatan nadzor i izvještavanje nad namjenskim utroškom doznačenih sredstava, u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta za 2019. godinu i zaključenim ugovorima o dodjeli sredstava; 2. Izdaci po osnovu naknada za rad u komisijama i za obavljanje specijalističkog i subspecijalističkog staža u iznosu od 250.819 KM nisu priznati na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH. <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Određeni broj komisija formiran je na osnovu posebnih propisa, za poslove i zadatke koji su u nadležnosti Ministarstva, a koji bi trebali biti u okviru redovnih radnih zadataka u skladu s Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i za koje ne bi trebalo isplaćivati posebnu naknadu. Ističemo da su pojedini zaposlenici za obavljanje redovnih poslova u toku godine ostvarili neto naknadu u iznosu od 100 do 28.305 KM.
<p>Federalno ministarstvo trgovine</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje</p>
<p>Federalno ministarstvo prostornog uređenja</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Raspodjela dijela tekućih transfera, koji se dodjeljuju putem javnog poziva, u iznosu od 800.000 KM i interventnih sredstava u iznosu od 473.000 KM nije u potpunosti izvršena u skladu s kriterijima utvrđenim Programom utroška sredstava. Navedena sredstva odnose se na transfere za sanaciju šteta nastalih usljed poplava i klizišta i za utopljanje zgrada radi uštede energije, te zaštitu nacionalnih spomenika. Raspodjela ovih sredstava nije u skladu članovima 28, 37. i 38. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu; 2. Za rad zaposlenika u stručnim odborima i komisijama koje su formirane za obavljanje redovnih poslova iz nadležnosti Ministarstva isplaćene su naknade u iznosu od 103.183 KM. Na naknade nisu obračunati i uplaćeni porezi u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak. <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnosti na donošenju i implementaciji prostornih i regulacionih planova na teritoriji FBiH, za koje je nadležno Ministarstvo, ne provode se blagovremeno. Naime, Parlamentu FBiH veoma dugo treba da usvoji pojedine faze prostornih i regulacionih planova, a Ministarstvo je na njihovu izradu, koja do 31. 12. 2019. godine nije okončana, utrošilo 7.589.702 KM.
<p>Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nerealizovani zahtjevi iz 2017. do 2019. godine po osnovu Programa novčanih podrški za biljnu i animalnu proizvodnju (2.414.582 KM), koji su obračunala nadležna kantonalna ministarstava, kao i obaveze po Programu utroška sredstava poticaja po Modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine (4.574.918 KM),

	<p>iskazane su kao potencijalne obaveze u vanbilansnoj evidenciji na 31. 12. 2019. godine.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja</p> <p>1. Nisu preduzete aktivnosti kako bi se rad jedinica za implementaciju projekata, Ureda za implementaciju projekata PCU – Sarajevo i Jedinice za implementaciju projekata u šumarstvu i poljoprivredi PIU – Sarajevo, organizovao u Ministarstvu u skladu sa Uredbom o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija u FBiH i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva.</p>
<p>Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <p>1. Raspodjela Transfera udruženjima proisteklim iz posljednjeg odbrambeno-oslobodilačkog rata (460.000 KM) i Transfera za sufinansiranja izgradnje spomen-obilježja, uređenja mezarja i grobalja (150.000 KM), nije izvršena uz primjenu mjerljivih kriterija, utvrđenih programima utroška sredstava, kako bi se potvrdila visina odobrenih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu. Također, interventna sredstva u okviru ovih transfera (200.000 KM), nisu obuhvaćena javnim pozivom i dodijeljena su po zahtjevima za redovne aktivnosti, a ne za hitne i nepredviđene slučajeve, što nije u skladu sa programima utroška sredstava na koje je Vlada FBiH svojim odlukama dala saglasnost;</p> <p>2. Ministarstvo je sačinilo i dostavilo izvještaj Federalnom ministarstvu finansija i Vladi FBiH o namjenskom utrošku odobrenih sredstava na osnovu nepotpunih podataka. Korisnici sredstava tekućih transfera za neprofitne organizacije (500.000 KM) i za Savez logoraša BiH, Hrvatsku udrugu logoraša Domovinskog rata u BiH, te transfera „IDA - istraživačko dokumentacionih aktivnosti i zaštita žrtava svjedoka genocida“ (395.000 KM) nisu u datom roku dostavili kvartalne i završne izvještaje o namjenskom utrošku u skladu s usvojenim programima Vlade FBiH i potpisanim ugovorima. Također, Ministarstvo nije osiguralo adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom doznačenih sredstava.</p>
<p>Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje</p> <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nadležni organi nisu poduzeli aktivnosti na povratu sredstava zapošljavanja od 79 korisnika u iznosu od 574.948 KM zbog neizvršavanja ugovorene obaveze, što su bili dužni prema Uredbi o poticanju zapošljavanja.
<p>Federalno ministarstvo rada i socijalne politike</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <p>1. Obaveze iz prethodne godine u iznosu od 3.921.949 KM prema Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje prenesene su sa kratkoročnih na dugoročna razgraničenja bez vjerodostojne dokumentacije, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH;</p>

2. U Godišnjim finansijskim izvještajima iskazana je imovina u iznosu od 530.770 KM, za koju nisu prezentirani dokazi o vlasništvu, niti je ona u posjedu Ministarstva. To je za posljedicu imalo da u finansijskim izvještajima stalna sredstva i izvori sredstava nisu iskazani realno i istinito. Iskazivanje bilansnih pozicija bez vjerodostojne dokumentacije nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Nije vršen kontinuiran, kvalitetan i pravovremen nadzor nad radom ustanova socijalne zaštite, što nije u skladu s članovima 10. i 12. Zakona o preuzimanju prava i obaveza osnivača nad ustanovama socijalne zaštite u FBiH;
2. Transfer za organizacije civilnih invalida (500.000 KM) i dio Transfera za sufinansiranje rada ustanova socijalne zaštite (290.077 KM) nisu raspodijeljeni uz poštovanje utvrđenih kriterija u Programu utroška sredstava, što nije u skladu s članovima 37. i 38. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu;
3. Za projekt Podrške zapošljavanju u FBiH nisu uspostavljene adekvatne knjigovodstvene evidencije i finansijsko izvještavanje, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

**Federalno
ministarstvo
kulture i sporta**

Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Nije sačinjena Analiza iskaza, odnosno tekstualni dio sa svim propisanim elementima, a finansijski izvještaji ne pružaju tačne podatke o korisnicima i namjeni transfera, te prihodima i kratkoročnim razgraničenjima, zbog čega Godišnji finansijski izvještaji nisu sačinjeni u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
2. Račun prihoda i rashoda i Godišnji izvještaj o izvršavanju budžeta za 2019. godinu ne sadrže podatke o prihodima u iznosu od 154.120 KM, što nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
3. Sredstva koja se planiraju i dodjeljuju u okviru Transfera za obnovu kulturnog i graditeljskog naslijeđa od najmanje 568.000 KM i Transfera za sport od značaja za FBiH u iznosu od najmanje 500.000 KM planirana su i iskazana na poziciji tekućih transfera, iako se radi o nepovratnim davanjima u svrhu nabavke kapitalne imovine i kapitalnih ulaganja, što nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Isticanje pitanja:

- Ministarstvo ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu i posjedu zgrade čija je nabavna vrijednost u Bilansu stanja na 31. 12. 2019. godine iskazana u iznosu od 860.262 KM.

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Ne možemo potvrditi da je raspodjela dijela transfera putem javnog poziva u iznosu od 3.496.500 KM i interventnih sredstava u iznosu od 367.000 KM izvršena u skladu sa kriterijima koji su utvrđeni Programom utroška sredstava, što nije u skladu s članovima 33, 37. i 38. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu. Navedena sredstva odnose se na programe transfera za: sport od značaja za FBiH, kulturu od značaja za FBiH, obnovu kulturnog i graditeljskog naslijeđa i institucije nauke i kulture od značaja za BiH;

	<p>2. Korisnici kojima su odobrena sredstva u periodu od 2016. do 2018. godine, u ukupnom iznosu od 583.450 KM, nisu dostavili izvještaje o namjenskom utrošku sredstava, zbog čega konstatujemo da nisu poduzete dovoljne mjere i aktivnosti kako bi se osiguralo namjensko i ekonomično raspolaganje budžetskim sredstvima, što je obaveza utvrđena članovima 44. i 46. Zakona o budžetima u FBiH, te članom 5. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu.</p>
Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <p>1. Tekući transferi u iznosu od 189.936 KM (za projekte „Savremeni kabinet za informatiku i praktičnu nastavu u web dizajnu“, „Nabavka informatičke opreme“, „Nabavka bibliotečke opreme“, „Podrška izradi doktorskih disertacija ili magistarskih radova“) nisu realizovana za hitne i nepredviđene izdatke, kako je regulisano Programom utroška, kojim su definisani kriteriji za raspodjelu sredstava, niti možemo potvrditi opravdanost utroška interventnih sredstava jer ne postoji zakonski osnov za ovakav način planiranja i raspodjele sredstava.</p>
	Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje
Federalno ministarstvo okoliša i turizma	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Isticanje pitanja: <ul style="list-style-type: none">U okviru kratkoročnih obaveza, koje je Ministarstvo evidentiralo u glavnu knjigu, nisu iskazane obaveze u iznosu od 235.000 KM, koje se odnose na tekuće transfere za okoliš (Općina Ključ 100.000 KM, Općina Novi Grad 80.000 KM i Općina Olovo 50.000 KM). Ovaj propust Ministarstvo je blagovremeno uočilo i kontaktiralo Federalno ministarstvo finansija, o čemu je sačinjena i službena zabilješka. Do konačne izrade i sačinjavanja finansijskih izvještaja ovaj problem nije riješen. U Izvještaju o izvršenom popisu imovine i obaveza na 31. 12. 2019. godine konstatovana je ova neusaglašenost obaveza, ali zatvaranjem Glavne knjige Trezora one nisu iskazane kao obaveze Ministarstva.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja <p>1. Tekući transferi „Akcijski plan Strategije okoliša“ i “Transfer za razvoj turizma u FBiH“ planirani su bez usvojenih strateških dokumenata (Federalna strategija zaštite okoliša i Strategija razvoja turizma). Realizacija, nadzor i izvještavanje o ovim transferima nisu u potpunosti provedeni u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu. Također, ne provodi se praćenje i evaluacija rezultata utroška sredstava tekućih transfera FBiH.</p>
Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <p>1. Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost stalnih sredstava u finansijskim izvještajima u iznosu od 4.457.379 KM (zgrade: 4.360.518 KM i stanovi: 96.861 KM), jer Služba ne raspolaže dokumentacijom o vlasništvu, niti je u posjedu ovih nekretnina, što nije u skladu sa odredbama člana 11. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;</p>

2. Ne možemo potvrditi iskazane obaveze i imovinu u iznosu od 102.538 KM koji se odnosi na nabavku automobila, s obzirom na to da je poslovni događaj nastao isporukom i preuzimanjem automobila u 2020. godini, a evidentiran je na osnovu avansnih faktura koje nisu predviđene zaključenim ugovorima, što nije u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH.

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Godišnji popis sredstava i obaveza nije izvršen u skladu s članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
2. Ne možemo potvrditi da je za nabavku službenih automobila izabran najpovoljniji ponuđač, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, budući da ugovor nije zaključen u razumnom roku, niti je isporuka automobila izvršena u skladu s odredbama zaključenih ugovora sa izabranim ponuđačem. Također, za nabavku materijala za čišćenje nisu poštovane odredbe Zakona o javnim nabavkama u dijelu odabira postupka nabavke, kojim bi se zadovoljio princip transparentnosti i osigurala pravična i aktivna konkurencija.

Isticanje pitanja:

- U skladu s Uredbom o Službi za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, te odlukama i zaključcima Vlade FBiH iz ranijeg perioda, Služba je, između ostalog, zadužena da vodi evidenciju i upravlja nekretninama vojne imovine, poslovnih prostora i nepokretne imovine bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i bivšeg Zavoda za platni promet Federacije BiH. Izvještaje i informacije o izvršenim poslovima, kao i problemima vezanim za izvršavanje povjerenih zadataka Služba redovno dostavlja Vladi FBiH. Osnovni problemi upravljanja imovinom su imovinskopravni odnosi koje Služba ne može riješiti zbog nepostojanja Zakona o državnoj imovini na nivou BiH, kojim se treba riješiti pitanje imovine bivše Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, pa samim tim Služba nema pravnu osnovu da adekvatno zaštititi povjerenju imovinu;
- Pokrenuti su sudski procesi za naplatu potraživanja od zakupa 69 poslovnih prostora prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane, po kojima ukupni tužbeni zahtjevi iznose 4.472.093 KM. Naplata značajnog dijela ovih potraživanja neizvjesna je s obzirom na to da je za većinu zakupljenih prostora neriješen status vlasništva i značajan broj korisnika poslovnih prostora je nelikvidan.

**Federalna uprava
za civilnu zaštitu**

Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Ne možemo potvrditi osnovanost obračuna i isplate posebnog dodatka na plaću za posebne uslove rada, jer nisu ispunjeni uslovi utvrđeni članom 23. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH i članom 192. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Posljedica toga je da se iskazani troškovi u iznosu od 5.362.324 KM mogu značajno razlikovati od onih koji bi se utvrdili prema važećim zakonskim propisima. Ne možemo kvantifikovati efekte ovog odstupanja na finansijske izvještaje;
2. Za provedene postupke javnih nabavki na osnovu kojih su zaključeni ugovori u iznosu od 1.303.482 KM, tehničke specifikacije iz tenderske dokumentacije nisu svim ponuđačima omogućile jednak i nediskriminirajući pristup u nadmetanju, što nije u skladu s članom 54. Zakona o javnim nabavkama. Također, kod

	<p>određenog broja provedenih postupaka nije pravilno odabrana vrsta postupka, u skladu sa ovim Zakonom;</p> <ol style="list-style-type: none">3. Uprava nije blagovremeno Vladi FBiH podnijela prijedlog za imenovanje Federalne komisije za procjenu štete u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za procjenu štete od prirodnih i drugih nesreća, što je imalo za posljedicu da raspodjela sredstava zaštite i spašavanja u iznosu od 1.068.000 KM, nije izvršena u skladu s Odlukom Vlade FBiH o postupku i kriterijima za dodjelu jednokratne novčane pomoći općinama i kantonima za otklanjanje šteta nastalih od prirodnih i drugih nesreća;4. Ne možemo potvrditi da je godišnji popis na 31. 12. 2019. godine izvršen u skladu s članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH u dijelu popisa sredstava i opreme, koja su u skladu sa zaključenim ugovorima i reversima data drugim pravnim licima i udruženjima na korištenje, a koja se vode u knjigovodstvenim evidencijama Uprave;5. Nisu blagovremeno preduzete aktivnosti na izradi Baze podataka obveznika civilne zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije obveznika civilne zaštite. <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nedonošenje Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u FBiH od strane Parlamenta FBiH za period od najmanje pet godina, iako je Uprava izradila Prijedlog programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji BiH od 2018. do 2025. godine, koji je Vlada FBiH prihvatila 24. 5. 2018. godine i dostavila Parlamentu FBiH;• Programom razvoja uspostavlja se sistem zaštite i spašavanja koji će biti u stanju da djeluje i odgovori na sve potencijalne opasnosti na način da cjelovito, dugoročno i u najvećoj mjeri zadovolji potrebe države i njenih građana na smanjenju uticaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, materijalnih dobara i okoliša i efikasnom otklanjanju posljedica prirodnih i drugih nesreća, a Planom zaštite i spašavanja razrađuju se zadaci utvrđeni Programom razvoja, te postoji potreba da se poduzmu aktivnosti na njihovom donošenju, što je i zakonska obaveza. Donošenje ovih akata utiče na realizaciju planiranih projekata koji se finansiraju iz posebnih naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, što može djelovati na sigurnost ljudi i materijalnih dobara i otklanjanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća.
Federalno tužilaštvo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje</p> <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Neimenovanje glavnog federalnog tužioca, s obzirom na to da prvi zamjenik koji je imenovan za vršioca dužnosti 27. 11. 2018. godine i dalje obnaša tu funkciju. Odredbama člana 25. Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH definisano je da Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH imenuje vršioca dužnosti glavnog federalnog tužioca za period koje nije duži od šest mjeseci, a po isteku tog perioda može oglasiti upražnjeno radno mjesto u Tužilaštvu;

	<ul style="list-style-type: none"> Neformiranje posebnog odjela za suzbijanje korupcije, organizovanog i međukantonalnog kriminala pri Tužilaštvu i Vrhovnom sudu FBiH, jer nisu osigurani smještajni kapaciteti za posebne odjele, koji su neophodni za stvaranje uslova za početak implementacije Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, koji se primjenjuje od 1. 2. 2015. godine.
Federalna novinska agencija	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: 1. Ne možemo potvrditi osnovanost i opravdanost angažovanja vanjskih saradnika po ugovoru o djelu za koje je isplaćen iznos od 60.203 KM. U okviru ovih izdataka 44.000 KM odnose se na usluge za koje nije primijenjen Zakon o javnim nabavkama, a za ostali dio usluga zaključeni su ugovori o djelu za poslove iz nadležnosti Agencije i koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.

3.1.5 Kantoni i kantonalni budžetski korisnici

U izvještajnom periodu obavljene su finansijske revizije pet kantona i 12 kantonalnih budžetskih korisnika. Revidirani su kantoni koji nisu bili predmet revizije za prethodnu, 2018. godinu, i to: Kanton Sarajevo, Hercegovačko-neretvanski, Srednjobosanski, Unsko-sanski kanton i Županija Zapadnohercegovačka. Budžeti ovih kantona planirani su u ukupnom iznosu od 1.854.801.972 KM i čine 67,83% planiranih budžeta svih kantona (2.734.318.582 KM).

Ukupni prihodi i primici pet revidiranih kantona u 2019. godini ostvareni su u iznosu od 1.660.337.505 KM, dok su rashodi i izdaci iskazani u iznosu od 1.632.313.474 KM. I pored činjenice da su iskazali pozitivne finansijske rezultate, svi revidirani kantoni još uvijek iskazuju viškove rashoda nad приходima, tzv. akumulirane deficite. Ukupno iskazani višak rashoda nad приходima kod pet revidiranih kantona na 31. 12. 2019. godine iznosi 166.219.364 KM, što je prikazano u tabeli:

(u KM)

Red. br.	Kantoni	Prihodi i primici u 2019. godini	Rashodi i izdaci u 2019.	Finansijski rezultat za 2019. godinu	Akumulirani suficit (deficit) na 31. 12. 2019. godine
1	2	3	4	5	6
	Kantoni				
1.	Kanton Sarajevo	909.938.248	904.348.335	5.589.913	(33.880.257)
2.	Hercegovačko-neretvanski kanton	233.171.660	231.217.415	1.954.245	(19.363.269)
3.	Srednjobosanski kanton	215.021.461	210.375.310	4.646.151	(8.196.686)
4.	Unsko-sanski kanton	212.679.782	200.020.854	12.658.928	(70.402.403)
5.	Županija Zapadnohercegovačka	89.526.354	86.351.560	3.174.794	(34.376.749)
	Ukupno	1.660.337.505	1.632.313.474	28.024.031	(166.219.364)

Ukupan višak rashoda nad prihodima (tzv. akumulirani deficit) kod tri revidirana kantona (Unsko-sanski i Srednjobosanski kanton i Županija Zapadnohercegovačka) nije realno iskazan s obzirom na to da nisu evidentirane sve dospjele obaveze, niti su po tom osnovu priznati rashodi po osnovu nastanka poslovnog događaja u izvještajnom periodu na koji se odnose. Od ukupno prezentiranih podataka o ovim obavezama u iznosu od 120.239.513 KM, najveći dio u iznosu od 109.833.959 KM (bez kamata) odnosi se na pravosnažne presude i izvršna sudska rješenja po osnovu tužbi iz radnih odnosa. Napominjemo da još uvijek nisu okončani svi sporovi. To se posebno odnosi na Kanton Sarajevo, kod kojeg je najveći broj neriješenih sporova. Naime, prema prezentiranim podacima, protiv budžetskih korisnika u ovom kantonu vodi se 6.340 sporova u vrijednosti od 434.585.300 KM, od čega se najveći dio odnosi na tužbe po osnovu prava iz radnih odnosa.

U strukturi rashoda i izdataka najveći dio u iznosu od 907.066.932 KM ili 55,57% odnosi se na plaće i naknade troškova zaposlenih, 451.526.081 KM ili 27,66% odnosi se na tekuće i kapitalne transfere, 128.154.475 KM ili 7,85% na kapitalne izdatke, dok preostalih 145.566.285 KM ili 8,92% čine ostali tekući materijalni izdaci.

U tabeli je pregled datih mišljenja revidiranim kantonima:

Redni broj	Subjekti revizije	Data mišljenja	
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima
1	2	3	4
1.	Kanton Sarajevo	S rezervom	S rezervom
2.	Hercegovačko-neretvanski kanton	Pozitivno	S rezervom
3.	Srednjobosanski kanton	S rezervom	S rezervom
4.	Unsko-sanski kanton	S rezervom	S rezervom
5.	Županija Zapadnohercegovačka	S rezervom	S rezervom

Napominjemo da su u jednom izvještaju, uz mišljenje s rezervom na finansijske izvještaje, istaknuta i određena pitanja koja nisu imala uticaja na dato mišljenje.

Pored ovih pet kantona, izvršene su i posebne revizije 12 kantonalnih budžetskih korisnika koji su revidirani prvi put, čiji su budžeti planirani u ukupnom iznosu od 223.541.938 KM.

U tabeli je pregled rashoda i izdataka kantonalnih budžetskih korisnika, sa datim mišljenjima:

Red. broj	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci u 2019. (u KM)	Data mišljenja	
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima
1	2	3	4	5
1.	Skupština Kantona Sarajevo	4.206.713	Suzdržano	S rezervom
2.	Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona	1.634.672	S rezervom	S rezervom
3.	Skupština Bosansko-podrinjskog kantona	908.623	S rezervom	Pozitivno
4.	Ministarstvo finansija Hercegbosanske županije	3.612.577	Pozitivno	S rezervom
5.	Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona	26.615.592	Pozitivno	S rezervom
6.	Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona	15.629.007	Pozitivno	S rezervom
7.	Ministarstvo finansija Županije Posavske	1.507.948	S rezervom	S rezervom
8.	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	55.086.081	S rezervom	S rezervom
9.	Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	4.874.810	Negativno	S rezervom
10.	Direkcija za puteve Kantona Sarajevo	17.876.223	S rezervom	S rezervom
11.	Kantonalna direkcija za ceste Zeničko-dobojskog kantona	7.296.287	S rezervom	S rezervom
12.	Uprava za ceste Hercegbosanske županije	3.706.421	Pozitivno	S rezervom

Napominjemo da su u dva izvještaja istaknuta određena pitanja, i to uz pozitivno mišljenje na finansijske izvještaje i uz mišljenje s rezervom na usklađenost sa zakonskim propisima.

3.1.5.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Revizijom kantona i kantonalnih budžetskih korisnika utvrđeni su propusti i nepravilnosti koji su ustanovljeni i u prethodnim revizijama i za koje se ne poduzimaju potrebne i dovoljne mjere na njihovom smanjenju i otklanjanju.

Najvažniji nalazi koji su u najvećem dijelu imali uticaja na izražavanje mišljenja i za koje su date odgovarajuće preporuke su sljedeći:

- Finansijski rezultat i ukupno neraspoređeni višak rashoda nad prihodima (tzv. akumulirani deficit) kod pojedinih kantona nije tačno iskazan zbog neevidentiranih pravosnažnih presuda i sudskih rješenja o izvršenju, koje se u najvećem dijelu odnose na tužbe zaposlenika po osnovu prava iz radnih odnosa. Budžetima za 2019. godinu planirana su sredstva za izmirenje samo manjeg dijela obaveza po ovom osnovu. Iako su prvi sudski postupci okončani prije više od deset godina, obaveze se nisu evidentirale, a rashodi priznavali u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH,

niti su u proteklom periodu planirana potrebna sredstva za njihovo izmirenje. Nepoduzimanje aktivnosti na rješavanju ovog pitanja za posljedicu će imati obračun zatezних kamata, što će rezultirati povećanjem rashoda i značajnim odlivom budžetskih sredstava u narednom periodu. Također, treba napomenuti da podaci o nekončanim postupcima po istom osnovu, koji predstavljaju potencijalne obaveze, nisu objavljeni u Analizi – tekstualnom dijelu konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Radi realnog iskazivanja finansijskih rezultata i finansijskih položaja kantona, pravosnažne presude i sudska rješenja o izvršenju, koje u biti predstavljaju dospjele obaveze, evidentirati na pripadajuće bilansne pozicije, u skladu sa važećim propisima, a podatke o nekončanim postupcima objavljivati u tekstualnom dijelu finansijskih izvještaja.

- Sistem internih kontrola još uvijek nije u potpunosti uspostavljen u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i njihovim provedbenim aktima, odnosno prema COSO modelu. Nisu doneseni svi propisani akti i pisane procedure, kod pojedinih kantona nije uspostavljena interna revizija ni odgovarajući budžetski nadzor, niti su kod svih korisnika budžeta imenovani koordinatori za finansijsko upravljanje i kontrolu, što u konačnici ima uticaja na transparentnost u trošenju javnog novca.

S ciljem potpune uspostave sistema internih kontrola prema COSO modelu, donijeti sve potrebne akte i pisane procedure, dosljedno i u potpunosti ih poštovati i vršiti kontinuirani nadzor nad njihovom primjenom, u skladu sa propisima.

- Planiranje budžeta nije se vršilo u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i realnim mogućnostima. Nije planirano pokriće dijela akumuliranog deficita, niti su izmjenama i dopunama budžeta prethodno planirani budžeti svedeni u realne okvire. Zakonima o izvršenju budžeta nije jasno definisan i uređen način izvršavanja pojedinih rashoda i izdataka, što je posebno izraženo kod tekućih i kapitalnih transfera. Ovim zakonima nije propisano ni donošenje programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele, niti je predviđeno da korisnici sredstava podnose izvještaje o njihovom utrošku. Ni finansijsko izvještavanje nije vršeno u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Planiranje budžeta vršiti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i prema realnim mogućnostima, zakonima o izvršenju budžeta jasno definisati način izvršavanja pojedinih izdataka, za tekuće transfere utvrditi obavezu donošenja programa utroška sa kriterijima raspodjele, a finansijsko izvještavanje vršiti u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

- Nabavke roba, radova i usluga nisu se u svim slučajevima vršile u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i ostalim podzakonskim propisima o javnim nabavkama, s obzirom na to da se nisu primjenjivali propisani postupci ili se nisu pokretali blagovremeno, zbog čega su se nabavke vršile na osnovu ugovora zaključenih u prethodnim godinama. Pojedini budžetski korisnici su određene nabavke vršili bez provođenja propisanih postupaka i procedura. Posebno naglašavamo problem izostanka adekvatnog nadzora nad realizacijom ugovora.

Sve nabavke započinjati blagovremeno, uz pravilan odabir postupaka, dosljednu primjenu procedura propisanih važećim propisima o javnim nabavkama i uz kontinuiran nadzor nad realizacijom ugovora.

- Aktivnosti na redovnim godišnjim popisima nisu blagovremeno započinjale, popisi se nisu provodili u potpunosti i u utvrđenim rokovima, niti se vršilo usklađivanje knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, što nije u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članovima od 67. do 69. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Godišnji popis započinjati blagovremeno, provoditi ga u potpunosti i u utvrđenim rokovima, uz obavezno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim, u skladu sa propisima o popisu.

- Raspodjela sredstava tekućih transfera vršila se bez jasno utvrđenih, mjerljivih kriterija, sa korisnicima sredstava nisu se zaključivali ugovori, nisu se sačinjavali ni izvještaji o utrošku sredstva niti je vršen adekvatan nadzor nad trošenjem tih sredstava.

Raspodjelu sredstava tekućih transfera vršiti na osnovu prethodno utvrđenih jasnih i mjerljivih kriterija i osigurati adekvatan nadzor nad njihovim utroškom, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

- Ministarstva finansija kod pojedinih kantona nisu se pridržavala rokova propisanih Zakonom o budžetima u FBiH, nisu obavljali poslove iz nadležnosti koji se odnose na kontrolu zakonitog i namjenskog korištenja budžetskih sredstava, s obzirom na to da nisu uspostavili zajedničku jedinicu za internu reviziju, a ni budžetski nadzor, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i njihovim provedbenim propisima.

Prilikom pripreme i izrade budžeta pridržavati se propisanih rokova i uspostaviti zajedničku jedinicu za internu reviziju i budžetski nadzor, u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i njihovim provedbenim aktima.

- Nadležna kantonalna ministarstva nisu zaključila ugovore o koncesijama sa svim subjektima koji eksploataciju prirodnih bogatstava i dalje vrše bez naknade, zbog čega kantoni i jedinice lokalne samouprave po tom osnovu ostvaruju manje prihode i gube značajna sredstva. Nije se redovno vršilo ni fakturisanje, a ni naplata koncesionih naknada, u skladu sa zaključenim ugovorima, što nije u skladu sa članom 46. Zakona o budžetima u FBiH i odredbama kantonalnih zakona o koncesijama.

Nadležna kantonalna ministarstva zadužena za koncesije trebaju zaključiti ugovore sa svim korisnicima prirodnih bogatstava, blagovremeno fakturirati koncesione naknade, a ministarstva finansija vršiti redovan nadzor nad ispunjenjem obaveza iz ugovora i poduzimati sve zakonom propisane radnje na naplati ovih naknada.

- Na nivou kantona nisu donesene strategije razvoja i održavanja cesta, a kantonalne uprave za ceste i direkcije za puteve ne iskazuju na propisani način ceste, mostove i ulaganja u tuđa sredstva, nisu uspostavile ni baze podataka za ceste, ne vrše obračun amortizacije, niti vode pomoćne knjige za stalna sredstva, što nije u skladu sa Zakonom o cestama FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Poduzeti aktivnosti na izradi strategije razvoja regionalnih cesta, uspostaviti bazu podataka za ceste, objekte, saobraćajnu signalizaciju i opremu na cestama, knjigovodstveno ih evidentirati, obračunavati amortizaciju i u potpunosti postupati u skladu sa odredbama Zakona o cestama FBiH Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

- Kod većeg broja kantona i kantonalnih ministarstava nismo mogli potvrditi iskazana potraživanja po različitim osnovama s obzirom na to da su nepotpuna i nepouzdana, a nisu se poduzimale ni sve propisane mjere naplate.

Poduzeti aktivnosti na iskazivanju potraživanja u skladu sa važećim propisima kao i naplati potraživanja u skladu sa članom 46. Zakona o budžetima u FBiH.

- Budžetski korisnici i dalje angažuju lica po osnovu ugovora o djelu za poslove koji su sistematizovani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, što nije u skladu sa važećim propisima o radu.

Za obavljanje poslova utvrđenih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta angažovati izvršioce u skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

- Pojedina kantonalna ministarstva nisu sačinjavala sve obrasce finansijskih izvještaja, propisane važećim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u FBiH.

Finansijske izvještaje sačinjavati u rokovima utvrđenim Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

U tabeli je pregled broja datih preporuka za 2019. godinu i postupanja po preporukama iz ranijih revizija.

Red. br.	Subjekti revizije	Broj datih preporuka za 2019. godinu	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama									
			Ukupno		Realizovano		Djelimično		Nerealizovano		Bez ocjene/neprovođivo	
			Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
I	Kantoni											
1.	Kanton Sarajevo	38	34	2	6%	6	18%	23	67%	3	9%	
2.	Hercegovačko-neretvanski kanton	28	33	11	33%	3	9%	19	58%	0	-	
3.	Srednjobosanski kanton	31	40	12	30%	4	10%	24	60%	0	-	
4.	Unsko-sanski kanton	30	17	3	19%	5	25%	9	56%	0	-	
5.	Županija Zapadnohercegovačka	43	41	3	7%	12	29%	26	64%	0	-	
	Ukupno	170	165	31	19%	30	18%	101	61%	3	2%	
II	Korisnici budžeta kantona											
1.	Skupština Kantona Sarajevo	10	Nije vršena revizija									
2.	Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona	8	Nije vršena revizija									
3.	Skupština Bosansko-podrinjskog kantona	9	Nije vršena revizija									
4.	Ministarstvo finansija Hercegbosanske županije	8	Nije vršena revizija									
5.	Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona	6	Nije vršena revizija									
6.	Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona	6	Nije vršena revizija									
7.	Ministarstvo finansija Županije Posavske	12	Nije vršena revizija									
8.	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	24	Nije vršena revizija									
9.	Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	23	Nije vršena revizija									
10.	Direkcija za puteve Kantona Sarajevo	10	Nije vršena revizija									
11.	Kantonalna direkcija za ceste Zeničko-dobojskog kantona	15	Nije vršena revizija									
12.	Uprava za ceste Hercegbosanske županije	4	Nije vršena revizija									
	Ukupno	135	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
III	Ukupno (I+II)	305	165	31	19%	30	18%	101	61%	3	2%	

U narednom pregledu nalazi se rezime najznačajnijih nalaza kod kantona i kantonalnih budžetskih korisnika, koji su bili osnova za izražavanje mišljenja.

Subjekti revizije	Data mišljenja za 2019. godinu/Najznačajniji nalazi
1	2
Kanton Sarajevo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi iskazana potraživanja u iznosu od najmanje 30.870.821 KM, jer su pojedina priznata bez vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava, značajan dio je predmet sudskih sporova i njihova naplata je neizvjesna, a za najveći broj ne vrši se usaglašavanje sa kupcima na način kako je to propisano članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, niti smo se uvjerali da su sva evidentirana u Glavnoj knjizi; 2. Dugoročni plasmani po osnovu datih kredita pripadnicima boračke populacije u ranijem periodu u svrhu zapošljavanja, u iznosu od 7.923.027 KM, i dalje se iskazuju kod Ministarstva za boračka pitanja Kantona Sarajevo, iako je za značajan dio obustavljena prinudna naplata zbog nenaplativosti, radi čega i ne možemo potvrditi iskazani iznos; 3. Na datum bilansa nije izvršen popis razgraničenih prihoda i primitaka, iskazanih u iznosu od 127.880.134 KM, već je naknadnim popisom u tekućoj godini utvrđeno stanje u iznosu od 132.244.988 KM, zbog čega ne možemo potvrditi iskazani iznos u finansijskim izvještajima.
	Isticanje pitanja: <ul style="list-style-type: none"> • Okončana ulaganja u rekonstrukciju i investiciono održavanje saobraćajnica koje se koriste, u vrijednosti od 50.485.151 KM, iskazuju se kao sredstva u pripremi; za imovinu u vrijednosti od najmanje 25.282.778 KM nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija kojom se potvrđuje pravo vlasništva ili pravo raspolaganja, niti su iskazana izvršena ulaganja u iznosu od 4.611.288 KM; za značajan dio imovine nije obračunata amortizacija, niti je izvršen godišnji popis; • Protiv kantonalnih budžetskih korisnika vodi se 6.340 sporova u vrijednosti od 434.585.300 KM, od čega se najveći dio odnosi na tužbe po osnovu prava iz radnih odnosa. Iako ti sporovi predstavljaju značajne potencijalne obaveze, podaci o njima nisu objavljeni u Analizi – tekstualnom dijelu, koja je sačinjena uz konsolidovane finansijske izvještaje; • Obaveze za glavnice po izvršnim sudskim rješenjima po osnovu tužbi zaposlenika iskazane su u iznosu od 38.321.669 KM. Budžetom Kantona ne planiraju se dovoljna sredstva za izmirivanje ovih obaveza, što za posljedicu ima obračun zatezних kamata, te samim tim stvaranje dodatnih troškova za Kanton.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Nisu poduzimane potrebne aktivnosti nadležnih organa kako bi se eksploatacija prirodnih resursa na području Kantona vršila zakonito i na osnovu zaključenih ugovora o koncesiji, u skladu sa Zakonom o koncesijama, što ima negativne učinke na Budžet Kantona, ali i na budžete općina na čijem području se nalaze predmeti koncesija; 2. Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo provodi javne nabavke u ime i za račun drugih ugovornih organa koji, prema članu 24. Zakona o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo, nisu u njegovoj nadležnosti, što značajno utiče na efikasnost obavljanja stručnih poslova koje Zavod treba da obavlja, uključujući i nabavke za vlastite potrebe; 	

	<ol style="list-style-type: none">3. U okviru izdataka za druge samostalne djelatnosti, iskazanih u iznosu od 8.285.668 KM, značajan dio odnosi se na naknade licima po osnovu ugovora o djelu, koja su angažovana za obavljanje poslova sistematizovanih pravilnicima o unutarnjoj organizaciji. Nije bilo osnova da se ugovori o djelu zaključuju za poslove koji su sistematizovani, budući da predmeti ovih ugovora nisu regulisani Zakonom o radu i drugim propisima koji definišu radnopravne odnose, niti internim aktima budžetskih korisnika;4. Direkcija za robne rezerve Kantona Sarajevo ne primjenjuje Zakon o javnim nabavkama, pozivajući se na izuzeće iz člana 10. stav (1) tačka a) tog Zakona, iako nema osnova da se sve robe koje nabavlja označe kao državna tajna. Nismo se uvjerali, niti možemo potvrditi da su zakonima u BiH te robe proglašene državnim tajnom. Dakle, nije obezbijeđena primjena i poštovanje općih principa utvrđenih članom 3. Zakona o javnim nabavkama;5. Registar budžetskih korisnika Kantona nije potpun, ne ažurira se redovno i ne vodi se prema Pravilniku o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH, što nije u skladu sa članom 3. Zakona o budžetima u FBiH.
Hercegovačko-neretvanski kanton	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Vlada Kantona nije utvrdila način planiranja i namjenu tekućih transfera koji se finansiraju redovnim mjesečnim tranšama, kao ni metodologiju i mjerljive kriterije za raspodjelu tekućih transfera izvršenih na osnovu njenih odluka, niti je odabir korisnika pojedinih transfera izvršen na osnovu javnog poziva, što nije u skladu s odredbama Zakona o izvršenju Budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2019. godinu;2. Sredstva Tekuće rezerve nisu u svim slučajevima korištena samo za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave u toku budžetske godine i uz pisani stav Ministarstva finansija o opravdanosti i zakonitosti zahtjeva za njihovu dodjelu, kako je to definisano članom 23. Zakona o izvršenju Budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2019. godinu;3. Postupci nabavki nisu se u svim slučajevima pokretali blagovremeno, zbog čega su se nabavke vršile na osnovu ugovora zaključenih u prethodnim godinama, a kod pojedinih postupaka nije obezbijeđena pravična i aktivna konkurencija s ciljem efikasnijeg korištenja javnih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i njegovim provedbenim aktima.
Srednjobosanski kanton	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Budžetom Kantona za 2019. godinu planirana su sredstva za izmirenje samo manjeg dijela dospjelih obaveza po osnovu sudskih rješenja o izvršenju u iznosu od 1.000.000 KM, koje su evidentirane vanbilansno u ukupnom iznosu od 26.317.974 KM. Iako su prvi sudski postupci okončani prije više od deset godina, u proteklim razdobljima budžetima nisu planirana sredstva za njihovo izmirenje, obaveze po tom osnovu nisu evidentirane u bilansnim evidencijama, niti su se rashodi priznavali shodno članu 76. Zakona o budžetima u FBiH. Zbog navedenog nisu tačno iskazani ni finansijski rezultati tih razdoblja, radi čega ne možemo potvrditi ukupno iskazani višak rashoda nad prihodima. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p>

	<p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Nisu pravovremeno donesene Smjernice ekonomske i fiskalne politike i Dokument okvirnog budžeta za razdoblje 2019. – 2021. godine, niti su Budžetom Kantona Središnja Bosna za 2019. godinu planirana sredstva za pokriće ostvarenog deficita iz prethodnih godina, što nije u skladu s odredbama članova od 16. do 18. i 43. Zakona o budžetima u FBiH;2. Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima - poticaji privredi Ministarstva gospodarstva u iznosu od 1.163.507 KM, transferi osnovnim glazbenim školama, čiji je osnivač Kanton, u nadležnosti Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i sporta u iznosu od 1.000.000 KM, kao i poticaji u vodoprivredi Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u iznosu 1.451.542 KM nisu realizirani na način definiran Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona Središnja Bosna za 2019. godinu.
<p>Unsko-sanski kanton</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Budžetom Unsko-sanskog kantona za 2019. godinu planirana su sredstva za izmirenje manjeg dijela dospjelih obaveza po osnovu sudskih rješenja o izvršenju u iznosu od 2.115.000 KM, iskazanih vanbilansno u ukupnom iznosu od 79.420.408 KM. Iako su prvi sudski postupci okončani prije više od deset godina, budžetima nisu planirana sredstva za njihovo izmirenje, obaveze po tom osnovu nisu evidentirane na propisane pozicije, niti su se rashodi priznavali u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH. Zbog naprijed navedenog nisu tačno iskazani finansijski rezultati tih perioda, radi čega ne možemo potvrditi ni ukupno iskazani višak rashoda nad prihodima. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. U okviru Ministarstva finansija Unsko-sanskog kantona još uvijek nije uspostavljena zajednička jedinica za internu reviziju, što nije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;2. Namjenska novčana sredstva u ukupnom iznosu od 15.040.000 KM, koja se odlukama Vlade Unsko-sanskog kantona još od 2014. godine koriste za solventnost, na datum bilansa nisu vraćena na namjenske podračune, niti su raspoloživa za propisane namjene, već se rokovi za vraćanje iz godine u godinu prolongiraju;3. Godišnji popis nije proveden u potpunosti, jer istim nisu obuhvaćeni izvještaji o popisu svih budžetskih korisnika, te nije izvršeno ni usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim, što nije u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
<p>Županija Zapadnohercegovačka</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Sudska rješenja o izvršenju u iznosu od 4.095.577 KM i obaveze po osnovu doprinosa iz ranijeg perioda u iznosu od 10.405.554 KM, nisu priznati na poziciji rashoda i obaveza u periodu na koji se odnose u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH, niti su budžetima u proteklim godinama planirana sredstva za njihovo izmirenje. Zato nije tačno iskazan finansijski rezultat revidirane godine, niti su tačno iskazani finansijski rezultati prethodnih izvještajnih perioda, radi čega ne možemo potvrditi ni ukupno iskazani višak rashoda nad prihodima;

2. Obaveze po kreditu Vlade Republike Koreje u iznosu od 3.456.318 USD i obaveze po Ugovoru o prenosu kreditnih sredstava po III Stand-by aranžmanu Međunarodnog monetarnog fonda u iznosu od 2.400.000 KM nisu iskazane u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, što je imalo uticaja na finansijske izvještaje i finansijski rezultat. Također, nisu izmirene dospjele obaveze po III Stand-by aranžmanu u iznosu od 2.400.000 KM i IV Stand-by aranžmanu u iznosu od 1.304.000 KM u skladu sa prioritetima plaćanja utvrđenim članom 52. Zakona o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Županije.

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Budžetom Županije Zapadnohercegovačke za 2019. godinu nije planirano pokriće deficita iz prethodnih godina, koji je na datum prethodnog bilansa iznosio 37.463.328 KM, što nije u skladu s članom 43. stav 2. Zakona budžetima u FBiH;
2. Prilikom izvršavanja tekućih i kapitalnih transfera nisu doneseni jasno definisani i mjerljivi kriteriji za odabir korisnika i utvrđivanje iznosa odobrenih sredstava, niti su utvrđena prava i obaveze korisnika sredstava. U određenim slučajevima nije utvrđena namjena dodjele transfera, niti je vršen nadzor nad utroškom sredstava, zbog čega tekući i kapitalni transferi nisu u potpunosti realizovani u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Županije Zapadnohercegovačke za 2019. godinu.

Skupština Kantona Sarajevo

Mišljenje o finansijskim izvještajima: Suzdržano mišljenje

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Finansijski izvještaji koje Služba za skupštinske poslove Skupštine Kantona Sarajevo sačinjava ne daju potpune podatke o stanju imovine, obaveza i izvora sredstava, kao i o izvršenju budžeta Skupštine Kantona Sarajevo, njenih radnih tijela i poslanika/zastupnika, s obzirom na to da u izvještaje nisu uključene i finansijske transakcije i informacije Kabineta predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo, za koga se sačinjavaju posebni, odvojeni finansijski izvještaji. Navedeno je rezultat organizacione strukture Skupštine Kantona Sarajevo koja nije uspostavljena u skladu sa Poslovníkom Skupštine.

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Skupština Kantona Sarajevo nije uspostavljena kao jedinstveni organ, s obzirom na to da Kabinet nije organizovan u okviru Službe za skupštinske poslove, postojeće ustrojstvo i organizaciona struktura nisu u skladu s Poslovníkom Skupštine;
2. Nije bilo osnova za planiranje transfera pojedincima i neprofitnim organizacijama i udruženjima u okviru Kabineta predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg Skupštine Kantona, jer ti poslovi nisu u okviru nadležnosti utvrđenih Ustavom i Poslovníkom Skupštine, niti je to predviđeno Programom rada Skupštine za 2019. godinu;
3. Raspodjela tekućih i kapitalnih transfera neprofitnim organizacijama i udruženjima u okviru Kabineta u iznosu od 490.133 KM nije izvršena transparentno, s obzirom na to da su sredstva dodijeljena bez raspisivanja javnog poziva i primjene kriterija, što nije u skladu sa članom 4. Zakona o budžetima u FBiH, a za najmanje 187.208 KM nisu dostavljeni izvještaji o namjenskom utrošku sredstava.

Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">Godišnji izvještaji za 2019. godinu nisu potpuni, s obzirom na to da uz računovodstvene izvještaje nije sačinjena Analiza iskaza, niti je obrazloženo izvršenje budžeta, a nisu sačinjavani ni kvartalni finansijski izvještaji, što nije u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona konstituisana je 23. 11. 2018. godine, a izbor predsjedavajućeg i članova radnih tijela izvršen je tek 15. 10. 2019. godine, iako je propisani rok za osnivanje radnih tijela 60 dana od konstituisanja Skupštine. U tom periodu nisu održavane sjednice Skupštine, kao ni sjednice radnih tijela, radi čega ne možemo potvrditi da su poslanici obavljali svoje dužnosti, utvrđene Poslovnikom Skupštine. Također, ne može se potvrditi iznos naknade po osnovu povećanih materijalnih troškova u obavljanju dužnosti (paušal), koji je u istom periodu isplaćen u iznosu od 168.700 KM.
Skupština Bosansko-podrinjskog kantona	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">Godišnji finansijski izvještaji za 2019. godinu nisu potpuni, s obzirom na to da uz računovodstvene izvještaje nije sačinjena Analiza iskaza kojom se obrazlaže izvršenje budžeta, a nisu sačinjavani ni periodični finansijski izvještaji, što nije u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
	Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje
Ministarstvo finansija Hercegbosanske županije	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">Ministarstvo se nije pridržavalo rokova propisanih Zakonom o budžetima u FBiH prilikom sačinjavanja Smjernica ekonomske i fiskalne politike za 2019.-2021. godinu, Dokumenta okvirnog budžeta za razdoblje 2019.-2021. godinu, instrukcije broj 2 i Nacrta budžeta za 2019. godinu. Također, Ministarstvo nije obavljalo poslove iz nadležnosti koji se odnose na kontrolu zakonitog, pravodobnog i namjenskog korištenja budžetskih sredstava kod budžetskih korisnika, s obzirom na to da nije uspostavilo zajedničku jedinicu za internu reviziju, nije uspostavilo budžetski nadzor i nije provodilo suštinsku kontrolu vjerodostojnosti odgovora o otklanjanju slabosti i nepravilnosti iz ranijeg razdoblja uz izjave o fiskalnoj odgovornosti, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i njihovim provedbenim propisima.
Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Isticanje pitanja: <ul style="list-style-type: none">Obaveze po osnovu sudskih rješenja o izvršenju budžetskih korisnika Zeničko-dobojskog kantona po tužbama iz radnih odnosa u iznosu od 148.343.829 KM knjigovodstveno su evidentirane u poslovnim knjigama Ministarstva na pozicijama ostalih dugoročnih obaveza i dugoročno razgraničenih rashoda. U prethodnim periodima ove obaveze nisu bile evidentirane u momentu njihovog

	<p>nastanka, kako je propisano Zakonom o budžetima u Federaciji BiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p>
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ministarstvo nije obavljalo poslove iz nadležnosti koji se odnose na kontrolu zakonitog, blagovremenog i namjenskog korištenja budžetskih sredstava kod budžetskih korisnika, s obzirom na to da nije uspostavilo budžetski nadzor, nije u potpunosti uspostavilo zajedničku jedinicu za internu reviziju i nije provodilo suštinsku kontrolu vjerodostojnosti izvjava o otklanjanju slabosti i nepravilnosti iz ranijeg perioda uz izvjava o fiskalnoj odgovornosti, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i njihovim provedbenim propisima.
Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ministarstvo nije izmirivalo dospelje obaveze po osnovu vanjskog duga Tuzlanskog kantona, koje na 31. 12. 2019. godine iznose 25.784.712 KM. S obzirom na to da su otplate kamata i duga prve na listi prioriteta izvršavanja, nije postupljeno u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2019. godinu;2. U dijelu obavljanja poslova iz nadležnosti, Ministarstvo nije vršilo suštinsku provjeru izvjava o fiskalnoj odgovornosti i nije uspostavilo odgovarajuću funkciju interne revizije u Tuzlanskom kantonu, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i njihovim provedbenim propisima;3. Ministarstvo nije provelo postupak javne nabavke finansijskih/bankarskih usluga za potrebe Tuzlanskog kantona. Nabavka ovih usluga vrši se na osnovu ugovora koji su zaključeni 2009. godine i čiji rok važenja je 2012. godine produžen do okončanja postupka javne nabavke, što nije u skladu sa odredbama Zakona o trezoru u FBiH i Zakona o javnim nabavkama.
Ministarstvo finansija Županije Posavske	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Obaveze po osnovu dugoročnih kredita i izvori sredstava u iznosu od 4.340.647 KM nisu iskazani u Bilansu stanja na 31. 12. 2019. godine. Zbog toga Bilans stanja ne daje tačan pregled dugoročnih obaveza i izvora sredstava, što nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ministarstvo nije u potpunosti obavljalo poslove iz nadležnosti s obzirom na to da nije uspostavilo budžetski nadzor, nije vršilo suštinsku provjeru izvjava o fiskalnoj odgovornosti, niti je uspostavilo odgovarajuću funkciju interne revizije u Županiji, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i njihovim provedbenim propisima;2. Nisu provedeni propisani postupci javne nabavke za pružanje finansijskih/bankarskih usluga za potrebe Županije, a nabavka ovih usluga vrši se na osnovu ugovora koji su zaključeni 2013. godine na neodređeni period, što nije u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH i Zakonom o javnim nabavkama.

Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Kapitalni transferi u iznosu od 4.611.288 KM nisu realizovani u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona Sarajevo za 2019. godinu jer odobrena sredstva nisu doznačena javnom preduzeću kao krajnjem korisniku, u svrhu nabavke kapitalne imovine, niti su iskazana kao kapitalni izdatak i sredstva u pripremi, u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. To je za posledicu imalo da su za isti iznos potcijenjena stalna sredstva i izvori stalnih sredstava;2. Nisu uspostavljene pomoćne knjige za stalna sredstva u obliku prava u iznosu od 3.596.820 KM, niti je za njih vršen obračun amortizacije u skladu s članom 20. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, zbog čega i ne možemo potvrditi iskazani iznos;3. Potraživanja po osnovu naknada za parking nisu evidentirana u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i manje su iskazana za 160.222 KM. Također, nije zaključen ugovor o pružanju komunalne usluge sa KJKP-om „RAD“, u skladu sa Uredbom o organizaciji parkiranja, javnim parking površinama, parking zonama, izgradnji novih parkinga i organizaciji jedinstvenog sistema naplate parkiranja, niti je osigurana pravovremena i potpuna naplata parkiranja, shodno Zakonu o budžetima u FBiH;4. U Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta nisu uneseni podaci o prihodima i primicima, rashodima i izdacima, niti je sačinjena Analiza iskaza – tekstualni dio izvještaja, što nije u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Raspodjela tekućih transfera u iznosu od 1.680.000 KM izvršena je bez utvrđenih prioriteta i kriterija za raspodjelu sredstava u izgradnji i održavanju cesta shodno Zakonu o cestama FBiH i bez donesenog godišnjeg plana investicija za unapređenje javnih parkinga, shodno Uredbi o organizaciji parkiranja, javnim parking površinama, parking zonama, izgradnji novih parkinga i organizaciji jedinstvenog sistema naplate parkiranja. Također, nije objavljen javni poziv, niti je izvršeno vrednovanje predloženih projekata, čime nije osigurana njihova transparentnost, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH;2. Na datum bilansa nije u potpunosti proveden popis sredstava i obaveza, niti je izvršeno usklađivanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem, što nije u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno mišljenje Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Ne potvrđujemo iskazanu vrijednost stalnih sredstava s obzirom na to da se nismo uvjerali da su sva stalna sredstva kojima Zavod raspolaže knjigovodstveno evidentirana, da za najmanje 25.282.778 KM knjigovodstveno evidentiranih stalnih sredstava nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija kojom se potvrđuje da je Zavod njen vlasnik ili korisnik prava raspolaganja, da u pomoćnu knjigu stalnih sredstava nisu evidentirana stalna sredstva u obliku prava, koja su iskazana u iznosu od 13.475.615 KM, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Zakonom o budžetima u FBiH i njegovim podzakonskim aktima;

2. Ne možemo potvrditi potraživanja po osnovu posebne naknade za legalizaciju građevina izgrađenih bez odobrenja za građenje i građevina privremenog karaktera, koja su iskazana u iznosu od 11.034.819 KM, s obzirom na to da se ne vrši usaglašavanje sa nadležnim općinskim službama koje izdaju rješenja o ovim naknadama, da se ne prati dospijeće i ne vrši kontrola njihove naplate, te da nisu uspostavljene pomoćne knjige, odnosno analitičke evidencije ovih potraživanja, što nije u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Zakona o budžetima u FBiH i njegovim podzakonskim aktima;
3. Ne potvrđujemo iskazani iznos razgraničenih prihoda i primitaka od 27.713.013 KM s obzirom na to da je naknadnim popisom njihovo stanje utvrđeno u iznosu od 30.165.465 KM. Zavod ne vrši usaglašavanje razgraničenih prihoda i primitaka sa povezanim rashodima i izdacima i stanjima na namjenskim podračunima, zbog čega ne možemo potvrditi ni priznate neporezne prihode koji su u Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2019. godinu iskazani u iznosu od 1.776.954 KM.

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Zavod provodi javne nabavke u ime i za račun drugih ugovornih organa, iako to nisu poslovi iz njegove nadležnosti utvrđeni članom 24. Zakona o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona, a što značajno utiče na efikasnost obavljanja stručnih i drugih poslova za koje je osnovan. S obzirom na to da Zavod nije uspostavljen kao centralni nabavni organ, niti se radi o zajedničkim nabavkama, navedeno nije u skladu ni sa Zakonom o javnim nabavkama i njegovim provedbenim propisima;
2. Nije izvršen popis stalnih sredstva u pripremi, stalnih sredstva u obliku prava, dijela građevina, potraživanja, te kratkoročnih obaveza i razgraničenja, niti je izvršeno usklađivanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem, što nije u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

**Direkcija za puteve
Kantona Sarajevo**

Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Direkcija nije izvršila procjenu vrijednosti saobraćajnica kojima upravlja i koje su joj date u nadležnost, niti je uspostavila pomoćnu knjigu stalnih sredstava za saobraćajnice i projektnu dokumentaciju. Sva izvršena ulaganja u rekonstrukciju i investiciono održavanje saobraćajnica u dosadašnjem periodu, u iznosu od 50.485.151 KM, iskazana su na poziciji stalnih sredstava u pripremi, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
2. U Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta nisu uneseni podaci o planiranim i realizovanim prihodima i primicima, rashodima i izdacima u 2019. godini, niti Analiza iskaza – tekstualni dio izvještaja sadrži sva propisana obrazloženja i odstupanja, što nije u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Plan javnih nabavki nije usklađen s odobrenim budžetom i Programom održavanja, rekonstrukcije i izgradnje saobraćajnica na području Kantona Sarajevo za 2019. godinu, što nije u skladu s članom 20. Zakona o budžetima u FBiH. Također, pojedini ugovori sa izabranim dobavljačima zaključeni su u iznosima većim od osiguranih sredstava za predmetne nabavke, a nije se pratila ni realizacija zaključenih ugovora u dijelu utvrđenih rokova i obračuna

	ugovorenih kazni za kašnjenje u realizaciji ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
Kantonalna direkcija za ceste Zeničko-dobojskog kantona	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Stalna sredstva koja se odnose na ceste, mostove i ulaganja u tuđa sredstva u poslovnim knjigama iskazana su u zbirnom iznosu od 48.178.736 KM, a ne pojedinačno i na propisani način, niti se za njih vrši obračun amortizacije. To nije u skladu s odredbama člana 20, 22. i 27. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, člana 17. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i člana 11. i 12. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, zbog čega ne možemo potvrditi njihovu iskazanu vrijednost i zbog čega se nije mogao izvršiti ni godišnji popis u skladu s članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Rukovođenje Direkcijom nije vršeno u skladu sa Zakonom o organizaciji organa uprave u FBiH i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, a direktor Direkcije nije postavljen u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH;2. Količine izvršenih radova na pojedinim pozicijama po osnovu ugovora o redovnom održavanju regionalnih cesta u značajnom dijelu premašuju ugovorene, dok se određene pozicije realizuju u znatno manjim količinama od predviđenih, što nije u skladu sa odredbama člana 4. Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda i zaključenim ugovorima. Ovo ukazuje na to da se tenderska dokumentacija ne sačinjava na osnovu stvarnih potreba, jer se na ovakav način može uticati na izbor pojedinih ponuđača, a što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
	Isticanje pitanja: <ul style="list-style-type: none">• Vlada Zeničko-dobojskog kantona je, prema članu 12. i 108. Zakona o cestama FBiH, bila obavezna da u roku 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona (23. 3. 2010. godine) donese odgovarajuće odluke i preduzme potrebne radnje za organizovanje i početak rada javne kantonalne ustanove za ceste. Nisu preduzete aktivnosti na organizovanju javne kantonalne ustanove za ceste, već je Zakonom o izmjeni i dopuni Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, koji je stupio na snagu nakon donošenja Zakona o cestama FBiH (7. 4. 2010. godine), osnovana Direkcija kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline. U proteklom periodu nisu preduzimane aktivnosti na organizovanju javne kantonalne ustanove za ceste u skladu sa Zakonom o cestama FBiH;• Strategija razvoja regionalnih cesta Zeničko-dobojskog kantona, koju donosi Skupština na prijedlog Vlade Zeničko-dobojskog kantona prema članu 22. Zakona o cestama FBiH, nije donesena. Dakle, nisu ispunjeni preduslovi da Direkcija u okviru svojih nadležnosti, u skladu s članom 19. Zakona, pripremi dugoročne i srednjoročne planove razvoja i srednjoročne planove i programe održavanja, zaštite, rekonstrukcije i izgradnje cesta, koje donosi Vlada Zeničko-dobojskog kantona uz saglasnost Skupštine Zeničko-dobojskog kantona. S tim u vezi i Plan zaštite, održavanja, rekonstrukcije i izgradnje regionalnih cesta za 2019. godinu, na koji je Vlada Zeničko-dobojskog kantona dala saglasnost 6. 6. 2019. godine, nije sačinjen na osnovu relevantnih dokumenata i podataka.

Uprava za ceste Hercegbosanske županije	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: 1. U provedenim postupcima dodjele ugovora za poslove izvanrednog održavanja i sanacije županijskih cesta za 2019. godinu i usluge zimskog održavanja cesta u sezonama 2018.-2019. i 2019.-2020. godine, tenderskom dokumentacijom nije u potpunosti osigurana pravična i aktivna konkurencije, s ciljem najučinkovitijeg korištenja javnih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i njegovim provedbenim aktima.

3.1.6 Gradovi i općine

U izvještajnom periodu obavljene su i finansijske revizije sedam jedinica lokalne samouprave, dva grada (Cazin i Široki Brijeg) i pet općina (Neum, Kiseljak, Kalesija, Kakanj i Odžak).

Planirani budžeti revidiranih gradova i općina iznosili su 106.545.376 KM. Ove jedinice lokalne samouprave su u 2019. godini ostvarile prihode i primitke u ukupnom iznosu od 85.370.364 KM, a rashode i izdatke u iznosu od 82.352.905 KM, što se daje u tabeli:

Red. broj	Gradovi i općine	Prihodi i primici u 2019. godini	Rashodi i izdaci u 2019. godini	Finansijski rezultat za 2019. godinu	Akumulirani suficit (deficit) na 31. 12. 2019.
1	2	3	4	5	6
1.	Grad Cazin	19.535.907	20.053.592	-517.685	3.683.289
2.	Grad Široki Brijeg	16.344.877	12.777.626	3.567.251	4.129.181
3.	Općina Neum	6.304.936	5.987.562	317.374	588.285
4.	Općina Kiseljak	8.016.915	7.791.820	225.095	(5.127.215)
5.	Općina Kalesija	8.898.566	9.464.606	-566.040	30.197
6.	Općina Kakanj	21.381.108	21.120.504	260.604	(141.315)
7.	Općina Odžak	4.888.055	5.157.195	-269.140	515.437

U narednoj tabeli daje se pregled datih mišljenja jedinicama lokalne samouprave:

Redni broj	Subjekti revizije	Data mišljenja	
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima
1	2	3	4
1.	Grad Cazin	S rezervom	S rezervom
2.	Grad Široki Brijeg	S rezervom	S rezervom
3.	Općina Neum	S rezervom	Negativno
4.	Općina Kiseljak	S rezervom	S rezervom
5.	Općina Kalesija	S rezervom	S rezervom
6.	Općina Kakanj	S rezervom	S rezervom
7.	Općina Odžak	S rezervom	S rezervom

Napominjemo da su u dva izvještaja istaknuta određena pitanja, i to uz mišljenje s rezervom i negativno mišljenje.

3.1.6.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Revizijom gradova i općina utvrđeni su propusti i nepravilnosti, od kojih su značajniji imali uticaja na izražavanje mišljenja i za koje su date odgovarajuće preporuke:

- Gradovi i općine nisu uspostavili sistem internih kontrola prema COSO modelu, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i njihovim provedbenim aktima. Nisu doneseni svi potrebni akti kojima bi se regulisali značajniji procesi iz nadležnosti i segmenti upravljanja javnim sredstvima, niti su imenovani koordinatori za finansijsko upravljanje i kontrolu.

Uspostaviti sistem internih kontrola prema COSO modelu, donijeti sve potrebne akte i pisane procedure, dosljedno i u potpunosti ih poštovati i vršiti kontinuiran nadzor nad njihovom primjenom, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i njihovim provedbenim aktima.

- Priprema, izrada i donošenje budžeta, kao i budžetsko izvještavanje, nisu se vršili u potpunosti u skladu sa odredbama članova Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Prilikom pripreme, izrade, donošenja budžeta i budžetskog izvještavanja dosljedno i u potpunosti postupati u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

- Raspodjela sredstava tekućih transfera nije se vršila na osnovu jasno utvrđenih mjerljivih kriterija i za jasno određene namjene, s ciljem transparentnog trošenja javnih sredstava. Odlukama o izvršavanju budžeta nisu definisana prava i obaveze korisnika budžetskih sredstava, nije utvrđena namjena sredstava, niti su se korisnici sredstava obavezivali da dostavljaju izvještaje o namjenskom utrošku sredstava, radi čega nije uspostavljen ni nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

Odlukama o izvršavanju budžeta jasno definisati prava i obaveze korisnika sredstava budžeta, raspodjelu sredstava tekućih transfera vršiti na osnovu utvrđenih mjerljivih kriterija i za jasno određene namjene, te uspostaviti nadzor nad namjenskim utroškom sredstava, a sve radi transparentnog trošenja javnog novca.

- Kod pojedinih jedinica lokalne samouprave stalna sredstva i njihovi izvori nisu usaglašeni, kako je to predviđeno odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Poduzeti aktivnosti i usaglasiti stalna sredstva i njihove izvore, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Godišnji popisi imovine i obaveza nisu započinjali blagovremeno, nisu obavljani cjeloviti popisi niti se vršilo usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članovima od 67. do 69. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Popis imovine i obaveza vršiti blagovremeno i sveobuhvatno, uz obavezno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa važećim zakonskim propisima.

- Nabavke roba, usluga i radova nisu se vršile u potpunosti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i njegovim provedbenim aktima, s obzirom na to da su se pojedine nabavke vršile bez provođenja propisanih postupaka i procedura; određeni postupci nabavki nisu započinjali blagovremeno, radi čega su se nabavke vršile na osnovu ugovora zaključenih u prethodnim godinama; predmeti nabavke su se dijelili radi izbjegavanja primjene propisanog postupka i nije se pratila realizacija ugovora.

Sve postupke nabavki započinjati blagovremeno, uz pravilan odabir propisanog postupka, potpunu primjenu propisanih procedura i dosljedno praćenje realizacije ugovora.

- Sve jedinice lokalne samouprave još uvijek nisu okončale aktivnosti na uspostavljanju trezorskog načina poslovanja, u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH, kao ni registar budžetskih korisnika, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

Poduzeti sve neophodne aktivnosti kako bi se u što kraćem roku uspostavio trezorski način poslovanja, kao i registar budžetskih korisnika, u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH i Zakonom o budžetima u FBiH.

U tabeli je pregled broja datih preporuka za 2019. godinu i postupanja po preporukama iz ranijih revizija:

R. B.	Subjekti revizije	Broj preporuka za 2019. godinu	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama										
			Ukupno			Realizovano		Djelimično		Nerealizovano		Bez ocjene	
			Broj	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
1	Grad Cazin	7	Nije vršena ocjena postupanja po preporukama										
2.	Grad Široki Brijeg	28	Nije vršena ocjena postupanja po preporukama										
3.	Općina Neum	22	Nije vršena ocjena postupanja po preporukama										
4.	Općina Kiseljak	19	Nije vršena ocjena postupanja po preporukama										
5.	Općina Kalesija	27	24	11	46%	4	17%	4	17%	5	20%		
6.	Općina Kakanj	28	Nije vršena ocjena postupanja po preporukama										
7.	Općina Odžak	13	Nije vršena ocjena postupanja po preporukama										
	Ukupno:	144	24	11	46%	4	17%	4	17%	5	20%		

U narednom pregledu daje se rezime najznačajnijih nalaza po subjektima revizije, koji su bili osnova za izražavanje mišljenja.

Subjekti revizije	Data mišljenja za 2019. godinu/Najznačajniji nalazi
1	2
<p>Grad Cazin</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="341 366 1147 596">1. Budžetom Grada za 2019. godinu planirana su sredstva za izmirenje dijela dospjelih obaveza po osnovu sudskih rješenja o izvršenju u iznosu od 151.449 KM, koje su na datum bilansa iznosile 735.035 KM. Iako su prvi sudski postupci okončani u ranijim godinama, budžetima nisu planirana sredstva za njihovo izmirenje, obaveze po tom osnovu nisu evidentirane, niti su se rashodi priznavali u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH. Zbog naprijed navedenog nisu tačno iskazani ni finansijski rezultati tih perioda, radi čega ne možemo potvrditi ni ukupno iskazani višak prihoda nad rashodima. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="341 666 1147 869">1. Prilikom izbora najpovoljnijih ponuđača za nabavku stalnih sredstava, postupci su nastavljeni i u slučajevima kada su cijene prihvatljivih ponuda bile znatno veće od osiguranih sredstava za predmetne nabavke, što nije u skladu sa članom 69. stav (2) tačka e) Zakona o javnim nabavkama, prema kojem je ugovorni organ obavezan takve postupke poništiti. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je osigurano efikasno korištenje budžetskih sredstava, shodno članu 3. Zakona o javnim nabavkama; <li data-bbox="341 878 1147 993">2. Služba za internu reviziju nije uspostavljena u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, te se nisu stekli ni uslovi da obavlja poslove predviđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Jedinog gradskog organa uprave.
<p>Grad Široki Brijeg</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="341 1061 1147 1204">1. Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost kratkoročnih plasmana u finansijskim izvještajima u iznosu od 717.225 KM, jer Grad ne raspolaže dokumentacijom iz koje bi se moglo utvrditi kome su i u koju svrhu sredstva doznačena, što nije u skladu s odredbama člana 11. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH; <li data-bbox="341 1213 1147 1381">2. Nerealizovana namjenska sredstva iz 2019. godine u iznosu od 675.527 KM na kraju godine nisu preknjižena na razgraničene prihode, već su priznata kao prihod te godine, što nije u skladu s članom 48. Zakona o budžetima u FBiH i članom 56. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor. Zbog ovakvih računovodstvenih postupaka za navedeni iznos precijenjeni su prihodi i ukupan finansijski rezultat za 2019. godinu; <li data-bbox="341 1390 1147 1531">3. Izvršena ulaganja u infrastrukturu Grada u razdoblju od 2008. do 2016. godine u vrijednosti od 8.128.500 KM u poslovnim knjigama se vode i iskazuju kao sredstva u pripremi. Iako su investicije okončane, zbog neriješenih imovinskopravnih odnosa nisu stavljene u upotrebu, ne obračunava se amortizacija, radi čega i ne možemo potvrditi njihovu iskazanu vrijednost. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p>

	<p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Raspodjela sredstava tekućih transfera u iznosu od 934.825 KM izvršena je bez utvrđenih kriterija, objave javnih poziva i bez obaveze dostavljanja izvještaja i dokumentacije kojom bi se potvrdila namjena korištenja sredstava. Navedeno nije utvrđeno ni Odlukom o izvršenju Budžeta Grada Široki Brijeg za 2019. godinu, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH;2. Grad nije osigurao naplatu prihoda po osnovu komunalne naknade na svoj depozitni račun, shodno Zakonu o trezoru u FBiH, zbog čega nije uspostavljen ni nadzor i kontrola nad prikupljenim sredstvima od komunalne naknade prema Zakonu o budžetima u FBiH;3. Na datum bilansa nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, niti je izvršeno usaglašavanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem shodno članu 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;4. Grad nije uspostavio trezorski način poslovanja, kako je propisano članom 27. Zakona o trezoru u FBiH, iako je bio dužan da u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona uskladi svoje akte, a u roku od 12 mjeseci uspostavi trezorski način poslovanja.
Općina Neum	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ne možemo potvrditi iskazana potraživanja za komunalnu naknadu u iznosu od 276.480 KM, s obzirom na to da je Općina evidentirala potraživanje na 31. 12. 2019. godine na osnovu obavijesti o naplaćenju komunalnoj naknadi dostavljenoj od JP „Komunalno Neum“ d.o.o. Neum, a koja ne predstavlja vjerodostojnu knjigovodstvenu ispravu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Općina nije osigurala uplatu ovih prihoda na svoj depozitni račun, u skladu s odredbama Zakona o trezoru u FBiH, zbog čega nije uspostavila nadzor nad poslovima prikupljanja komunalne naknade povjerenom preduzeću. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno mišljenje</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Općina je u 2019. godini dodijelila ugovor o koncesiji društvu „Bakus“ d.o.o. Neum za korištenje javnih gradskih parkinga, iako se nisu ispunili uslovi za dodjelu koncesije jer su isti poslovi trebali biti u nadležnosti Javnog preduzeća „Komunalno Neum“ d.o.o. Neum. Napominjemo da su Odlukom Općinskog vijeća o regulisanju parkiranja na području Općine Neum utvrđene prekršajne kazne i zaštitne mjere u slučaju kršenja pravila parkiranja. Međutim, utvrdili smo da je propisivanje ovih kazni i zaštitnih mjera vršio koncesionar, kao i da nije uplatio ugovorenu koncesionu naknadu za 2019. godinu u iznosu od 81.000 KM, što nije u skladu sa Ugovorom o koncesiji, Zakonom o koncesijama Hercegovačko-neretvanskog kantona i Zakonom o prekršajima;2. Nije osigurana potpuna i pravovremena naplata prihoda od uređenja građevinskog zemljišta, kako je propisano članom 46. Zakona o budžetima u FBiH. Rješenjima načelnika, investitorima „Jadranpromet“ d.o.o. Neum i HTP „Sunčana obala“ d.o.o. Neum utvrđena je obaveza plaćanja naknade za uređenje građevinskog zemljišta u ukupnom iznosu od 2.007.273 KM. Iako je obaveza plaćanja prolongirana zaključivanjem ugovora o obročnom plaćanju, u slučaju HTP „Sunčana obala“ d.o.o. Neum čak i aneksom ugovora, investitori na datum bilansa nisu izmirili obaveze u iznosu od 980.607 KM;

	<p>3. Općina nije uskladila Odluku o komunalnoj naknadi sa Zakonom o komunalnim djelatnostima Hercegovačko-neretvanskog kantona, jer nije utvrdila koeficijente zona (Kz) za pojedine zone i koeficijent namjene za poslovni prostor i građevinsko zemljište koje služi u svrhu obavljanja poslovne djelatnosti, što je bila obavezna učiniti do 24. 6. 2017. godine;</p> <p>4. Ne možemo potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora o djelu za obavljanje redovnih, sistematizovanih poslova, koji se obavljaju u kontinuitetu tokom cijele godine i isplate angažovanim licima po tom osnovu u iznosu od 41.900 KM, jer to nije u skladu sa odredbama Zakona o radu.</p> <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Općina nije okončala aktivnosti na uspostavljanju trezorskog poslovanja u skladu sa članom 27. Zakona o trezoru u FBiH, iako je bila dužna da u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Zakona (12. 4. 2016. godine) uskladi svoje akte, a u roku od 12 mjeseci uspostavi trezorski način poslovanja;• Općinsko vijeće kao tijelo odlučivanja, predstavničko tijelo građana i tijelo lokalne samouprave, čiji je djelokrug rada definisan Statutom Općine Neum, nije donijelo Plan rada za 2019. godinu, održalo je ukupno dvije sjednice, a isplaćene su im redovne mjesečne naknade u ukupnom iznosu od 41.560 KM.
<p>Općina Kiseljak</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <p>1. Nerealizovana namjenska sredstva iz 2019. godine u iznosu od 520.876 KM, kao i sredstva iz ranijih razdoblja u iznosu od 262.582 KM, nisu evidentirana na razgraničene prihode i prenesena na prihode budžeta narednih godina, već su priznata kao prihodi razdoblja u kojima su prikupljena, što nije u skladu s članom 48. Zakona o budžetima u FBiH i članom 56. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor. Zbog ovakvih računovodstvenih postupaka precijenjeni su prihodi i finansijski rezultati obračunskih razdoblja u kojima su priznati, kao i ukupno iskazani neraspoređeni višak prihoda nad rashodima;</p> <p>2. Ne možemo potvrditi stanje iskazanog viška rashoda nad prihodima od 5.127.215 KM s obzirom na to da je tokom 2013. i 2014. godine na teret finansijskog rezultata neosnovano proknjižen robni kredit Projekta izgradnje vodovoda Fojnica – Kiseljak i kanizacionog kolektora Lepenica – Kiseljak, a što nije u skladu s članom 30. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <p>1. Nakon izvršenog godišnjeg popisa imovine i obaveza u poslovnim knjigama nije izvršeno usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem, shodno članu 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;</p> <p>2. Nije donesen Dokument okvirnog budžeta za razdoblje 2019. – 2021. godine, niti je Budžetom Općine Kiseljak za 2019. godinu planirano pokriće viška rashoda nad prihodima iz ranijeg razdoblja, što nije u skladu s članovima 16. i 43. Zakona o budžetima u FBiH;</p> <p>3. Ugovori sa dobavljačima za investiciona ulaganja u vrijednosti od 963.760 KM nisu realizirani u ugovorenim rokovima, a za dio nisu okončani svi ugovoreni radovi, s obzirom na to da nisu vršene njihove izmjene i dopune u dijelu produženja ugovorenih rokova, niti su poduzimane aktivnosti na realizaciji planiranih investicionih radova, zbog čega i ne možemo potvrditi efikasnost korištenja javnih sredstava shodno članu 3. Zakona o javnim nabavkama.</p>

Općina Kalesija	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Neiskorišteni namjenski prihodi u iznosu od 454.097 KM na datum bilansa priznati su kao prihod tekućeg perioda, s obzirom da nisu preknjiženi na kratkoročna razgraničenja, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. Za isti iznos prihodi Općine su precijenjeni kao i ukupan finansijski rezultat.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
Općina Kakanj	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Raspodjela sredstava tekućih transfera sportskim udruženjima u iznosu od 150.000 KM nije izvršena u skladu sa Odlukom o izvršavanju Budžeta Općine Kalesija za 2019. godinu, na osnovu kriterija Općinskog vijeća, dok je raspodjela sredstava tekućih transfera udruženjima u iznosu od 48.100 KM izvršena bez mjerljivih kriterija, u skladu s Pravilnikom o utvrđivanju postupka i kriterija za dodjelu sredstava na ime podrške projektima iz oblasti društvenih djelatnosti organizacijama civilnog društva;2. Na datum bilansa nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, niti je izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;3. Planiranju javnih nabavki nije se pristupalo sistemski i na racionalan način, a u slučajevima nepoštovanja ugovorenih rokova za izvođenje radova nisu se obračunavali penali. Također, nije proveden postupak izbora dobavljača za saniranje šteta od prirodnih nesreća, niti je prilikom dodjele ugovora putem pregovaračkog postupka vršeno pregovaranje, što nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.
	Isticanje pitanja: <ul style="list-style-type: none">• Općina nije okončala aktivnosti na uspostavljanju trezorskog poslovanja u skladu sa članom 27. Zakona o trezoru u FBiH, iako je bila dužna da u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Zakona (12. 4. 2016. godine) uskladi svoje akte, a u roku od 12 mjeseci uspostavi trezorski način poslovanja.
	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
Općina Kakanj	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost stalnih sredstava u finansijskim izvještajima u iznosu od 8.612.659 KM (zgrade: 6.612.659 KM i stanovi: 2.000.000 KM) jer Općina ne raspolaže dokumentacijom o vlasništvu, niti su u njenom posjedu iskazane nekretnine. To nije u skladu sa odredbama člana 11. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Nije uspostavljen adekvatan nadzor i kontrola namjenskog utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera planiranih u Budžetu Općine, realizovanih putem Zavoda za planiranje i izgradnju Općine Kakanj u iznosu od 5.966.151 KM. To nije u skladu sa članom 46. Zakona o budžetima u FBiH i članom 14. Odluke o izvršavanju Budžeta Općine Kakanj za 2019. godinu;2. U Registru budžetskih korisnika Zavod za planiranje i izgradnju Općine Kakanj utvrđen je kao budžetski korisnik. Međutim, u Budžetu Općine Kakanj za 2019. godinu Zavodu nije odobren budžet, kako je to predviđeno za budžetske korisnike u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, već se sredstva odobravaju na pozicijama tekućih i kapitalnih transfera. Također, Zavod nije uključen u uspostavljeni sistem trezorskog poslovanja, što nije u skladu s

	odredbama člana 15. Zakona o trezoru u FBiH;
	3. Na datum bilansa nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, niti je izvršeno usaglašavanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
Općina Odžak	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja:
	1. Nerealizovana namjenska sredstva iz 2019. godine u iznosu od 64.202 KM, kao i sredstva iz ranijih razdoblja u ukupnom iznosu od 980.288 KM, nisu evidentirana na razgraničene prihode i prenijeta u budžete za tekuće budžetske godine, već su priznata kao prihodi razdoblja u kojima su prikupljena, što nije u skladu s članom 48. Zakona o budžetima u FBiH i članom 56. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor. Zbog ovakvih računovodstvenih postupaka precijenjeni su prihodi i finansijski rezultati obračunskih razdoblja u kojima su priznati, kao i ukupno iskazani neraspoređeni višak prihoda nad rashodima.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
Osnova za izražavanje mišljenja:	
	1. Nije proveden cjelovit popis stalnih sredstava, niti je izvršeno usaglašavanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem, što nije u skladu s članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;
	2. Nije uspostavljen trezorski način poslovanja, shodno članu 27. Zakona o trezoru u FBiH, iako je Općina bila obavezna u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona, odnosno do 12. 4. 2017. godine, okončati sve aktivnosti na tome.

3.1.7 Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove

U izvještajnom periodu obavljene su 24 finansijske revizije, od kojih 13 javnih ustanova iz oblasti zdravstva (kod kojih je revizija obavljena prvi put), pet zavoda zdravstvenog osiguranja (jedan federalni i četiri kantonalna), dvije kantonalne službe za zapošljavanje, jedna agencija, jedna kantonalna ustanova za ceste, jedna ustanova iz djelokruga socijalne zaštite i jedan studentski centar.

Pregled ostvarenih ukupnih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, finansijskog rezultata, te obaveza kod revidiranih subjekata dat je u tabeli.

Redni broj	Revidirani subjekti	Prihodi i primici u 2019. godini	Rashodi i izdaci u 2019. godini	Iskazani finansijski rezultat za 2019. godinu	Obaveze na 31. 12. 2019. godine
1	2	3	4	5	6
1.	Finansijsko-informatička agencija	5.032.740	4.828.094	204.646	1.592.036
2.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH	186.545.477	193.486.472	-6.940.995	34.737.397
3.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	426.637.109	413.220.883	13.416.226	45.152.570

Redni broj	Revidirani subjekti	Prihodi i primici u 2019. godini	Rashodi i izdaci u 2019. godini	Iskazani finansijski rezultat za 2019. godinu	Obaveze na 31. 12. 2019. godine
4.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	18.003.889	17.811.173	192.716	1.381.672
5.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	51.739.511	48.252.221	3.487.290	6.913.391
6.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	30.305.822	29.918.986	386.836	5.254.324
7.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	1.755.337	1.728.395	26.942	32.933
8.	JU Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona	1.710.493	1.969.973	-259.480	185.636
9.	JU Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo	5.259.817	4.898.549	361.268	504.968
10.	Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica	5.383.543	5.226.610	156.933	830.440
11.	JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo	13.732.542	13.573.000	159.542	1.271.779
12.	JU Bolnica Travnik	18.123.050	18.085.016	30.427	2.160.527
13.	JU „Opća bolnica Konjic“	5.634.888	7.071.094	-1.436.206	12.910.953
14.	Opća bolnica Tešanj	11.276.115	10.933.370	342.745	1.553.240
15.	Hrvatska bolnica „Dr. fra Mato Nikolić“ Nova Bila	13.056.293	12.884.807	171.486	1.614.193
16.	Županijska bolnica Orašje	7.168.031	7.299.752	-131.721	2.072.793
17.	Gradska ljekarna Mostar	3.066.888	3.066.635	253	467.954
18.	JZU „Gradske apoteke“ Tuzla	8.558.265	8.532.420	19.102	1.733.940
19.	JU Apoteka „Zdravlje“ Zenica	6.271.688	6.268.483	3.205	4.707.685
20.	Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite „Ljubuški“	1.305.070	1.345.946	-40.876	93.847
21.	JZU Centar za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje „Iliđa“ Gradačac	3.621.304	3.565.030	56.274	657.752
22.	ZU Lječilište „Gata“ Bihać	2.053.226	2.045.285	7.941	189.439
23.	Studentski centar Sveučilišta u Mostaru	2.970.457	2.967.625	2.832	509.446
24.	JU Ceste Županije Zapadnohercegovačke	3.419.481	3.840.179	-423.463	1.702.475
	Ukupno:	832.631.039	822.820.002	9.793.928	128.231.396

U tabeli je pregled zavoda, fondova, agencija i javnih ustanova i datih mišljenja za 2019. godinu.

Red. br.	Revidirani subjekti	Dato mišljenje	
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima
1	2	3	4
1.	Finansijsko-informatička agencija	S rezervom	S rezervom
2.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH	Pozitivno	S rezervom
3.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	Pozitivno	S rezervom
4.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	S rezervom	S rezervom
5.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	Negativno	S rezervom
6.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	S rezervom	S rezervom
7.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	Pozitivno	S rezervom
8.	JU Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona	Pozitivno	S rezervom
9.	JU Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo	Pozitivno	Pozitivno
10.	JU Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica	Pozitivno	S rezervom
11.	JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo	Pozitivno	S rezervom
12.	JU Bolnica Travnik	S rezervom	S rezervom
13.	JU „Opća bolnica Konjic“	S rezervom	Negativno
14.	Opća bolnica Tešanj	Pozitivno	Pozitivno
15.	Hrvatska bolnica „Dr. fra Mato Nikolić“ Nova Bila	S rezervom	S rezervom
16.	Županijska bolnica Orašje	S rezervom	S rezervom
17.	Gradska ljekarna Mostar	S rezervom	S rezervom
18.	JZU „Gradske apoteke“ Tuzla	S rezervom	S rezervom
19.	JU Apoteka „Zdravlje“ Zenica	Negativno	S rezervom
20.	Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite „Ljubuški“	S rezervom	S rezervom
21.	JZU Centar za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje „Iliđa“ Gradačac	S rezervom	S rezervom
22.	ZU Lječilište „Gata“ Bihać	S rezervom	S rezervom
23.	Studentski centar Sveučilišta u Mostaru	S rezervom	S rezervom
24.	JU Ceste Županije Zapadnohercegovačke	Pozitivno	S rezervom

Napominjemo da su u šest izvještaja istaknuta određena pitanja, i to u četiri izvještaja u kojima je dato mišljenje s rezervom, u jednom izvještaju uz pozitivno i u jednom uz negativno mišljenje.

Također, istaknuta su pitanja i uz mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima za sedam subjekata, od kojih je za svih sedam uz izvještaje s rezervom.

3.1.7.1 Najvažniji nalazi i preporuke

U toku obavljanja finansijske revizije zavoda, fondova, agencija i javnih ustanova utvrđeni su propusti za koje su date odgovarajuće preporuke.

- Sistem finansijskog upravljanja i kontrole kod većine revidiranih korisnika još uvijek nije uspostavljen u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH i ostalim pratećim zakonskim i drugim propisima koji regulišu ovu oblast. Zbog neadekvatno uspostavljenog sistema internih kontrola u revidiranim institucijama kod većine je zakazala institucionalna odgovornost, što je jednim dijelom uticalo na netransparentno trošenje javnog novca.

Uspostaviti sistem finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH.

- Nije uspostavljena interna revizija u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.

Uspostaviti internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.

- Nisu doneseni planovi integriteta i akcioni planovi za borbu protiv korupcije u skladu sa Strategijom za borbu protiv korupcije 2015-2019. godina.

Donijeti plan integriteta s ciljem prevencije korupcije.

- Prijem zaposlenika u radni odnos vršen je netransparentno, bez provođenja propisanih procedura.

Prijem u radni odnos vršiti u skladu s propisanim procedurama, s ciljem osiguranja transparentnosti prilikom zapošljavanja.

- Obračun i isplata plaća nije vršena na osnovu vjerodostojne dokumentacije o prisustvu na poslu, niti su naknade zaposlenim isplaćivane u skladu sa Pravilnicima o radu.

Obračun i isplatu plaća i naknade zaposlenima vršiti na osnovu vjerodostojnih evidencija prisustva na radu do kraja mjeseca za protekli mjesec, u skladu sa Pravilnikom o radu.

- Naknade članovima upravnih odbora nisu definisane na način da se obračun i isplata naknada veže za održane sjednice.

Poslovnica o radu Upravnih odbora definisati isplatu naknada članovima upravnih odbora na način da se isplata naknada uslovljava održavanjem i prisustvovanjem sjednicama.

- U većini slučajeva nisu osigurani dokazi o vlasništvu imovine koje koriste zavodi, fondovi i agencije, i koja je iskazana u knjigovodstvenim evidencijama.

Poduzeti aktivnosti s ciljem rješavanja imovinskopravnih odnosa i upisa vlasništva nad poslovnim prostorima koje koriste zavodi, fondovi i agencije.

- Nije izvršeno usklađivanje imovine i obaveza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Izvršiti usklađivanje knjigovodstvenih evidencija sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom imovine i obaveza, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Kod određenog broja subjekata konstatovana je neusklađenost osnovnog kapitala iskazanog u poslovnim knjigama, sa iskazanim kapitalom u sudskom registru.

Poduzeti aktivnosti na usklađivanju iskazanog kapitala u poslovnim knjigama sa kapitalom u sudskom registru.

- Kantonalne službe za zapošljavanje nisu osigurale izvještavanje prema Federalnom zavodu za zapošljavanje u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba u realizaciji federalnih poticaja za zapošljavanje.

U saradnji sa Federalnim Zavodom za zapošljavanje utvrditi način izvještavanja, u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba.

- U kantonalnim službama za zapošljavanje utvrđeno je da se ne prate efekti zapošljavanja u skladu sa potpisanim ugovorima o sufinansiranju zapošljavanja, u cilju smanjenja stope nezaposlenosti.

Osigurati praćenje efekata zapošljavanja, u skladu sa potpisanim ugovorima o sufinansiranju programa zapošljavanja.

- Skupštine kantona nisu donijele planove restrukturiranja zdravstvene djelatnosti i reorganizacije zdravstvenih ustanova, niti je raspodjela sredstava i ugovaranje zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama vršeno na osnovu kriterija u skladu s članom 35. Zakona o zdravstvenom osiguranju i članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Potrebno je da kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja, u saradnji sa skupštinama kantona i drugim relevantnim institucijama, poduzmu aktivnosti kako bi se realizovalo restrukturiranje zdravstvene djelatnosti i reorganizacija zdravstvenih ustanova, radi usklađivanja organizacije i djelatnosti zdravstvenih ustanova sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

- Nedosljedno su primijenjeni Međunarodni računovodstveni standardi, posebno u dijelu knjigovodstvenog evidentiranja ugovorenih rabata (kod apoteka) i vršenja procjene nadoknadive vrijednosti stalnih sredstava.

Dosljedno primjenjivati Međunarodne računovodstvene standarde, s ciljem istinitog i fer izvještavanja.

- Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (neprovođenje postupaka javnih nabavki, iako je to obaveza, ili su postupci provedeni na način koji nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama; ne vrši se ispitivanje tržišta prije pokretanja postupaka; neadekvatno su sačinjavani Planovi javnih nabavki; nepravilan odabir postupaka; tehničke specifikacije se ne sačinjavaju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama; postupci se ne pokreću blagovremeno; ne provode se postupci za finansijske/bankarske usluge).

Provoditi nabavke roba, usluga i radova u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

U tabeli je pregled broja datih preporuka za 2019. godinu i postupanja po preporukama iz ranijih revizija:

R. B.	Subjekti revizije	Broj preporuka za 2019. godinu	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama										
			Ukupno			Realizovano		Djelimično		Nerealizovano		Bez ocjene	
			Broj	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%		
1.	Finansijsko-informatička agencija	20	Nije vršena revizija										
2.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH	16	13	6	46%	6	46%	1	8%	0	-		
3.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo	22	51	31	61%	8	16%	9	17%	3	6%		
4.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	23	17	6	31%	5	31%	6	38%	0	-		
5.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	35	25	8	32%	4	16%	12	48%	1	4%		
6.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	19	23	6	26%	2	9%	10	43%	5	22%		
7.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	16	Nije vršena ocjena postupanja po preporukama										
8.	JU Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona	9	Nije vršena ocjena postupanja po preporukama										
9.	JU Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo	6	Nije vršena revizija										
10.	JU Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica	7	Nije vršena revizija										
11.	JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo	11	Nije vršena revizija										
12.	JU Bolnica Travnik	24	Nije vršena revizija										
13.	JU „Opća bolnica Konjic“	25	Nije vršena revizija										
14.	Opća bolnica Tešanj	9	Nije vršena revizija										

R. B.	Subjekti revizije	Broj preporuka za 2019. godinu	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama										
			Ukupno			Realizovano		Djelimično		Nerealizovano		Bez ocjene	
			Broj	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%		
15.	Hrvatska bolnica „Dr. fra Mato Nikolić“ Nova Bila	26	Nije vršena revizija										
16.	Županijska bolnica Orašje	21	Nije vršena revizija										
17.	Gradska ljekarna Mostar	18	Nije vršena revizija										
18.	JZU „Gradske apoteke“ Tuzla	13	Nije vršena revizija										
19.	JU Apoteka „Zdravlje“ Zenica	24	Nije vršena revizija										
20.	Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite „Ljubuški“	11	Nije vršena revizija										
21.	JZU Centar za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje „Iliđa“ Gradačac	19	Nije vršena revizija										
22.	ZU Lječilište „Gata“ Bihać	17	Nije vršena revizija										
23.	Studentski centar Sveučilišta u Mostaru	32	Nije vršena revizija										
24.	JU Ceste Županije Zapadnohercegovačke	13	Nije vršena revizija										
Ukupno:		436	129	57	44%	25	19%	38	29%	9	7%		

U narednom pregledu daju se najznačajniji nalazi po subjektima revizije, koji su bili osnova za izražavanje mišljenja.

Subjekti revizije	Dato mišljenje za 2019. godinu/Najznačajniji nalazi
1	2
Finansijsko-informatička agencija	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja:
	1. Agencija nije izvršila rezervisanja po osnovu izvjesnog sudskog spora u iznosu od 707.460 KM, koji se vodi po tužbi Agencije za privatizaciju FBiH, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. To za posljedicu ima da su rashodi perioda i obaveze potcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja:
	1. Nije osigurano trajno i nesmetano korištenje podataka iz Registra finansijskih izvještaja za potrebe organa vlasti, što nije u skladu s članom 5. Zakona o Finansijsko-informatičkoj agenciji;
	2. Ne može se potvrditi opravdanost zaključivanja ugovora o djelu za obavljanje informatičkih poslova u iznosu od najmanje 63.400 KM, od čega se dio zaključenih ugovora odnosio na poslove propisane Pravilnikom o radu, a dio na poslove za koje je trebalo provesti odgovarajući postupak, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama;
	3. Redovnim godišnjim popisom nije izvršen popis tuđih poslovnih prostora preuzetih na korištenje odlukama Vlade FBiH, što nije u skladu s članom 25. stav 3. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;

	<p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">Odlukom Upravnog odbora pozajmljena su sredstva u iznosu od 694.939 KM s namjenskih depozitnih, neaktivnih i blokiranih računa pravnih lica koji su preostali gašenjem Zavoda za platni promet BiH, u cilju održavanja tekuće likvidnosti i ostvarivanja gotovinskih tokova potrebnih za očuvanje poslovnih sposobnosti Agencije.
<p>Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p>
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Popisom utvrđeno stvarno stanje potraživanja i obaveza i usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem nije izvršeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;Plan javnih nabavki u toku godine više puta je mijenjan i u odnosu na početni uvećan je za cca 22.700.000 KM. Planom su, između ostalih, predviđeni i hitni pregovarački postupci bez objave obavještenja. Nabavka lijeka „Trastuzumab“ u iznosu od 7.545.250 KM planirana je putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, kojoj je trebala prethoditi detaljna analiza tržišta u cilju dokazivanja ekskluziviteta ponuđača;Zbog kasnog otpočinjanja postupaka javne nabavke nisu pratile osigurana sredstva u Finansijskom planu za 2019. godinu, što nije u skladu sa članom 4. Zakona o budžetima u FBiH. <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">Upravni odbor je organ upravljanja Zavoda čiji je djelokrug rada definisan Zakonom o zdravstvenom osiguranju. Imenuje ga Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva zdravstva. Vlada FBiH je 2015. godine imenovala privremene članove Upravnog odbora na period od tri mjeseca, do okončanja postupka konačnog imenovanja. Upravni odbor Zavoda nije imenovan do kraja obavljanja revizije, na šta skrećemo pažnju s obzirom na značajnost rada Zavoda, nadležnosti Upravnog odbora i odredbe Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine;U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, za Federalni fond solidarnosti godišnje je potrebno iz Budžeta FBiH obezbijediti iznos u visini prihoda ostvarenih od doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u FBiH. Prihodi odobreni iz Budžeta FBiH za 2019. godinu iznosili su 20,46% od Zakonom propisanog iznosa: 30.500.000 KM.
<p>Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p>
	<p>Mišljenje o usklađenosti:</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Iako je Skupština Kantona Sarajevo donijela Plan restrukturiranja zdravstvene djelatnosti i reorganizacije zdravstvenih ustanova u Kantonu Sarajevo, na osnovu kojeg je donesen Akcioni plan kojim je definisana dinamika reorganizacije pojedinih zdravstvenih ustanova, nije došlo do promjene u organizaciji zdravstvene zaštite. Raspodjela sredstava i ugovaranje zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama na području Kantona Sarajevo za 2019. godinu, u vrijednosti od najmanje 291.265.877 KM, nije u skladu s članom 35. Zakona o zdravstvenom osiguranju i članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti;

	<ol style="list-style-type: none">2. Rashodi i izdaci Zavoda za 2019. godinu manje su realizovani u odnosu na plan za 50.591.008 KM. Navedeno je jednim dijelom posljedica što svim pacijentima sa medicinskim indikacijama nisu bili dostupni akti Zavoda, čime je onemogućeno ostvarivanje prava osiguranika na dijagnostiku i liječenje teško oboljele djece, refundacije za usluge medicinski potpomognute oplodnje, korištenje medicinske rehabilitacije i novčanih pomoći za medicinske rehabilitacije, liječenje kroz posebne i dodatne programe zdravstvene zaštite, novčane pomoći u nabavi lijekova koji nisu dio Liste lijekova Kantona Sarajevo i za liječenje u inostranstvu, što nije u skladu s članovima 8. i 11. Zakona o zdravstvenom osiguranju. Također kod izvršenja Plana nije u potpunosti osiguran princip transparentnosti i efikasnosti kako je propisano članom 4. Zakona o budžetima u FBiH;3. Nisu zaključeni novi ugovori sa dobavljačima za realizaciju troškova osiguranika za ortopedsku pomagala na osnovu javnog poziva, što nije u skladu s članom 18. Uredbe o obimu, uslovima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica Kantona Sarajevo na funkcionalna medicinska sredstva. To je za posljedicu imalo da su osiguranici koristili prava u manjem obimu, kao i povećana budžetska izdvajanja po osnovu učešća Zavoda u cijeni medicinskih pomagala;4. Nije izvršen izbor dobavljača za pružanje usluga porodične medicine, za deficitarne zdravstvene usluge i usluge konsultativno-specijalističke zdravstvene zaštite (cca 26.857.800 KM), što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a imalo je uticaja na kvalitet i obim pruženih zdravstvenih usluga. Također, prilikom izbora dobavljača za održavanje postojećih integralnih informacionih sistema, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, nije osigurana aktivna konkurencija, što nije u skladu s članom 3. Zakona o javnim nabavkama.
Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ukupan finansijski rezultat za 2019. godinu potcijenjen je za 419.845 KM, jer Zavod nije priznao rashode i obaveze na osnovu nastanka poslovnog događaja u izvještajnom periodu na koji se odnose. Tako su rashodi iz 2018. godine u iznosu od 771.851 KM evidentirani u 2019. godini, a rashodi iz 2019. godine u iznosu od 352.006 KM preneseni su u narednu godinu. Ovakav način evidentiranja nije u skladu s odredbama člana 76. Zakona o budžetima u FBiH i člana 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Finansijski plan za 2019. godinu nije donesen blagovremeno i na način propisan Zakonom o budžetima u FBiH, niti je predviđeno izdvajanje sredstava rezerve u skladu sa članom 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju;2. Zavod nije proveo postupak javne nabavke za odabir zdravstvenih ustanova i privatnih zdravstvenih radnika za pružanje usluga zdravstvene zaštite osiguranim licima u Bosansko-podrinjskom kantonu u iznosu od najmanje 9.375.591 KM, što nije u skladu sa članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i odredbama Jedinstvene metodologije kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.

Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno mišljenje
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Obaveze na osnovu paušalnih naknada, koje su regulisane međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju zaključenim između BiH i država ugovornica, u iznosu od 5.960.908 KM, nisu evidentirane u bilansnoj evidenciji u skladu sa članom 59. Zakona o budžetima u Županiji Zapadnohercegovačkoj i članom 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, već u okviru izvanbilansne evidencije, što je za posljedicu imalo da je na datum bilansa ukupan višak prihoda nad rashodima precijenjen, a obaveze potcijenjene najmanje za navedeni iznos.
Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Prilikom izrade i donošenja Finansijskog plana za 2019. godinu i Rebalansa finansijskog plana za 2019. godinu nije se dosljedno pridržavalo odredbi Zakona o budžetima u Županiji Zapadnohercegovačkoj. Također, u skladu sa članom 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju, nisu planirana i izdvojena sredstava obavezne rezerve;2. Usluge održavanja integralnog informacijskog zdravstvenog sistema i usluge platnog prometa nabavljene su bez provedenog postupka javne nabavke, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Zakonu o trezoru u FBiH. Obavljanje platnog prometa preko „Addiko Bank“ d.d. Sarajevo, kod koje je otvoren i depozitni račun, vršeno je bez važećeg ugovora;3. Nije objavljena, niti na neki drugi način osiguranicima Zavoda učinjena dostupnom Odluka o dodjeli jednokratnih novčanih pomoći i grantova na osnovu koje oni mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć na ime oboljenja od teških bolesti, maligne neoplazme, sistemske bolesti, teške hronične bolesti, teške neurološke bolesti i drugih teških bolesti koje životno ugrožavaju osiguranika. Zbog navedenog nije osigurana transparentnost i pravo na zaštitu svim osiguranim osobama, što nije u skladu sa članom 3. Zakona o budžetima u Županiji Zapadnohercegovačkoj i članom 3. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u Županiji Zapadnohercegovačkoj;4. Popis stalnih sredstava i obaveza na 31. 12. 2019. godine, kao i usklađivanje stvarnog stanja utvrđenog popisom s knjigovodstvenim stanjem, nije izvršeno skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnika o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza.
Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Ne možemo potvrditi iskazano stanje stalnih sredstava i obaveza na 31. 12. 2019. godine, jer za iskazane poslovne prostore u finansijskim izvještajima (344.236 KM) Zavod ne posjeduje vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju, a poslovni prostor za koju posjeduju dokumentaciju (64.915 KM) nije evidentiran u poslovnim knjigama, što nije u skladu s člankom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Značajan dio kratkoročnih obaveza (1.455.194 KM) odnosi se na dugovanja nastala u periodu od 2002. do 2009. godine prema zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj, koja nisu usaglašena.
Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Planom prihoda i rashoda za 2019. godinu nije planirano izdvajanje sredstava u obaveznu rezervu u visini od 5% ukupnih rashoda ostvarenih u protekloj godini, shodno članu 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju, već samo 280.536 KM ili 0,91% ukupnih rashoda;

	<p>2. Ne možemo potvrditi da su tekuće potpore zdravstvenim ustanovama u iznosu od 750.000 KM namjenski utrošene, jer nije prezentiran dokaz da su potrošene u svrhu potpore za izmirenje povećanih troškova proizašlih iz kolektivnog ugovora u djelatnosti zdravstva, kako je utvrđeno Odlukom Upravnog vijeća. Pored toga Zavod nije vršio kontrolu nad zdravstvenim ustanovama za izvršene usluge shodno zaključenim ugovorima i programu zdravstvene zaštite, kao ni kontrolu nad izdatim lijekovima na recept;</p> <p>3. Provedenim popisom nije utvrđeno stvarno stanje sredstava i obaveza, te nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, shodno članu 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, zbog čega ne možemo potvrditi iskazano stanje stalnih sredstava i obaveza na 31. 12. 2019. godine.</p>
<p>Služba za upošljavanje Županije Posavske</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti:</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <p>1. Godišnji popis stalnih sredstava nije izvršen u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p>
<p>JU Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <p>1. Za provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja realizovana su sredstva u iznosu od 216.759 KM, što predstavlja 66% planiranih sredstava za ovu namjenu u 2019. godini. Od ovog iznosa, 125.875 KM predstavlja preuzete obaveze iz prethodne godine, zbog čega nisu u potpunosti ostvareni očekivani efekti realizacije programa na smanjenje stope nezaposlenosti, i što nije u skladu sa članom 4. Zakona o budžetima u FBiH.</p>
<p>JU Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje</p>
<p>JU Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <p>1. Na datum bilansa nije izvršen cjelovit popis imovine i obaveza, niti je izvršeno usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem, što nije u skladu s članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p>
<p>JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>1. Provedenim popisom stalnih sredstava nije izvršeno usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim. Pored toga, u pomoćnoj knjizi manje je iskazana vrijednost nematerijalnih sredstava, postrojenja i opreme u odnosu na glavnu knjigu, što ukazuje na to da sva stalna sredstva nisu istovremeno evidentirana u pomoćnim evidencijama i glavnoj knjizi. Navedeno nije u skladu s člankom 20. i 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p>

JU „Opća bolnica Konjic“

Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Gubitak u poslovanju za 2019. godinu iskazan je u iznosu od 1.436.206 KM, dok akumulirani gubitak na datum bilansa iznosi 8.602.782 KM, što je rezultiralo gubitkom iznad visine kapitala u iznosu od 3.929.234 KM. Obaveze na 31. 12. 2019. godine iskazane su u iznosu od 12.910.953 KM, od čega su obaveze po osnovu neizmirenih poreza i doprinosa za primanja zaposlenih iznosile 10.563.533 KM. Navedeno ukazuje na postojanje neizvjesnosti, koja može uzrokovati značajnu sumnju u sposobnost Bolnice da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Uprava nije procijenila i objavila u Bilješkama uz finansijske izvještaje ove informacije u skladu s MRS-om 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja Isticanje pitanja.

Isticanje pitanja:

- Upravni odbor i osnivač (Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona) nisu poduzimali aktivnosti na pokriću gubitka. Ističemo da je odredbama člana 41. Zakona o ustanovama definisano da osnivač supsidijarno odgovara za obaveze ustanove, ako aktom o osnivanju nije drugačije određeno. Istim članom definisano je da, kada je osnivač odgovoran za obaveze ustanove, dužan je pokriti višak rashoda nad prihodima u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna. Dužnost osnivača da pokrije gubitak definisana je i članom VII Odluke o osnivanju javne ustanove „Opća bolnica Konjic“;
- Skrećemo pažnju i na to da ugovor između Bolnice i osnivača (koji bi trebao regulisati rješavanje gubitka, u skladu sa tačkom VII Odluke o osnivanju), nikada nije zaključen. Na 31. 12. 2019. godine iskazan je akumulirani gubitak u iznosu od 8.602.782 KM, koji prelazi visinu iskazanog kapitala za 3.929.234 KM (gubitak iznad visine kapitala).

Mišljenje o usklađenosti: Negativno mišljenje

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Na osnovu Ugovora o sufinansiranju, zaključenog s Ministarstvom zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona, Bolnici su doznačena sredstva u iznosu od 800.250 KM. Bolnica nije namjenski utrošila doznačena sredstva za kapitalne investicije, što nije u skladu s potpisanim Ugovorom i članom 13. Zakona o zdravstvenom osiguranju;
2. Prilikom obračuna i isplate plaća ne primjenjuje se dosljedno Pravilnik o radu Bolnice u dijelu koji se odnosi na obračun pripravnosti ljekara, noćni rad i plaću direktorice;
3. Ne možemo potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima sa vanjskim saradnicima za obavljanje redovnih, sistematizovanih poslova vezanih za pružanje zdravstvenih usluga, koji se vrše tokom cijele godine, u iznosu od 93.709 KM, što nije u skladu s odredbama Zakona o radu;
4. Bolnica nije redovno uplaćivala pripadajuće poreze i doprinose na plaću zaposlenih, tako da iskazane obaveze po ovom osnovu na 31. 12. 2019. godine iznose 10.563.533 KM, od čega se na neizmirene obaveze 2019. godine odnosi 1.075.800 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima;
5. Provedenim popisom nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja i obaveza, te nije izvršeno njihovo usklađivanje sa knjigovodstvenim stanjem, u skladu s članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;

	<p>6. Plan javnih nabavki nije u potpunosti sačinjen u skladu s članovima 15. i 18. Zakona o javnim nabavkama u dijelu procjene vrijednosti svih nabavki. Osim toga, postupci javnih nabavki nisu u svim slučajevima provedeni u skladu s procedurama koje su propisane Zakonom o javnim nabavkama.</p>
Opća bolnica Tešanj	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p>
	<p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">Nakon početnog priznavanja, nekretnine su djelimično vrednovane po metodu troška, a djelimično po metodu revalorizacije, što znači da nije dosljedno primijenjen MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, jer nije odabran isti metod priznavanja za cjelokupnu grupu sredstava.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje</p>
Hrvatska bolnica „Dr. fra Mato Nikolić“ Nova Bila	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p>
	<p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Nije izvršeno priznavanje poslovnih prihoda za obračunatu amortizaciju u iznosu od 482.435 KM po osnovu doniranih sredstava, u skladu sa Računovodstvenim politikama i MRS-om 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći, što je imalo za posljedicu da su prihodi i finansijski rezultat potcijenjeni za navedeni iznos.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Nisu provedeni postupci javnih nabavki za izvršene nabavke (hrana za potrebe kuhinje, pelet za ogrjev, medicinski potrošni materijali za endoskopiju i laparoskopiju) u vrijednosti od 650.685 KM, kao ni za nabavke lijekova i medicinskog potrošnog materijala u iznosu od 101.450 KM. Osim toga, provedeno je više direktnih sporazuma s ciljem izbjegavanja provođenja odgovarajućeg postupka javnih nabavki. Navedeno nije u skladu sa članovima 4. i 15. Zakona o javnim nabavkama;Nije izvršen sveobuhvatan popis obaveza, kao ni usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem sredstava utvrđenim popisom, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Pravilnikom o računovodstvu i Pravilnikom o popisu Bolnice;Izvršen je prijem 20 zaposlenika sa kojima su zaključeni ugovori o radu, bez prethodno provedenog javnog oglašavanja, što nije u skladu sa članom 20a. Zakona o radu;Ne možemo potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora o privremenim i povremenim poslovima za obavljanje redovnih, sistematizovanih poslova vezanih za pružanje zdravstvenih usluga, koji se obavljaju u kontinuitetu tokom cijele godine, što nije u skladu s članovima 166. i 167. Zakona o radu.
Županijska bolnica Orašje	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p>
	<ol style="list-style-type: none">Pri sastavljanju finansijskih izvještaja za 2019. godinu rukovodstvo nije procijenilo sposobnost Bolnice da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu, što nije u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, niti je u finansijskim izvještajima objavljeno da postoji mogućnost da Bolnica neće moći izmirivati svoje obaveze u normalnom toku poslovanja. Dospjele obaveze na datum bilansa iznose 2.072.793 KM, dok se kapital zbog gubitaka u poslovanju u kontinuitetu smanjuje i na datum bilansa iskazan je u iznosu od 296.697 KM.

	<p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">Na datum bilansa iskazan je gubitak u poslovanju u iznosu od 131.721 KM, a ukupni akumulirani gubitak u iznosu od 1.780.520 KM. Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Bolnice za 2019. godinu dostavljen je osnivaču, Skupštini Županije Posavske. Napominjemo da je, prema članu 41. Zakona o ustanovama, osnivač supsidijarno odgovoran za obaveze ustanove, ako aktom o osnivanju nije drugačije određeno. Istim članom definisano je da kada je osnivač odgovoran za obaveze ustanove, dužan je da pokrije višak rashoda nad prihodima u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna. Međutim, iako Bolnica godinama posluje s gubitkom, do sada nisu poduzimane mjere na njegovom saniranju. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Bolnica je u radni odnos primila 13 osoba sa kojima je zaključila ugovore o radu na neodređeno vrijeme, bez provođenja obaveznog javnog oglašavanja, što nije u skladu sa članom 20a. Zakona o radu;Ugovori o djelu zaključivani su za redovne, sistematizovane poslove koji se obavljaju u kontinuitetu tokom cijele godine u iznosu od najmanje 230.149 KM, što nije u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o radu;Nisu provedeni postupci javnih nabavki za izvršene nabavke u vrijednosti od najmanje 174.280 KM, ugovori o nabavkama su se zaključivali iako su ponuđene cijene za nabavku bile veće od procijenjenih, niti je proveden dovoljan broj e-aukcija za postupke javnih nabavki kod kojih je kriterij za dodjelu ugovora bila najniža cijena, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i njegovim provedbenim aktima;Godišnjim popisom nije utvrđeno stvarno stanje sredstava, a samim tim nije bilo moguće izvršiti ni usklađivanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem, što nije u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
<p>Gradska ljekarna Mostar</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Knjigovodstveno evidentiranje ugovorenih rabata nije izvršeno u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 2 – Zalihe, niti na osnovu vjerodostojne dokumentacije, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Zbog toga ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zaliha robe u iznosu od 342.440 KM i finansijskih prihoda u iznosu od 241.862 KM, a efekte pogrešnog načina evidentiranja rabata na finansijske izvještaje nije moguće kvantifikovati. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Finansijski plan i Plan rada i razvoja za 2019. godinu nisu sačinjeni u skladu s odredbama Zakona o ustanovama, Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Statuta Ljekarne;Ljekarna nije postupila u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u dijelu donošenja Plana javnih nabavki za 2019. godinu i provođenja postupaka za robe i usluge koje nisu namijenjene daljoj prodaji;Popisom nije utvrđeno stvarno stanje sredstava i obaveza, te nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, zbog čega ne možemo potvrditi iskazano stanje sredstava i obaveza na 31. 12. 2019. godine.

	<p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• neimenovanje Upravnog odbora Ljekarne od strane osnivača, Grada Mostara. Mandat Upravnog odbora istekao je 2013. godine i od tada nije bilo novog imenovanja, a funkciju rukovodstva obavlja direktorica i nakon isteka mandata u 2013. godini. Zbog nepostojanja Upravnog odbora ne obavljaju se poslovi iz nadležnosti, što je uticalo na rad Ljekarne najvećim dijelom kod imenovanja direktora, donošenja neophodnih internih akata i sačinjavanja izvještaja u skladu sa zakonskim propisima;• nedonošenje posebnih pravila kojima se reguliše postupak pregovora i zaključivanja ugovora sa dobavljačima za nabavku roba za dalju prodaju, koja bi osigurala transparentno i efikasno trošenje javnih sredstava, kao i nabavku roba od najpovoljnijeg dobavljača. Također, akti i pravila nisu doneseni i nije vršen nadzor i ocjenjivanje rada direktorice. Iako je donesena Odluka o izboru primarnog dobavljača, ne možemo potvrditi da se nabavka roba vršila uz dosljedno poštovanje cijena iz ugovora, odnosno po najpovoljnijim uslovima.
<p>JZU „Gradske apoteke“ Tuzla</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Knjigovodstveno evidentiranje ugovorenih rabata nije vršeno u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 2 – Zalihe, zbog čega ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zaliha robe u iznosu od 1.269.253 KM i ostalih poslovnih prihoda u iznosu od 741.174 KM. Efekte pogrešnog načina evidentiranja rabata na finansijske izvještaje nije moguće kvantifikovati. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ugovori sa dobavljačima za nabavku roba nisu zaključeni uz dosljednu primjenu Pravilnika o nabavci roba komercijalno-industrijskog karaktera i lijekova sa esencijalne liste lijekova, koji je donio Upravni odbor. Također, ne može se potvrditi da se nabavka komercijalnih roba vrši uz dosljedno poštovanje cijena iz potpisanih ugovora.
<p>JU Apoteka „Zdravlje“ Zenica</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno mišljenje</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Knjigovodstveno evidentiranje ugovorenih rabata nije izvršeno na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije i Međunarodnog računovodstvenog standarda 2 – Zalihe, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Stoga ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zaliha robe u iznosu od 1.363.276 KM i finansijskih prihoda u iznosu od 472.768 KM, a efekte ovakvog načina evidentiranja rabata na finansijske izvještaje nije moguće kvantifikovati;2. Akumulirani gubitak Apoteke na 31. 12. 2019. godine iznosi 3.395.137 KM i prelazi osnovni kapital za 862.339 KM. Obaveze prema dobavljačima iskazane su u iznosu od 4.565.927 KM, dok je ukupna kratkoročna imovina (zalihe, gotovina i potraživanja) iskazana u iznosu od 2.344.186 KM, što ukazuje na probleme solventnosti. Također, Grad Zenica kao osnivač nema utvrđene planove za pokriće akumuliranog gubitka. Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Apoteke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja Uprava nije postupila u skladu s tačkom 25. Međunarodnog računovodstvenog standarda 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, jer nije izvršila procjenu niti u Bilješkama objavila značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja Apoteke.

	<p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">U finansijskim izvještajima na poziciji stalnih sredstava iskazani su poslovni prostori u iznosu od 1.396.284 KM za koje Apoteka ne posjeduje dokaze o vlasništvu na osnovu kojih je izvršeno njihovo knjigovodstveno evidentiranje, što nije u skladu s članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Direktorica nije sačinila Godišnji plan rada i finansijski plan za 2019. godinu, kao ni izvještaje o poslovanju koji se trebaju podnijeti Upravnom odboru, što nije u skladu sa Statutom Javne ustanove Apoteka „Zdravlje“ Zenica, Zakonom o ustanovama i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti;Popisom nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja i obaveza, te nije izvršeno usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem, u skladu s članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">Grad Zenica kao osnivač nema utvrđene planove za pokriće akumuliranog gubitka, a odredbama člana 41. Zakona o ustanovama definisano je da osnivač supsidijarno odgovara za obaveze ustanove i da je dužan pokriti višak rashoda nad prihodima u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna;Upravni odbor je nadležan da kontroliše i ocjenjuje rad direktorice, da donosi pravila i opće akte Apoteke, u skladu s članom 27. Zakona o ustanovama. S obzirom na to da je direktorica nadležna za formiranje cijena i utvrđivanje uslova prodaje, ističemo da Upravni odbor nije donio posebna pravila kojima bi se regulisao postupak vođenja pregovora i način zaključivanja ugovora s najpovoljnijim dobavljačima roba za dalju prodaju, kako bi se osiguralo transparentno i efikasno trošenje raspoloživih sredstava.
<p>Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite „Ljubuški“</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Ne možemo potvrditi iskazano stanje građevinskih objekata za ulaganja Federalnog ministarstva rada i socijalne politike u iznosu od 3.697.436 KM, jer nije osigurana vjerodostojna dokumentacija kojom se potvrđuje izvršeno ulaganje u zgradu Ustanove, što nije u skladu s članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">Finansijski izvještaji za 2019. godinu nisu sastavljeni u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi obrazaca finansijskog izvještavanja za privredna društva, nego u skladu s kontnim okvirom za udruženja, kao što su vođene i poslovne knjige Ustanove. Ustanova nije osnovana kao udruženje ili fondacija, nego kao javna ustanova u vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine i ima svojstvo pravne osobe. Budući da se Pravilnikom o računovodstvu obavezala primjenjivati Međunarodne računovodstvene standarde i Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja, trebala je prilagoditi vođenje poslovnih knjiga svojoj djelatnosti i primijeniti Kontni okvir za gospodarska društva. Upravni odbor Ustanove je u aprilu 2020. godine donio Odluku o primjeni kontnog okvira za gospodarska društva. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Knjigovodstveno evidentiranje nabave i utroška prehrambenih proizvoda nije vršeno u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, niti su uspostavljeni normativi potrošnje prehrambenih proizvoda, čime nije osigurana potpuna kontrola utroška zaliha;

	<p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">Ugovorom o radu, zaključenim sa direktorom Ustanove, između ostalog, utvrđena je posebna naknada u iznosu od 24 mjesečne plaće direktora u slučaju jednostranog otkaza ugovora. Ovakav način ugovaranja nije utemeljen Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH i Zakonom o radu.
JZU Centar za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje „Iliđa“ Gradačac	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">U okviru stalnih sredstava iskazani su građevinski objekti u vrijednosti od 5.294.479 KM, za koje Ustanova ne posjeduje vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju, što nije u skladu s članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Za stalna sredstva na datum bilansa nije vršena procjena nadoknadive vrijednosti, shodno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Ugovori o javnim nabavkama radova nisu se zaključivali shodno uslovima utvrđenim u tenderskoj dokumentaciji, ugovoreni rokovi izvođenja radova nisu se poštovali, niti su se zbog toga obračunavali ugovoreni penali, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i zaključenim ugovorima;Na datum bilansa nije izvršen potpun popis imovine i obaveza, te nije usaglašeno stvarno stanje sa knjigovodstvenim, shodno članu 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
ZU Lječilište „Gata“ Bihac	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Nije izvršena ispravka vrijednosti potraživanja u iznosu od 81.631 KM, što je za posledicu imalo da su za taj iznos potcijenjeni rashodi perioda, a finansijski rezultat i potraživanja precijenjeni.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Program rada i Finansijski plan nisu sačinjeni u skladu s Odlukom o metodologiji i rokovima za izradu programa rada i izvještaja o radu koji se upućuju Skupštini Unsko-sanskog kantona i Vladi Unsko-sanskog kantona. U Finansijski plan uključena su značajna sredstva viših nivoa vlasti za izgradnju bazena i nabavku opreme, za šta nije osigurana relevantna dokumentacija. Također, u skladu s navedenom Odlukom nisu ispoštovani rokovi za sačinjavanje i usvajanje Programa rada, kao ni rok za podnošenje izvještaja o radu i finansijskom poslovanju;Nabavka prehrambenih proizvoda u iznosu od 105.392 KM izvršena je bez provedenog postupka i zaključenog ugovora, što nije u skladu s članom 6. Zakona o javnim nabavkama;Nije uspostavljena knjigovodstvena evidencija nabavke i utroška prehrambenih proizvoda, čime nisu ispoštovani zahtjevi MRS-a 2 – Zalihe. Također, nisu doneseni normativi potrošnje prehrambenih proizvoda, zbog čega nije osigurana kontrola utroška zaliha;Popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu s odredbama člana 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o popisu imovine i obaveza Lječilišta.

Studentski centar Sveučilišta u Mostaru	<p data-bbox="331 109 1169 137">Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p data-bbox="331 137 1169 164">Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol data-bbox="331 164 1169 670" style="list-style-type: none"><li data-bbox="331 164 1169 402">1. Ne možemo potvrditi tačnost iskazanog kapitala u iznosu od 9.000.381 KM, za koji Studentski centar ne posjeduje dokumentaciju na osnovu koje je evidentiran u finansijskim izvještajima, niti njegovu strukturu. S tim u vezi, ne možemo potvrditi ni vrijednost građevinskih objekata u iznosu od 6.691.876 KM, koji predstavljaju imovinu prethodnog pravnog subjekta, za koju Studentski centar također ne posjeduje adekvatnu dokumentaciju. Navedeno nije u skladu sa članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje;<li data-bbox="331 402 1169 552">2. Na poziciji stalnih sredstava iskazana su sredstva u pripremi iz ranijeg perioda iznosu od 155.488 KM, za koju ne možemo potvrditi nastanak poslovnog događaja, odnosno da su usluge izvršene u skladu sa ugovorom, jer nam za to nije prezentirana dokumentacija. Ovo nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje;<li data-bbox="331 552 1169 670">3. Prihod od otpisa obaveza precijenjen je za 35.143 KM, jer je priznat bez Odluke Upravnog odbora kao vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije, što nije u skladu s članom 40. Statuta Studentskog centra i članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p data-bbox="331 670 1169 696">Isticanje pitanja</p> <ul data-bbox="331 696 1169 970" style="list-style-type: none"><li data-bbox="331 696 1169 970">• Akumulirani gubitak na 31. 12. 2019. godine iskazan je u iznosu od 2.117.690 KM, za koji Sveučilište u Mostaru, kao osnivač, nema utvrđene planove za pokriće. Odredbama člana 41. Zakona o ustanovama definisano je da osnivač supsidijarno odgovara za obaveze ustanove i da je dužan pokriti višak rashoda nad prihodima u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna. Također, kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 509.446 KM, obaveze prema dobavljačima u iznosu od 307.048 KM, dok je ukupna kratkoročna imovina (zalihe, gotovina i potraživanja) iskazana u iznosu od 344.201 KM, što ukazuje na probleme solventnosti (tačka 7.2.3 Izvještaja). <p data-bbox="331 970 1169 996">Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p data-bbox="331 996 1169 1023">Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol data-bbox="331 1023 1169 1543" style="list-style-type: none"><li data-bbox="331 1023 1169 1181">1. Za obavljanje redovnih poslova, utvrđenih Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, tokom 2019. godine direktor je angažovao lica po osnovu ugovora o djelu (47.208 KM) i po osnovu privremenih i povremenih poslova (35.247 KM), te vanjske saradnike za računovodstvene poslove (26.176 KM), što nije u skladu sa Zakonom o radu (tačka 7.1.2.1 Izvještaja);<li data-bbox="331 1181 1169 1393">2. Studentski centar je davao pozajmice pravnim licima u iznosu od 47.500 KM, odnosno udruženjima koja imaju status pravnih lica, a u kojima je direktor Studentskog centra ujedno i ovlašteni zastupnik. Također, direktor je kao fizičko lice putem zaključenih ugovora davao novčana sredstva u iznosu od 45.000 KM kao zajam Studentskom centru. Davanje i primanje pozajmica nije u skladu s nadležnostima koje su propisane Statutom Studentskog centra i Zakonom o ustanovama;<li data-bbox="331 1393 1169 1455">3. Nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, kako je propisano članom 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;<li data-bbox="331 1455 1169 1543">4. Odabir banke za finansijske/bankarske usluge i revolving kredite u iznosu od 140.000 KM nije proveden kako je propisano Aneksom II dio A Zakona o javnim nabavkama.
--	--

	<p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • isplatu naknada članovima Upravnog odbora u iznosu od 32.757 KM. Upravni odbor je u 2019. godini održao samo četiri sjednice, a plaćanja su vršena mjesečno. Na sjednicama se nisu razmatrala pitanja vezana za prekoračenje planiranih rashoda, nisku realizaciju plana javnih nabavki, nije donesen izvještaj o izvršenju Finansijskog plana za 2019. godinu, kao ni druga bitna pitanja za rad Studentskog centra. Prema Odluci, u slučaju neopravdanog izostanka sa sjednice ukida se naknada za taj mjesec i sve sljedeće mjesece do naredne sjednice Upravnog odbora (tačka 7.1.2.1 Izvještaja). • ostvarene prihode po zaključenim ugovorima za pružanje usluga Agenciji za školovanje i stručno usavršavanje kadrova Mostar s ciljem ostvarivanja dobiti, što nije predviđeno Zakonom o ustanovama. Naime, Studentski centar je s Agencijom za školovanje i stručno usavršavanje kadrova Mostar zaključio ugovore za pružanje usluga pranja posteljina i drugih tekstilnih proizvoda, u vrijednosti od 14.806 KM, i za usluge nabavke pripremanja, isporuke i posluživanja hrane, ukupne vrijednosti od 1.000.350 KM sa PDV-om. Po ovom osnovu, Studentski centar je u 2019. godini ostvario prihode u iznosu cca 300.000 KM. Učestvovao je na tenderu kao pravno lice s ciljem ostvarivanja dobiti, što nije u skladu s članom 1. Zakona o ustanovama.
<p>JU Ceste Županije Zapadnohercegovačke</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p>
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p>
	<p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljena evidencija (baza podataka) cesta, objekata, saobraćajne signalizacije, opreme na cestama i katastra cestovnog zemljišnog pojasa koji su dati na upravljanje Cestama u skladu sa Zakonom o javnim cestama Županije Zapadnohercegovačke. Također, godišnji plan održavanja i zaštite regionalnih cesta nije sačinjen i usvojen u rokovima utvrđenim navedenim Zakonom; 2. U provedenim postupcima dodjele ugovora za poslove redovnog i vanrednog održavanja regionalnih cesta u Županiji Zapadnohercegovačkoj za 2019. godinu tenderskom dokumentacijom nije u potpunosti osigurana pravična i aktivna konkurencija, s ciljem najdjelotvornijeg korištenja javnih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i njegovim provedbenim aktima.

3.1.8 Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

Ured za reviziju planirao je finansijsku reviziju 18 preduzeća u većinskim državnom vlasništvu¹⁴ (u daljem tekstu preduzeća) za 2019. godinu, a izvršio je finansijsku reviziju 17 preduzeća. Nije obavljena revizija jednog preduzeća, što je obrazloženo Zaključkom o privremenoj obustavi finansijske revizije „Pretisa“ d.d. Vogošća od 15. 1. 2020. godine.

Pregled ostvarenih ukupnih prihoda, rashoda, finansijskog rezultata i kratkoročnih obaveza kod revidiranih subjekata je sljedeći:

¹⁴ Nadležnost Ureda za reviziju obuhvata i preduzeće u kojem država ima vlasnički udjel od 50% plus jednu dionicu ili više (Zakon o reviziji institucija u FBiH, član 11, stav 3).

Redni broj	Subjekti revizije	Prihodi u 2019. godini u KM	Rashodi u 2019. godini u KM	Dobit (gubitak) u 2019. godini u KM	Kratkoročne obaveze na 31. 12. 2019. godine u KM
1	2	3	4	5	6
1.	Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	486.118.800	429.129.466	56.989.334	83.532.361
2.	Javno preduzeće „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar	200.952.036	200.529.581	422.455	38.303.214
3.	„HRVATSKE POŠTE“ d.o.o. Mostar	26.355.675	26.284.888	70.787	2.814.333
4.	Društvo sa ograničenom odgovornošću „JP BH Pošta“ Sarajevo	95.873.700	91.562.800	4.310.900	9.566.384
5.	Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo	98.129.382	53.701.638	44.427.744	40.325.316
6.	Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo	108.914.494	107.541.645	1.372.849	22.984.590
7.	Šumskoprivredno društvo „Srednjobosanske šume“/ Šumskogospodarsko društvo „Šume Središnje Bosne“ d.o.o. Donji Vakuf	43.782.099	42.139.883	1.642.216	7.851.143
8.	Dioničko društvo Rudnik soli „Tuzla“	16.521.351	14.391.284	2.130.067	3.148.843
9.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Rad“ d.o.o. Sarajevo	40.090.361	40.021.349	69.012	7.881.591
10.	Javno komunalno uslužno preduzeće „Komunalije“ d.o.o. Velika Kladuša*	9.575.740	9.101.688	474.052	4.095.335
11.	„Vodovod“ društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar	11.150.515	11.112.894	37.621	13.999.916
12.	Javno preduzeće za vodoprivrednu djelatnost „Spreča“ d.d. Tuzla	2.754.133	2.748.925	5.208	326.569
13.	Javno preduzeće „VODOKOM“ d.o.o. Kakanj	4.523.909	4.248.969	274.940	981.135
14.	Hidrogradnja d.d. Sarajevo u stečaju	9.513.838	7.253.002	2.260.836	86.114.386
15.	Javno preduzeće „Olimpijski bazen Otoka“ d.o.o. Sarajevo	2.758.784	2.732.119	26.665	352.971
16.	Hotelsko turističko društvo „Zenit-Bro“ d.o.o. Neum	2.217.984	2.528.852	(310.868)	203.929
17.	Javno poduzeće „Parkovi“ d.o.o. Ljubuški	5.855.116	5.662.198	192.918	1.668.177
	Ukupno:	1.165.087.917	1.050.691.181	114.396.736	324.150.193

U tabeli je pregled preduzeća i datih mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti sa zakonskim propisima.

R. B.	Subjekti revizije	Dato mišljenje	
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima
1	2	3	4
1.	Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	Pozitivno	S rezervom
2.	Javno preduzeće „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar	Pozitivno	S rezervom
3.	„HRVATSKE POŠTE“ d.o.o. Mostar	Pozitivno	S rezervom

R. B.	Subjekti revizije	Dato mišljenje	
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima
4.	Društvo sa ograničenom odgovornošću „JP BH Pošta“ Sarajevo	Pozitivno	Pozitivno
5.	Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo	S rezervom	S rezervom
6.	Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo	S rezervom	Pozitivno
7.	Šumskoprivredno društvo „Srednjobosanske šume“/Šumskogospodarsko društvo „Šume Središnje Bosne“ d.o.o. Donji Vakuf	S rezervom	S rezervom
8.	Dioničko društvo Rudnik soli „Tuzla“	S rezervom	S rezervom
9.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Rad“ d.o.o. Sarajevo	Negativno	S rezervom
10.	Javno komunalno uslužno preduzeće „Komunalije“ d.o.o. Velika Kladuša	S rezervom	S rezervom
11.	„Vodovod“ društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar	Negativno	Negativno
12.	Javno preduzeće za vodoprivrednu djelatnost „Spreča“ d.d. Tuzla	S rezervom	Pozitivno
13.	Javno preduzeće „VODOKOM“ d.o.o. Kakanj	Negativno	S rezervom
14.	Hidrogradnja d.d. Sarajevo u stečaju	Negativno	S rezervom
15.	Javno preduzeće „Olimpijski bazen Otoka“ d.o.o. Sarajevo	S rezervom	S rezervom
16.	Hotelsko turističko društvo „Zenit-Bro“ d.o.o. Neum	Negativno	Negativno
17.	Javno poduzeće „Parkovi“ d.o.o. Ljubuški	S rezervom	S rezervom

Napominjemo da je u šest izvještaja skrenuta pažnja na određena pitanja, i to u četiri izvještaja u kojima je dato pozitivno mišljenje, jedno mišljenje s rezervom i jedno negativno mišljenje.

Također, skrenuta je pažnja na određena pitanja i uz mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima za tri subjekta, od kojih u dva uz mišljenje s rezervom i jedno uz pozitivno mišljenje.

3.1.8.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Najveći propusti i nepravilnosti, utvrđeni prilikom obavljanja revizija za 2019. godinu, zbog kojih su izražena naprijed navedena mišljenja, odnose se na sljedeće:

- Određeni broj preduzeća nije u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH uspostavio odgovarajući sistem internih kontrola po COSO modelu. U skladu sa navedenim Zakonom, preduzeća nisu odredila koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu za 2019. godinu.

Sistem internih kontrola uspostaviti u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

- Nisu dosljedno primjenjivane odredbe Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, što je imalo za posljedicu da nisu realno iskazana sredstva, obaveze, prihodi, rashodi, finansijski rezultat, a samim tim i kapital.

Prilikom sastavljanja i prezentacije finansijskih izvještaja obavezna je primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI), kako je propisano odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.

- Na datum bilansa nije vršeno mjerenje nadoknadive vrijednosti iskazane imovine u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje imovine, koji zahtijeva da se na kraju svakog izvještajnog perioda ocijeni da li postoji bilo koji pokazatelj da je vrijednost nekog sredstva umanjena. Posebno ističemo da određeni broj preduzeća ulaganja u investicije u toku vodi veoma dugo (preko 20 godina), a nije vršena procjena nadoknadivih ulaganja, te iskazane nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi ne ispunjavaju uslove i zahtjeve za priznavanje sredstava u skladu sa MSFI-jem, koji nalaže da se sredstvo prizna u bilansu stanja kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi priticati u pravno lice i kada sredstvo ima cijenu ili vrijednost koja se može pouzdano izmjeriti.

Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje imovine, te izvršiti ocjenu priznavanja sredstava u bilansu stanja u skladu sa zahtjevima MSFI-ja.

- Nije vršeno evidentiranje zaliha u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, koji zahtijeva da se zalihe mjere po trošku sticanja ili neto utrživoj vrijednosti, zavisno o tome šta je niže, zbog čega nije moguće utvrditi efekte na iskazanu imovinu i finansijski rezultat.

Radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha, u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe.

- Za potraživanja starija od godinu dana nije vršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, što za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen.

Za potraživanja starija od godinu dana izvršiti procjenu očekivanih kreditnih gubitaka, u skladu sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti, radi fer i tačnog iskazivanja imovine (potraživanja) i finansijskog rezultata.

- Rezervisanja po osnovu izvjesnih sudskih sporova nisu vršena u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, koja se priznaju kada preduzeća imaju sadašnju obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza i kada se iznos obaveza može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja po osnovu izvjesnih sudskih sporova vršiti u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, kako bi finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazali istinito i objektivno finansijski položaj i rezultat poslovanja.

- Nisu blagovremeno izmirivane obaveze za poreze, doprinose na isplaćene plaće, što nije u skladu sa članom 11. Zakona o doprinosima, članom 27. Zakona o porezu na dohodak i članom 41. Zakona o javnim preduzećima.

Obaveze za poreze i doprinose na isplaćene plaće izmirivati blagovremeno, uz isplatu plaće, u skladu sa članom 11. Zakona o doprinosima, članom 27. Zakona o porezu na dohodak i članom 41. Zakona o javnim preduzećima.

- Nisu izmirivane obaveze po osnovu posebnih vodnih naknada, što nije u skladu sa članom 170. Zakona o vodama i poglavljem III Pravilniku o načinu obračunavanja i postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontrolu podmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada.

Obaveze po osnovu posebnih vodnih naknada izmirivati pravovremeno, kako nalaže član 170. Zakona o vodama i poglavlje III Pravilnika o načinu obračunavanja i postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontrolu podmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada.

- Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima (postupci nisu pokretani blagovremeno, izbor postupaka nije adekvatan i nabavke su vršene na osnovu ugovora zaključenih u prethodnim godinama).

Nabavke u potpunosti vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima vezanim za javne nabavke.

- Popis imovine i obaveza nije izvršen detaljno i sveobuhvatno u svim preduzećima, s ciljem utvrđivanja stvarnog stanja, niti je izvršeno usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem, kako je propisano članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.

Popis imovine i obaveza vršiti detaljno i sveobuhvatno, s ciljem da se utvrdi stvarno stanje, te u poslovnim knjigama izvrši usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

- Bilješke uz finansijske izvještaje, za dio preduzeća, nisu sastavljane u skladu sa tačkom 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, s obzirom na to da menadžment pri sastavljanju finansijskih izvještaja nije procijenio i objavio sposobnost preduzeća da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu.

Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu s tačkom 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja.

- Ugovori o privremenim i povremenim poslovima zaključivani su za poslove koji nisu sezonskog karaktera i na period duži od 60 dana, što nije u skladu sa članom 166. Zakona o radu.

Ugovore o privremenim i povremenim poslovima zaključivati samo za poslove privremenog karaktera, u skladu sa Zakonom o radu.

- Ugovori o djelu zaključivani su tokom cijele godine za redovne poslove sistematizovane Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji (računovodstveno-finansijski poslovi; poslovi likvidacije dokumenata; poslovi vođenja blagajne i slični).

Ugovore o djelu zaključivati samo za obavljanje jednokratnih poslova koji traju određeno vrijeme, s jasno definisanim predmetima, u skladu sa zakonskim i drugim propisima.

U tabeli je pregled broja datih preporuka za 2019. godinu i postupanja po preporukama iz ranijih revizija.

Red. br.	Subjekti revizije	Broj preporuka za 2019. godinu	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama									
			Ukupno		Realizovano		Djelimično		Nerealizovano		Bez ocjene/neprovodivo	
			Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
1.	Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	4	7	71%	5	71%	2	29%	0	0%	0	0%
2.	Javno preduzeće „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar	5	11	73%	8	73%	2	18%	1	9%	0	0%
3.	„HRVATSKE POŠTE“ d.o.o. Mostar	13	6	33%	2	33%	2	33%	2	34%	0	0%
4.	Društvo sa ograničenom odgovornošću „JP BH Pošta“ Sarajevo	4	6	33%	2	33%	0	0%	2	67%	0	0%
5.	Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo	23	24	54%	13	54%	5	21%	4	17%	2	8%
6.	Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo	16	10	30%	3	30%	2	20%	5	50%	0	0%
7.	Šumskoprivredno društvo „Srednjobosanske šume“ / Šumskogospodarsko društvo „Šume Središnje Bosne“ d.o.o. Donji Vakuf	23	14	43%	6	43%	3	21%	5	36%	0	0%
8.	Dioničko društvo Rudnik soli „Tuzla“	16	Nije vršena revizija									

9.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Rad“ d.o.o. Sarajevo	15	Nije vršena ocjena postupanja po preporukama								
10.	Javno komunalno uslužno preduzeće „Komunalije“ d.o.o. Velika Kladuša*	20	Nije vršena revizija								
11.	„Vodovod“ društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar	35	13	0	0%	2	15%	10	77%	1	8%
12.	Javno preduzeće za vodoprivrednu djelatnost „Spreča“ d.d. Tuzla	6	Nije vršena revizija								
13.	Javno preduzeće „VODOKOM“ d.o.o. Kakanj	20	Nije vršena revizija								
14.	Hidrogradnja d.d. Sarajevo u stečaju*	11	Nije vršena revizija								
15.	Javno preduzeće „Olimpijski bazen Otoka“ d.o.o. Sarajevo	9	Nije vršena revizija								
16.	Hotelsko turističko društvo „Zenit-Bro“ d.o.o. Neum	13	Nije vršena revizija								
17.	Javno poduzeće „Parkovi“ d.o.o. Ljubuški	9	Nije vršena revizija								
Ukupno:		242	91	39	43%	18	20%	31	34%	3	3%

U narednom pregledu daju se najznačajniji nalazi po subjektima revizije koji su bili osnova za izražavanje mišljenja.

Subjekti revizije	Dato mišljenje za 2019. godinu/Najznačajniji nalazi
1	2
Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> U periodu od 2017. do kraja 2019. godine iskazan je pad prihoda i dobiti Društva. Uzimajući u obzir konkurenciju u okruženju, organi upravljanja (Uprava, Nadzorni odbor i Skupština Društva), svako u okviru svoje nadležnosti, trebaju poduzimati adekvatne aktivnosti u svim poslovnim segmentima da bi zaustavili slabljenje pozicije Društva na tržištu telekomunikacijskih usluga; Protiv Društva su u toku sudski sporovi u iznosu od 68.314.619 KM, a najveći su tužbeni zahtjevi iz radnog odnosa. Ukupna vrijednost sporova koje su pokrenuli zaposlenici iznosi 51.028.470 KM, u čemu je tužba Sindikata Društva u iznosu od 45.000.000 KM. Sindikat Društva je 2014. godine pokrenuo postupak radi ostvarivanja prava iz Kolektivnog ugovora i traži se emisija dionica za zaposlene u visini do 5% osnovnog kapitala Društva, te naknada štete u vidu propuštenih dividendi. Za spor nije izvršeno rezervisanje, jer se očekuje da Društvo neće izgubiti ovaj spor. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p>

	<p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Društvo je pregovaračkim postupcima zaključilo ugovore za nabavku roba i usluga u iznosu od 36.964.486 KM. Obzirom na to da se za ovaj postupak nabavki uglavnom ne vrši javno oglašavanje i da je dostupan određenim ponuđačima, ne možemo potvrditi da je osiguran princip transparentnosti u skladu sa aktom Agencije za javne nabavke.
Javno preduzeće „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• U periodu od 2017. do kraja 2019. godine iskazan je pad prihoda i dobiti Društva. Uzimajući u obzir konkurenciju u okruženju, organi upravljanja (Uprava, Nadzorni odbor i Skupština Društva), svako u okviru svoje nadležnosti, trebaju poduzimati adekvatne aktivnosti u svim poslovnim segmentima da bi zaustavili slabljenje pozicije Društva na tržištu telekomunikacijskih usluga.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Društvo je postupkom direktnog sporazuma zaključilo ugovore za nabavku roba i usluga u iznosu 39.922.188 KM, što čini 66.8% ukupnih nabavki. Na ovaj način nije se ispoštovao princip transparentnosti u skladu sa aktom Agencije za javne nabavke, s ciljem osiguranja efikasnog korištenja sredstava Društva s obzirom na to da radi o javnim sredstvima, posebno za one nabavke za koje pojedini ponuđači nemaju ekskluzivno pravo na određene usluge.
„HRVATSKE POŠTE“ d.o.o. Mostar	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Društvo je retroaktivno promijenilo period za koji je izvršilo rezervisanje za primanja zaposlenih, što je uticalo na iskazani finansijski rezultat za 2019. godinu. Smanjenjem perioda za koji se vrši rezervisanje promijenjena je dotadašnja računovodstvena praksa, a Pravilnikom o računovodstvenim politikama Društva nije uređen način rezervisanja po osnovu primjene MRS-a 19 – Primanja zaposlenih.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Pravilnikom o radu Društva određen je samo broj sistematizovanih radnih mjesta, ali ne i potreban broj izvršilaca, što nije u skladu sa članom 118. Zakona o radu. Samim tim ne može se mjeriti stvarno potreban broj izvršilaca, kao ni planiranje i prijem zaposlenika
Društvo sa ograničenom odgovornošću „JP BH Pošta“ Sarajevo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno mišljenje</p> <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• U okviru stalnih sredstava iskazana su dugoročna ulaganja u iznosu od 40.000.000 KM, koja se odnose na uložena sredstva u izgradnju autoceste Sarajevo – Zenica iz dobiti za 2000. godinu. Kao što smo isticali i u našim prethodnim izvještajima, ni u 2019. godini Društvo, odnosno organi upravljanja i rukovođenja nisu poduzimali odgovarajuće aktivnosti na realizaciji Odluke Vlade Federacije BiH iz 2009. godine o prenosu prava i obaveza na Federaciju BiH, odnosno na utvrđivanju njihovog statusa i načina iskazivanja u poslovnim knjigama Društva. Navedeno ima značajnost iz razloga što Društvo u dosadašnjem periodu poslovanja od iskazanih ulaganja nije ostvarivalo ekonomske koristi, nema razumna očekivanja o nadoknadi predmetnog ulaganja u cijelosti ili djelimično, što znači da su ispunjeni uslovi prestanka priznavanja u skladu sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti.
	<p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje</p>

<p>Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Poslovni prihodi u iznosu od 97.143.360 KM nisu pravilno iskazani s obzirom na to da najveći dio u iznosu od 88.952.867 KM ne predstavlja prihode od poslovnih aktivnosti, već se radi o javnim prihodima prikupljenim po osnovu naknada od nafte i naftnih derivata i naknada za upotrebu cesta koje se plaćaju pri registraciji vozila. Ovakav način priznavanja prihoda nije u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima, zbog čega ni finansijski izvještaji nisu sačinjeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, kao ni sa ostalim zahtjevima iz MRS-a i MSFI-ja;2. Cestovna infrastruktura u vrijednosti od 2.068.699.377 KM iskazuje se kao nematerijalna imovina u vidu prava upravljanja sa neograničenim vijekom trajanja, a njeno vrednovanje vrši se po modelu revalorizacije. Efekti procjene fer vrijednosti 31. 12. 2019. godine u iznosu od 26.754.425 KM evidentirani su kao povećanje ostalog osnovnog kapitala (izvori sredstava), što nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 38 – Nematerijalna imovina. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Za usluge redovnog održavanja magistralnih cesta na području Federacije BiH i nabavke posipnog materijala (soli) za zimsko održavanje cesta u iznosu od 27.966.175 KM, za period od 1. 9. 2018. do 30. 6. 2019. godine, Društvo, iako je bilo obavezno, nije primjenjivalo odredbe Zakona o javnim nabavkama;2. Na poziciji „nematerijalna sredstva u pripremi“ na datum bilansa iskazano je 155.422.010 KM, od čega se najmanje 8.978.191 KM odnosi na investicije koje su započete u ranijem periodu, a čija realizacija značajno kasni ili su aktivnosti u potpunosti zaustavljene. Zbog toga ne možemo potvrditi efikasnost realizacije projekata;3. Društvo je platilo taksu za nepovučena sredstva u iznosu od 962.563 KM za dva ugovora koja su potpisana sa EBRD-om i IBRD-om jer nije realizovalo sredstva u skladu s Planom poslovanja i planom aktivnosti na izgradnji magistralnih cesta za 2019. godinu.
<p>Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa „BH- GAS“ d.o.o. Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ne može se potvrditi vrijednost investicija u toku za izgradnju gasovoda Zenica – Travnik u iznosu od 40.862.422 KM, jer nije izvjesno kada će od sredstva priticati ekonomske koristi. Društvo nije na datum bilansa, kao ni ranijih godina, izvršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost investicija u toku umanjena, kako nalaže MRS 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, što za posljedicu može imati da se iskazana vrijednost investicije u toku značajno razlikuje od nadoknadivog iznosa. <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Dužinu trajanja postupka upisa u zemljišnoknjižne evidencije za magistralni gasovod Kladanj – Sarajevo i gasovod Semizovac – Zenica. Gasovodi su preneseni Društvu 2000. godine, a dinamika upisa u odgovarajuće zemljišnoknjižne evidencije uslovljena je aktivnostima ranijih vlasnika: KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo i Željezara „Zenica“ Zenica. Nepostojanje odgovarajućih zemljišnoknjižnih isprava prethodnih vlasnika imovine i dužina trajanja postupaka ukazuje na neizvjesnost rješavanja statusa imovine kojom Društvo raspolaže. <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje</p>

	<p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">Imenovanje članova Nadzornog odbora – zaposlenika pravnih subjekata koji imaju značajnu poslovnu saradnju sa Društvom. U sadašnjem Nadzornom odboru je zaposlenik najvećeg kupca Društva, KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo, a u prethodnom je bio zaposlenik „Energoinvesta“ Sarajevo sa kojim Društvo ima poseban Sporazum za poslove u vezi uvoza prirodnog gasa. Navedeno ukazuje na postojanje sukoba interesa, kako je definisano Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom i Etičkim kodeksom Društva. Članove Nadzornog odbora imenuje Skupština Društva nakon dobivene prethodne saglasnosti Vlade FBiH.
<p>Šumskoprivredno društvo „Srednjobosanske šume“/ Šumskogospodarsko društvo „Šume Središnje Bosne“ d.o.o. Donji Vakuf</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Sredstva namijenjena prodaji u iznosu od 1.225.325 KM nisu pravilno iskazana budući da nisu raspoloživa za trenutnu prodaju, niti su ostvareni uslovi za njihovu realizaciju u skladu s planom prodaje koji je sačinjen još 2007. godine. Ovakav način priznavanja sredstava nije u skladu sa odredbama MSFI-ja 5 – Sredstva namijenjena prodaji;Ne možemo potvrditi strukturu i visinu iskazanog kapitala jer je Društvo u 2015. godini izvršilo usklađivanje knjigovodstvenog stanja osnovnog kapitala sa stanjem upisanim u sudski registar na način da je 66.013.917 KM preknjižilo sa pozicije osnovnog kapitala na poziciju zakonske rezerve. Ne možemo potvrditi osnov za adekvatno evidentiranje razlike u finansijskim;Za kratkoročna potraživanja u ukupnom iznosu od 232.413 KM Društvo nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka prema zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Plaće i naknade direktoru i izvršnim direktorima koje su iznosile 457.334 KM nisu obračunate i isplaćene u skladu s Odlukom Vlade Srednjobosanskog kantona o naknadama članovima organa Šumskoprivrednog društva „Srednjobosanske šume“;Za nabavke roba, usluga i radova u iznosu od 498.017 KM Društvo nije izvršilo pravilan odabir postupaka, vršeno je dijeljenje postupaka i nisu poštovane propisane procedure, što nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.
<p>Dioničko društvo Rudnik soli „Tuzla“</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">Iskazanu vrijednost nematerijalne imovine u iznosu od 29.501.168 KM, koja je evidentirana u 2007. godini na osnovu elaborata o procijeni pogona Tetima, ne možemo potvrditi. Društvo prilikom početnog priznavanja nije izvršilo adekvatnu procjenu je li sredstvo nastalo iz faze istraživanja ili je proizašlo iz razvoja, kada se priznaje u skladu sa zahtjevima MRS-a 38 – Nematerijalna sredstva, niti je na datum bilansa izvršilo procjenu potencijalnog obezvređenja nematerijalnog sredstva, u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo utvrditi;Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zemljišta u iznosu od 51.273.524 KM, jer na datum bilansa nije vršena procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost zemljišta umanjena, niti je vršena procjena njegove nadoknadive vrijednosti, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo utvrditi. Naime, za iznos od 20.472.984 KM Društvo ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu, dok je za 37.057.166 KM vrijednost zemljišta u prethodnom periodu uvećana bez

vjerodostojne dokumentacije, sto nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Pravilnikom o nabavkama nije osiguran nadzor organa upravljanja prilikom provođenja postupaka kako bi se nabavke provodile efikasno, što nije u skladu sa članom 257. Zakona o privrednim Društvima i članom 118. Statuta Društva. Navedeno je imalo za posljedicu da nabavke od strateškog značaja za poslovanje Društva nisu okončane u skladu s Godišnjem planom radova i Planom poslovanja za 2019. godinu.

Isticanje pitanja:

- Investiciona ulaganja planirana u Godišnjem planu radova i Planu poslovanja za 2019. godinu nisu realizirana u iznosu od 4.886.385 KM (80,26%) u dijelu koji se odnosi na ulaganja u bušenje i opremanje tri nove istražno-eksploatacione bušotine, kako bi se ostvario kontinuitet proizvodnje. Na realizaciju plana investicija uticao je dug postupak provedbe i realizacije nabavke, kašnjenje u raspisivanju tendera, neusaglašeni stavovi i neslaganja upravljačkih struktura, kašnjenje u zaključivanju ugovora, a samim tim i u ispunjavanju planiranih aktivnosti, što je dovelo do prenošenja projekata u narednu godinu. Sve navedeno može znatno uticati na dalje poslovanje Društva.

Kantonalno javno komunalno preduzeće „Rad“ d.o.o. Sarajevo

Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno mišljenje

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Društvo nije izvršilo ispravku vrijednosti zastarjelih potraživanja na teret rashoda u iznosu od 8.775.522 KM, koja su utužena u ranijim godinama, u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. Da je izvršena parkiranja na Ciglanama, a nije regulisalo pravo korištenja i raspolaganja nad ovom imovinom. Navedeno ispravka vrijednosti zastarjelih potraživanja kako nalaže Standard, Društvo bi iskazalo negativan finansijski rezultat u iznosu od 8.706.510 KM;
2. Društvo ostvaruje značajan prihod od izdavanja garaže kolektivnog je uticalo da imovina sa kojom Društvo raspolaže nije iskazana u poslovnim knjigama i finansijskim izvještajima Društva u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja MSFI 16 – Najmovi;
3. Dio iskazanih revalorizacionih rezervi u iznosu od 11.628.840 KM ne može se potvrditi jer nije prezentirana relevantna dokumentacija na osnovu koje bi se potvrdio osnov evidentiranja na navedenoj bilansnoj poziciji, što je imalo uticaja na iskazani kapital Društva;
4. Društvo nije izvršilo rezervisanja za izvjesne sudske sporove u ukupnoj vrijednosti od 370.402 KM, u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. To za posljedicu ima da su rashodi i obaveze potcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen.

Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Nisu primijenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama u dijelu pravilnog sačinjavanja tenderske dokumentacije kod nabavke goriva i poštovanja odredbi zaključenih ugovora kod nabavke autosmečara;
2. Godišnji popis imovine nije izvršen u skladu s članom 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

<p>Javno komunalno uslužno preduzeće „Komunalije“ d.o.o. Velika Kladuša*</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Nije izvršeno mjerenje vrijednosti nadoknadivog iznosa ulaganja u društvo „Alatuša“ d.o.o. Velika Kladuša od 1.660.510 KM u skladu s tačkom 5.2.1 MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, što za posljedicu može imati da su ostali dugoročni finansijski plasmani i finansijski rezultat precijenjeni, a rashodi potcijenjeni za navedeni iznos;2. Za utužena potraživanja u iznosu od 393.992 KM Društvo nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Društvo nije blagovremeno donijelo trogodišnji i godišnji plan poslovanja, kako nalaže Zakon o javnim preduzećima, Zakon o komunalnim djelatnostima Unsko-sanskog kantona i Statut Društva;2. Za nabavke roba i usluga za osnovnu djelatnost i za dalju prodaju, Društvo, iako je bilo obavezno, nije u potpunosti primjenjivalo odredbe Zakona o javnim nabavkama. Također, nije donijelo procedure kojima se reguliše postupak, vođenje pregovora i način zaključivanja ugovora sa dobavljačima robe za dalju prodaju, kako bi se uvela transparentnost i omogućio veći stepen stvarne konkurencije i obezbijedila veća efikasnost trošenja javnih sredstava.
<p>„Vodovod“ društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno mišljenje</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Na poziciji stalnih sredstava nisu iskazani Plivački bazen i Gradsko kupatilo – banja, koji su, prema posjedovnim listovima, u posjedu Društva. Ne možemo potvrditi da je imovina u finansijskim izvještajima realno iskazana, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima;2. Potraživanja iskazana u iznosu od 17.186.141 KM precijenjena su jer Društvo nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu ima da su imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantifikovati, jer ne postoji pouzdan podatak o starosnoj strukturi potraživanja;3. Dugoročne obaveze po osnovu IDA kredita Svjetske banke za „Projekat vodosnabdijevanja i kanalizacije“ iskazane su u iznosu od 16.985.672 KM. Društvo ne plaća kredit, a obavezu umanjuje bez relevantne dokumentacije, zbog čega su kreditne obaveze potcijenjene najmanje za 4.967.238 KM. Iako ne vrši otplatu kredita, u tekućoj godini priznato je 152.849 KM ostalih prihoda na osnovu samoinicijativnog otpisa kreditnih obaveza prema Svjetskoj banci, i na taj način je fiktivno povećan finansijski rezultat;4. Putem računa za trošak vode od kupaca se naplaćuje iznos od 0,15 KM/m³, koji je namijenjen za otplatu i servisiranje dugoročnog IDA kredita Svjetske banke. Naplaćena sredstva u knjigovodstvenoj evidenciji nisu posebno iskazana, niti se namjenski koriste, iako je to obaveza Društva prema Odluci o utvrđivanju cijena pružanja usluga snabdijevanja pitkom vodom, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda;5. Akumulirani gubitak Društva na 31. 12. 2019. godine iznosi 6.268.621 KM i prelazi polovinu osnovnog kapitala. Tekuća imovina, čija se tačnost ne može potvrditi, iskazana je u iznosu od 17.537.457 KM, a ukupne kratkoročne obaveze iznose 13.999.916 KM, u okviru kojih je obaveza u iznosu od 7.070.809 KM za neplaćene

javne prihode. Društvo ima ograničenja u raspolaganju novčanim sredstvima kod banaka. Navedene okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja Uprava nije postupila u skladu sa tačkom 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, jer nije izvršila procjenu niti objavila značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja Društva.

Isticanje pitanja:

- Implementaciju Projekta zaštite kvaliteta vode (GEF), u okviru kojeg je izgradnja Postrojenja za preradu otpadnih voda (PPOV). Vrijednost projekta je cca 10,25 miliona eura, a iznos izvedenih radova je 9,23 miliona eura. Projekat se finansira iz grant sredstava IPA EU fondova, a učešće iz Budžeta FBiH je 2,1 miliona KM, Budžeta Grada Mostara 2,3 miliona KM, investitor je Grad Mostar, a Društvo je implementator projekta. Između Grada Mostara i Društva zaključen je Sporazum o regulisanju međusobnih odnosa na PPOV i građevini sifona, u periodu probnog rada. U knjigovodstvenim evidencijama Društva ne postoje podaci vezano za izgradnju PPOV-a, niti Društvo ima informaciju gdje se investicija iskazuje. Kod Društva se evidentira samo dio troškova, u skladu sa Sporazumom sa Gradom Mostarom, i na osnovu toga primljena sredstva Grada Mostara. Osim ovoga, između Grada Mostara i Društva nisu uređene nadležnosti i odgovornosti Društva u radu PPOV-a.

Mišljenje o usklađenosti: Negativno mišljenje**Osnova za izražavanje mišljenja:**

1. Organizacija i poslovanje Društva nije usklađeno sa Statutom Društva, Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH. Društvo funkcioniše u dvije odvojene cjeline, vode se odvojene poslovne i knjigovodstvene evidencije, i nema interne akte usklađene sa važećim propisima. Nadzorni odbor obavlja funkciju i nakon isteka mandata na koji je imenovan;
2. Primanja zaposlenih nisu uređena jedinstveno na nivou Društva i obračun primanja nije zasnovan na potrebnim internim aktima. Društvo nema Pravilnik o radu usklađen sa važećim Zakonom o radu, a ugovori o radu ne sadrže podatke o plaći i naknadama plaće u skladu sa članom 24. Zakona o radu;
3. Za troškove angažovanja lica po osnovu ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima ukupno je isplaćeno 66.335 KM. Nije opravdano zaključivanje ugovora o djelu za poslove koji su vezani za redovnu djelatnost kao i poslove čije obavljanje zahtijeva stalnost u radu;
4. Društvo nije izmirilo 3.704.209 KM doprinosa i 403.977 KM poreza na dohodak iz perioda 1999–2017. godine i iz perioda oktobar – decembar 2019. godine, što nije u skladu sa članom 11. Zakona o doprinosima, članom 27. Zakona o porezu na dohodak i sa članom 41. Zakona o javnim preduzećima u FBiH. Od iskazanog iznosa, na obavezu iz 2019. godine odnosi se 407.277 KM;
5. Nisu plaćene obaveze po osnovu posebnih vodnih naknada u iznosu od 2.960.975 KM, od čega se na 2019. godinu odnosi 358.576 KM, što nije u skladu sa članom 170. Zakona o vodama i poglavljem III tačka 12. Pravilnika o načinu obračunavanja i postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontrolu podmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada;
6. Izvršene su nabavke roba i usluga u iznosu od najmanje 272.054 KM bez provođenja postupaka javne nabavke. Nisu se u svim slučajevima zaključivali pojedinačni ugovori o nabavkama i nije uspostavljen nadzor nad realizacijom zaključenih ugovora. Navedeno postupanje nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Javno preduzeće za vodoprivrednu djelatnost „Spreča“ d.d. Tuzla	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od najmanje 395.700 KM Društvo nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos;2. Društvo 31. 12. 2019. godine nije izvršilo test na mjerenje nadoknadive vrijednosti investicija u toku, iskazanih u iznosu od 57.985 KM, u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Posljedica toga je da se iskazana knjigovodstvena vrijednost investicija u toku može razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima MRS-a 36.
	Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno mišljenje
Javno preduzeće „VODOKOM“ d.o.o. Kakanj	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno mišljenje
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Ne možemo potvrditi vrijednost iskazanih građevinskih objekata u iznosu od 6.442.131 KM, a samim tim ni kapitala i dugoročnih razgraničenje za taj iznos, jer Društvo ne raspolaže potpunom dokumentacijom o vlasništvu, pravu posjeda ili pravu raspolaganja. Na datum bilansa nije izvršena procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procijenjena nadoknadiva vrijednost takvog sredstva, u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava. Nije moguće procijeniti efekte na vrijednost sredstava i finansijski rezultat, niti da li je izvršeno potrebno usklađivanje;2. Nije utvrđena vrijednost zaliha u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, koji nalaže iskazivanje vrijednosti zaliha po prodajnoj ili cijeni koštanja, zavisno od toga koja je niža. To za posljedicu ima da je vrijednost zaliha i finansijskog rezultata precijenjena za najmanje 41.600 KM;3. Društvo ne raspolaže podacima o starosnoj strukturi potraživanja koja su iskazana u iznosu od 1.971.674 KM. U okviru iskazanih potraživanja je i potraživanje u iznosu od 410.542 KM, koje je starije od deset godina, a za koje nije izvršena ispravka vrijednosti na teret rashoda u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. Da je izvršena ispravka vrijednosti zastarjelih potraživanja na način i u periodima kako nalažu Međunarodni računovodstveni standardi, Društvo bi iskazalo negativan finansijski rezultat.
	Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom
	Osnova za izražavanje mišljenja: <ol style="list-style-type: none">1. Pravilnik o radu nije sačinjen u skladu sa Zakonom o radu u dijelu jasnog definisanja podataka po osnovu uslova rada. Ne može se potvrditi opravdanost isplata po ovom osnovu u iznosu od najmanje 118.000 KM;2. Postupci javnih nabavki nisu u potpunosti provedeni u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama. Pri nabavkama građevinskog materijala, alata i mašina u vrijednosti od 240.000 KM u tenderskoj dokumentaciji nisu pravilno određene tehničke specifikacije, a kod nabavke dijelova za teretna vozila, građevinske mašine i autodijelove u iznosu od 135.000 KM nije pravilno određen ishod postupka. Nije uspostavljen nadzor nad realizacijom zaključenih ugovora o nabavkama, zbog čega su izvršene nabavke u vrijednostima koje su veće od ugovorenih. Određene nabavke su izvršene bez provođenja postupka javne nabavke.

<p>Hidrogradnja d.d. Sarajevo u stečaju*</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno mišljenje</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Nekretnine, postrojenja i oprema i revalorizacione rezerve potcijenjene su za 36.048.006 KM jer Društvo nije evidentiralo povećanje na ovim pozicijama prema izvršenoj procjeni. To nije u skladu sa tačkom 39 MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema;2. Društvo za iskazane zalihe gotovih proizvoda u iznosu od 639.304 KM nema podatke, niti prati efekte troškova zaliha i njihovo učešće u cijeni koštanja. Uspostavljene evidencije ne daju podatak o stvarnoj cijeni, ne može se utvrditi koja je cijena niža (prodajna ili cijena koštanja) radi pravilnog mjerenja vrijednosti zaliha. To nije u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe;3. Društvo je u prethodnim godinama poslovalo sa konstantnim gubicima. Akumulirani gubici iz prethodnih godina, postojanje značajnih sudskih predmeta i potencijalnih obaveza, te otežana sposobnost u izmirenju tekućih obaveza, izražavaju sumnju u sposobnost Društva da posluje neograničeno. Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja Uprava Društva nije postupila u skladu sa tačkom 25 MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, jer nije izvršila procjenu niti je objavila značajnu neizvjesnost u vezi s neograničenim poslovanjem u budućnosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Stečajni plan reorganizacije za privredno društvo Hidrogradnja d.d. Sarajevo u stečaju ne uključuje način izvršenja reorganizacije, posebno u dijelu izvora finansiranja i finansijskog plana za njegovu primjenu, kako nalaže Zakon o stečajnom postupku FBiH. Također, nakon neuspjele prve licitacije nije dat prijedlog Odboru povjerilaca na osnovu kojeg bi se donijela odluka o drugim načinima i uslovima unovčenja stečajne mase za svaku narednu licitaciju. To nije u skladu sa Stečajnim planom Društva, koji su stečajni sudija i Odbor povjerilaca prihvatili u septembru 2019. godine. <p>Isticanje pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Društvo je 22. septembra 2016. godine Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu pokrenulo stečajni postupak, dok je Stečajni plan reorganizacije prihvaćen u septembru 2019. godine i nije realizovan do okončanja revizije. Dužina procesa može uticati na obezvređenje imovine Društva i time dovesti u pitanje ostvarenje osnovnih ciljeva Stečajnog plana.
<p>Javno preduzeće „Olimpijski bazen Otoka“ d.o.o. Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od najmanje 56.881 KM Društvo nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ne može se potvrditi opravdanost zaključivanja ugovora o djelu u iznosu od najmanje 43.737 KM za redovne poslove sistematizovane Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, koji su zaključivani u kontinuitetu tokom cijele godine.

Hotelsko turističko društvo „Zenit-Bro“ d.o.o. Neum	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno mišljenje</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ne mogu se potvrditi dugoročne obaveze prema zaposlenima, iskazane u iznosu od 1.830.325 KM, jer nije prezentirana valjana dokumentacija na osnovu koje su evidentirane. To za posljedicu ima da su precijenjene obaveze prema radnicima (1.830.325 KM), vrijednost hotela na poziciji građevinskih objekata (1.030.190 KM) i troškovi ranijeg perioda (800.135 KM), što nije u skladu sa zahtjevima Odjeljka 3 Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja za male i srednje subjekte – Prezentacija finansijskih izvještaja, prema kojem finansijski izvještaji trebaju realno prikazivati efekte transakcija, na osnovu definicija i kriterija priznavanja imovine, obaveza, prihoda i rashoda;2. Društvo na 31. 12. 2019. godine nije izvršilo test na mjerenje nadoknadive vrijednosti investicija u toku, iskazanih u iznosu od 1.507.798 KM (započetih prije 20 godina), u skladu sa zahtjevima Odjeljka 27 MSFI-ja za MSS – Umanjenje vrijednosti imovine. Posljedica toga je da se iskazana knjigovodstvena vrijednost investicija u toku može značajno razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima navedenog standarda;3. Evidentiranje nabavke i utroška zaliha hrane ne vrši se u skladu sa zahtjevima Odjeljka 13 MSFI-ja za MSS – Zalihe, zbog čega se ne može potvrditi iskazana vrijednost troškova hrane u iznosu od 431.121 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno mišljenje</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Uprava Društva nije poduzela aktivnosti na izmjeni visine i strukture kapitala u sudskom registru, iako je postojala Odluka Skupštine iz 2015. godine. To nije u skladu sa članovima 318. i 319. Zakona o privrednim društvima, u kojima je definisana obaveza vođenja knjige udjela i obaveza Uprave društva da odmah izvrši svaku izmjenu podataka u knjizi udjela i prijavi je za upis u registar;2. Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
Javno poduzeće „Parkovi“ d.o.o. Ljubuški	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Stalna sredstva koja je Društvo dobilo u 2019. godini u vidu donacija nisu iskazana u poslovnim knjigama prema zahtjevima MRS-a 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći, što je imalo za posljedicu da su prihodi perioda precijenjeni, a time i finansijski rezultat, u iznosu od najmanje 71.696 KM;2. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od najmanje 55.366 KM Društvo nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos. <p>Mišljenje o usklađenosti: Mišljenje s rezervom</p> <p>Osnova za izražavanje mišljenja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ugovori o privremenim i povremenim poslovima u iznosu od 141.660 KM zaključivani su za poslove koji nisu sezonskog karaktera i na periode duže od 60 dana, što nije u skladu sa članom 166. Zakona o radu i Pravilnikom o radu Društva.

3.2 REVIZIJA UČINKA

Shodno članu 14. Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH, Ured za reviziju ima pravo izvršiti pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti sa kojim ta institucija koristi svoje resurse i o tome obavještava na način utvrđen u ovom Zakonu.

U provođenju revizije učinka primjenjuju se Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija. Revizija učinka treba da doprinese boljim javnim uslugama, kvalitetnijem trošenju javnog novca i većem stepenu transparentnosti i javne odgovornosti. Najčešće obuhvata višegodišnji period, te se ne vezuje za kalendarsku godinu.

U 2020. godini objavljeno je pet izvještaja revizije učinka:

- 1. Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine**
- 2. Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora**
- 3. Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Planiranje Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine“**
- 4. Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje smještajnim kapacitetima budžetskih korisnika FBiH“**
- 5. Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost postupka izdavanja građevinskih dozvola u lokalnoj upravi“**

Prva dva izvještaja odnose se na provedene revizije učinka u oblastima u kojima ranije nije vršena revizija učinka, te su u ovim izvještajima, osim nalaza i zaključaka, date preporuke. Preostala tri izvještaja odnose se na praćenje realizacije preporuka iz ranije objavljenih izvještaja revizije učinka, u kojima su predstavljeni nalazi i zaključci.

3.2.1 Najvažniji nalazi i preporuke revizije učinka

U ovom dijelu izvještaja prezentirani su osnovni nalazi i preporuke iz izvještaja o provedenim revizijama učinka. Revizije su se odnosile na višegodišnji period, obuhvatile su aktivnosti od ukupno 20 subjekta revizije, a preporuke su upućene na 18 subjekta, što je prikazano u tabeli:

RB	Revizija učinka	Subjekti revizije	Broj subjekata obuhvać enih revizijom	Broj subjekata kojima su date preporuke	Broj datih preporuka	Vremenski obuhvat revizije
1.	Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine	Federalno ministarstvo pravde; 10 općinskih sudova nadležnih za provođenje stečajnih postupaka u FBiH	11	11	6	2017-2019.
2.	Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo prometa i komunikacija; Agencija za vodno područje Jadranskog mora; Federalna uprave za inspekcijske poslove; Federalna uprava civilne zaštite; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Hercegovačko-neretvanskog kantona; Ministarstva trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona; Općina Neum	9	7	9	2017-2019.
UKUPNO:			20	18	15	

3.2.1.1 Revizija učinka „Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine“

Cilj revizije bio je ispitati da li su uspostavljene pretpostavke za efikasnost stečajnih postupaka i da li je trajanje stečajnih postupaka u općinskim sudovima u skladu sa utvrđenim rokovima.

Najvažniji nalazi revizije:

- Važećim Zakonom o stečajnom postupku nije određena institucija nadležna da nadzire poštovanje roka propisanog za podnošenje prijedloga za pokretanje stečaja i da preuzima neophodne radnje u slučaju nepokretanja ili neblagovremenog pokretanja stečajnog postupka. Također, nije propisano da određena institucija ima nadležnost da prati i utvrđuje postojanje stečajnih razloga, te da preuzima aktivnosti

u cilju pokretanja stečajnog postupka u zakonom propisanom roku. U takvim okolnostima stečajni postupci najčešće se pokreću nakon proteka zakonskog roka, a propisana novčana kazna se ne izriče.

- Zakon o stečajnom postupku propisuje da je stečajni postupak hitan, međutim, nisu detaljnije propisani mehanizmi koji trebaju osigurati implementaciju ove zakonske odredbe u praksi. Pored toga nije utvrđen rok za okončanje stečajnog postupka, niti su propisani rokovi za sve pojedinačne radnje u stečajnom postupku. U ovakvim okolnostima konstatovano je da postoje stečajni postupci koji nisu okončani ni u roku od 20 godina od njihovog pokretanja.
- Važećom regulativom nije osigurana standardizacija pojedinačnih radnji u stečajnom postupku kako bi se unaprijedila efikasnost i kvalitet postupka. Pored toga, nije propisana ni obavezna dokumentacija koja se treba priložiti prilikom podnošenja zahtjeva za pokretanje stečajnog postupka, ni standardi upravljanja stečajnom masom kojima se preciznije uređuju pitanja vezana za postupanje stečajnih upravnika.
- Imenovanja stečajnih upravnika nisu zasnovana na unaprijed utvrđenim kriterijima, niti je ograničen broj predmeta u kojima stečajni upravnik može istovremeno biti angažovan. Tako su u posmatranim godinama revizije (2017-2019. godina) pojedini stečajni upravnici bili angažovani u 10, 15, pa čak i u 21 stečajnom predmetu, a konstatovano je da je jedan stečajni upravnik bio istovremeno angažovan u 10 stečajnih predmeta.
- Regulatorni okvir relevantan za stečajni postupak u proteklom periodu nije unaprijeđen, iako je prema opredjeljenjima iskazanim u strateškim i reformskim dokumentima to trebalo učiniti prije nekoliko godina (2015, odnosno 2016. godine). Federalno ministarstvo pravde u prethodnim godinama nije izvršilo analizu stanja u oblasti stečajnog prava i efikasnosti stečajnog postupka, što je jedan od preduslova za osiguranje kvalitetnih ulaznih informacija neophodnih za izradu propisa zasnovanih na dokazima (činjenicama).
- Od ukupnih 1.430 posmatranih predmeta, kod čak 841 stečajnog predmeta (cca 59%) nije došlo do otvaranja stečajnog postupka jer su prijedlozi za otvaranje stečajnog postupka odbijeni, odbačeni, odnosno povučeni. Konstatovana su tek dva slučaja reorganizacije stečajnih dužnika, dok je istovremeno najveći broj otvorenih stečajnih postupaka okončan na način da je utvrđen nedostatak/nedovoljnost stečajne mase te su u konačnici ovi stečajni dužnici brisani iz registra pravnih lica bez obzira da li su i u kojoj mjeri namirena potraživanja povjerilaca.
- Prekoračenje „optimalnog“ roka evidentirano je kod 511 predmeta od ukupno analiziranih 1.430 predmeta što procentualno iznosi cca 49%. Najčešće prekoračenje „optimalnih“ rokova uočeno je kod predmeta kod kojih je vršena dioba stečajne mase i predmeta kod kojih je odbijen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka, gdje je cca dvije trećine posmatranih predmeta riješeno nakon proteka „optimalnog“ roka.

- Na dan 31. 12. 2019. godine konstatovana su 532 otvorena stečajna predmeta u općinskim sudovima, od čega su kod 200 predmeta već prekoračeni najduži „optimalni“ rokovi.
- Akcione planove rješavanja stečajnih predmeta većina sudova izrađuje već niz godina, međutim ne postoje podaci o tome da li su ove mjere doprinijele bržem rješavanju stečajnih predmeta, s obzirom na to da sudovi ne sačinjavaju izvještaje o realizaciji ovih planova.
- U općinskim sudovima ne postoje pisane procedure kojima se detaljnije definišu smjernice i postupci za praćenje trajanja rješavanja pojedinačnih stečajnih predmeta, odgovorne osobe, dinamika praćenja i izvještavanja, kao i druga pitanja koja su neophodna pretpostavka za efikasnije praćenje trajanja pojedinačnih stečajnih predmeta.
- Ne prati se trajanje rješavanja pojedinačnih stečajnih predmeta u odnosu na „optimalne“ rokove za stečajne predmete utvrđene Pravilnikom o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima u sudovima i tužilaštvima u BiH koji je donio VSTV BiH. U izvještajima o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova nisu identifikovani pojedinačni stečajni predmeti u kojima je prekoračen „optimalni“ rok, niti je vidljivo koliko iznosi prekoračenje rokova u pojedinačnim predmetima.

Shodno utvrđenim nalazima i zaključcima revizije, date su preporuke, prezentirane u tabeli:

R. B.	Subjekti kojima su date preporuke	Date preporuke
1	2	3.
1.	Federalno ministarstvo pravde	<p>➤ Izraditi prijedlog novog Zakona o stečaju i uputiti ga u proceduru usvajanja</p> <p>Za realizaciju ove preporuke potrebno je da Federalno ministarstvo pravde, na osnovu izvršene analize stanja u oblasti stečaja, osigura da se prijedlogom novog zakona:</p> <ul style="list-style-type: none"> - propiše nadzor nad poštovanjem roka za pokretanje stečajnih postupaka i utvrdi institucija koja će biti odgovorna za pokretanje postupka sankcionisanja u slučaju nepoštovanja ovog roka; - propiše obaveza pokretanja stečajnih postupaka po službenoj dužnosti; - definišu mehanizmi kojima se osigurava hitnost postupanja u stečaju i predmetima pokrenutim u vezi sa stečajem; - utvrdi vremenski okvir za okončanje stečajnih postupaka i definišu rokovi za preduzimanje pojedinačnih radnji u stečajnom postupku; - utvrdi obaveza propisivanja standardiziranih obrazaca za preduzimanje pojedinačnih radnji stečajnog postupka. <p>➤ Precizno propisati djelovanje stečajnih upravnika s ciljem osiguranja efikasnosti stečajnog postupka</p>

R. B.	Subjekti kojima su date preporuke	Date preporuke
2.	Općinski sudovi nadležni za rješavanje stečajnih predmeta	<ul style="list-style-type: none">➤ Osigurati rješavanje stečajnih predmeta u utvrđenim „optimalnim“ rokovima➤ Izvršiti analizu uzroka kašnjenja u rješavanju pojedinačnih stečajnih predmeta s ciljem preduzimanja mjera za njihovo otklanjanje➤ Pratiti trajanje pojedinačnih stečajnih predmeta u svrhu njihovog blagovremenog rješavanja➤ Pratiti realizaciju akcionih planova kako bi se osiguralo blagovremeno rješavanje stečajnih predmeta

3.2.1.2 Revizija učinka „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“

Cilj revizije bio je ispitati da li su nadležne institucije u FBiH stvorile pretpostavke za efikasno upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora.

Ova revizija provedena je u okviru međunarodnog projekta paralelne revizije učinka, u kojem je učestvovao i Ured za reviziju institucija BiH, kao i vrhovne revizijske institucije iz Hrvatske, Crne Gore, Slovenije, Italije i Albanije.

Najvažniji nalazi revizije:

- Postojeći propisi u FBiH koji regulišu upravljanje vodama i njihovu zaštitu nisu precizno uredili zaštitu Jadranskog mora i upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja mora.
- Uprkos utvrđenim nadležnostima u dijelu predlaganja politika iz oblasti zaštite okoliša i upravljanja vodama, utvrđeno je da nadležna ministarstva za okoliš i vode nisu poduzimala konkretne aktivnosti i inicirali da se adekvatnije propiše upravljanje i zaštita mora. Pored toga, ni u strateškim dokumentima iz oblasti zaštite okoliša i voda nisu utvrđeni ciljevi vezani za osiguranje adekvatnije zaštite mora i sprečavanja negativnih posljedica vezanih za incidentna zagađenja voda.
- Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu u definiciji incidentnog zagađenja ograničava se samo na zagađenja voda s kopna, te ne prepoznaje druge načine nastanka incidentnih zagađenja, koja mogu nastati na samim vodama. Zakonom o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi propisana je obaveza donošenja Plana odbrane od iznenadnih zagađenja s broda i priobalnog pojasa unutrašnjih voda. Međutim, ovaj Zakon nije jasno definisao koje su institucije trebale donijeti spomenuti plan, što je rezultiralo nepoštovanjem ove zakonske odredbe.
- Zaštita okoliša i voda, te interventno postupanje u nadležnosti su više federalnih i kantonalnih institucija i jedinica lokalne samouprave, dok je međunarodna

saradnja u oblasti okoliša, kao i pomorskog transporta, u nadležnosti institucija BiH. Podijeljene i međusobno isprepletene nadležnosti između velikog broja institucija i nivoa vlasti ostavile su prostor za prebacivanje odgovornosti, nedovoljnu posvećenost zaštiti mora i neefikasnost u uspostavi sistema interventnog djelovanja u slučaju incidentnog zagađenja mora.

- Institucije u FBiH nisu donijele adekvatan operativni plan koji osigurava efikasan odgovor u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora. Plan odbrane od iznenadnih zagađenja s broda i priobalnog pojasa unutrašnjih voda, (propisan Zakonom o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi), nije donesen, tako da nisu uspostavljene osnovne pretpostavke za pravovremeno i organizovano poduzimanja mjera u slučaju zagađenja mora s plovila.

Uprkos činjenici da je još 2009. godine, Pravilnikom o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu propisana obaveza donošenja federalnog i kantonalnih operativnih planova za incidentna zagađenja voda, svi predviđeni planovi još uvijek nisu doneseni. Federalni operativni plan za incidentna zagađenja voda III stepena ugroženosti donesen je tek 2020. godine. S druge strane, nadležno ministarstvo za vode HNK još uvijek nije pristupilo izradi kantonalnog operativnog plana za incidentna zagađenja voda, koji se trebao izraditi u saradnji s Agencijom za vodno područje Jadranskog mora, a u konačnici bi ga trebalo donijeti Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona

- Federalni operativni plan, jedini koji je usvojen, ne sadrži sve potrebne elemente propisane Pravilnikom o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu. Kao i drugi propisi koji uređuju ovu oblast, ovaj Plan se odnosi na vode općenito, ne navodeći posebne mjere djelovanja u slučaju incidentnog zagađenja mora.
- Procjena rizika nije provedena prije donošenja Plana, a funkcijske grupe, predviđene za provedbu Federalnog operativnog plana ne uključuju sve relevantne institucije.
- S obzirom na to da Federalni operativni plan nikada nije testiran, i nije izvršen popis potrebne i raspoložive opreme za njegovu realizaciju, nepoznato je da li su procedure djelovanja propisane ovim planom adekvatne, te da li su nadležne institucije spremne efikasno reagovati u slučaju potrebe.

Shodno utvrđenim nalazima i zaključcima revizije, date su preporuke prezentirane u tabeli:

R. B.	Subjekti kojima su date preporuke	Date preporuke
1	2	3.
1.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	➤ Uputiti prijedlog Vladi FBiH da se adekvatnije regulatorno i institucionalno uredi upravljanje i zaštita Jadranskog mora
2.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	➤ Jasnije propisati sadržaj operativnih planova za incidentna zagađenja voda kako bi se osiguralo donošenje sveobuhvatnih planova koji omogućavaju efikasno djelovanje u slučaju incidentnog zagađenja voda u FBiH ➤ U saradnji s Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva osigurati izradu procjene rizika za incidentna zagađenja voda, uključujući i vode mora ➤ U saradnji s agencijama za vodna područja osigurati da se Federalni operativni plan za incidentna zagađenja voda III stepena ugroženosti unaprijedi, kako bi sadržavao sve potrebne elemente i jasnije utvrdio obaveze i ulogu pojedinačnih institucija
3.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	➤ Preciznije utvrditi obaveze institucija u FBiH u pogledu donošenja Plana odbrane od iznenadnih zagađenja s broda i priobalnog pojasa unutrašnjih voda, propisanog Zakonom o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi i osigurati donošenje navedenog Plana ➤ Izvršiti analizu stanja u oblasti pomorskog saobraćaja i uputiti prijedlog Vladi FBiH da se adekvatnije uredi plovidba na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima
4.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK, Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša HNK	➤ Izvršiti analizu institucionalnih pretpostavki za zaštitu voda u FBiH, te uputiti prijedlog za uspostavu odgovarajućih organizacionih i kadrovskih kapaciteta za provođenje propisa i politika zaštite voda
5.	Općina Neum	➤ Poduzeti potrebne mjere kako bi se osigurali odgovarajući kapaciteti za zaštitu i očuvanje mora i morskog okoliša
6.	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK, Agencija za vodno područje Jadranskog mora i Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša HNK	➤ Izraditi i donijeti Kantonalni operativni plan za incidentna zagađenja I i II stepena ugroženosti shodno obavezama propisanim Pravilnikom o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu

3.2.2 Praćenje realizacije preporuka revizije učinka

Praćenje realizacije preporuka revizije učinka predstavlja važan dio revizijskog postupka, predviđen Međunarodnim standardima VRI. Riječ je o periodičnoj aktivnosti koja se provodi s ciljem osiguranja povratnih informacija za Ured za reviziju, zakonodavnu i izvršnu vlast o mjerama preduzetim na osnovu izvještaja revizije učinka, a sve radi unapređenja buduće prakse postupanja po izvještajima i veće realizacije preporuka.

3.2.2.1 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Planiranje Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine“

Cilj praćenja bio je ispitati preduzete aktivnosti nadležnih institucija na osnovu Izvještaja revizije učinka „Planiranje Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine“ i procijeniti u kojoj mjeri su realizovane date preporuke.

Predmetni Izvještaj je objavljen u 2017. godini. U Izvještaju je dato ukupno osam preporuka, za čiju realizaciju su bili odgovorni Vlada FBiH i Federalno ministarstvo finansija. Za realizaciju pet preporuka bili su odgovorni Vlada FBiH i Federalno ministarstvo finansija, dok je za tri preporuke bilo odgovorno Federalno ministarstvo finansija.

Praćenjem je utvrđeno da niti jedna preporuka data u predmetnom Izvještaju nije u potpunosti realizovana. Od osam preporuka, pet je djelimično realizovano, dok tri preporuke nisu realizovane.

Analizom podataka o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka, utvrđeno je sljedeće:

- U posmatranim godinama usvojeni su određeni strateški dokumenti u kojima su definisane mjere i aktivnosti za unapređenje procesa planiranja Budžeta FBiH, ali nisu realizovane sve predviđene mjere iz strateških dokumenata. Iako su vršene određene analize prilikom izrade strateških dokumenata, nisu dostavljeni dokazi da je izvršena detaljna analiza dosadašnjeg načina planiranja Budžeta FBiH kako bi se unaprijedila efikasnost i efektivnost planiranja prihoda i rashoda Budžeta FBiH.
- Naplata prihoda u Budžetu FBiH je poboljšana u posmatranom periodu, međutim i dalje nije osigurano njihovo realnije planiranje, s obzirom na to da ukupni prihodi ni u jednoj od posmatranih godina nisu realizovani u planiranom iznosu.
- Federalno ministarstvo finansija je izradilo, a Vlada FBiH usvojila Strategiju upravljanja javnim dugom i godišnje planove zaduživanja, ali još nije donesen novi Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH koji se nalazi u parlamentarnoj procedure.
- Nije izvršena analiza efekata dosadašnje restriktivne budžetske potrošnje niti je planirano smanjenje tekućih rashoda u Budžetu FBiH.
- Tekući transferi u Budžetu FBiH i dalje se planiraju bez prethodno donesenih strateških i akcionih planova. Također, nastavljeno je planiranje tekućih transfera u Budžetu FBiH za koje ne postoji zakonska osnova.

- Nisu uspostavljeni jasni kriteriji niti su korištene informacije o učincima institucija prilikom planiranja raspodjele sredstava budžetskim korisnicima.
- Ne obavljaju se konsultacije sa budžetskim korisnicima u toku procesa izrade Dokumenta okvirnog budžeta, kako bi se osigurala transparentnost u izradi i donošenju ovog dokumenta. Prilikom izrade Budžeta FBiH, Federalno ministarstvo finansija nije obavljao konsultacije sa svim budžetskim korisnicima radi usaglašavanja budžetskih zahtjeva.

3.2.2.2 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje smještajnim kapacitetima budžetskih korisnika FBiH“

Cilj praćenja bio je ispitati preduzete aktivnosti nadležnih institucija na osnovu Izvještaja revizije učinka „Upravljanje smještajnim kapacitetima budžetskih korisnika FBiH“ i procijeniti u kojoj mjeri su realizovane date preporuke.

Predmetni Izvještaj je objavljen u 2017. godini. U Izvještaju je dato ukupno šest preporuka, za čiju realizaciju su bile odgovorne Vlada FBiH i Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH.

Praćenjem je utvrđeno da su, od ukupno šest datih preporuka, četiri preporuke djelomično realizovane, dok su za realizaciju dvije preporuke pokrenute početne aktivnosti. Zaključeno je da poduzete aktivnosti još uvijek nisu dovoljne kako bi se u potpunosti realizirale date preporuke i osiguralo ekonomično i efikasno upravljanje smještajnim kapacitetima budžetskih korisnika FBiH.

Utvrđeno je da su još uvijek prisutni određeni nedostaci, identificirani u Izvještaju revizije učinka čije preporuke su bile predmet praćenja, koji se odnose na sljedeće:

- Nisu poduzete aktivnosti na donošenju plana upravljanja smještajem budžetskih korisnika FBiH, sa precizno utvrđenim zadacima i rokovima;
- Uspostavljene evidencije o raspoloživim prostorima Vlade FBiH i dalje ne daju sveobuhvatne i pouzdane podatke o svim objektima;
- Nisu definisani normativi za korištenje radnog prostora u cilju osiguranja racionalnijeg korištenja smještajnih kapaciteta;
- Nije izrađen plan upravljanja i korištenja prostora prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane.

3.2.2.3 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost postupka izdavanja građevinskih dozvola u lokalnoj upravi“

Cilj praćenja bio je ispitati preduzete aktivnosti nadležnih institucija na osnovu Izvještaja revizije učinka „Efikasnost postupka izdavanja građevinskih dozvola u lokalnoj upravi“ i procijeniti u kojoj mjeri su realizovane date preporuke.

Predmetni Izvještaj je objavljen u 2017. godini. U Izvještaju je dato ukupno osam preporuka, od čega su za realizaciju sedam preporuka bile odgovorene općine i gradovi u FBiH, dok je jedna preporuka bila upućena vladama kantona i kantonalnim ministarstvima nadležnim za oblast prostornog uređenja i građenja.

Na osnovu provedenog praćenja konstatovano je da preporuke iz predmetnog Izvještaja nisu u potpunosti realizovane. U pogledu procjene realizacije preporuka na nivou općina i gradova utvrđeno je da je status realizacije preporuka različit. Nijedna preporuka nije realizovana od svih općina/gradova. Pored toga, niti jedna općina/grad nije u potpunosti realizovala svih sedam preporuka za čiju realizaciju je bila odgovorna.

Analizom podataka o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka, utvrđeno je sljedeće:

- Sveobuhvatne i lako dostupne informacije o uvjetima gradnje, administrativnim koracima i potrebnoj dokumentaciji još uvijek nije osiguralo 33% općina i gradova.
- Značajan broj općina i gradova osigurao je pribavljanje dokumentacije o činjenicama po službenoj dužnosti, ali u 33% općina investitori i dalje samostalno prikupljaju sve potrebne dokumente neophodne za izdavanje građevinskih dozvola.
- 76% općina i gradova nije izradilo sve nedostajuće prostorne planove, niti je osigurana usklađenost planova užeg područja sa planovima šireg područja.
- Hodograme aktivnosti sa jasno definisanim koracima, zadacima, odgovornostima i rokovima u postupku izdavanja građevinskih dozvola nije izradilo 38% općina i gradova.
- Aktivnosti na izradi plana za unapređenje vlastite efikasnosti u postupku izdavanja građevinskih dozvola izostale su u 62% općina i gradova.
- Operativni plan za prevenciju neplanske gradnje kojim bi se utvrdile mjere, aktivnosti, nosioci i dinamika implementacije pojedinačnih aktivnosti nije izradilo 90% općina i gradova.
- 76% općina i gradova nije izvršilo analizu uzroka dugog i komplikovanog postupka izdavanja građevinskih dozvola, niti je upućivalo inicijativu nadležnim ministarstvima za pojednostavljenje postupka.
- Pravni okvir relevantan za oblast prostornog uređenja i građenja u pojedinim kantonima i dalje zahtjeva značajnije unapređenje u cilju skraćanja i pojednostavljenja postupka izdavanja građevinskih dozvola.

**4 IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI IZVJEŠTAJA O IZVRŠENJU BUDŽETA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2019. GODINU**

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

IZVJEŠTAJA O IZVRŠENJU BUDŽETA FEDERACIJE BiH

2019.

Broj: 01-02-06-11-1-1630-4/20

Sarajevo, septembar 2020. godine

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	107
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	107
II.	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	112
III.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	113
1.	UVOD	113
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	114
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA.....	114
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	119
5.	PLANIRANJE I DONOŠENJE BUDŽETA	126
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	128
6.1	IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA FBiH U RAZDOBLJU OD 1. 1. DO 31. 12. 2019. GODINE	128
6.2	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA FBiH	130
6.2.1	Prihodi, primici i finansiranje	130
6.2.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	133
6.2.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	134
6.2.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	135
6.2.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	138
6.2.2.4	Kapitalni transferi	142
6.2.2.5	Interventna sredstva	144
6.2.2.6	Nadzor nad namjenskim utroškom sredstava transfera, izvještavanje i praćenje efikasnosti uloženi sredstava.....	145
6.2.2.7	Izdaci za nabavku stalnih sredstava.....	147
6.2.2.8	Izdaci za finansijsku imovinu	147
6.2.2.9	Izdaci za otplatu dugova	148
6.2.3	Tekuća rezerva	148
6.2.4	Finansijski rezultat	149
6.3	BILANS STANJA	151
6.3.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe	151
6.3.2	Stalna sredstva	155
6.3.3	Dugoročni plasmani	156
6.3.4	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	157
6.3.5	Dugoročne obaveze i razgraničenja	159
6.3.6	Izvori sredstava	165
7.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	165
8.	AKTIVNOSTI VLADE FBiH I NADLEŽNIH ORGANA U VEZI S INSTITUCIJAMA KOJE SU UGAŠENE I SHODNO ZAKONSKIM PROPISIMA OSNOVANE NA DRŽAVNOJ RAZINI...	166
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	168

IV.	PRILOG: KONSOLIDOVANI GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI, PREGLED REALIZOVANIH TEKUĆIH TRANSFERA I PREGLED PROJEKATA ZA KOJE NISU POVUČENA KREDITNA SREDSTVA	171
	Konsolidovani godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2019. godinu.....	172
	Konsolidovani bilans stanja na 31. 12. 2019. godine	177
	Konsolidovani izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. Do 31. 12. 2019. godine.....	179
	PREGLED REALIZOVANIH TEKUĆIH TRANSFERA REVIDIRANIH BUDŽETSKIH KORISNIKA U 2019. GODINI.....	181
	PREGLED PROJEKATA ZA KOJE NISU POVUČENA KREDITNA SREDSTVA	182

I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju **Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu** koji obuhvata konsolidirane izvještaje: Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan i Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanog u odjeljku *Temelj za mišljenje s rezervom*, konsolidirani finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Budžeta FBiH na 31. 12. 2019. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- Budžetom FBiH za 2019. godinu nisu planirana sredstva za izmirenje dospjelih obaveza na osnovu pravosnažnih presuda i sudskih rješenja o izvršenju iz prethodnih razdoblja, u iznosu od 53.532.859 KM. Ove obaveze evidentirane su na razgraničenim rashodima i izvanbilansnoj evidenciji, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH (tačka 5. Izvještaja).**

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Vlade FBiH i Federalnog ministarstva finansija u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti shodno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Nisu provedeni zakonski propisi vezani za rješavanje pitanja imovine, potraživanja i obaveza Federalnog ministarstva obrane, Vojske FBiH, Carinske uprave FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH, koje su ugašene, a čija je imovina prešla na državnu razinu. Vlada FBiH nije poduzimala aktivnosti u vezi s okončanjem raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom, kao ni na utvrđivanju tačnog iznosa duga, zaduženja i ostalih obaveza nastalih do 1. 1. 2006. godine, shodno Zakonu o obrani BiH i Zakonu o prestanku važenja Zakona o obrani FBiH, u cilju zaštite i namjenskog korištenja pokretne i nepokretne imovine koja je ostala u nadležnosti FBiH.

Na datum bilansa u Glavnoj knjizi Trezora iskazana su stalna sredstva u iznosu od 28.367.736 KM, potraživanja i plasmani u iznosu od 16.263.774 KM, te obaveze i razgraničenja u iznosu od 79.789.537 KM (tačka 8. Izvještaja).

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Vlada FBiH i Federalno ministarstvo finansija odgovorni su za izradu i fer prezentaciju Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja koji je definiran Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog

pogrešnog prikazivanja, nastalog uslijed prevare, veći je od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;

- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola budžetskih korisnika na razini FBiH;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovane na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskog **Izveštaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Temelj za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Izveštaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izveštaju:

1. **Planiranje i donošenje Budžeta FBiH za 2019. godinu i Izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2019. godinu nije u cijelosti vršeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, s obzirom na značajna odstupanja u realizaciji planiranih prihoda i rashoda. Također, Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu nisu izvršene u skladu s člankom 8. stav 3. Zakona o budžetima u FBiH (tačka 5. Izveštaja);**
2. **Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine nije sačinjen u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, s obzirom na to da ne sadrži sve podatke i informacije propisane ovim Zakonom (tačka 6.1 Izveštaja);**

3. Planiranje i realizacija dijela sredstava tekućih i kapitalnih transfera nije izvršena s jasno utvrđenom svrhom dodjele, mjerljivim kriterijima, transparentno, te s korisnicima nisu zaključeni ugovori kojima bi se regulisala međusobna prava i obaveze. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu. Vlada FBiH je, na prijedlog budžetskih korisnika, u 2019. godini, kao i prethodnih godina, usvajala Programe utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera, a da prethodno budžetski korisnici nisu poduzeli adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora, izvještavanja i praćenja efikasnosti uloženi sredstava (tačke 6.2.2.3, 6.2.2.4 i 6.2.2.6 Izvještaja);
4. U Glavnoj knjizi Trezora iskazan je dio nekretnina za koje nije prezentovana vjerodostojna dokumentacija o posjedu i vlasništvu, zbog čega vrijednost stalnih sredstava nije realno iskazana u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima (tačka 6.3.2 Izvještaja);
5. Vlada FBiH nije obavijestila Ured za reviziju institucija u FBiH o poduzetim radnjama u cilju prevladavanja nepravilnosti identificiranih u revizorskom izvještaju za 2018. godinu, shodno članu 16. Zakona o reviziji institucija u FBiH (tačka 3. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo shodno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-ju 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Vlade FBiH i Federalnog ministarstva finansija shodno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti prema tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Nadležne institucije FBiH još uvijek nisu usvojile Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor. Shodno članu 33. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, primjenjuju se propisi vezani za budžetske korisnike i vanbudžetske fondove iz oblasti računovodstva i revizije u javnom sektoru. Svrha usvajanja standarda za javni sektor je izrada pouzdanih finansijskih izvještaja, koja će biti interno i međunarodno uporediva (tačka 4. Izvještaja);**
- **Taksa na nepovučena sredstva u 2019. godini plaćena je u iznosu od 5.863.104 KM, a ukupan iznos nepovučenih kreditnih sredstava zaključno s 31. 12. 2019. godine je 1.397.414.520 KM (tačka 6.3.5 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih Izvještaja, Vlada FBiH i rukovodstvo Federalnog ministarstva finansija odgovorni su osigurati da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrditi da se tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Vlade FBiH i Federalnog ministarstva finansija, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 23. 9. 2020. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

II. KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju konsolidiranih finansijskih izvještaja, Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. konsolidirani finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u skladu s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Zakon o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu;
- Budžet FBiH za 2019. godinu i Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o državnoj službi u FBiH;
- Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
- Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o reviziji institucija u FBiH;

kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

III. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju), shodno Zakonu o reviziji institucija u FBiH¹⁵ i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI), izvršio je reviziju Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu.

Federalno ministarstvo finansija (u daljnjem tekstu: Ministarstvo finansija¹⁶) upravlja Budžetom FBiH i opslužuje ga u dijelu izrade, izvršenja i nadzora nad korištenjem budžetskih sredstava, shodno Zakonu o budžetima u Federaciji BiH¹⁷ i Zakonu o trezoru u Federaciji BiH.¹⁸ Vlada FBiH, prema navedenim zakonima, donosi smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje od tri godine. Na prijedlog Ministarstva finansija, premijer Vlade FBiH Prijedlog budžeta podnosi Parlamentu FBiH. Budžetski korisnici su odgovorni za naplatu i ubiranje prihoda iz svoje nadležnosti, kao i za korištenje budžetskih sredstava za namjene i do visine utvrđene u Posebnom dijelu Budžeta FBiH. Budžetski korisnici koriste sredstva u skladu s godišnjim finansijskim planom, a prema dinamici utvrđenoj tromjesečnim i mjesečnim planovima koje odobrava ministrica finansija, na osnovu raspoloživih sredstava.

Ukupno ostvareni prihodi, primici i finansiranje u 2019. godini, kojima je finansirana 61 institucija, iznosili su 2.264.997.917 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 147.919.153 KM. Rashodi, izdaci i otplate duga iskazani su u iznosu od 2.194.567.162 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 226.724.180 KM. Višak prihoda nad rashodima iskazan je u iznosu od 70.430.755 KM.

Ured za reviziju planirao je i izvršio reviziju 23 budžetska korisnika, kojima je odobren budžet u ukupnom iznosu od 2.458.991.280 KM, što je 91,0% od ukupno planiranih sredstava Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2019. godinu (2.701.845.731 KM). Ukupno iskazani rashodi i izdaci revidiranih korisnika iznose 1.971.153.989 KM ili 89,8% ukupno realiziranih rashoda i izdataka u 2019. godini. Shodno Zakonu o reviziji institucija u FBiH, izvršena je obavezna revizija 19 budžetskih korisnika i četiri budžetska korisnika za koje je revizija izvršena prema Planu revizija za 2019/2020.

U pojedinačnim izvještajima o finansijskoj reviziji budžetskih korisnika za 2019. godinu data su mišljenja o reviziji finansijskih izvještaja i reviziji usklađenosti aktivnosti finansijskih transakcija i informacija sa zakonskim i drugim propisima i objavljene su informacije o uočenim nepravilnostima u poslovanju federalnih institucija. Određeni broj konstatiranih propusta i nepravilnosti koje se odnose na finansijsku reviziju revidiranih budžetskih korisnika su sistemskog karaktera i za njihovo rješavanje je potrebna aktivnost većeg broja budžetskih korisnika.

¹⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 22/06

¹⁶ Za ostala federalna ministarstva u nastavku teksta koristit će se samo naziv Ministarstvo, bez riječi Federalno.

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 9/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16

Konačni izvještaji revidiranih budžetskih korisnika dostavljeni su: predsjedniku FBiH, premijeru Vlade FBiH, predsjedavajućim Doma naroda i Predstavničkog doma Parlamenta FBiH i Ministarstvu finansija. Nakon dostavljanja konačnih izvještaja Parlamentu FBiH, objavljeni su na internet-stranici Ureda za reviziju institucija u FBiH: www.vrifbih.ba.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidirani finansijski izvještaji za 2019. godinu, Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima s relevantnim zakonima i drugim propisima. Predmet revizije nije bila implementacija razvojno-investicionih projekata koji su u nadležnosti ministarstava, već samo koordinacija, nadzor, uspostava knjigovodstvenih evidencija i izvještavanje, shodno Uredbi o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realiziranja programa javnih investicija¹⁹ i ostalim propisima i aktima donesenim od nadležnih organa i institucija.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja Budžeta FBiH. Revizijom će se procijeniti primjenjuju li rukovodstva institucija zakone i propise i koriste li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena shodno internim planskim dokumentima, s prekidima u razdoblju od oktobra 2019. do jula 2020. godine.

Okolnosti izazvane pandemijom COVID-19 mogle su imati uticaja na način obavljanja poslova u okviru uspostavljenog kontrolnog okruženja, zbog čega je, s ciljem prikupljanja dovoljnih i primjerenih revizijskih dokaza, omogućeno dostavljanje dokumentacije elektronskim putem.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA

Ured za reviziju izvršio je finansijsku reviziju Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2018. godinu i dao preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. U Izvještaju o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2018. godinu dato je mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima i izvještaju o usklađenosti.

Vlada FBiH nije postupila prema članu 16., tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestila Ured za reviziju o poduzetim mjerama i aktivnostima na realizaciji datih preporuka u cilju otklanjanja nepravilnosti identifikovanih u Izvještaju o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2018. godinu.

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 106/14

Revizijom Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu i uvidom u poduzete aktivnosti, te analizom realizacije datih preporuka, utvrdili smo sljedeće:

Realizirane preporuke

- 1) Jedinica za budžetsku inspekciju je aktom Kriteriji i relevantne informacije/podaci za izbor budžetskih korisnika za obavljanje budžetskog nadzora, od 3. 9. 2019. godine, utvrdila relevantne kriterije i informacije za izbor korisnika.
- 2) Sredstva za izgradnju autocesta i brzih cesta prenesena su na poseban namjenski račun u okviru Jedinstvenog računa Trezora FBiH, a realizirana sredstva su evidentirana prema članu 76. Zakonu o budžetima u FBiH.

Djelomično realizirane preporuke

- 1) Ministarstvo finansija (Središnja harmonizaciona jedinica) nastavilo je aktivnosti na uspostavi finansijskog upravljanja i internih kontrola, shodno važećim zakonskim propisima. Međutim, još uvijek nije u potpunosti uspostavljen i implementiran sistem finansijskog upravljanja i kontrole prema navedenim propisima.
- 2) Ministarstvo finansija je poduzelo određene aktivnosti u dijelu analize Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor, ali oni još uvijek nisu usvojeni.
- 3) Aktivnosti na ispunjenju strateških ciljeva utvrđenih Strategijom za borbu protiv korupcije 2016–2019. i Akcijskim planom za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije 2016–2019. godine nastavljene su u 2019. godini, ali nisu okončane do isteka razdoblja na koje se odnose.
- 4) Poduzete su aktivnosti vezane za usklađivanje registra budžetskih korisnika sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH. Međutim, nisu okončane.

Nerealizovane preporuke

- 1) Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti na pokretanju natječajnih procedura i da okonča imenovanja rukovodećih državnih službenika, shodno Zakonu o državnoj službi u FBiH.
- 2) Potrebno je da Ministarstvo finansija i Vlada FBiH u okviru svojih nadležnosti uspostave funkciju interne revizije u javnom sektoru, prema važećim propisima.
- 3) Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija u okviru nadležnosti poduzmu aktivnosti na otklanjanju utvrđenih nepravilnosti koje se odnose na planiranje, izvršenje i izvještavanje Budžeta FBiH.
- 4) Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu aktivnosti na tome da budžetski korisnici, koji u okviru svoje nadležnosti ostvaruju javne prihode, shodno zakonskim propisima planiraju, prate i poduzimaju aktivnosti u cilju blagovremene naplate javnih prihoda.

- 5) Dospjele obaveze po sudskim presudama i izvršnim sudskim rješenjima potrebno je planirati i iskazati prema načelu modificiranog nastanka poslovnog događaja, odnosno članku 76. Zakona o budžetima u FBiH, odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor.
- 6) Potrebno je da Vlada FBiH preispita propise vezane za ostvarivanje prava naknade članovima Vlade FBiH, njihovim savjetnicima i izabranim dužnosnicima, koje nemaju karakter plaća, u dijelu ostvarivanja prava na naknade za prijevoz korisnicima odvojenog života.
- 7) Potrebno je da Vlada FBiH preispita Uredbu o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela utemeljenih od strane Vlade FBiH i rukovoditelja federalnih organa državne službe, u cilju smanjenja izdvajanja budžetskih sredstava za naknade komisijama čiji su članovi zaposlenici budžetskih korisnika.
- 8) Potrebno je da Ministarstvo finansija preispita date upute koje se odnose na pitanje izračuna poreza i doprinosa na naknadu za rad članova komisija.
- 9) Potrebno je da Vlada FBiH preispita Zaključak o pravu korištenja službenih telefona u dijelu limitiranja potrošnje za ministre i savjetnike.
- 10) Rashode i izdatke priznavati na temelju nastanka poslovnog događaja (obaveze), u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno od plaćanja, shodno članu 76. Zakona o budžetima u FBiH.
- 11) Shodno nadležnostima, potrebno je da Vlada FBiH, u suradnji s resornim ministarstvima, poduzme aktivnosti na prijedlogu izmjena i dopuna zakonskih propisa koji regulišu finansiranje pojedinih oblasti u zdravstvu, poljoprivredi, potpore javnim preduzećima i braniteljsko-invalidskoj zaštiti.
- 12) Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu mjere za ocjenu opravdanosti finansiranja transfera koji nemaju zakonsku utemeljenost.
- 13) U okviru Trezora Ministarstva finansija neophodno je utvrditi tačan iznos duga, zaduženja i ostalih obaveza, kao i potraživanja Federalnog ministarstva obrane, Vojske Federacije BiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH.
- 14) Potrebno je da Ministarstvo finansija s nadležnim institucijama i organima poduzme sve zakonom propisane radnje za naplatu potraživanja po kreditima, na osnovu zaključenih ugovora.
- 15) Potrebno je osigurati vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu i posjedu građevina i zemljišta, koja bi bila temelj za knjigovodstveno evidentiranje u Glavnoj knjizi Trezora.
- 16) Potrebno je da Ministarstvo finansija u Glavnoj knjizi Trezora izvrši sva potrebna evidentiranja knjigovodstvenih promjena, koja su nastala odljevom sredstava po kreditu Vlade Kraljevine Španjolske.
- 17) Izvršiti usaglašavanje stanja na kontima finansijskih i obračunskih odnosa sa drugim povezanim jedinicama, te evidentiranje na istim vršiti prema Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.

- 18) Potrebno je da Ministarstvo finansija u suradnji s Ministarstvom branitelja i invalida domovinskog rata i Službom za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH poduzme aktivnosti na okončanju pitanja raspolaganja pravima i obavezama na pokretnoj i nepokretnoj imovini bivšeg Federalnog ministarstva obrane i Vojske FBiH, shodno Zaključku Vlade FBiH iz 2006. godine.
- 19) Potrebno je da Vlada FBiH i sve relevantne institucije poduzmu aktivnosti iz svoje nadležnosti kako bi se konačno riješilo pitanje raspolaganja pravima i obavezama na imovini, te evidentiranje iste za institucije koje su sa federalne prešle na državnu razinu.

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

U izvještajima o finansijskoj reviziji o izvršenju Budžeta FBiH prethodnih godina davane su preporuke za koje su nadležni i odgovorni rukovodioci budžetskih korisnika trebali poduzeti odgovarajuće aktivnosti na realizaciji tih preporuka. S obzirom na to, preporuke koje su navedene u nastavku nisu ocijenjene, jer su date korisnicima u pojedinačnim izvještajima o izvršenoj reviziji:

- 1) Potrebno je da svi budžetski korisnici na razini Budžeta FBiH okončaju aktivnosti na uspostavi funkcionalne interne revizije u svojim institucijama.
- 2) Potrebno je da budžetski korisnici poduzmu sve neophodne aktivnosti kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna interna revizija u cilju transparentnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog upravljanja javnim sredstvima.
- 3) Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti kako bi se ugovori o djelu zaključivali samo za poslove i radne zadatke predviđene zakonskim propisima, te da se oni zaključuju jednokratno, na određeno vrijeme, s tačno definisanim poslovima koje treba uraditi.
- 4) Za obavljanje poslova utvrđenih Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta potrebno je da budžetski korisnici angažiranje izvršitelja vrše shodno Zakonu o državnoj službi u FBiH i Zakonu o namještenicima u organima državne službe u FBiH.
- 5) Potrebno je da Vlada FBiH, u suradnji s Ministarstvom finansija i budžetskim korisnicima, uspostavi kontrolne aktivnosti kod upotrebe i korištenja službenih vozila.
- 6) Potrebno je da Vlada FBiH osigura primjenu Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja i Uredbe o reprezentaciji i poklonima u federalnim organima uprave i federalnim upravnim organizacijama svih budžetskih korisnika.
- 7) Blagovremeno predlagati programe utroška sredstava transfera kako bi se realizirali u godini za koju su i planirani.
- 8) Programima o utrošku sredstava tekućih transfera utvrditi mjerljive kriterije, jasno definisati svrhu odobravanja sredstava, utvrditi obavezu izvještavanja o namjenskom utrošku doznačenih sredstava, te osigurati kontrolu nad utroškom ovih sredstava.

- 9) Programima utroška sredstava precizirati svrhu i način korištenja i izvještavanja o utrošku, shodno članu 57. Zakona o budžetima u FBiH.
- 10) Programima utroška sredstava kapitalnih transfera propisati jasne i mjerljive kriterije za raspodjelu sredstava i osigurati transparentnost, shodno Zakonu o budžetima u Federaciji BiH i Zakonu o izvršavanju Budžeta u FBiH.
- 11) Programima utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera za raspodjelu interventnih sredstava utvrditi namjenu, korisnike i jasne i mjerljive kriterije za utvrđivanje iznosa i raspodjele sredstava.
- 12) Kontinuirano vršiti kontrolu namjenskog utroška doznačenih sredstava transfera na terenu, uvažavajući rokove zastare.
- 13) U slučajevima kada se ustanovi da sredstva nisu utrošena ili su nenamjenski utrošena, potrebno je blagovremeno poduzimati sve zakonom propisane radnje radi povrata sredstava na JRR FBiH, shodno članu 46, stav 2. Zakona o budžetima u FBiH.
- 14) Potrebno je godišnje sačinjavati Analizu podržanih projekata iz sredstava tekućih i kapitalnih transfera s ciljem utvrđivanja efikasnosti uloženi sredstava i procjene da li je potrebno nastaviti njihovu daljnju realizaciju ili ih zamijeniti drugim projektima.
- 15) Potrebno je da Vlada FBiH sa nadležnim ministarstvom poduzme adekvatne aktivnosti u cilju što efikasnijeg korištenja budžetskih sredstava koja se nalaze na računu namjenskog dugoročnog depozita Vlade FBiH – Federalnog ministarstva razvoja, preduzetništva i obrta kod Razvojne banke FBiH, prema zaključenom Ugovoru o komisionim poslovima i aneksima na Ugovor.
- 16) Sredstva tekuće pričuve Vlade FBiH koristiti samo za namjene propisane Zakonom o budžetima u FBiH.
- 17) Prilikom raspodjele tekuće pričuve premijera Vlade FBiH i zamjenika premijera Vlade FBiH utvrditi kriterije za odabir korisnika i osigurati nadzor nad utroškom doznačenih sredstava;
- 18) Rashode i izdatke priznavati na temelju relevantne dokumentacije o nastanku poslovnog događaja, prema Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 19) Potrebno je dospjele obaveze iskazivati prema načelu modificiranog nastanka poslovnog događaja, prema članku 76. Zakona o budžetima u FBiH, te odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor.
- 20) Popis imovine, obaveza i tražbina izvršiti blagovremeno i sveobuhvatno, te uskladiti stanje utvrđeno popisom s knjigovodstvenim stanjem, kako je to Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH propisano.
- 21) Obaveze, odnosno rashode budžetski korisnici trebaju planirati i evidentirati shodno Zakonu o budžetima u FBiH, Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.

22) Potrebno je da budžetski korisnici u potpunosti primjenjuju Zakon o javnim nabavkama u dijelu blagovremenog započinjanja procedura javnih nabavki, kao i u dijelu praćenja realizacije zaključenih ugovora.

Nakon izvršene revizije za 2019. godinu dato je ukupno 28 preporuka, od čega je sedam novih i 21 preporuka koja je već data u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2018. godinu (18 nerealizovanih i tri djelimično realizirane).

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Shodno Zakonu o budžetima u FBiH, Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH²⁰ i Pravilniku o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH,²¹ budžetski korisnici imaju obavezu uspostavljanja sistema internih kontrola i uređivanje sistema po međunarodnim standardima interne kontrole, kako bi se osiguralo izvještavanje o aktivnostima u okviru temeljne djelatnosti. Ministarstvo finansija je, pored upravljanja prihodima i izdacima Ministarstva, odgovorno u ime Vlade FBiH za računovodstvo i interni nadzor transakcija zaduživanja i duga. Ono također može obavljati nadzor nad računovodstvenim dokumentima prihoda i izdataka budžetskih korisnika, vanbudžetskih fondova, te županija, gradova i općina i donositi instrukcije za uspostavu i održavanje sistema interne kontrole.

Sistem internih finansijskih kontrola uspostavlja se radi osiguranja dobrog finansijskog upravljanja u javnom sektoru u cilju usmjeravanja i kontroliranja finansijskih efekata poslovanja na način da podrže realizaciju ciljeva, te da se ograničena javna sredstva troše na zakonit, pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način. **Finansijsko upravljanje i kontrola** provodi se putem pet međusobno povezanih komponenti internih kontrola na temelju COSO modela²² koje obuhvaćaju: kontrolno okruženje, procjenu rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, te praćenje i procjenu.

Kod budžetskih korisnika kod kojih je izvršena finansijska revizija za 2019. godinu uočen je određeni napredak na uspostavi i unapređenju sistema finansijskog upravljanja i kontrole, ali on je još uvijek nezadovoljavajući u dijelu koji se odnosi na:

- **Kontrolno okruženje** kod većine budžetskih korisnika još uvijek ne predstavlja pouzdan temelj za razvoj kvalitetnog sistema finansijskog upravljanja i kontrole (pravilnicima o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u odnosu na stvarno popunjena radna mjesta konstatirana su značajna odstupanja između sistematizovanih i popunjenih radnih mjesta, što ukazuje na to da postojeća sistematizacija nije optimalna, a korisnici funkcionišu i obavljaju poslove iz nadležnosti s postojećim brojem izvršitelja). Neuspostavljanje adekvatnog upravljanja ljudskim resursima utiče na nepovoljno kontrolno okruženje. Kod određenih federalnih institucija, odlukama Vlade FBiH, kao vršioци dužnosti na

²⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17, 3/19

²² Komponente su utvrđene sa INTOSAI smjericama za standarde interne kontrole za javni sektor. Skraćenica COSO odnosi se na Komitet sponzorskih organizacija Treadway komisije (engl. Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission).

određeno razdoblje, do okončanja natječajne procedure, imenovani su ravnatelji – državni službenici i privremeno Upravno vijeće na tri mjeseca, do okončanja postupka konačnog imenovanja. Natječajne procedure se ne pokreću blagovremeno, tako da se u praksi dešava da imenovani obnašaju funkcije više godina, što nije regulirano zakonskim propisima. Tokom 2019. godine zaključivani su ugovori o djelu za redovne poslove iz nadležnosti i poslove koji su utvrđeni pravilnicima o unutarnjoj organizaciji, za koje su isplaćena značajna sredstva. Ugovori o djelu, zaključeni na ovakav način, predstavljaju netransparentan način zapošljavanja, što se ne može prihvatiti kada je u pitanju javni sektor.

- **Upravljanje rizicima** još uvijek nije razvijeno u smislu da budžetski korisnici utvrde i procijene vjerovatnost nastanka rizika i njihovih uticaja na poslovanje, dokumentuju podatke o rizicima u registre rizika, izvještavaju o najznačajnijim rizicima i aktivnostima u upravljanju rizicima.
- **Kontrolne aktivnosti** nisu uspostavljene na propisan način, jer je kod jednog broja budžetskih korisnika koji su bili predmet revizije evidentan izostanak pisanih procedura, kao i neažuriranje internih akata prema važećim propisima.
- **Informacije i komunikacije** još uvijek nisu na zadovoljavajućoj razini.
- **Praćenje i procjena** sistema finansijskog upravljanja i kontrole koja se izvršava putem pojedinačnih izvještaja budžetskih korisnika uglavnom pokazuje nedovoljnu razinu razvoja sistema finansijskog upravljanja i kontrole, odnosno neusklađenost sistema internih kontrola sa zahtjevima Standarda internih kontrola. Posebno ukazujemo na nezadovoljavajući stupanj realizacije preporuka revizije.

Obavljenom revizijom budžetskih korisnika konstatirali smo da interne kontrole kod budžetskih korisnika nisu adekvatno uspostavljene, prema Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima interne kontrole. Također, kontrolnim aktivnostima nisu obuhvaćeni svi procesi rada, nisu sačinjene mape procesa, nisu identificirani i procijenjeni rizici za značajne procese poslovanja, nisu uspostavljeni registri rizika, niti su jasno definirani upravljački, administrativno-kontrolni i računovodstveno-kontrolni postupci, postupci procjene rizika i provođenja monitoringa rukovodstva nad uspostavljenim internim kontrolama. Pojedini budžetski korisnici su sačinili mapu procesa, izvršili procjenu rizika, uspostavili registar rizika, ali još uvijek nisu u potpunosti implementirali sistem finansijskog upravljanja i kontrole shodno zakonskim propisima. Istovremeno, jedan broj budžetskih korisnika nije vršio nadzor nad uspostavljenim kontrolnim aktivnostima, odnosno nije vršio sistematično i redovito identifikaciju i procjenu rizika. **Ovako uspostavljene interne kontrole za posljedicu su imale određene nedostatke i nepravilnosti koje su konstatirane tokom pojedinačnih revizija i za koje su date preporuke u izvještajima o finansijskoj reviziji za budžetskog korisnika kod kojega je utvrđena nepravilnost. Dakle, sistem internih kontrola još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini, interne kontrole nisu adekvatno uspostavljene kako bi spriječile aktiviranje potencijalnih rizika i pomogle u ostvarivanju ciljeva organizacija, što nije u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH, te je uticalo na konstatirane**

propuste u izvršenju Budžeta FBiH kao cjeline. Navedeno više dobiva na važnosti budući da je spomenuti Zakon na snazi već tri godine, kao i da je Zakonom o budžetima u FBiH i ranije bila utvrđena obaveza uspostavljanja sistema internih kontrola.

Preporuka:

- ***potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti na okončanju imenovanja rukovodećih državnih službenika i članova Upravnog vijeća, shodno Zakonu o državnoj službi u FBiH i Zakonu o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH.***

Središnja harmonizaciona jedinica (u daljnjem tekstu: SHJ), koju je uspostavilo Ministarstvo finansija, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije u javnom sektoru, harmonizaciju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u organizacijama javnog sektora u FBiH, ocjenu adekvatnosti i efektivnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole u organizacijama u FBiH.

U 2019. godini objavljen je Pravilnik o izmjenama Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH i Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrolu u javnom sektoru u FBiH u cilju pružanja podrške organizacijama javnog sektora u FBiH. SHJ je sačinila Nacrt strategije razvoja sistema javnih internih finansijskih kontrola u javnom sektoru FBiH 2020. – 2025. i izradila novi Pravilnik o kriterijima za uspostavu jedinica interne revizije u javnom sektoru u FBiH koji je objavljen u julu 2020. godine.

SHJ je nadležna za federalnu i županijsku razinu, jedinice lokalne samouprave, vanbudžetske fondove na federalnoj i županijskoj razini, te pravne osobe u kojima FBiH/županija/općina imaju većinski vlasnički udjel. Zaključno s 31. 12. 2019. godine, od 73 institucije koje su obavezne uspostaviti internu reviziju²³ 63 institucije su istu formirale (organizacijsko pozicioniranje: 53 institucije su uspostavile Jedinicu za internu reviziju, a 10 institucija je imenovalo unutarnjeg revizora).²⁴ Od 29 obveznika u kojima FBiH/županije/općine imaju većinski vlasnički udjel, internu reviziju uspostavila su 24 obveznika.

Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije u javnom sektoru u FBiH za 2019. godinu SHJ je sačinila 30. 6. 2020. godine, što nije u skladu s članom 7. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Do okončanja revizije Vlada FBiH nije razmatrala ovaj Izvještaj. Ministarstvo finansija je 17. 6. 2020. godine zatražilo mišljenje Ministarstva pravde na Prijedlog zaključka, kako bi moglo ovaj Izvještaj uputiti Vladi FBiH na razmatranje i usvajanje, koje nije pristiglo do trenutka sačinjavanja Očitovanja na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu.

²³ Struktura obveznika je sljedeća: federalna razina (19), županijska razina (10), vanbudžetski fondovi u FBiH i županijama (17) i gradovi i općine (27).

²⁴ Podaci koji su iskazani u Izvještaju o finansijskoj reviziji Federalnog ministarstva finansija za 2019. godinu, br. 01-02-06-11-1-1887-6/19, iskazani su na temelju evidencije SHJ, koja nije bila ažurirana zaključno s 31. 12. 2019. godine.

Godišnji konsolidirani izvještaj o funkcioniranju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH za 2019. godinu sačinjen je 30. 6. 2020. godine i upućen Vladi FBiH na razmatranje i usvajanje 7. 7. 2020. godine, što nije u skladu s članom 12. stav 3. i 4. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH, prema kojem se ovaj izvještaj dostavlja Vladi FBiH do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu radi razmatranja i usvajanja. Vlada FBiH je Zaključkom od 17. 7. 2020. godine usvojila Godišnji konsolidirani izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH za 2019. godinu.

Kao razlog kašnjenja u izradi i dostavi navedenih izvještaja Ministarstvo finansija navelo je činjenicu da je Vlada FBiH proglasila stanje nesreće uzrokovano pojavom pandemije COVID-19,²⁵ što je uticalo na realizaciju planiranih aktivnosti.

Ministarstvo finansija nije poduzelo potrebne aktivnosti, shodno nadležnostima, s ciljem uspostave interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole na svim razinama vlasti u FBiH, kako je predviđeno Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH. Navedeno više dobiva na važnosti budući da je Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH donesen 2008. godine, a SHJ je uspostavljena 2010. godine.

Preporuka:

- ***potrebno je da Ministarstvo finansija s Vladom FBiH poduzme aktivnosti, prema nadležnostima, na uspostavi interne revizije i sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru na svim razinama vlasti u FBiH, shodno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i drugim propisima.***

Interna revizija u federalnim institucijama uređena je Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH²⁶ i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.²⁷ Ministarstvo finansija je uspostavilo Jedinicu za internu reviziju, prema navedenim aktima. Osim za reviziju sistema, aktivnosti i procesa u Ministarstvu finansija, Jedinica za internu reviziju uspostavljena je i za sisteme, aktivnosti i procese budžetskih korisnika koji ne ispunjavaju uvjete definirane člankom 9. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Kao što je navedeno, još uvijek svi obveznici nisu uspostavili internu reviziju, što ukazuje na to da implementacija zakonskih i drugih propisa, koji se odnose na uspostavu interne revizije, traje sporo, te je neefikasna.

Tokom obavljanja pojedinačnih revizija budžetskih korisnika za 2019. godinu nismo se u značajnijoj mjeri mogli osloniti na rad interne revizije, jer u većini slučajeva nisu revidirani ključni procesi i procesi s visokim rizikom. Naime, u Jedinicama za internu reviziju najčešće je zaposlen jedan interni revizor, što nije u skladu s međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije, te je nedovoljno da bi funkcija interne revizije bila operativna u potpunosti i obavljala poslove iz nadležnosti.

²⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 21/20

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 47/08, 101/16

²⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 82/13, 74/14

Budžetska inspekcija i postupak inspekcijskog nadzora reguliran je Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o budžetskom nadzoru u FBiH,²⁸ Zakonom o finansijskom poslovanju²⁹ i drugim propisima. Pri Ministarstvu finansija uspostavljena je Jedinica za budžetsku inspekciju (u daljnjem tekstu: Jedinica), koja shodno Pravilniku o obavljanju inspekcijskog nadzora planira aktivnosti koje se odnose na provođenje inspekcijskog nadzora zakonitosti, blagovremenosti i namjenske upotrebe budžetskih sredstava i utvrđivanje mjera za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti. Primarni fokus budžetskog nadzora bili su krajnji korisnici budžetskih sredstava i fondovi, kao i postupanje po zaprimljenim prijavama, te je nakon analize zaprimljene dokumentacije vršen budžetski nadzor kod određenih subjekata. Postupak inspekcijskog nadzora putem Jedinice uređen je Pravilnikom o obavljanju inspekcijskog nadzora od Ministarstva finansija putem Jedinice za budžetsku inspekciju. Kriteriji i informacije za izbor korisnika utvrđeni su aktom Kriteriji i relevantne informacije/podaci za izbor budžetskih korisnika za obavljanje budžetskog nadzora, koji je Jedinica sačinila 3. 9. 2019. godine.

Registar budžetskih korisnika koji je uspostavilo i koji vodi Ministarstvo finansija nije usklađen sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja Registra budžetskih korisnika Budžeta u FBiH.³⁰ Naime, Parlament FBiH i Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH i dalje planiraju budžet kao tri budžetska korisnika s jednim identifikacijskim brojem, kazneno-popravni zavodi (u daljnjem tekstu: KPZ) kao jedan budžetski korisnik, iako se radi o sedam posebnih pravnih osoba, a Federalna uprava civilne zaštite i Stožer civilne zaštite planiraju se kao dva budžetska korisnika s jednim identifikacijskim brojem. Navedeno je uticalo kako na planiranje tako i realizaciju Budžeta FBiH, odnosno planiranje i realizaciju sredstava za rad Parlamenta FBiH, Predsjednika i dva potpredsjednika FBiH, kazneno-popravnih zavoda u FBiH, Federalne uprave civilne zaštite i Stožera civilne zaštite.

Zaključkom Vlade FBiH od 7. 11. 2019. godine usvojena je Informacija o planiranju, odobravanju i raspodjeli budžetskih sredstava za KPZ-ove, te da se KPZ-ovi razdvoje na sedam budžetskih korisnika prilikom planiranja Budžeta za 2021. godinu. Ministarstvo finansija je, nakon što je utvrdilo da su ispunjeni uvjeti iz člana 4. tačka 1., 2. i 3. Pravilnika, dalo saglasnost za upis sedam KPZ-ova u Registar budžetskih korisnika, o čemu je informiralo Vladu FBiH 10. 2. 2020. godine. Registar budžetskih korisnika FBiH objavljen je 11. 3. 2020. godine.³¹

Uspostavljeni Registar budžetskih korisnika budžeta u FBiH nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH.

²⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 34/14

²⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 48/16

³⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 30/14

³¹ „Sl. novine FBiH“, br. 19/20

Preporuka:

- **potrebno je da Ministarstvo finansija, shodno Zakonu o budžetima u FBiH i Pravilniku o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH, uspostavi Registar budžetskih korisnika budžeta u FBiH.**

Fiskalna odgovornost regulirana je člankom 44. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je utvrđeno da su rukovodioci budžetskih korisnika odgovorni za zakonito i namjensko korištenje sredstava i učinkovito i uspješno funkcioniranje sistema finansijskog upravljanja i kontrole u okviru budžetom utvrđenih sredstava. Svake godine, za prethodnu budžetsku godinu, rukovodioci su dužni dostaviti Izjavu o fiskalnoj odgovornosti Ministarstvu finansija, koje je nadležno za provjeru sadržaja izjava o fiskalnoj odgovornosti shodno Pravilniku o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti. Pravilnikom o unutarnoj organizaciji Ministarstva finansija navedeni poslovi nisu predviđeni, odnosno nisu dodijeljeni određenoj organizacijskoj jedinici/radnom mjestu. Također, Ministarstvo finansija nije donijelo interni akt kojim bi detaljnije uredilo prijem i pregled izjava. **Na osnovu navedenog, konstatovali smo da Ministarstvo finansija nije na adekvatan način obavljalo poslove provjere sadržaja Izjave o fiskalnoj odgovornosti, shodno odredbama Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.**

Preporuka:

- **potrebno je da Ministarstvo finansija Pravilnikom o unutarnoj organizaciji utvrdi poslove vezane za Izjavu o fiskalnoj odgovornosti, te donese interni akt koji će detaljnije propisati način i korake u postupku provjere sadržaja Izjave, shodno Pravilniku o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.**

Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor (MRS JS) nisu usvojeni, iako je Ministarstvo finansija tokom 2019. godine poduzelo određene aktivnosti na analizi standarda. Naime, Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2017. – 2020., u FBiH planirana je implementacija Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (u daljnjem tekstu: MRS JS), za koju je zaduženo Ministarstvo finansija, s rokom: prvi kvartal 2019. godine. Do objavljivanja MRS-a JS budžetski korisnici i fondovi u FBiH primjenjivat će posebne propise za budžetske korisnike i vanbudžetske fondove iz oblasti računovodstva i revizije u javnom sektoru, prema Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.³²

Preporuka:

- **potrebno je da Ministarstvo finansija, u suradnji s Vladom FBiH, nastavi aktivnosti na usvajanju Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor.**

³² „Sl. novine FBiH“, br. 83/09

Strategija za borbu protiv korupcije 2016. – 2019. FBiH i Akcijski plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2016. – 2019. FBiH³³ Vlada FBiH je usvojila 16. 9. 2016. godine. Koordinaciju i praćenje realizacije planiranih aktivnosti iz Akcijskog plana za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije vrši Antikorupcioni tim Vlade FBiH, koji je imenovan 2016. godine. Između ostaloga, zadatak Tima je bio da utvrdi slabosti u otkrivanju koruptivnih krivičnih djela i identificira okolnosti koje su dovele do tih slabosti, te sačini analizu i dostavi je Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i nadležnim tužilaštvima u BiH. Također, ovaj Tim je trebao pripremiti nacrt zakona u vezi s borbom protiv korupcije.

Izveštaj o radu Antikorupcionog tima Vlade FBiH za 2019. godinu Vlada FBiH usvojila je Zaključkom od 28. 2. 2020. godine, kojim je utvrđeno da Antikorupcioni tim nastavi aktivnosti prema zadacima iz Rješenja o njegovom formiranju, bez ocjene izvršenih aktivnosti i preporuka o daljim aktivnostima, s obzirom na to da su se Strategija i Akcijski plan odnosili na prethodno razdoblje. To ima posebnu značajnost jer je Akcijski plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2016. – 2019. godine istekao zaključno sa završetkom revidirane godine.

Identificirano je 88 obveznika za izradu Plana integriteta kao preventivnog antikorupcionog alata koji je temelj za definiranje rizika svakog radnog mjesta i otklanjanje uvjeta koji pogoduju nastanku korupcije, a planove integriteta je izradilo i usvojilo 78 obveznika. U izvještajnom razdoblju zaprimljene su tri prijave koje upućuju na počinjenje koruptivnih kaznenih djela, koje su nakon razmatranja proslijeđene nadležnim institucijama na postupanje.

Jedan od strateških ciljeva Antikorupcionog tima je osiguranje normativnog okvira (usvajanje Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije u FBiH i Zakona o sukobu interesa u organima vlasti FBiH) za učinkovitu borbu protiv korupcije u FBiH. Vlada FBiH je u 2018. godini usvojila Prednacrt zakona o zaštiti prijavitelja korupcije u FBiH, a Predstavnički dom Parlamenta FBiH je usvojio Nacrt ovog zakona, dok ga Dom naroda još uvijek nije razmatrao. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti FBiH priprema se u Ministarstvu pravde.

Predsjednik Antikorupcionog tima, u svojstvu člana Interresorne radne grupe za izradu strategije za borbu protiv korupcije BiH 2020. – 2024. godine sudjelovao je u aktivnostima na usaglašavanju Nacrta strategije za borbu protiv korupcije BiH koja treba definisati osnovne politike u strategijama drugih razina vlasti. Izrada strategije za borbu protiv korupcije 2020. – 2024. FBiH je na čekanju, budući da se čeka da se usvoji državna strategija kako bi imali opće principe koje treba uvažiti kod izrade strategija na nižim razinama vlasti.

Antikorupcioni tim je pozicioniran kao ključni koordinator antikorupcionih aktivnosti na razini FBiH i ima zadatak da kontinuirano inicira i koordinira provođenje aktivnosti koje su započete, koje su u toku provođenja, kao i aktivnosti čija realizacija nije ni započeta. Prema prezentiranoj dokumentaciji, ne možemo potvrditi da su realizirane sve aktivnosti i zadaci koji su definisani Strategijom i Akcijskim planom, nisu

³³ „Sl. novine FBiH“, br: 75/16

sačinjeni planovi integriteta kod svih obveznika, niti je osiguran normativni okvir za učinkovitu borbu protiv korupcije u FBiH.

Preporuka:

- ***Antikorupcioni tim treba sačiniti izvještaj o realizaciji strateških ciljeva, utvrđenih Strategijom za borbu protiv korupcije 2016–2019. godine i Akcijskim planom za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije 2016–2019. godine i dostaviti ga Vladi FBiH na usvajanje.***

5. PLANIRANJE I DONOŠENJE BUDŽETA

Budžet FBiH za 2019. godinu³⁴ Parlament FBiH usvojio je 20. 2. 2019. godine u iznosu od 2.653.843.356 KM. Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu³⁵ usvojene su 18. 7. 2019. godine u iznosu od 2.701.845.731 KM.

Odobrena sredstva Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2019. godinu odnose se na: tekuće transfere i druge tekuće rashode u iznosu od 1.081.390.710 KM (40,0%), izdatke za otplate dugova u iznosu od 709.962.869 (26,3%), kapitalne transfere u iznosu od 341.918.179 KM (12,7%) izdatke za bruto plaće, doprinose poslodavca i naknade zaposlenika u iznosu od 256.794.949 KM (9,5%), izdatke za kamate u iznosu od 117.489.192 KM (4,3%), izdatke za materijal i usluge u iznosu od 103.086.001 KM (3,8%), izdatke za nabavku stalnih sredstva u iznosu od 62.828.831 KM (2,3%), izdatke za finansijsku imovinu u iznosu od 23.220.000 KM (0,9%) i tekuću pričuvu u iznosu od 5.155.000 KM (0,2%).

Provedenom revizijom utvrđene su neusaglašenosti sa Zakonom o budžetima u FBiH, od kojih se najznačajnije odnose na:

- **Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu nisu izvršene prema Zakonu o budžetima u FBiH u dijelu poštovanja procedura, jer je Vlada FBiH Zaključkom od 11. 4. 2019. godine zadužila Ministarstvo finansija da u roku od 15 dana od donošenja Zaključka dostavi Nacrt izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2019. godinu, kojim će se sredstva utvrđena na ekonomskim kodovima s kojih se izvršavaju sudske presude i rješenja o izvršenju, kao i pripadajuće zatezne kamate i troškovi postupka, dijelom preraspodijeliti Ministarstvu za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata, u svrhu implementiranja obaveza koje će biti utvrđene Zakonom o pravima demobiliziranih branitelja i članova njihovih obitelji, a dijelom za izmirenje obaveza po temelju sudskih presuda i rješenja o izvršenju putem izvansudske nagodbe. Također, člankom 8. stav 3. Zakona o budžetima u FBiH definirano je da, ako se tokom godine donesu zakoni i drugi propisi i akti planiranja na temelju kojih nastaju nove obaveze za budžet, sredstva će se osigurati u budžetu za sljedeću budžetsku godinu shodno projekcijama i mogućnostima. Zaključak je suprotan ovoj odredbi, te se njime daje veći prioritet u planiranju i osiguravanju sredstava za obaveze koje još uvijek nisu bile zakonom utvrđene i definirane, u odnosu na već**

³⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 11/19

³⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 53/19

stvorene obaveze za koje su sredstva bila odobrena u Budžetu FBiH za 2019. godinu. Također ističemo da Zaključak nije dostavljen Ministarstvu finansija na mišljenje, prema proceduri propisanoj Zaključkom od 16. 12. 2016. godine, a ministrica finansija, kao članica Vlade FBiH, zbog službenog odsustva nije bila u prilici sudjelovati u raspravi prilikom usvajanja ovog Zaključka. Zbog toga se ministrica finansija obratila premijeru Vlade FBiH očitovanjem u kojem skreće pažnju na okolnosti i posljedice donošenja ovakvog Zaključka, te tražila da Vlada FBiH uvaži iznesene primjedbe i revidira Zaključak. Vlada FBiH je 23. 5. 2019. donijela Zaključak o izmjeni Zaključka od 11. 4. 2019., kojim zadužuje rukovodioce budžetskih korisnika, koji su unijeli naloge za plaćanje sudskih izvršnih rješenja u trezorsku aplikaciju na temelju Instrukcije Ministarstva finansija od 29. 3. 2019. godine, da odmah storniraju unesene naloge kako bi se mogle realizovati aktivnosti iz tačke 5. Zaključka. **Ovaj Zaključak nije u skladu s članom 8. stav 3. Zakona o budžetima u FBiH. Zbog toga ne možemo potvrditi da su izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu izvršene prema Zakonu o budžetima u FBiH u dijelu poštovanja procedura i rokova za utvrđivanje, kao i planiranju i osiguravanju sredstava za obaveze koje još uvijek nisu bile zakonom utvrđene i definirane, u odnosu na već stvorene obaveze za koje su sredstva bila odobrena u Budžetu FBiH za 2019. godinu.**

- Ministarstvo finansija je, između ostalog, prema Zakonu o budžetima u FBiH, odgovorno u ime Vlade FBiH za računovodstvo i interni nadzor transakcija, zaduživanja i izmirenje duga. Ono osigurava provođenje jedinstvenih računovodstvenih procedura, donosi propise o knjigovodstvu, te sadržaju i načinu finansijskog izvještavanja za sve budžetske korisnike i vanbudžetske fondove. Po Instrukcijama Ministarstva finansija većina budžetskih korisnika je obaveze po temelju pravosnažnih sudskih presuda i izvršnih rješenja iz radnih sporova evidentirala na pozicijama razgraničenih rashoda i obaveza. **S obzirom na to da Budžetom FBiH za 2019. godinu nisu planirana sredstva za izmirenje dospjelih obaveza po sudskim presudama i izvršnim sudskim rješenjima koje su evidentirane na razgraničenim rashodima (50.835.739 KM) i vanbilansnoj evidenciji (2.697.120 KM), ove obaveze nisu evidentirane na odgovarajućim pozicijama, prema članu 76. Zakona o budžetima u FBiH i članu 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.**³⁶
- Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2019. godinu planirano je 107.000.000 KM na prihodovnoj strani, na osnovu neraspoređenog viška prihoda nad rashodima iz prethodnih godina, a koji se odnosi na naplaćena sredstva klirinškog duga. Navedena sredstva planirana su za izgradnju autocesta i brzih cesta u okviru kapitalnog transfera. Prijenos sredstava nije izvršen do kraja 2019. godine, nego 20. 3. 2020. godine na poseban račun za upravljanje razvojnim sredstvima u okviru Jedinstvenog računa Trezora FBiH (u daljnjem tekstu: JRR FBiH) za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih

³⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 34/14

infrastrukturnih projekata.

- Registar budžetskih korisnika FBiH nije usaglašen s Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH. Kao što je navedeno u tački 4. Izvještaja, Parlament FBiH, predsjednik i dva dopredsjednika FBiH budžet i dalje planiraju kao tri budžetska korisnika s jednim identifikacijskim brojem, kazneno-popravni zavodi su za 2019. godinu budžet planirali kao jedan budžetski korisnik, iako se radi o sedam posebnih pravnih osoba, a Federalna uprava civilne zaštite i Stožer civilne zaštite planiraju se kao dva budžetska korisnika s jednim identifikacijskim brojem. Registrom budžetskih korisnika FBiH, koji je donesen u 2020. godini, svih sedam kazneno-popravnih zavoda dobilo je status budžetskog korisnika, što će se primijeniti prilikom planiranja budžeta za 2021. godinu.
- Planirani prihodi na poziciji *povrati iz ranijih godina* u iznosu od 151.559.677 KM odnose se na povrat sredstava s projektnog računa Ministarstva prometa i komunikacija koji je u 2018. godini otvoren izvan JRR-a FBiH, i nisu utemeljeni s obzirom na to da je iznos od 153.000.000 KM oprihodovan u prethodnoj godini.

Vlada FBiH i Ministarstvo finansija nisu dosljedno ispoštovali zakonsku proceduru vezano za izradu i donošenje Budžeta FBiH za 2019. godinu i Izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2019. godinu. Također, planiranje i odobravanje sredstava pojedinim budžetskim korisnicima nije izvršeno shodno navedenom Zakonu, s obzirom na to da se za Parlament FBiH, Predsjednika i dva potpredsjednika FBiH budžet planirao kao za tri budžetska korisnika s jednim identifikacijskim brojem, za kazneno-popravne zavode kao jedan budžetski korisnik, iako se radi o sedam posebnih pravnih osoba, a za Federalnu upravu civilne zaštite i Stožer civilne zaštite kao dva budžetska korisnika s jednim identifikacijskim brojem.

Preporuke:

- ***potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija u okviru nadležnosti poduzmu aktivnosti kako bi se planiranje i donošenje Budžeta FBiH vršilo prema zakonskim i drugim propisima;***
- ***dospjele obaveze po sudskim presudama i izvršnim sudskim rješenjima planirati i evidentirati na pripadajućim pozicijama, shodno načelu modificiranog nastanka poslovnog događaja, odnosno članku 76. Zakona o budžetima u FBiH i članku 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.***

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

6.1 IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA FBiH U RAZDOBLJU OD 1. 1. DO 31. 12. 2019. GODINE

Shodno članku 90. Zakona o budžetima u FBiH, Ministarstvo finansija dužno je podnositi Vladi FBiH godišnji izvještaj do 15. aprila tekuće godine. Ova obaveza utvrđena je i članom 28. stav 7. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu

budžeta u FBiH. Također, prema članku 96. navedenog Zakona, Vlada FBiH ima obavezu podnošenja Parlamentu FBiH Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH u roku od šest mjeseci od završetka fiskalne godine.

Ministarstvo finansija sačinilo je Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine i podnijelo ga 30. 3. 2020. godine Vladi FBiH, shodno člancima 90. i 96. Zakona o budžetima u FBiH. Vlada FBiH usvojila je Izvještaj 30. 4. 2020. godine i uputila ga Parlamentu na usvajanje 5. 5. 2020. godine. Do momenta okončanja ovog Izvještaja Parlament FBiH nije razmatrao Izvještaj o izvršenju Budžeta za 2019. godinu.

Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine nije sačinjen prema članku 97. Zakona o budžetima u FBiH, budući da nije u skladu sa sadržajem i klasifikacijama računa budžeta, te ne sadrži sve informacije i podatke propisane članom 97. Zakona: početno i završno stanje imovine, obaveza i izvora vlasništva, objašnjenje većih odstupanja (npr. kod ostvarenja prihoda nisu navedena obrazloženja većih odstupanja kod izvršenja pojedinih pozicija, kako u odnosu na budžetom odobrena sredstva tako i u odnosu na prethodno razdoblje, nego je dano samo obrazloženje za odstupanje ukupno ostvarenih prihoda, primitaka i finansiranja u odnosu na 2018. godinu; stanje sredstava na posebnim namjenskim računima na 31. 12. 2019. godine u odnosu na prethodnu godinu povećano je za 179.883.752 KM, a u Izvještaju je samo konstatirano početno i završno stanje novčanih sredstava, bez obrazloženja), kao ni podatke o svim promjenama na temelju zaduživanja i upravljanja dugom i o jamstvima datim tokom fiskalne godine (npr. nisu navedeni podaci o šest emisija obveznica u ukupnom iznosu od 200.000.000 KM, za što je prikupljeno 199.621.789 KM; nisu navedeni svi bitni podaci o jednoj emisiji trezorskih zapisa, kao ni razlozi otkazivanja preostalih aukcija trezorskih zapisa). Također, ovaj Izvještaj ne sadrži potpune informacije o poduzetim radnjama u cilju realiziranja preporuka revizije iz prethodne godine, informacije o razvojno-investicionim projektima i njihovom izvršenju, kao ni o namjenskom utrošku sredstava s podračuna otvorenih u okviru JRR-a FBiH.

Osim toga, Ministarstvo finansija sačinilo je konsolidirane finansijske izvještaje za Budžet FBiH, koja obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju i Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan. Navedeni izvještaji dostavljeni su Uredu za reviziju i Centralnoj banci BiH, ali ne i Vladi FBiH. **S tim u vezi, ističemo da Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH nije jasno definirana obaveza sačinjavanja i podnošenja konsolidiranih godišnjih računovodstvenih izvještaja na razini FBiH.**

Obavljenom revizijom konstatirali smo da Ministarstvo finansija nije na adekvatan način izvijestilo Vladu FBiH o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu, kako je to propisano odredbama Zakona o budžetima u FBiH. Kontinuirano se, iz godine u godinu, sačinjava Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH koje ne pruža potrebne podatke i informacije o svim značajnim promjenama i odstupanjima (kako u odnosu na budžetom odobrena sredstva tako i u odnosu na prethodno razdoblje), kao ni o svim značajnim pozicijama bilansa stanja. Ovakvim načinom izvještavanja korisnici

finansijskih izvještaja, kao i nadležni organi i institucije, ne dobivaju jasnu sliku o izvršenju Budžeta FBiH, o stanju imovine i obaveza FBiH, ni sve potrebne informacije neophodne za donošenje odluka u narednom razdoblju.

Preporuke:

- *potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti na izmjeni i dopuni Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, u dijelu koji se odnosi na jasnije definiranje obaveze sačinjavanja i podnošenja konsolidiranih godišnjih računovodstvenih izvještaja na razini FBiH;*
- *Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH sačinjavati shodno odredbama člana 97. Zakona o budžetima u FBiH.*

6.2 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA FBiH

6.2.1 Prihodi, primici i finansiranje

U konsolidiranom Godišnjem izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu ukupno ostvareni prihodi, primici i finansiranje iskazani su u iznosu od 2.264.997.917 KM, što je u odnosu na prihode i primitke planirane Budžetom FBiH za 2019. godinu (2.594.845.731 KM) manje za 329.847.814 KM. U odnosu na prethodnu godinu (2.412.917.070 KM), ostvareni su u manjem iznosu: 147.919.153 KM.

U nastavku dajemo tabelarni prikaz planiranih i ostvarenih prihoda i primitaka, s indeksima ostvarenja u odnosu na planirana sredstva, te indeksima ostvarenja u odnosu na prethodnu godinu:

Naziv	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu	Ostvareni prihodi i primici za 2019. godinu	Ostvareni prihodi i primici za 2018. godinu	Indeks (3/2X100)	Indeks (3/4X100)
1	2	3	4	5	6
I. Prihodi od poreza (I+II+III+IV)	1.674.023.720	1.675.987.655	1.662.674.175	100	101
Prihodi od indirektnih poreza	1.586.365.260	1.576.625.795	1.577.669.663	99	100
Porez na dobit	87.602.860	99.323.605	84.968.827	113	117
Ostali porezi	54.400	35.148	34.590	65	102
Prihodi po temelju zaostalih obaveza	1.200	3.107	1.095	259	284
II. Neporezni prihodi	590.551.931	354.011.781	495.290.316	60	71
Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	303.695.072	228.904.174	388.145.136	75	59
Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	273.127.735	110.549.051	93.691.849	40	118
Novčane kazne	13.729.124	14.558.556	13.453.331	106	108
III. Primljeni transferi i donacije	160.080	113.922	102.020	71	112
A Ukupno (I+II+III)	2.264.735.731	2.030.113.358	2.158.066.511	90	94
IV. Primici od prodaje stalnih sredstava	110.000	104.145	161.868	95	64
V. Primici od zaduživanja	330.000.000	234.780.414	254.688.691	71	92
Zajmovi primljeni kroz državu	0	13.684.810	194.393.542	-	7
Primici od inozemnog zaduživanja	0	1.473.815	308.742	-	477
Primici od domaćeg zaduživanja (Dugoročne obveznice)	230.000.000	199.621.789	19.986.407	87	999

Primici od domaćeg zaduživanja (Trezorski zapisi)	100.000.000	20.000.000	40.000.000	20	50
B Finansiranje (IV+V)	330.110.000	234.884.559	254.850.559	71	92
Ukupno (A+B)	2.594.845.731				
C Višak prihoda nad rashodima iz prethodne godine	107.000.000				
Ukupno (A+B+C)	2.701.845.731	2.264.997.917	2.412.917.070	84	94

Prihodi, primici i finansiranje iskazani su u iznosu od 2.264.997.917 KM, a u njihovoj strukturi najveći udio imaju porezni prihodi ostvareni u iznosu od 1.675.987.655 KM (73,9%) i neporezni prihodi ostvareni u iznosu od 354.011.781 KM (15,6%).

Prihodi od poreza, ostvareni u iznosu od 1.675.987.655 KM, u odnosu na prethodnu godinu bilježe porast od 1%, odnosno veći su za 13.313.480 KM. U njihovoj strukturi najznačajniji su **prihodi od indirektnih poreza** u iznosu od 1.576.625.795 KM (carine, akcize, porez na dodanu vrijednost i naknade za ceste iz cijene naftnih derivata), koji se sa Jedinistvenog računa Uprave za indirektno oporezivanje raspoređuju na poseban račun FBiH za servisiranje vanjskog duga, otvoren u Centralnoj banci BiH, i Poseban račun za raspodjelu prihoda s jedinstvenog računa, za korisnike u FBiH. Raspodjela prihoda s Posebnog računa za raspodjelu prihoda s JRR-a, između korisnika u FBiH, vrši se na osnovu koeficijenata utvrđenih Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH,³⁷ a pripadajući dio Budžeta FBiH uplaćuje se na Jedinistveni račun Trezora FBiH. U okviru iskazanog izvršenja prihoda od indirektnih poreza za 2019. godinu, 506.306.530 KM odnosi se na prihode od indirektnih poreza na ime finansiranja vanjskog duga.

Drugi po veličini najznačajniji ostvareni porezni prihodi jesu oni od poreza na dobit (99.323.605 KM), koji su ostvareni više u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH za 11.720.745 KM. U okviru ovih prihoda najznačajniji je prihod ostvaren od pravnih osoba iz oblasti pošte i telekomunikacija, elektroprivrede i iz oblasti igara na sreću (39.219.911 KM) i prihod ostvaren od banaka (33.346.055 KM).

Neporezni prihodi ostvareni su u iznosu od 354.011.781 KM, što je u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH manje za 236.540.150 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manje za 141.278.535 KM. U okviru neporeznih, najznačajniji su prihodi ostvareni od preduzetničkih aktivnosti i imovine (228.904.174 KM), koji su u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH manje ostvareni za 74.790.898 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manje za 159.240.962 KM.

Najznačajnija odstupanja ostvarenja, kako u odnosu na plan tako i u odnosu na prethodnu godinu, konstatirana su kod prihoda od dividendi i udjela u profit u javnim preduzećima, koja su ostvarena u iznosu od 31.501.520 KM (manje u odnosu na plan za 64.498.480 KM; manje u odnosu na prethodnu godinu za 165.352.265 KM). Ovaj prihod ostvaren je na osnovu uplate JP „BH Telecom“ d.d. Sarajevo.

Drugi po veličini najznačajniji ostvareni neporezni prihodi jesu oni ostvareni od naknada i taksi od pružanja javnih usluga u iznosu od 110.549.051 KM, što je u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH manje za 162.578.684 KM, a u odnosu na prethodnu godinu više za 16.857.202 KM. Najznačajnije odstupanje ostvarenja u odnosu na plan konstatirano je kod prihoda od povrata iz ranijih godina u iznosu od 15.859.509

³⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15

KM, dok je na ovoj poziciji planiran iznos od 151.559.677 KM. Značajnim smatramo naglasiti da se planirani iznos na poziciji *povrati iz ranijih godina* odnosi na povrat sredstva s projektnog računa Ministarstva prometa i komunikacija, koji je otvoren izvan JRT-a, a koji nije trebalo planirati na poziciji prihoda i primitaka, jer je ovaj iznos oprihodovan prethodne godine. To je za posljedicu imalo da je izvršenje prihoda na ovoj poziciji bilo svega 10%.

Također, u okviru neporeznih prihoda iskazani su prihodi ostvareni na osnovu povrata anuiteta (sredstava od krajnjih korisnika za otplatu kredita) u iznosu od 190.083.674 KM, što je u odnosu na sredstva planirana Budžetom FBiH za 2019. godinu (175.796.890 KM) više za 14.286.784 KM.

Instrukcijom br. 2. Ministarstva finansija nije utvrđen način planiranja prihoda od obavljanja osnovne djelatnosti, propisane zakonima ili drugim propisima o osnivanju, za koju je utvrđena visina naknade za usluge koje pružaju pravnim i fizičkim osobama. U postupku planiranja Budžeta FBiH Ministarstvo finansija nije ostvarilo adekvatnu suradnju i kontrolu s budžetskim korisnicima kad je u pitanju ostvarenje i planiranje. Također, budžetski korisnici koji ostvaruju ove prihode ne planiraju potrošnju za ostvarene iznose tih prihoda.

Finansiranje Budžeta FBiH iskazano je u iznosu od 234.884.559 KM, što u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH (330.110.000 KM) predstavlja ostvarenje manje za 95.225.441 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manje za 19.966.000 KM.

Primici od zaduživanja iskazani su u iznosu od 234.780.414 KM, što je u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH manje za 95.219.586 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manje za 19.908.277 KM. Najznačajniji primici od zaduživanja su oni od dugoročnog zaduživanja na osnovu emisije dugoročnih obveznica (199.621.789 KM), primici od kratkoročnog zaduživanja na osnovu emisije trezorskih zapisa (20.000.000 KM) i primici na osnovu zaduženja od Međunarodne banke za obnovu i razvoj – IBRD (13.684.810 KM).

Iako je Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2019. godinu umanjena pozicija *primici od domaćeg zaduživanja – kratkoročni (trezorski zapisi)* s 380.000.000 KM na 100.000.000 KM, kao i pozicija *primici od domaćeg zaduživanja – dugoročni (obveznice)* s 250.000.000 KM na 230.000.000 KM, uzimajući u obzir razinu solventnosti i smanjene potrebe za finansiranjem, pojedine planirane aukcije obveznica i trezorskih zapisa su otkazane, te su primici od emisije trezorskih zapisa realizirani u iznosu od 20.000.000 KM, što predstavlja izvršenje od 20% u odnosu na planirana sredstva, a primici od emisije obveznica u iznosu od 199.621.789 KM, što predstavlja izvršenje od 87%. Imajući u vidu solventnost Budžeta FBiH, ne možemo potvrditi opravdanost zaduživanja FBiH.

Revizijom smo konstatali da se planiranje prihoda i primitaka ne vrši na osnovu realnih ulaznih podataka, niti se njihovo izvršenje prati na adekvatan način, kako bi se mogle izvršiti analize planiranih i realiziranih iznosa.

Preporuke:

- ***potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu aktivnosti na tome da budžetski korisnici, koji u okviru svoje nadležnosti ostvaruju javne prihode, shodno zakonskim propisima planiraju, prate i poduzimaju mjere***

- u cilju blagovremene naplate javnih prihoda;*
- *potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija planiranje prihoda i primitaka Budžeta FBiH vrše na osnovu realnih ulaznih podataka, dosljedno primjenjujući Zakon o budžetima u FBiH.*

6.2.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U konsolidiranom Godišnjem Izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu ukupno ostvareni rashodi, izdaci i otplate dugova iskazani su u iznosu od 2.194.567.162 KM, što je u odnosu na rashode i izdatke planirane Budžetom FBiH (2.701.845.731 KM) manje za 507.278.569 KM. U odnosu na prethodnu godinu (2.421.291.342 KM), manji su za 226.724.180 KM.

U nastavku dajemo tabelarni prikaz planiranih i ostvarenih rashoda, izdataka i otplata dugova, s indeksima ostvarenja u odnosu na planirana sredstva, te indeksima ostvarenja u odnosu na prethodnu godinu:

Opis	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu	Ostvareni rashodi i izdaci za 2019. godinu	Ostvareni rashodi i izdaci za 2018. godinu	Indeks (3/2 x100)	Indeks (3/4x100)	% udjela
1	2	3	4	5	6	7
1. Tekući rashodi	1.558.760.852	1.452.441.541	1.389.738.327	93	105	66
1.1. Plaće i naknade troškova zaposlenih	231.283.826	213.025.463	199.162.418	92	107	10
1.2. Doprinosi poslodavca	25.511.123	23.522.125	21.466.613	92	110	1
1.3. Izdaci za materijal i usluge	103.086.001	77.861.221	68.985.934	76	113	4
1.4. Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.081.390.710	1.042.167.516	1.003.860.587	96	104	47
1.5. Izdaci za kamate	117.489.192	95.865.216	96.262.775	82	100	4
2. Tekuća rezerva Vlade FBiH³⁸	5.155.000					0
3. Kapitalni izdaci	404.747.010	82.577.664	201.553.810	20	41	4
3.1. Nabavka stalnih sredstava	62.828.831	37.249.422	33.057.296	59	113	2
3.2. Kapitalni transferi	341.918.179	45.328.242	168.496.514	13	27	2
4. Izdaci za finansijsku imovinu	23.220.000	22.333.095	15.860.640	96	141	1
4.1. Sudjelovanje u zajedničkim ulaganjima	4.570.000	3.683.095	1.500.640	81	245	0
4.2. Ostala domaća pozajmljivanja	18.650.000	18.650.000	14.360.000	100	130	1
5. Otplate dugova	709.962.869	637.214.862	814.138.565	90	78	29
5.1. Vanjski dug	492.009.636	427.841.734	537.215.566	87	80	19
5.2. Domaća pozajmljivanja	130.000.000	130.000.000	219.976.879	100	59	6
5.3. Unutarnji dug	87.953.233	79.373.128	56.946.120	90	139	4
RASHODI I IZDACI (1+2+3+4+5)	2.701.845.731	2.194.567.162	2.421.291.342	81	91	100

³⁸ Realizacija sredstava Tekuće pričuve iskazana je u okviru bilansnih pozicija budžetskih korisnika kojima je odobrena.

6.2.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih ostvarene su u iznosu od 213.025.463 KM, od čega se na bruto plaće i naknade plaća odnosi 187.330.526 KM, a na naknade troškova zaposlenih 25.694.937 KM.

Plaće i naknade troškova izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih funkcija i savjetnika u organima zakonodavne i izvršne vlasti FBiH, državnih službenika i namještenika, zatvorskih policajaca – stražara i službenika sudske policije uređene su Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.³⁹ Osnovica za obračun plaća za 2019. godinu za državne službenike i namještenike u organima državne službe i javnim ustanovama na razini FBiH iznosila je 330 KM.⁴⁰ Prema Izvješčaju o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu, na 31. 12. 2019. godine u federalnim institucijama bilo je 6.866 zaposlenih, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 102 zaposlenika, a što je rezultat i većih izdataka za plaće. Rashodi plaća i naknada u odnosu na prethodnu godinu veći su za 7%. Također, od februara 2019. godine osnovica za obračun plaća povećana je sa 315 KM na 330 KM.

Naknade troškova zaposlenih ostvarene su u iznosu od 25.694.937 KM. U strukturi naknada najznačajnije su: naknade za topli obrok (12.731.443 KM), naknade za prijevoz s posla i na posao (5.046.761 KM), regres za godišnji odmor (3.102.346 KM), naknade za slučaj teže bolesti i smrti (1.860.170 KM), otpremnine prilikom odlaska u mirovinu (1.156.370 KM), naknade za odvojeni život (903.088 KM), naknade za najam stanova (457.420 KM) i naknade troškove prijevoza korisnicima odvojenog života (185.447 KM).

U okviru naknada troškova zaposlenih iskazane su naknade troškova prijevoza korisnicima odvojenog života, čije je mjesto prebivališta udaljeno više od 70 km od sjedišta rada institucije. Na temelju rješenja o naknadi troškova prijevoza do mjesta prebivališta obitelji zaposlenici ostvaruju pravo na naknadu do četiri puta mjesečno u visini cijene karte prijevoza u drumskom ili željezničkom prometu, na relaciji koju koriste. Ova naknada obračunava se i isplaćuje svaki mjesec, četiri puta mjesečno u visini cijene karte prijevoza u drumskom prometu na relaciji koju koriste. **Uredbom o naknadama koje pripadaju članovima Vlade FBiH i njihovim savjetnicima koje nemaju karakter plaća**⁴¹ propisano je pravo na naknadu troškova prijevoza do mjesta prebivališta obitelji, do četiri puta mjesečno, ali nije uređen način upotrebe tog prava, koji bi bio temelj za isplatu, što ima za posljedicu da je obračunavan i isplaćivan maksimalno odobreni iznos.

Preporuka:

- ***potrebno je da Vlada FBiH preispita propise vezane za ostvarivanje prava naknade članovima Vlade FBiH, njihovim savjetnicima i izabranim dužnosnicima, koje nemaju karakter plaća, u dijelu ostvarivanja prava na naknade za prijevoz korisnicima odvojenog života.***

³⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 45/10, 111/12, 20/17

⁴⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 103/18

⁴¹ „Sl. novine FBiH“, br. 87/10, 22/11, 45/13, 09/16

6.2.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 77.861.221 KM, što je u odnosu na planirana sredstva (103.086.001 KM) manje za 25.224.780 KM. Vrsta i struktura ovih izdataka prikazana je u tabeli:

Opis	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu	Ostvareni rashodi i izdaci za 2019. godinu	Ostvareni rashodi i izdaci za 2018. godinu	Indeks (3/2x100)	Indeks (3/4x100)	% udjela
1	2	3	4	5	6	7
1. Putni troškovi	3.159.556	2.501.161	2.393.050	79	105	3
2. Izdaci za energiju	6.180.900	5.489.645	5.246.579	89	105	7
3. Izdaci za komunikacije i komunalne usluge	6.337.829	5.257.302	5.306.296	83	99	7
4. Nabavka materijala i sitnog inventara	18.080.935	15.807.147	16.224.462	87	97	20
5. Izdaci za usluge prijevoza i goriva	3.211.568	2.271.854	2.252.424	71	101	3
6. Iznajmljivanje imovine i opreme	8.031.110	6.684.383	7.700.518	83	87	9
7. Izdaci za tekuće održavanje	5.732.046	4.874.937	4.011.519	85	122	6
8. Izdaci osiguranja, bankarski i platni promet	2.231.130	1.380.378	1.311.719	62	105	2
9. Ugovorene druge i posebne usluge	50.120.927	33.594.414	24.539.367	67	137	43
UKUPNO:	103.086.001	77.861.221	68.985.934	76	113	100

Izdaci za ugovorene druge i posebne usluge, iskazani u iznosu od 33.594.414 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 9.055.047 KM, a najznačajnije povećanje u odnosu na prethodnu godinu odnosi se na troškove spora i zatezne kamate po sudskim sporovima koje su u 2019. godini isplaćene u ukupnom iznosu od 14.451.870 KM. U okviru ugovorenih usluga značajniji iznosi odnose se i na: izdatke za ugovore o djelu (2.965.314 KM), naknade za rad članovima komisija (2.462.845 KM), izdatke za hardverske usluge (1.557.508 KM), te ostale nepomenute usluge (3.604.770 KM).

Tokom revidirane godine, kao i prethodnih godina, **ugovori o djelu** zaključivali su se za obavljanje poslova i zadataka utvrđenih pravilnicima o unutarnjoj organizaciji, odnosno za poslove iz nadležnosti revidiranih institucija. U većini slučajeva ugovori su se zaključivali u kontinuitetu (s kraćim prekidima) tokom 2019. godine, a pojedini i više godina. Nije definiran način utvrđivanja visine naknade, odnosno vrednovanje poslova koji su bili predmet ugovora o djelu, kao ni procedura kojom se regulira način angažiranja suradnika po ovom osnovu. **Budući da se ugovori o djelu nisu zaključivali za određenu vrstu djela, kako je to regulirano zakonskim propisima, te da su se zaključivali za poslove koji su po prirodi redovni i koji zahtijevaju kontinuiran angažman, ne možemo potvrditi zaključivanje ugovora o djelu na ovakav način, kao ni utemeljenost i opravdanost isplaćenih naknada.**

Ugovori o djelu, zaključeni na ovakav način, predstavljaju netransparentan način angažiranja izvršitelja ugovorenih poslova, što se ne može prihvatiti kada je u pitanju javni sektor. Popuna nedostajućeg kadra, neophodnog za poslovanje institucija, vršila se angažiranjem vanjskih suradnika putem ugovora o djelu, a ne provođenjem redovnih

procedura propisanih Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Naknade za rad stručnih komisija i drugih radnih tijela iskazane su u neto iznosu od 2.462.845 KM, što je za 391.620 KM više u odnosu na prethodnu godinu. Isplate se odnose na naknade članovima komisija formiranih prema Uredbi o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela utemeljenih od strane Vlade FBiH i rukovoditelja federalnih organa državne službe,⁴² koje se isplaćuju iz budžetskih sredstava, i naknade članovima komisija, formiranih prema posebnim zakonskim propisima, a finansiraju se od naplate usluga fizičkih i pravnih osoba za izvršene poslove po posebnim propisima i iz namjenskih sredstava. Provedenim revizijama budžetskih korisnika, kao i u prethodnom razdoblju, konstatirana je nedosljedna primjena navedene Uredbe kod isplate naknade članovima komisija za poslove iz nadležnosti budžetskih korisnika, te definiranja i primjene kriterija za utvrđivanje visine naknade članovima radnih tijela. Ne možemo potvrditi opravdanost isplata naknada članovima komisija koji su zaposlenici institucija, a koji obavljaju poslove iz nadležnosti revidiranih institucija (popisne komisije, javne nabave, slaganje arhivske građe, izbor i unapređenje državnih službenika i sl.). Naglašavamo da članstvo u određenom radnom tijelu ne podrazumijeva obavezu isplate naknade, jer je člankom 8. stav 1. Uredbe isplata naknade uslovljena obavljanjem poslova izvan radnog vremena, a što se ne može potvrditi u svim slučajevima u kojima je došlo do isplate. Također, isplate za rad u pojedinim komisijama nisu opravdane jer se odnose na obavljanje redovnih poslova i zadataka, odnosno na obavljanje poslova koji imaju karakteristike nesamostalne djelatnosti ili pretežno karakteristike nesamostalne djelatnosti.

Skrećemo pažnju na to da, iako je određeni broj komisija formiran na osnovu posebnih propisa, u njima se radi o poslovima i zadacima koji su u nadležnosti ministarstava, te bi trebali biti u okviru redovnih radnih zadataka.

Također, poslovi koje obavlja **Komisija za administrativna pitanja i komisija za statusna pitanja članova Vlade FBiH i njihovih savjetnika** (predlaganje rješenja o imenovanju i postavljenju rukovodećih državnih službenika koje imenuje Vlada FBiH, reguliranje prava iz radno-pravnih odnosa za članove Vlade FBiH i ostale koje imenuje Vlada FBiH, odlučivanje o dodjeli stanova za privremeni smještaj i ostale poslove koji se zaključkom Vlade FBiH daju u nadležnost komisije) redovni su poslovi iz nadležnosti Vlade FBiH, shodno Zakonu o Vladi FBiH i Poslovniku o radu Vlade FBiH,⁴³ zbog čega ne možemo potvrditi opravdanost izvršenih isplata za te komisije.

Kada je u pitanju angažman zaposlenika kao članova komisija, skrećemo pažnju na to da, osim što su komisije formirane prema navedenoj Uredbi, određeni broj (polaganje stručnih ispita i drugih ispita, ocjena ispunjenosti uvjeta prostora, komisija za tehničkih pregled, stavljanje i skidanje lijekova na listu lijekova i sl.) formiran je na osnovu posebnih propisa, koji su u nadležnosti ministarstava (revidiranih korisnika), u okviru redovnih poslova, utvrđenih pravilnicima o unutarnjoj organizaciji i koji se obavljaju u toku radnog vremena. U komisijama su angažovani i zaposlenici koji

⁴² „Sl. novine FBiH“, br. 48/14, 77/14, 97/14, 58/15

⁴³ „Sl. novine FBiH“, br. 6/10, 37/10 i 62/10

obavljaju rukovodeće poslove (savjetnici i pomoćnici ministra, tajnik ministarstva i šefovi odsjeka), za koje se isplaćuju značajne naknade. U pojedinim slučajevima jedan te isti zaposlenik je član više komisija, kako u okviru svog ministarstva tako i drugih, interesornih komisija. Također, prilikom formiranja komisija, shodno Uredbi, nisu uvijek ispoštovane odredbe Uredbe u dijelu broja komisija u koje je angažiran zaposlenik i rada izvan radnog vremena.

Na isplaćene naknade članovima komisija obračunat je doprinos za mirovinsko i invalidsko osiguranje po stopi od 6%, zdravstveno osiguranje po stopi od 4% i naknada za nezaposlenost po stopi od 0,5%, prema stavu Ministarstva finansija od 24. 7. 2018. godine.

Obračun naknada zaposlenicima na osnovu angažmana u raznim komisijama nije imao karakter prihoda od nesamostalne djelatnosti, kako je to propisano članom 10. stav 1. i 2. tačka 4) Zakona o porezu na dohodak⁴⁴ i člancima 8. stav 1., 11. stav 1. i 2. i 12. stav 1. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak,⁴⁵ s obzirom na to da nisu obračunati i uplaćeni propisani porezi i doprinosi. Napominjemo da je navedenim člancima Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak propisano da naknade zaposlenicima na osnovu angažmana po bilo kom temelju, a u vezi s nesamostalnom djelatnošću, neovisno o tome da li se ti poslovi obavljaju u toku ili izvan radnog vremena, imaju karakter oporezivog prihoda od nesamostalne djelatnosti. Shodno tome, obaveza poslodavca je da obračuna i uplati porez i pune doprinose, shodno odredbama članka 27. Zakona o porezu na dohodak i člancima 16. i 21. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak, kao i odredbama članaka 10. i 11. Zakona o doprinosima⁴⁶ i odredbama članaka od 17. do 20. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.⁴⁷

Preporuke:

- ***potrebno je da Vlada FBiH preispita Uredbu o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela utemeljenih od strane Vlade FBiH i rukovoditelja federalnih organa državne službe, u dijelu definiranja formiranja i plaćanja komisija čiji su članovi zaposlenici budžetskih korisnika;***
- ***potrebno je da Ministarstvo finansija preispita dati stav koji se odnosi na pitanje izračuna poreza i doprinosa na naknadu za rad članova komisija zaposlenika institucija.***

Izdaci za komunikacije i komunalne usluge iskazani su u iznosu od 5.257.302 KM. U strukturi ovih izdataka najznačajniji su za: poštanske usluge (1.532.447 KM), fiksne telefone (919.773 KM), internet (630.283 KM), usluge mobilne telefonije (592.303 KM) i razne komunalne usluge, odnosno režijske troškove (1.459.311 KM). Zaključkom Vlade

⁴⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13, 65/13

⁴⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 67/08, 4/10, 86/10, 10/11, 53/11, 20/12, 27/13, 71/13, 90/13, 45/14, 52/16, 59/16, 38/17, 3/18, 30/18

⁴⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 99/19

⁴⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17

FBiH⁴⁸ definirano je pravo upotrebe službenih telefona i mjesečni iznosi potrošnje za rukovodioce federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija, rukovodeće državne službenike, državne službenike i namještenike (od 50 KM do 150 KM), ali ne i za članove Vlade FBiH (ministre). Iako je Generalni sekretarijat Vlade FBiH internim aktom ograničio troškove službenog telefona za premijera i tajnika Vlade FBiH, Zaključak nije izmijenjen u dijelu utvrđivanja ograničenja za sve članove Vlade FBiH. Upotreba telefona za ministre nije limitirana, a Zaključkom nisu obuhvaćeni savjetnici premijera Vlade FBiH i savjetnici ministara.

Preporuka:

- **potrebno je da Vlada FBiH preispita Zaključak o pravu upotrebe službenih telefona u dijelu limitiranja potrošnje za ministre.**

6.2.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi i drugi tekući rashodi realizirani su u iznosu od 1.042.167.516 KM i u ukupnim rashodima i izdacima Budžeta FBiH za 2019. godinu sudjeluju 47%. U odnosu na prethodnu godinu viši su za 4% ili 38.306.928 KM, a u odnosu na plan manji su za 4%.

U nastavku dajemo tabelarni prikaz planiranih i ostvarenih tekućih transfera i drugih tekućih rashoda, s indeksima ostvarenja u odnosu na planirana sredstva, te indeksima ostvarenja u odnosu na prethodnu godinu:

Opis	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu	Ostvareni rashodi za 2019. godinu	Ostvareni rashodi za 2018. godinu	Indeks (3/2 x100)	Indeks (3/4 x100)	% udjela
1	2	3	4	5	6	7
Tekući transferi drugim razinama vlasti	408.729.309	408.761.521	375.139.027	100	109	39
Tekući transferi pojedincima	481.120.000	462.397.717	468.290.480	96	99	44
Tekući transferi neprofitnim organizacijama	22.029.800	20.083.974	20.357.637	91	99	2
Potpore javnim preduzećima	49.945.000	45.896.585	45.043.964	92	102	4
Potpore privatnim preduz. i preduzetnicima	76.371.280	75.387.409	76.115.225	99	99	7
Tekući transferi u inozemstvo	0	77.762	865.024	-	9	0
Drugi tekući rashodi	43.195.321	29.562.548	18.049.231	68	164	3
UKUPNO:	1.081.390.710	1.042.167.516	1.003.860.588	96	104	100

U okviru transfera pojedincima i drugim razinama vlasti su i transferi koji se odnose na isplate po posebnim zakonskim propisima, a realizirane su preko Ministarstva rada i socijalne politike (455.782.852 KM) i Ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata (301.447.135 KM). Ti transferi regulirani su Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju,⁴⁹ Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom,⁵⁰ Zakonom o pravima demobiliziranih branitelja i članova

⁴⁸ V. broj: 456/2015 od 14. 4. 2015. godine

⁴⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 13/18

⁵⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16

njihovih obitelji⁵¹ i Zakonom o prijevremenom povoljnijem umirovljenju branitelja domovinskog rata.⁵² Važno je istaknuti da u ukupnim transferima sudjeluju 74%, dok u ukupno realiziranim rashodima i izdacima Budžeta FBiH u 2019. godini sudjeluju 35%.

Kad je u pitanju realizacija ostalih tekućih transfera, bitno je napomenuti da je planiranje i izvršenje regulirano Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu, kojim je utvrđeno da budžetski korisnici Vladi FBiH predlažu programe utroška transfera. Programom treba biti definiran naziv programa, svrha, kriterij za raspodjelu sredstava, visina sredstava, izvori sredstava, kategorija korisnika sredstava, te način i rokovi izvještavanja. O utrošenim sredstvima budžetski korisnici izvještavaju Ministarstvo finansija kvartalno, a Ministarstvo finansija Vladu FBiH, shodno Zakonu o budžetima u FBiH. Izvještaj o dodijeljenim sredstvima, s listom korisnika kojim su dodijeljena, budžetski korisnici dužni su objaviti na internet-stranici.

Transferi drugim razinama vlasti

Najznačajniji tekući transferi drugim razinama vlasti iskazani su kod sljedećih korisnika: Ministarstvo zdravstva (40.426.167 KM), Ministarstvo finansija (18.202.000 KM), Ministarstvo rada i socijalne politike (10.379.655 KM), Ministarstvo kulture i sporta (7.126.500 KM), Ministarstvo okoliša i turizma (4.360.725 KM), Ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta (4.310.188 KM), Ministarstvo obrazovanja i znanosti (3.081.926 KM) i Ministarstvo prostornog uređenja (2.450.000 KM).

Budžetom FBiH za 2019. godinu planirano je da se ova sredstva doznachavaju županijama, općinama, agencijama, zavodima i fondovima s federalne, županijske i gradske/općinske razine. Jedan dio također se dodjeljuje ustanovama iz oblasti kulture, sporta, obrazovanja i udruženjima, ovisno o tome za koju su oblast osnovane.

Obavljenom revizijom transfera dodijeljenih nižim razinama vlasti kod jednog broja budžetskih korisnika konstatirano je da:

- **nije utvrđena namjena i svrha transfera, te ne postoji zakonski temelj za planiranje;**
- **nije bilo javnog poziva za dodjelu transfera općinama/gradovima i županijama, tako da nije osiguran jedan od glavnih budžetskih principa – transparentnost, te nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi se potvrdio način raspodjele sredstava;**
- **za jedan broj transfera odlukama o dodijeli sredstava nije predviđeno zaključivanje ugovora s korisnicima kojima bi se regulirala međusobna prava i obaveze;**
- **nisu utvrđeni kriteriji, a gdje su bili utvrđeni u najvećem broju slučajeva nisu bili mjerljivi.** Mjerljivost kriterija je bitna jer se time utvrđuje broj bodova koji je opredjeljujući za iznos doznachenih sredstava;

⁵¹ „Sl. novine FBiH“, br. 33/04, 56/05, 70/07, 9/10, 90/17

⁵² „Sl. novine FBiH“, br. 41/13, 90/17

- **kasnilo se s raspodjelom sredstava, čak i do šest mjeseci poslije usvajanja programa utroška, što za posljedicu ima prolongiranje nadzora nad namjenskim utroškom sredstava na iduću budžetsku godinu;**
- **korisnicima sredstava za 2018. godinu, koji nisu opravdali namjenski utrošak sredstava, sredstva su dodijeljena i u revidiranoj godini.**

Transferi pojedincima

Najznačajniji tekući transferi pojedincima iskazani su kod sljedećih korisnika: Ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica (21.092.770 KM), Ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta (265.240 KM), Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH (119.625 KM) i Parlament FBiH (84.450 KM). Osim što je najveći dio sredstava pojedincima dodijeljen preko Ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, pojedincima su dodjeljivana za rješavanje socijalnih pitanja (troškova liječenja, školovanje djece branitelja, poboljšanje materijalnog statusa podnosioca zahtjeva, zapošljavanje, rješavanje statusa izbjeglih i raseljenih, pomoć socijalno ugroženim osobama, učenicima, studentima, sportistima i sl.). Dodjela sredstava na ovaj način dovodi u pitanje rad resornih ministarstava, odnosno budžetskih korisnika, s obzirom na to da se ova sredstva svake godine planiraju u budžetima resornih ministarstava po razinama vlasti i po oblastima za koje su zadužena pojedina ministarstva (primjera radi: za liječenje – Ministarstvo zdravstva; za pomoć učenicima i studentima – Ministarstvo obrazovanja i znanosti; za socijalno ugrožene osobe – Ministarstvo rada i socijalne politike i sl.). Imajući u vidu navedeno, ne možemo potvrditi opravdanost ovakvog načina finansiranja pomoći pojedincima.

Obavljenom revizijom transfera dodijeljenih pojedincima, kod jednog broja budžetskih korisnika konstatirano je da:

- **nije utvrđena namjena i svrha transfera, te nije bilo zakonskog temelja za planiranje;**
- **nije bilo javnog poziva za dodjelu transfera, što znači da nije osiguran jedan od glavnih budžetskih principa – transparentnost;**
- **nisu utvrđene procedure o načinu rangiranja i raspodjele planiranih transfera;**
- **nisu objavljeni rezultati javnog poziva o dodijeljenim sredstvima;**
- **sredstva se dodjeljuju za namjene koje su regulirane posebnim propisima i koje se isplaćuju putem resornih ministarstava (socijalna davanja, troškovi liječenja, školovanje djece i sl.);**
- **nisu utvrđeni kriteriji, a gdje su bili utvrđeni u najvećem broju slučajeva nisu bili mjerljivi. Mjerljivost kriterija je bitna jer se time utvrđuje broj bodova koji je opredjeljujući za iznos doznačenih sredstava.**

Transferi neprofitnim organizacijama

Najznačajniji tekući transferi neprofitnim organizacijama iskazani su kod sljedećih korisnika: Vlada FBiH (3.977.424 KM), Ministarstvo obrazovanja i znanosti (3.845.639 KM), Ministarstvo finansija (2.719.275 KM), Ministarstvo kulture i sporta (2.230.000 KM),

Ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata (3.407.600 KM) i Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH (315.645 KM).

Posebno ukazujemo na dodjelu sredstava putem transfera raznim udruženjima, jer se rad udruženja finansira kako iz federalnog budžeta, tako i iz županijskih i gradskih/općinskih budžeta. Udruženja posluju shodno Zakonu o udruženjima i fondacijama⁵³ i registruju se u nadležnom ministarstvu pravde. Nije uspostavljen adekvatan registar svih udruženja registriranih na području FBiH, tako da im trenutne okolnosti omogućuju finansiranje s različitih razina vlasti.

Obavljenom revizijom transfera dodijeljenih neprofitnim organizacijama, kod jednog broja budžetskih korisnika konstatirano je da:

- kod planiranja sredstava nije utvrđena svrha i namjena finansiranja kako bi se mogli ocijeniti efekti uloženi budžetskih sredstava;
- ne osiguravaju se prijedlozi prioriternih projekata koji se finansiraju iz doznačenih sredstava, kako bi se realizirali u ugovorenom roku;
- kriteriji u najvećem broju slučajeva nisu bili mjerljivi, a kod pojedinih subjekata utvrđeni kriteriji (mjerljivi) nisu se primjenjivali;
- ugovorima nije utvrđeno koje će se projektne aktivnosti finansirati, a sredstvima koja se odobravaju iz Budžeta finansira se samo manji dio projektnih troškova;
- nije objavljivan izvještaj o dodijeljenim sredstvima s listom korisnika;
- putem ovih transfera redovno se finansira rad neprofitnih organizacija i udruženja branilačke populacije. Sredstva se ne troše na osnovu zaključenih ugovora, za određene projekte, već za rad udruženja. Nije osiguran adekvatan nadzor nad radom udruženja.

Potpore javnim preduzećima

Potpore javnim preduzećima iskazane su kod sljedećih korisnika: Ministarstvo prometa i komunikacija (23.860.000 KM), Ministarstvo energije, rudarstva i industrije (19.786.717 KM) i Ministarstvo rada i socijalne politike (2.249.869 KM).

Obavljenom revizijom potpora javnim preduzećima, kod jednog broja budžetskih korisnika konstatirano je da:

- za sredstva koja su dodijeljena na revolving osnovi nije regulirana ročnost povrata tih sredstava;
- nije prezentiran datum utvrđivanja potkriterija za pojedine javne pozive i visina bodova koje nose, što je u konačnici moglo uticati na to da se pojedinim aplikantima, poslije pregledane dokumentacije, putem potkriterija (koji nisu objavljeni ni u javnom pozivu ni u Odluci o usvajanju Programa utroška sredstava) mogao korigovati dodijeljeni broj bodova;
- sredstva su dodjeljivana korisnicima koji ih nisu opravdali (djelomično ili u cijelosti) u prethodnim razdobljima.

⁵³ „Sl. novine FBiH“, br. 45/02

Potpore privatnim preduzećima

Potpore privatnim preduzećima iskazane su kod sljedećih korisnika: Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (69.093.310 KM), Ministarstvo energije, rudarstva i industrije (3.248.039 KM) i Ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta (3.046.060 KM).

Obavljenom revizijom potpora privatnim preduzećima, kod jednog broja budžetskih korisnika konstatirano je da:

- sredstva se doznačavaju za umirovljenje zaposlenika i privatnim preduzećima koja su u prethodnom razdoblju bila u državnom vlasništvu, a koja su privatizovana shodno Zakonu o privatizaciji preduzeća;⁵⁴
- nije prezentiran datum utvrđivanja potkriterija za pojedine javne pozive i visina bodova koje nose, što je u konačnici moglo uticati na to da se pojedinim aplikantima, poslije pregledane dokumentacije, putem potkriterija (koji nisu objavljeni ni u javnom pozivu, ni u Odluci o usvajanju Programa utroška sredstava) mogao korigovati dodijeljeni broj bodova;
- nije jasno definirana dokumentacija koju trebaju dostaviti aplikanti i na osnovu koje bi se izvršilo objektivno vrednovanje i rangiranje aplikanata;
- najveći dio projekata iz prethodne godine realizira se u narednoj godini, što uzrokuje da se blagovremeno ne sačinjavaju izvještaji o namjenskom utrošku.

Drugi tekući rashodi najvećim dijelom odnose se na naknade za povrat više uplaćenog poreza na dobit, evidentirane u Ministarstvu finansija (10.273.603 KM), što je šire obrazloženo u tački 6.3.5 Izvještaja. Preostali iznos odnosi se na rashode po temelju izvršenja sudskih presuda i rješenja o izvršenju i ostale tekuće rashode.

6.2.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi realizirani su u iznosu od 45.328.242 KM i u ukupnim rashodima i izdacima Budžeta FBiH za 2019. godinu sudjeluju 2%. U odnosu na prethodnu godinu manji su za 73% ili 123.168.272 KM, a u odnosu na plan manji su za 87%.

U nastavku dajemo tabelarni prikaz planiranih i ostvarenih kapitalnih transfera, s indeksima ostvarenja u odnosu na planirana sredstva, te indeksima ostvarenja u odnosu na prethodnu godinu:

Opis	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu	Ostvareni rashodi za 2019. godinu	Ostvareni rashodi za 2018. godinu	Indeks (3/2x 100)	Indeks (3/4x 100)	% udjela
1	2	3	4	5	6	7
Kapitalni transferi drugim razinama vlasti	36.313.179	3.042.576	1.600.194	8	190	7
Kapitalni transferi pojedincima	1.500.000	1.497.000	1.497.000	100	100	3
Kapitalni transfer nep. organizacijama	500.000	0	1.110.000	0	0	0
Potpore javnim preduzećima	299.605.000	40.788.666	163.289.320	14	25	90
Potpore privatnim preduz. i preduzetnicima	4.000.000	0	1.000.000	0	0	0
UKUPNO:	341.918.179	45.328.242	168.496.514	13	27	100

⁵⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06, 04/09

Kapitalni transferi realizirani su u odnosu na planirana sredstva 13%, a realizacija se odnosi na sljedeće korisnike: Ministarstvo prometa i komunikacija (38.128.500 KM), Ministarstvo energije, rudarstva i industrije (4.000.000 KM), Ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata (1.497.000 KM), Ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica (1.499.742 KM) i Ministarstvo prostornog uređenja (203.000 KM).

Nerealizovana sredstva najvećim dijelom odnose se na Ministarstvo prometa i komunikacija, kod kojeg je od planiranih sredstava (329.164.677 KM) realizirano tek 11,6% ili 38.128.500 KM. Na poziciji Transfer javnim preduzećima – „Transfer za izgradnju autocesta i brzih cesta“ planirano je 270.000.000 KM. Programom utroška sredstava ovog transfera, koji je Vlada FBiH usvojila Odlukom od 10. 10. 2019., utvrđeno je šest projekata, koji su predviđeni i Programom javnih investicija FBiH za razdoblje 2020. – 2022. godine. Realiziran je samo dio jednog projekta u iznosu od samo 14.063.070 KM (od planiranih 110.000.000 KM). Realizirani iznos odnosi se na izgradnju brze ceste Prača – Goražde, lot 1 tunel Hranjen – faza 1. Projekti iz oblasti prometa i komunikacija nisu realizirani jer nisu poduzete sve aktivnosti za početak realizacije projekta cestovne infrastrukture koji se planira već niz godina. **Uvažavajući spremnost predviđenih projekata i potrebno vrijeme za realizaciju, ne možemo potvrditi realnost planiranja kapitalnog transfera javnim preduzećima i njegovu realizaciju, što nije shodno Zakonu o budžetima u FBiH i Zakonu o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu. Napominjemo da se u kontinuitetu planiraju projekti koji se ne mogu realizovati. Sredstva su u Budžetu FBiH odobravana u kontinuitetu za ove namjene od 2017., a tek je u 2019. godini počela njihova realizacija.**

Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu definirano je da se ovi transferi realizuju na osnovu programa utroška sredstava koje usvaja Vlada FBiH na prijedlog budžetskih korisnika. Program treba da sadrži naziv, svrhu, kriterij za raspodjelu sredstava, visinu sredstava, izvore sredstava, kategoriju korisnika sredstava, te način i rokove izvještavanja. O utrošenim sredstvima budžetski korisnici izvještavaju Ministarstvo finansija kvartalno, a Ministarstvo finansija Vladu FBiH, shodno Zakonu o budžetima u FBiH. Izvještaj o dodijeljenim sredstvima, s listom korisnika kojima su sredstva dodijeljena, budžetski korisnici dužni su objaviti na Internet-stranici.

Provedenim revizijama budžetskih korisnika konstatirani su određeni propusti u vezi s planiranjem i realizacijom kapitalnih transfera, o čemu smo detaljno pisali u pojedinačnim izvještajima i dali preporuke za otklanjanje uočenih nepravilnosti. Navodimo najznačajnije konstatirane propuste:

- neblagovremeno usvajanje programa utroška sredstava, kao i planiranje projekata u kontinuitetu za koje nisu osigurani uvjeti za početak realizacije, što za posljedicu ima mali stupanj realizacije u odnosu na planirana sredstva;
- nisu okončane aktivnosti, shodno odlukama Vlade FBiH, za izdvajanje sredstava javnim preduzećima iz Budžeta FBiH, a za koji su korisnici bili dužni za visinu sredstava povećati udio državnog kapitala u temeljnom kapitalu preduzeća (kod Ministarstva energije, rudarstva i industrije po osnovu odluke Vlade FBiH za povećanje kapitala „Naftni terminali Federacije“ d.o.o. Ploče izdvojeno je

4.000.000 KM, a kod Ministarstva prometa i komunikacija izdvojeno je u 2018. godini 2.300.000 KM za JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo za elektrifikaciju Unske pruge na dionici Bihać – Blatina);

- dio sredstava kapitalnih izdataka odobren je i realiziran u okviru tekućih transfera, iako se odnose na kapitalna ulaganja i predstavljaju stalno sredstvo neke druge pravne osobe, a ne tekućih transfera (Ministarstvo energije, rudarstva i industrije za namjensku industriju izdvojilo je 2.500.000 KM), što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH;
- dodjela dijela sredstava kapitalnih transfera izvršena je na temelju subjektivne procjene komisija, potkriterija koji su općeniti i nisu mjerljivi i omogućuju favorizovanje pojedinih projekata prilikom izbora korisnika sredstava, dok za dio kriterija nije definirana dokumentacija koja je dokaz o njihovom ispunjavanju (Ministarstvo energije, rudarstva i industrije i Ministarstvo prostornog uređenja);
- sredstava su dodijeljena korisnicima, iako nisu u prethodnoj godini opravdali njihov utrošak, što nije u skladu s članom 57. Zakona o budžetima u FBiH (Ministarstvo energije, rudarstva i industrije).

6.2.2.5 Interventna sredstva

Interventna čine značajan dio sredstava planiranih programima utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera Budžeta FBiH, koje je Vlada FBiH usvojila odlukama. Interventna sredstva raspoređivana su na osnovu odluka ministara, po zahtjevima potencijalnih korisnika, a ne u hitnim i nepredviđenim okolnostima, kako je utvrđeno programima utroška. Raspodjela je vršena bez primjene kriterija i prijave potencijalnih korisnika na javni poziv, zbog čega ne možemo potvrditi utemeljenost i opravdanost planiranja i realizacije interventnih sredstava. U pojedinim slučajevima odobravana su korisnicima koji nisu zadovoljili definirane kriterije, odnosno čiji zahtjevi nisu ispunili uvjete definirane javnim pozivom. Konstatirani nalazi uočeni su kod: Ministarstva prostornog uređenja, Ministarstva kulture i sporta, Ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata, Ministarstva okoliša i turizma i Ministarstva obrazovanja i znanosti.

S obzirom na to da interventna sredstva imaju karakter pričuve i da ih ministri raspoređuju korisnicima uglavnom bez primjene kriterija hitnosti, može se zaključiti da je ovakav način raspodjele kroz programe utroška sredstava ministrima dao veće pravo nego što je to predviđeno Zakonom o budžetima u FBiH. Imajući u vidu namjenu korištenja ovih sredstava i način raspoređivanja, ne možemo potvrditi da postoji temelj za planiranje interventnih sredstava kroz programe tekućih i kapitalnih transfera.

Preporuka:

- ***potrebno je da Vlada FBiH preispita opravdanost planiranja interventnih sredstava kod usvajanja programa utroška sredstava transfera, shodno Zakonu o budžetima u FBiH i Zakonu o izvršavanju budžeta za godinu za koju se planira realizacija transfera.***

6.2.2.6 Nadzor nad namjenskim utroškom sredstava transfera, izvještavanje i praćenje efikasnosti uloženi sredstava

Kod nadzora nad namjenskim utroškom sredstava, konstatirali smo da su budžetski korisnici djelomično uspostavili nadzor i imenovali komisije za nadzor. Imenovane komisije zapisnički konstatuju stanje u vezi s namjenskim utroškom sredstava, često samo na temelju izvještaja koje dostavljaju korisnici, bez suštinskog pregleda dokumentacije koja bi potvrdila utrošak sredstava ili eventualnog odlaska na teren i uvida u stvarno stanje.

Najčešće uočene nepravilnosti su: programima utroška nije utvrđena svrha dodijele sredstava (posljedično nije moguće ocijeniti efekte uloženi budžetskih sredstava shodno odredbama članka 57. Zakona o budžetima u FBiH), nije definiran način postupanja u situacijama kada korisnici nisu namjenski utrošili sredstva, kao i u situacijama kada korisnik ne dostavi izvještaj o utrošku sredstava, ne prati se kontinuirano namjenski utrošak doznačenih sredstava krajnjim korisnicima i ne poduzimaju se blagovremeno aktivnosti na povratu neutrošenih ili nenamjenski utrošenih sredstava, sredstva se doznačavaju u zadnjem kvartalu tekuće godine, što otežava nadzor nad namjenskim utroškom, jer se nadzor obavlja u godini kada su sredstva već planirana za tu godinu, planiranje se vrši bez prethodno utvrđene strategije i strateških opredjeljenja (Vlada FBiH, Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH, Ministarstvo finansija, Ministarstvo prostornog uređenja, Ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta, Ministarstvo kulture i sporta, Ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo okoliša i turizma, Ministarstvo obrazovanja i znanosti). **Osim toga, ukazujemo na činjenicu da se sredstva na poziciji transfera planiraju i odobravaju određenim budžetskim korisnicima konstantno, iz godine u godinu, iako je u prethodnim godinama konstatirano da odnosni budžetski korisnici nisu poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora nad namjenskim utroškom sredstava transfera, izvještavanja i praćenja efikasnosti uloženi sredstava.**

U vezi s praćenjem efikasnosti uloženi sredstava konstatirali smo da najveći broj budžetskih korisnika ne vrši evaluaciju efekata dodijeljenih budžetskih sredstava, shodno odredbama Smjernica o minimalnim standardima dodjele budžetskih sredstava putem transfera i subvencija u FBiH.⁵⁵

Obaveza izvještavanja budžetskih korisnika prema Ministarstvu finansija, kao i Ministarstva finansija prema Vladi FBiH, propisana je Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu. Međutim, Zakonom nije propisana forma, niti bitni elementi koje bi izvještaj trebao sadržavati. S obzirom na navedeno, prihvaćaju se narativni izvještaji koji su formalnog karaktera i uglavnom sadrže naziv dodijeljenog transfera s iznosom

⁵⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 15/18

realiziranih sredstava. Smatramo da bi izvještaj trebao sadržavati analizu efekata uloženi sredstava, s očekivanim rezultatima u budućem razdoblju (povećanje proizvodnje, povećanje zaposlenosti, povećanje izvoza i sl.).

Osvrt na tekuće i kapitalne transfere

Iako je Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu reguliran način raspodjele tekućih i kapitalnih transfera, obavljenom revizijom konstatirano je da se prilikom planiranja i realizacije sredstava tekućih transfera u iznosu od 255.374.981 KM i kapitalnih transfera u iznosu od 45.328.242 KM nisu ispoštovale odredbe navedenih zakona u dijelu utvrđivanja svrhe programa (namjene dodijeljenih sredstava), kriterija za raspodjelu sredstava, definiranja izvora finansiranja projekata koji se finansiraju i iz ostalih izvora osim Budžeta FBiH (dodjela sredstava za projekte za čiju realizaciju nisu u cijelosti osigurani izvori finansiranja), zaključivanja ugovora s korisnicima sredstava i izvještavanja. Programima za raspodjelu koji su predlagala ministarstva, a Vlada FBiH usvajala, u svim slučajevima nisu predlagani projekti spremni za realizaciju, nisu utvrđeni mjerljivi kriteriji, obaveza raspisivanja javnog poziva za dodjelu sredstava, te nije u svim slučajevima regulirana obaveza zaključivanja ugovora s korisnicima sredstava kojima bi se regulirala međusobna prava i obaveze.

Nakon izvršene dodjele nisu objavljeni izvještaji o dodijeljenim sredstvima s listom korisnika. Osim toga, konstatirano je da su sredstava dodijeljena korisnicima iako nisu u prethodnoj godini opravdali utrošak, a u situacijama kada korisnici nisu ispunjavali ugovorene obaveze ministarstva nisu poduzimala aktivnosti s ciljem povrata sredstava na JRR FBiH, shodno zaključenim ugovorima. Navedeno ukazuje na to da se nisu ispoštovali temeljni principi budžeta, shodno članu 4. Zakona o budžetima u FBiH. Stoga ukazujemo na činjenicu da se sredstva na poziciji transfera planiraju i odobravaju određenim budžetskim korisnicima konstantno, iz godine u godinu, iako je u prethodnim godinama konstatirano da odnosni budžetski korisnici nisu poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora nad namjenskim utroškom sredstava transfera, izvještavanja i praćenja efikasnosti uloženi sredstava.

Također, planirani su i realizirani transferi pojedinih korisnika, iako nemaju zakonsku utemeljenost za planiranje, a preko pojedinih korisnika planiraju se i realizuju transferi pojedincima za svrhe za koje se izdvajaju sredstva preko resornih ministarstava (troškovi liječenja, školovanje djece branitelja, poboljšanje materijalnog statusa podnositelja zahtjeva, zapošljavanje, rješavanje statusa izbjeglih i raseljenih, pomoć socijalno ugroženim osobama, učenicima, studentima, sportistima i sl.).

Preporuke:

- *potrebno je da Vlada FBiH izvrši analizu dodijeljenih sredstava i nadzora nad namjenskim utroškom sredstava te, shodno analizi, poduzme odgovarajuće aktivnosti u dijelu daljnjeg planiranja sredstava na poziciji transfera na razdjelima korisnika koji ne vrše adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom;*

- *prema nadležnostima, potrebno je da Vlada FBiH, u suradnji s resornim ministarstvima, poduzme aktivnosti na prijedlogu izmjena i dopuna zakonskih propisa koji regulišu finansiranje pojedinih oblasti u zdravstvu, poljoprivredi, potpore javnim preduzećima i braniteljsko-invalidskoj zaštiti;*
- *potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu mjere vezano za ocjenu opravdanosti finansiranja transfera koji nemaju zakonsku utemeljenost.*

6.2.2.7 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 37.249.422 KM, što je u odnosu na izdatke planirane Budžetom FBiH (62.828.831 KM) manje za 25.579.409 KM. Nerealizovani izdaci najvećim dijelom odnose se na planirana sredstva za izgradnju i smještaj institucija Vlade FBiH (planirano je 13.634.050 KM, a realizirano 153.895 KM), što je šire obrazloženo u tački 6.2.3 ovog Izvještaja.

Struktura realiziranih izdataka je sljedeća: građevine (24.279.751 KM), oprema (7.273.049 KM), stalna sredstva u obliku prava (2.982.120 KM), ostala stalna sredstva (1.960.661 KM) i rekonstrukcija i investiciono održavanje (753.841 KM).

Najznačajniji izdaci iskazani su kod Vlade FBiH (22.277.371 KM), od čega se 22.000.000 KM odnosi na nabavku građevina, što je šire obrazloženo u tački 6.3.2 ovog Izvještaja.

6.2.2.8 Izdaci za finansijsku imovinu

Izdaci za finansijsku imovinu iskazani su u iznosu od 22.333.095 KM, od čega je najveći dio, u iznosu od 18.683.095 KM, iskazan kod Ministarstva finansija. Preostali iznos iskazan je kod Ministarstva energije, rudarstva i industrije (2.650.000 KM) i Ministarstva razvoja, preduzetništva i obrta (1.000.000 KM).

Ministarstvo finansija je izdatke za finansijsku imovinu realiziralo na osnovu odluka Vlade FBiH. Najveći dio, u iznosu od 15.000.000 KM, odnosi se na odobravanje kredita Union banci d.d. Sarajevo po subordiniranim uvjetima, s rokom dospijeća od 20 godina i fiksnom godišnjom kamatnom stopom od 0,1%.

Sredstva kredita koristit će se za plasiranje kreditne linije namijenjene mladima za rješavanje stambenog pitanja. Shodno odredbama zaključenog Ugovora o kreditu s Union bankom d.d. Sarajevo od 21. 3. 2019. godine, povrat kredita izvršit će se jednokratno, po isteku roka dospijeća od 20 godina, a obračun i naplata kamate vršit će se polugodišnje.

Preostali iznos iskazanih izdataka za finansijsku imovinu odnosi se na sufinansiranje projekata koji se implementiraju putem Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, i to: za Projekt razvoja navodnjavanja (2.534.823 KM), za Projekt razvoja ruralnog poslovanja (752.216 KM), te za Projekt razvoja ruralne konkurentnosti (396.056 KM). Iskazani izdaci predstavljaju sudjelovanje FBiH u ovim projektima, koje finansira međunarodna zajednica.

6.2.2.9 Izdaci za otplatu dugova

Izdaci za otplate dugova iskazani su u iznosu od 637.214.862 KM, što u odnosu na budžetom planirana sredstva predstavlja izvršenje od 89,8%. Struktura izdataka je sljedeća: otplate dugova primljene kroz Državu (424.519.024 KM), otplate domaćeg pozajmljivanja (130.000.000 KM), otplata unutarnjeg duga (79.373.128 KM) i vanjske otplate (3.322.710 KM). Nerealizovani iznos odobrenih sredstava (72.748.007 KM) najvećim dijelom, u iznosu od 62.956.912 KM, odnosi se na otplate dugova primljene kroz Državu. Smanjenje realiziranih obaveza u odnosu na planirane nastalo je kao posljedica izmirenja obaveze za kredit koje je planirano 2. 1. 2019. godine u iznosu od 29.150.678 KM (otplata kredita Međunarodnog monetarnog fonda – Stand-by aranžman IV) iz sredstava Budžeta za 2018. godinu. Dalje, radi povećavanja troškova servisiranja vanjskog duga u 2019. godini, koji mogu nastati kroz nepovoljno kretanje tečajeva valuta (valutnog rizika), rasta kamatnih stopa (kamatnog rizika) i drugih troškova servisiranja obaveza po vanjskom dugu (otplate troškova novougovorenenih kredita), plan otplate obaveza sadrži i 5% troškova korektivnog faktora u iznosu od 26.924.423 KM, koji su planirani kao rezerva za neplanirane troškove. S obzirom na to da je realizacija obaveza po vanjskom dugu FBiH izvršena u obimu od 95,01% od planiranih obaveza, nije bilo potrebe za korištenjem sredstava rezerve. **Navedeno je posljedica načina planiranja ovih izdataka, kao i neadekvatnog praćenja izvršenja, te nepoduzimanja aktivnosti na izmjenama i dopunama Budžeta FBiH. Značajnim smatramo istaknuti da su i u prethodnim razdobljima konstatirana odstupanja realiziranih izdataka za otplate dugova u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH.**

6.2.3 Tekuća rezerva

Budžetom FBiH za 2019. godinu planirana su sredstva tekuće pričuve u iznosu od 5.155.000 KM (5.000.000 KM tekuća rezerva Vlade FBiH, 75.000 KM premijera i po 40.000 KM za dva zamjenika premijera). U septembru 2019. godine Odlukom Vlade FBiH⁵⁶ izvršena je preraspodjela sredstva u iznosu od 13.004.038 KM sa Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH u tekuću pričuvu Vlade FBiH za rekonstrukciju i adaptaciju zgrade Vlade FBiH u Sarajevu i objekta poslovne zgrade „Staklena banka“ u Mostaru. Tekuća rezerva za 2019. godinu poslije preraspodjele iznosila je ukupno 18.159.038 KM. Ukupno realizirana sredstva tekuće pričuve iznosila su 4.459.722 KM, od čega je na osnovu odluka Vlade FBiH realizirano 4.311.022 KM, a 148.700 KM realizirano je aktima premijera i zamjenika premijera Vlade FBiH. S obzirom na to da nije pripremljena dokumentacija za rekonstrukciju i adaptaciju zgrade Vlade FBiH u Sarajevu i poslovne zgrade „Staklena banka“ u Mostaru, nisu realizirana planirana sredstva za ove namjene iz tekuće pričuve (12.929.980 KM).

Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu definirano je da se sredstava tekuće pričuve, planirana u budžetu, koriste za

⁵⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 70/19

nepredviđene namjene, za koje u budžetu nisu planirana sredstva, ili za namjene za koje se tokom godine pokaže da za njih nisu utvrđena dovoljna sredstva jer ih pri planiranju budžeta nije bilo moguće predvidjeti. Procedure dodjele sredstava tekuće pričuve uređene su Odlukom o procedurama za dodjelu sredstava iz tekuće pričuve Budžeta FBiH.

Značajnija izdvajanja sredstava iz tekuće pričuve Vlade FBiH odobravala su se na osnovu pojedinačnih odluka za: finansijsku pomoć gradovima i općinama (792.069 KM), nabavku repromaterijala (600.000 KM), finansiranje tekućeg poslovanja – nabavku električne energije (400.000 KM), nabavku uniformi za Policijsku akademiju (400.000 KM), konzultantske usluge na izradi tenderske dokumentacije (250.000 KM), finansiranje nagrada sportistima i sportskim organizacijama (230.000 KM) i podršku ustanovama obrazovanja (110.000 KM). **Provedenom revizijom konstatirano je da u pojedinim slučajevima s korisnicima sredstava nisu zaključeni ugovori, niti je propisana obaveza dostavljanja izvještaja o utrošku sredstava. Također, konstatirano je da su sredstva tekuće pričuve odobravana za finansiranje izdataka i rashoda koji nisu hitni i nepredviđeni, ili se nisu mogli predvidjeti pri planiranju budžeta, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu, zbog čega ne možemo potvrditi da je u svim slučajevima opravdano izdvajanje sredstava tekuće pričuve.**

Tekuća rezerva premijera i dva zamjenika premijera realizirana je na osnovu odluka o planu i kriterijima korištenja tekuće pričuve i pojedinačnih rješenja o odobravanju sredstava, u iznosu od 148.700 KM. **Odlukama je definirano za koje namjene se sredstva mogu odobravati, ali nisu definirani jasni i mjerljivi kriteriji za izbor korisnika i utvrđivanje visine sredstava.** Rješenjima o odobravanju sredstava definirana je obaveza korisnika da dostave izvještaj o utrošku, ali nije propisan rok dostavljanja, sadržaj izvještaja i način izvještavanja o utrošku sredstava.

Vlada FBiH je 23. 1. 2020. godine usvojila Izvještaj o odobravanju izdvajanja sredstava iz Tekuće pričuve Budžeta FBiH za 2019. godinu, koji je dostavljen Parlamentu FBiH 27. 1. 2020. godine na razmatranje i usvajanje. Do okončanja ovog Izvještaja Parlament FBiH nije razmatrao Izvještaj o utrošku tekuće rezerve.

6.2.4 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima za 2019. godinu iskazano je ostvarenje prihoda, primitaka i finansiranja u odnosu na rashode i izdatke kako slijedi:

R. br.	Opis	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu	Ostvareno u 2019. godini	Ostvareno u 2018. godini	Index (4/3)	Index (4/5)
1	2	3	4	5	6	7
I	PRIHODI (1+2+3)	2.264.735.731	2.030.113.358	2.158.066.511	90	94
1	Prihodi od poreza	1.674.022.520	1.675.984.548	1.662.673.080	100	101
2	Neporezni prihodi	590.553.131	354.014.888	495.291.411	60	71
3	Transferi i donacije	160.080	113.922	102.020	71	112
II	RASHODI (1+2+3+4)	1.905.834.031	1.497.769.783	1.558.234.841	79	96
1	Tekući rashodi	1.441.271.660	1.356.576.325	1.293.475.552	94	105

R. br.	Opis	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu	Ostvareno u 2019. godini	Ostvareno u 2018. godini	Index (4/3)	Index (4/5)
1	2	3	4	5	6	7
2	Kapitalni transferi	341.918.179	45.328.242	168.496.514	13	27
3	Izdaci za kamate	117.489.192	95.865.216	96.262.775	82	100
4	Tekuća rezerva	5.155.000	0	0	-	-
III	TEKUĆI SUFICIT (I-II)	358.901.700	532.343.575	599.831.670	148	89
IV	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	-62.718.831	-37.145.277	-32.895.428	59	113
1	Primici od prodaje stalnih sredstava	110.000	104.145	161.868	95	64
2	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	62.828.831	37.249.422	33.057.296	59	113
V	UKUPAN SUFICIT (III-IV)	296.182.869	495.198.298	566.936.241	167	87
VI	NETO POVEĆANJE FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	-23.220.000	-22.333.095	-15.860.640	96	141
1	Primici od finansijske imovine	0	0	0	-	-
2	Izdaci za finansijsku imovinu	23.220.000	22.333.095	15.860.640	96	141
VII	NETO ZADUŽIVANJE (1-2)	-379.962.869	-402.434.448	-559.449.874	106	72
1	Primici od zaduživanja	330.000.000	234.780.414	254.688.691	71	92
2	Izdaci za otplate dugova	709.962.869	637.214.862	814.138.565	90	78
VIII	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT/DEFICIT (V+VI+VII)	-107.000.000	70.430.755	-8.374.273	-66	-841
IX	OSTVARENI SUFICIT IZ RANIJEG RAZDOBLJA	107.000.000			-	-
X	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (IX-VIII)	0	70.430.755	-8.374.273	-	-

U revidiranoj godini ukupni prihodi, primici i finansiranje iskazani su u iznosu od 2.264.997.917 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 147.919.153 KM, dok su rashodi, izdaci i otplate dugova iskazani u iznosu od 2.194.567.162 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 226.724.180 KM. U 2019. godini ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 70.430.755 KM, što predstavlja odstupanje u odnosu na plan za 177.430.755 KM (planiran je negativan finansijski rezultat u iznosu od 107.000.000 KM).

Iako su u 2019. godini manje ostvareni prihodi, primici i finansiranje u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH za 329.847.814 KM (što je u najvećem dijelu rezultat nerealnog planiranja neporeznih prihoda), na pozitivan finansijski rezultat u najvećem dijelu uticali su manje realizirani planirani rashodi, izdaci i otplate dugova u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH za 507.278.569 KM. Kada je u pitanju odstupanje rashoda, izdataka i otplate dugova, najznačajnije je konstatirano kod kapitalnih ulaganja, a odnosi se na manje realizirane kapitalne transfere u iznosu od 296.589.937 KM (što je rezultat planiranja sredstava za projekte cestovne infrastrukture koji nisu bili spremni za realizaciju), kao i kapitalne izdatke u iznosu od 25.579.409 KM (u najvećem djelu odnose se na planirana, a nerealizovana sredstva za izgradnju i smještaj institucija Vlade FBiH). Također, odstupanje je konstatirano kod otplate dugova i kamata koji su realizirani manje za 94.371.983 KM, na što je u najvećem dijelu uticao način planiranja izdataka i kamata, te neadekvatno praćenje izvršenja.

Akumulirani neraspoređeni višak prihoda nad rashodima/suficit u bilansu stanja Budžeta FBiH na 31. 12. 2019. godine iskazan je u iznosu od 185.129.657 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 70.939.796 KM. Osim za pozitivan finansijski rezultat revidirane godine, povećanje akumuliranog viška prihoda nad rashodima

izvršeno je za iznos od 509.041 KM, koji se odnosi na korekcije knjiženja prihoda i rashoda iz prethodnih razdoblja, koje su u 2019. godini teretile izravno akumulirani višak prihoda nad rashodima. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta.⁵⁷

Iskazani akumulirani višak prihoda nad rashodima na 31. 12. 2019. godine u iznosu od 185.129.657 KM ne možemo potvrditi, jer je revizijom utvrđeno da su obaveze potcijenjene za iznos od 3.921.949 KM, koji se odnosi na stvorene obaveze Ministarstva rada i socijalne politike prema Federalnom zavodu za mirovinsko i invalidsko osiguranje na osnovu isplaćenih mirovina po povoljnijim uvjetima, koje su nastale u 2018. godini, a koje nisu evidentirane na pripadajućim pozicijama rashoda i obaveza u izvještajnom razdoblju na koje se odnose (tačka 6.3.5 Izvještaja).

Također, ističemo da Budžetom FBiH za 2019. godinu, kao i prethodnih godina, nije planirano izmirenje dospjelih obaveza na osnovu pravosnažnih presuda i sudskih rješenja o izvršenju, koje su evidentirane na razgraničenim rashodima (50.835.739 KM) i vanbilansnoj evidenciji (2.697.120 KM). Zato ove obaveze nisu iskazane na odgovarajućim pozicijama, prema članu 76. Zakona o budžetima u FBiH i članku 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- ***rashode i izdatke priznavati na temelju nastanka poslovnog događaja (obaveze), u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno od plaćanja, shodno članku 76. Zakona o budžetima u FBiH.***

6.3 BILANS STANJA

U konsolidiranom Bilansu stanja Budžeta FBiH na 31. 12. 2019. godine iskazana je imovina u iznosu od 1.783.306.512 KM, a odnosi se na: novčana sredstva i plemenite metale (493.145.804 KM), dugoročne plasmane (447.940.606 KM), neotpisanu (sadašnju) vrijednost stalnih sredstava (306.296.058 KM), kratkoročna potraživanja (220.323.922 KM), dugoročna razgraničenja (218.405.465 KM), kratkoročna razgraničenja (50.751.249 KM), kratkoročne plasmane (45.010.788 KM), finansijske i obračunske odnose s drugim povezanim jedinicama (760.709 KM) i vrijednosne papire (671.911 KM).

Obaveze i izvori sredstava iskazani su u iznosu od 1.783.306.512 KM, a čine ih dugoročne obaveze i razgraničenja (5.353.411.755 KM), kratkoročne obaveze i razgraničenja (740.558.157 KM) i izvori stalnih sredstava (-4.310.663.400 KM).

6.3.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe iskazani su u iznosu od 809.992.472 KM, a čine ih: novčana sredstva (493.145.804 KM), kratkoročna potraživanja (220.323.922 KM), kratkoročna razgraničenja (50.751.249 KM), kratkoročni

⁵⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 60/14

plasmani (45.010.788 KM) i finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama (760.709 KM).

Novčana sredstva, iskazana u iznosu od 493.145.804 KM, veća su u odnosu na prethodnu godinu za 176.730.456 KM.

U okviru novčanih sredstava najznačajnija su ona na transakcionim računima, koja su na 31. 12. 2019. godine iznosila 484.155.765 KM, od čega je ne posebnim namjenskim računima stanje na 31. 12. 2019. godine iznosilo 241.245.401 KM. U revidiranoj godini otvorena su dva računa za posebne namjene, i to: račun za upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata (Ministarstvo finansija – Ministarstvo prometa i komunikacija) i račun za posebne namjene (Ministarstvo finansija – Jamstveni fond).

U nastavku dajemo tabelarni prikaz sredstava na posebnim namjenskim računima na 31. 12. 2019. godine:

R. br.	Vrsta računa	Stanje računa 31. 12. 2019. godine	Stanje računa 31. 12. 2018. godine
1	2	4	3
1.	PTR – Upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata	135.263.907	-
2.	PTR – Jamstveni fond	47.667.057	-
3.	PTR – Sredstva za zaštitu i spašavanje	25.108.141	22.680.080
4.	PTR – Razvoj i unapređenje avioprometa	15.917.606	21.109.230
5.	PDV – Povrat uplate po temelju plaćanja PDV-a na revolving osnovi	4.783.725	4.780.386
6.	PTR – Prikupljanje prihoda ostvarenih od prometa lutrije BiH	3.336.296	2.896.984
7.	PTR – Polaganje specijalističkih i stručnih ispita zdravstvenih zaposlenika	2.942.871	2.623.397
8.	PTR – Escrow	1.834.461	1.833.181
9.	PTR – Uplata naknada i prihoda za korištenje šuma	1.811.198	1.638.877
10.	Ostali posebni namjenski računi ⁵⁸	2.580.139	3.799.514
	UKUPNO:	241.245.401	61.361.649

Povećanje sredstava na posebnim namjenskim računima u odnosu na prethodnu godinu najvećim dijelom je posljedica formiranja Jamstvenog fonda (47.667.057 KM), što je šire obrazloženo u tački 6.3.4 ovog Izvještaja, i evidentiranja neutrošenih namjenskih sredstava na razgraničenja (148.589.013 KM) Ministarstva prometa i komunikacija, od čega se iznos od 134.881.676 KM odnosi na sredstva namijenjena za izgradnju autocesta i brzih cesta. Tokom 2019. godine na pojedinim namjenskim računima, kao što su PTR – Escrow račun (deponirana novčana sredstva ostvarena prodajom preduzeća i banaka shodno Odluci Vlade FBiH), PDV – Povrat uplate po

⁵⁸ Ostali posebni namjenski računi: Energoinvest d.d. Sarajevo – za plaćanje takse Gazprom export u Moskvi, Zaštita i očuvanje neretvanskog zubatka, pastreve i glavatice u kontroliranim uvjetima do poribljavanja u rijeku Neretvu, Izdavanje okolišnih dozvola i kategorizacija ugostiteljskih objekata, Prikupljanje prihoda ostvarenih od naknada za tehničke preglede, polaganje stručnih ispita, izdavanje licenci, uvjerenja, certifikata i ostalo, Za naknade iz osiguranja iz požara, Za prikupljanje prihoda od GSM licence, Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH – za pružanje ugostiteljskih usluga, Za organiziranje polaganja stručnog ispita (liječnici veterinarske medicine, veterinarski tehničari i laboranti) i za registraciju i obnovu registracije lijekova koji se upotrebljavaju u veterinarstvu, Uplata taksi za uspostavu rezervi naftnih derivata, Uplata sredstava za otklanjanje posljedica prirodne nesreće i obnovu područja zahvaćenih prirodnom nesrećom, Uplata sredstava po osnovu naknade za korištenje službenih stanova za privremeni smještaj, Za prikupljanje prihoda ostvarenih od naknada za polaganje ispita rukovoditelja akcije gašenja požara.

temelju plaćanja PDV-a na revolving osnovi (povrat PDV-a na promet dobara i usluga u okviru međunarodnih projekata shodno Zakonu o porezu na dodanu vrijednost⁵⁹) i PTR – Uplata naknada i prihoda za korištenje šuma (Zakon o šumama je stavljen izvan snage 2011. godine i novi do danas nije donesen), nije bilo odljeva sredstva, što dovodi u pitanje pravovremenost namjenskog trošenja prikupljenih sredstava, prema zakonskom temelju za prikupljanje i raspolaganje sredstvima.

Kad je riječ o evidentiranju neutrošenih namjenskih sredstava na razgraničenja Ministarstva prometa i komunikacija, ističemo da je s namjenskog projektnog računa Ministarstva, izvan JRR-a FBiH otvorenog za sredstva „Kapitalnog transfera javnim preduzećima – Transfera za izgradnju autocesta i brzih cesta“ (na koji je u decembru 2018. godine prebačeno 153.000.000 KM), 17. 9. 2019. godine izvršen povrat sredstava na poseban račun za upravljanje razvojnim sredstvima u okviru JRR-a FBiH za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata u iznosu od 150.254.789 KM. Do prijenosa sredstava s namjenskog projektnog računa izvan JRR-a FBiH utrošeno je 2.745.211 KM (od čega se 4.510 KM odnosi na bankarske usluge). **Posljedica toga je da finansijski izvještaji Ministarstva prometa i komunikacija i Glavne knjige trezora FBiH za 2019. godinu ne sadrže utrošena sredstva s namjenskog projektnog računa izvan JRR-a FBiH, koja nisu povraćena u JRR FBiH.**

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 220.323.922 KM. U njihovoj strukturi najznačajnija su: potraživanja po vanjskom dugu koja su prenesena na krajnje korisnike kreditnih sredstava (176.718.210 KM), potraživanja od pravnih osoba (10.672.575 KM) i ostala nepomenuta potraživanja (32.847.179 KM).

Potraživanja po vanjskom dugu koja su prenesena na krajnje korisnike kreditnih sredstava (176.718.210 KM) odnose se na obaveze koje su izmirene iz Budžeta FBiH, po kreditima koji su na osnovu supsidijarnih ugovora s FBiH preneseni na krajnje korisnike. Od tog iznosa, dio potraživanja u iznosu od 112.756.127 KM evidentiran je na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja, a dio u iznosu od 63.962.083 KM na poziciji redovnih potraživanja. Preknjiženje dijela nenaplaćenih potraživanja starijih od šest mjeseci, u iznosu od 112.756.127 KM, na poziciju sumnjivih i spornih potraživanja Ministarstvo finansija izvršilo je u 2019. godini.

Najznačajnija potraživanja odnose se na sljedeća društva: JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo (86.911.262 KM), JP „Ceste FBiH“ d.o.o. Sarajevo (69.830.602 KM), Tuzlanski kanton (4.989.370 KM), JP „Vodovod“ d.o.o. Posušje (3.906.320 KM), MKF „Prizma Sarajevo“ – u stečaju (2.325.754 KM), te RMU „Breza“ d.o.o. Breza (2.018.341 KM). U okviru ovih potraživanja nisu iskazana dospjela potraživanja županija po stand-by aranžmanima III i IV s Međunarodnim monetarnim fondom (u daljnjem tekstu: MMF) u iznosu od 31.424.487 KM (dug od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine iskazan u iznosu od 2.547.750 KM), niti se može potvrditi da su poduzete sve zakonom propisane radnje za njihovu naplatu. Ova potraživanja odnose se na: Tuzlanski kanton (19.548.000 KM), Bosansko-podrinjski kanton (glavnica u iznosu od 9.472.439 KM i kamata u iznosu od

⁵⁹ „Sl. glasnik BiH“, br. 9/05, 35/05, 100/08, 33/17

772.439 KM) i Županiju Zapadnohercegovačku (glavnica u iznosu od 2.404.048 KM i kamata u iznosu od 4.048). **Ističemo da neplaćanje obaveza ovih korisnika izravno utiče na primitke i likvidnost Budžeta FBiH, s obzirom na to da FBiH obaveze prema kreditorima mora izmiriti u ugovorenom roku i dospelom iznosu.**

S obzirom na postojanje neizmirenih obaveza po kreditima datim krajnjim korisnicima na osnovu vanjskog duga, te konstantnog kašnjenja u otplati tih obaveza, odnosno izostanka plaćanja obaveza prema FBiH, Ministarstvo finansija je poduzelo mjere, te su tokom 2018. i 2019. godine izvršeni reprogrami kreditnih obaveza za: JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo, JKP „10. Juli“ d.o.o. Bosanska Krupa, JKP „Vodovod“ d.o.o. Cazin, RMU „Kreka“ d.o.o. Tuzla, Općinu Grude, Županiju Zapadnohercegovačku, Unsko-sanski kanton, Grad Bihać, Općinu Livno i Općinu Posušje. Reprogramiranjem obaveza za navedene krajnje korisnike prolongiran je rok izmirenja dospjelih neplaćenih obaveza prema krajnjim korisnicima za 23.200.000 KM.

Najveći dio potraživanja nastao je po kreditima iz ranijeg razdoblja, prije donošenja Zakona o dugu, zaduživanju i jamstvima u FBiH,⁶⁰ kada u cilju njihove naplate nisu osigurani instrumenti naplate kredita od krajnjih korisnika. Po isteku ugovorenog roka za naplatu svakog pojedinačnog potraživanja, koji ne može biti duži od šest mjeseci, korisnik budžeta dužan je poduzeti sve zakonom propisane radnje za naplatu, te izvršiti preknjiženje na sumnjiva i sporna potraživanja.

Ministarstvo finansija, kao i prethodnih godina, ni u 2019. godini nije poduzelo sve zakonom propisane radnje za naplatu nenaplaćenih potraživanja po kreditima u iznosu od 176.718.210 KM, koji su na osnovu supsidijarnih ugovora s FBiH preneseni na krajnje korisnike. To nije u skladu s članom 46. Zakona o budžetima u FBiH.

Preporuka:

- ***potrebno je da Ministarstvo finansija s nadležnim institucijama poduzme sve zakonom propisane radnje za naplatu potraživanja, shodno članku 46. Zakona o budžetima u FBiH.***

Potraživanja od pravnih osoba iskazana su u iznosu od 10.672.575 KM, od čega se najveći dio odnosi na potraživanja za isporučene usluge, evidentirana kod FMO-a (4.942.947 KM), potraživanja na osnovu izvršenja mjera pritvora i kazni zatvora, evidentirana kod KPZ-ova (1.526.115 KM), potraživanja na osnovu putničke takse od avioprevoznika (2.265.129 KM).

Ostala nepomenuta potraživanja iskazana su u iznosu od 32.847.179 KM. U strukturi ovih potraživanja najznačajnija su sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 26.061.501 KM. Najveći dio sumnjivih i spornih potraživanja iskazan je kod sljedećih korisnika: Federalna direkcija robnih rezervi (9.224.634 KM), Ministarstvo prometa i komunikacija (7.525.582 KM), Ministarstvo energije, rudarstva i industrije (2.637.183 KM), FMO (2.208.509 KM), Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH (1.768.337 KM), KPZ-ovi (1.492.455 KM) i Ministarstvo unutarnjih poslova (890.678 KM).

Kratkoročni plasmani iskazani su u iznosu od 45.010.788 KM. U strukturi ovih plasmana najznačajniji su: sumnjiva i sporna potraživanja (29.813.813 KM), depoziti kod

⁶⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 86/07, 24/09, 44/10, 30/16

banaka (9.000.000 KM), te ostali krediti (5.248.308 KM). Sumnjiva i sporna potraživanja odnose se na sredstva budžetskih korisnika blokirana u Hercegovačkoj banci d.d. Mostar. Ostali krediti odnose se na date pozajmice Budžeta FBiH županijskim budžetima u prethodnom razdoblju (2001. i 2002. godina), s rokom vraćanja 31. 12. 2001., odnosno 31. 12. 2002. godine. **Za naplatu plasmana na osnovu datih pozajmica nisu osigurani instrumenti povrata. Korisnici budžeta po isteku ugovorenog roka za naplatu dužni su poduzeti sve zakonom propisane radnje za naplatu, te izvršiti preknjiženje na sumnjiva i sporna potraživanja. Nije prezentirana dokumentacija da su poduzimane aktivnosti u cilju rješavanja datih pozajmica, što ima posebnu značajnost s obzirom na razdoblje kada su pozajmice date.**

U 2019. godini Ministarstvo finansija je kod poslovnih banaka kratkoročno oročilo sredstva FBiH u iznosu od 9.000.000 KM. Kratkoročna i dugoročna oročenja (koja su šire obrazložena u tački 6.3.3 Izvještaja) u 2019. godini izvršena su prema Zakonu o investiranju javnih sredstava FBiH⁶¹ i Pravilniku o investiranju raspoloživih novčanih sredstava,⁶² koji definira Trezor kao investicionu instituciju, te Politici investiranja raspoloživih novčanih sredstava FBiH za 2019. godinu. Sredstva su oročena uz efektivnu kamatnu stopu od 0,08%, na rok od sedam dana. Ugovori se automatski produžuju na isti rok, ukoliko se ne otkazu na način predviđen odredbama članka 5. zaključenih ugovora.

6.3.2 Stalna sredstva

U konsolidovanom Bilansu stanja Budžeta FBiH na 31. 12. 2019. godine iskazana su stalna sredstva sadašnje vrijednosti od 306.296.058 KM (nabavne vrijednosti od 556.111.731 KM, ispravke vrijednosti od 249.815.673 KM) i nisu usaglašena s izvorima stalnih sredstava (303.699.007 KM) za iznos od 2.597.051 KM.

U okviru stalnih sredstava iskazana su i stalna sredstva institucija koje su prešle s federalne na državnu razinu: Federalno ministarstvo obrane (u daljnjem tekstu: FMO), Vojska FBiH (u daljnjem tekstu: VF), Carinska uprava FBiH i Obavještajno-sigurnosna služba FBiH) sadašnje vrijednosti od 28.216.438 KM (nabavne vrijednosti od 34.068.652 KM, ispravke vrijednosti od 5.852.214 KM). Status imovine navedenih institucija još uvijek nije riješen, što je šire obrazloženo u tački 8. ovog Izvještaja.

Najznačajnije povećanje vrijednosti stalnih sredstava u 2019. godini odnosi se na građevinske objekte kod Vlade FBiH, u iznosu od 34.682.158 KM. Iznos od 22.000.000 KM odnosi se na treću tranšu na osnovu Ugovora o kupoprodaji zgrade Energoinvesta za trajni smještaj institucija Vlade FBiH, zaključenog 29. 8. 2018. godine. Ugovor je zaključen na ukupan iznos od 54.000.000 KM, za kupovinu niskog i visokog prizemlja i 19 katova objekta B, ukupne površine 24.600 m², s ugovorenim plaćanjem u tranšama, zaključno s 30. 6. 2020. godine i s ugovorenim zateznim kamatama na kašnjenje. Od kupljene 21 etaže, u ZK izvatku samo šest etaža nije bilo opterećeno hipotekama za obaveze po kreditima Energoinvesta d.d. Sarajevo, koje su u ukupnom iznosu na dan kupovine za sve

⁶¹ „Sl. novine FBiH“, br. 77/04, 48/08

⁶² „Sl. novine FBiH“, br. 81/08

četiri banke iznosile 29.320.770 KM. Ugovorom je utvrđeno da će prodavac izvršiti brisanje založnih prava na nekretninama koje su predmet kupoprodaje prije dospijea svake rate kupoprodajne cijene najkasnije pet dana prije dospijea svake rate. Brisanje založnih prava vrši se prema Ugovoru. Izvršenim uplatama, shodno Ugovoru, Vlada FBiH preuzela je pravo na korištenje i vlasništvo nad 14 katova, niskim i visokim prizemljem. Posljednja tranša u iznosu od 13.050.000 KM ima rok dospijea 30. 6. 2020. godine, a plaćanjem će se preuzeti i preostalih pet katova. Osim toga, građevinski objekti Vlade FBiH povećani su za iznos od 12.651.385 KM, koji je evidentiran na temelju Odluke Vlade FBiH od 5. 9. 2019. godine. Ovom Odlukom odobrava se isknižavanje zgrade Vlade FBiH u Mostaru (zemljišne parcele k. č. 1271 i k. č. 1270/1) iz evidencije stalnih sredstava Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, te uknjižbe u knjigovodstvenu evidenciju Generalnog sekretarijata Vlade FBiH (nabavne vrijednosti 12.651.385 KM, ispravke vrijednosti 2.318.816 KM). Na osnovu ove Odluke, na isti način je izvršeno i evidentiranje zemljišta u knjigovodstvenoj evidenciji Vlade FBiH u iznosu od 4.728.457 KM.

U postupku revizije budžetskih korisnika (Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo rada i socijalne politike, Ministarstvo kulture i sporta, Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, Federalna uprava civilne zaštite) izvršena je provjera dokumentacije, na osnovu koje su iskazani građevinski objekti i zemljišta, te je utvrđeno da su pojedine građevine (zgrade, stanovi, garaže) evidentirane, iako za njih budžetski korisnici ne posjeduju vjerodostojnu dokumentaciju o posjedu i nemaju uknjiženo pravo vlasništva nad imovinom, jer je ona, prema prezentiranoj dokumentaciji, u vlasništvu i posjedu drugih pravnih osoba.

S obzirom na to da pojedine nekretnine nisu iskazane na osnovu vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava, niti su institucije FBiH u posjedu svih objekata, konstatirali smo da nije realno iskazana vrijednost građevinskih objekata u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima, kako je to propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- ***osigurati vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju o vlasništvu i posjedu nekretnina, koja bi bila temelj za knjigovodstveno evidentiranje u Glavnoj knjizi Trezora.***

6.3.3 Dugoročni plasmani

Dugoročni plasmani iskazani su u iznosu od 447.940.606 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 102.516.506 KM, a odnose se na plasmane putem Razvojne banke FBiH, Union banke d.d. Sarajevo i dugoročno oročene depozite.

Dugoročni depoziti, iskazani u iznosu od 90.000.000 KM, odnose se na dugoročno oročena sredstva FBiH na osnovu ugovora o flexi depozitu na 13 mjeseci, s fiksnom kamatnom stopom od 0,10% na godišnjoj razini. Na osnovu dugoročnih i kratkoročnih oročenja u 2019. godini ostvareni su prihodi u iznosu od 44.691 KM.

Prema odredbama ugovora o komisionim poslovima, zaključenih između Razvojne banke FBiH i Ministarstva finansija, ukupna sredstva na osnovu komisionih kredita koja

su data na upravljanje Razvojnoj banci sa 31. 12. 2019. godine iznose 183.153.912 KM, što je u odnosu na 31. 12. 2018. godine (179.243.156 KM) više za 3.910.756 KM. Prema prezentiranim podacima, povećanje ulaganja nastalo je kao rezultat negativnih tečajnih razlika. Razvojna banka FBiH je u 2019. godini po komisionim kreditima naplatila ukupno 10.903.784 KM (glavnica 9.155.396 KM, kamata 1.748.388 KM). Iz komisionih sredstava Razvojna banka FBiH naplatila je naknadu u iznosu od 555.740 KM.

Vlada FBiH i Razvojna banka FBiH zaključile su Ugovor o namjenskom garantnom depozitu na osnovu Odluke Vlade FBiH o davanju suglasnosti za zaključivanje ugovora od 10. 3. 2017. godine. Na osnovu odluke Skupštine Razvojne banke FBiH o zalogu sredstava za osiguranje povrata kredita JP „Autoceste FBiH“ d.o.o. Mostar od 3. 2. 2017. godine i Ugovora o kreditu od 13. 2. 2017. godine formiran je namjenski garantni depozit u iznosu od 48.084.579 KM. Deponent i Banka su se usaglasili da se namjenski depozit formira od novčanih sredstava koja su naplaćena i koje će biti naplaćena iz založenih potraživanja po kreditima odobrenim iz komisionih kreditnih linija, kojima Banka upravlja u ime i za račun Vlade FBiH. Depozit se sukcesivno povećava za iznose novčanih sredstava koji će se naplaćivati iz založenih potraživanja po kreditima iz komisionih kreditnih linija, a najviše do iznosa depozita iz Ugovora. Visina založenih potraživanja će se retrospektivno smanjivati za iznose novčanih sredstava za koje se povećava iznos depozita. Za osiguranje izvršenja obaveza iz Ugovora o kreditu Zalogodavac daje u zalog novčana sredstva koja su naplaćena iz komisionih kreditnih linija kojima Razvojna banka FBiH upravlja u ime i za račun Vlade FBiH. Naplaćena sredstva iz komisionih kreditnih linija na 31. 12. 2019. godine iznose 10.903.784 KM. Prema Izvodu o stanju depozita na 31. 12. 2019. godine, na osnovu Ugovora o namjenskom garantnom depozitu ukupno je preneseno 1.976.000 KM, tako da je saldo 31. 12. 2019. godine iznosio 39.008.004 KM.

Od ukupno planiranih prihoda od Razvojne banke FBiH na osnovu kredita datih u komisijon u 2019. godini, na depozitni račun Budžeta FBiH uplaćene su obračunate kamate, prema Ugovoru o formiranju namjenskog dugoročno oročenog depozita iz 2013. godine, u iznosu od 99.751 KM. Od ukupno planiranih prihoda od Razvojne banke FBiH, po temelju kredita datih u komisijon do 31. 12. 2019. godine na depozitni račun Budžeta FBiH uplaćene su obračunate kamate (kamata 1. 2. 2019. godine Svjetska banka – IDA, kreditna linija – lokalni razvoj u iznosu od 50.287 KM i 1. 8. 2019. godine Svjetska banka – IDA, kreditna linija – lokalni razvoj u iznosu od 49.464 KM).

6.3.4 **Kratkoročne obaveze i razgraničenja**

Kratkoročne obaveze i razgraničenja na 31. 12. 2019. godine iskazane su u iznosu od 740.558.157 KM, od čega se na obaveze odnosi 289.307.922 KM, a na razgraničenja 451.250.235 KM.

Kratkoročne obaveze odnose se na: kratkoročne tekuće obaveze (175.769.594 KM), obaveze prema zaposlenicima (93.255.374 KM) i kratkoročne kredite i zajmove (20.282.954 KM).

U okviru **kratkoročnih tekućih obaveza** najznačajnije su prema pravnim i fizičkim osobama (95.695.814 KM), ostale kratkoročne obaveze (53.140.138 KM), obaveze za

subvencije (16.830.927 KM), te obaveze za tekuće transfere drugim razinama vlasti (8.330.000 KM). Obaveze prema pravnim i fizičkim osobama u najvećem dijelu su one prema dobavljačima (90.501.167 KM), a u okviru ostalih kratkoročnih obaveza najznačajniji iznos odnosi se na obaveze na osnovu pravosnažnih sudskih presuda i sudskih rješenja iz radnih sporova i ostalih presuda (51.483.804 KM).

U okviru **obaveza prema zaposlenicima**, pored obaveza za plaće budžetskih korisnika za decembar 2019. godine, iskazane su i obaveze institucija koje su u ranijem periodu s federalne prešle na državnu razinu, od kojih su najznačajnije FMO-a (64.391.328 KM ili 69% ovih obaveza), te Obavještajno-sigurnosne službe (6.788.190 KM) i VF-a (690.641 KM).

Obaveze za **kratkoročne kredite i zajmove** najvećim dijelom odnose se na **obaveze od domaćeg zaduživanja** (20.124.128 KM), od čega se 20.000.000 KM odnosi na obaveze na osnovu izdatih trezorskih zapisa. Tokom 2019. godine izvršena je jedna emisija trezorskih zapisa, ukupne nominalne vrijednosti od 20.000.000 KM, uz negativnu kamatnu stopu od -0,25% do -0,15%. Po ovom temelju prikupljeno je 20.029.392 KM (prihod od negativne kamate 29.392 KM). U 2019. godini na naplatu je dospio iznos od 40.000.000 KM po emisiji trezorskih zapisa iz 2018. godine, što je i plaćeno u 2019. godini.

Kratkoročna razgraničenja (451.250.235 KM) odnose se na razgraničene prihode (270.070.964 KM), razgraničene rashode (2.222.003 KM) i ostala razgraničenja (178.957.267 KM). U odnosu na prethodnu godinu veća su za 212.984.822 KM, a najznačajnije povećanje odnosi se na sredstva Jamstvenog fonda (47.667.057 KM) i evidentiranja neutrošenih namjenskih sredstava na poziciju razgraničenja (148.589.013 KM) Ministarstva prometa i komunikacija, od čega se 134.881.676 KM odnosi na sredstva namijenjena za izgradnju autocesta i brzih cesta.

Razgraničeni prihodi (270.070.964 KM) najvećim dijelom odnose se na neutrošena namjenska sredstva naplaćena po posebnim zakonskim i drugim propisima, za čiju realizaciju su zadužena pojedina ministarstva i iznose 263.566.169 KM (86.159.326 KM razgraničeni ostali prihodi i 177.406.843 KM razgraničeni redovni prihodi za namjenska sredstva), dok se na naplaćene redovne prihode odnosi 5.954.951 KM (iskazani su kod Ministarstva okoliša i turizma, Ministarstva unutarnjih poslova, Federalne direkcije robnih rezervi i JU Centar za edukaciju sudaca i tužitelja – „BERP“).

U okviru **Ministarstva finansija** kratkoročna razgraničenja najvećim dijelom odnose se na sredstva Jamstvenog fonda (47.667.057 KM). Odlukom o uspostavljanju i upravljanju Jamstvenog fonda (u daljnjem tekstu: Fond), koju je Vlada FBiH donijela 23. 11. 2018. godine, utvrđeno je uspostavljanje, način finansiranja i održavanja Fonda, način obračuna i naplate provizije i premije rizika za jamstva koja izdaje FBiH, dinamika punjenja Fonda, kao i druga pitanja shodno Zakonu o dugu, zaduživanju i jamstvima u FBiH. Člankom 45. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2019. godinu definirano je da ukupna vrijednost Fonda za 2019. godinu iznosi 47.661.299 KM, a čine ga potencijalni prihodi po temelju premije u iznosu od 39.628.382 KM i provizije u iznosu od 8.032.917 KM. Sredstva Fonda deponirana su na posebnom namjenskom transakcionom računu u okviru JRR-a FBiH i na 31. 12. 2019. godine iznosila su 47.667.057 KM. Iznos potencijalnih

obaveza po temelju jamstava FBiH za 2019. godinu od 14.567.953 KM, koji je planiran na poziciji Izdataka za kamate vezane za dug po izdatim jamstvima – Jamstveni fond, nije realiziran u 2019. godini.

U okviru **ostalih razgraničenja** iznos od 176.737.815 KM odnosi se na razgraničene primitke koji su evidentirani za potraživanja krajnjih korisnika kreditnih sredstava, što je šire obrazloženo u tački 6.3.1 ovog Izvještaja.

Konstatirali smo da na 31. 12. 2019. godine stanje na poziciji „Finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama“ (konta glavne kategorije 16 i 36) nije usaglašeno s drugim povezanim jedinicama za iznos od 760.709 KM, što nije u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.

Preporuka:

- ***izvršiti usaglašavanje stanja na kontima finansijskih i obračunskih odnosa s drugim povezanim jedinicama, te evidentiranje na kontima vršiti shodno Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.***

6.3.5 Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 5.353.411.755 KM. Struktura dugoročnih obaveza je sljedeća: obaveze na osnovu dugoročnih zajmova (5.296.463.111 KM), ostale dugoročne obaveze (52.184.148 KM) i dugoročna razgraničenja (4.764.496 KM). Na osnovu dugoročnog zaduženja u bruto bilansu Ministarstva finansija iskazani su izdaci za otplate dugova, izdaci za kamate i kratkoročne obaveze na osnovu zaduženja.

Obaveze na osnovu dugoročnih zajmova iskazane u iznosu od 5.296.463.111 KM, i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 54.265.270 KM. Struktura ovih obaveza je sljedeća: vanjski dug FBiH – dug koji je ugovorila BiH (4.520.040.058 KM), vanjski dug FBiH – dug koji je izravno ugovorila FBiH (75.346.533 KM) i obaveze od domaćeg zaduživanja (701.076.520 KM).

Vanjski dug FBiH⁶³ na 31. 12. 2019. godine iznosio je 4.595.386.591 KM. U ukupnim dugoročnim obavezama po vanjskom dugu, vanjski dug krajnjih korisnika kredita iskazan je na vanbilansnoj evidenciji bruto bilansa Trezora (2.477.048.934 KM), sredstva odobrena županijama iskazana su na poziciji dugoročnih plasmana (37.721.232 KM). **Preostali iznos, do 2.080.616.425 KM, odnosi se na obaveze koje izravno otplaćuje FBiH i terete Budžet FBiH.** U nastavku dajemo tabelarni prikaz vanjskog duga:

⁶³ Vanjski dug u Federaciji obuhvaća vanjski dug Vlade FBiH, županija, gradova, općina i drugih krajnjih dužnika i obuhvaća dio duga bivše Jugoslavije, odnosno restrukturirani dug u okviru Pariskog i Londonskog kluba, te konsolidirani dug IBRD-a (stari dug) i dug nastao zaduživanjem nakon 14. 12. 1995. godine (novi dug). Novi vanjski dug obuhvaća dug koji je FBiH direktno ugovorila s vanjskim kreditorima (direktni dug) i dug po kreditima koje je BiH ugovorila u ime FBiH (relevantni dug) i supsidijarno prenijela na FBiH. Po ovim kreditima dužnik je FBiH, odnosno županija, grad, općina, javno poduzeće ili drugi dužnik – krajnji korisnik kredita, ukoliko su, potpisivanjem podugovora sa FBiH, preuzeli obavezu vraćanja kredita.

<i>Opis</i>	<i>Stanje duga na 31. 12. 2019. godine</i>	<i>Stanje duga na 31. 12. 2018. godine</i>
Vanjski dug koji je ugovorila BiH	4.520.040.058	4.623.743.214
Stari dug (kreditna zaduženja po ugovorima do 6. 4. 1992. godine)	586.929.436	652.568.369
Zajmovi za infrastrukturu implementirani u FBiH	2.219.208.459	2.155.800.627
Zajmovi za javnu budžetsku potrošnju	1.338.119.877	1.436.065.375
Zajmovi za gospodarske djelatnosti	375.782.286	379.308.843
Vanjski dug koji je direktno ugovorila FBiH	75.346.533	78.996.867
Zajmovi za infrastrukturu u oblasti vodosnabdijevanja i prometa u FBiH	75.346.533	77.574.418
Zajmovi za javnu budžetsku plasirani za projekte obrazovanja	-	1.422.449
Ukupno:	4.595.386.591	4.702.740.081

Sredstva za izmirenje obaveza na osnovu vanjskog duga osiguravaju se rasporedom prihoda (na podračun za servisiranje vanjskog duga FBiH u korist Budžeta BiH) iz pripadajućeg dijela bruto prihoda od indirektnih poreza za FBiH ili iz Budžeta FBiH za direktne obaveze FBiH po vanjskom dugu, uplatom sa Jedinštenog računa Trezora.

Vanjski dug iskazan u iznosu od 4.595.386.591 KM manji je u odnosu na prethodnu godinu (4.702.740.081 KM) za 107.353.490 KM (2,82%), što je rezultat otplate obaveza po vanjskom dugu u 2019. godini, dok su istovremeno izostala znatnija povlačenja po ugovorenim kreditima.⁶⁴ Tokom 2019. godine izvršeno je povećanje vanjskog duga na osnovu sukcesivnog povlačenja sredstava po zaključenim ugovorima u iznosu od 280.826.818 KM (od čega se najveći dio u iznosu od 187 miliona KM odnosi na Koridor V-c i modernizaciju prometnica u FBiH, a preostali iznos odnosi se na: projekte navodnjavanja i vodoopskrbe, registraciju nekretnina, energetska efikasnost, ruralni razvoj, oporavak od poplava, zapošljavanje itd.). Istovremeno, u 2019. godini na ime servisiranja vanjskog duga plaćeno je 427.841.734 KM, od čega se na otplate duga primljenog kroz Državu – relevantne obaveze odnosi 424.519.024 KM i na vanjske otplate 3.322.710 KM.

Kamate plaćene po vanjskom dugu u 2019. godini iznose 83.755.870 KM, a odnose se na kamate po kreditima koje je ugovorila BiH (81.472.834 KM⁶⁵) i za obaveze koje je ugovorila izravno FBiH (2.283.036 KM). Plaćene kamate obuhvaćaju redovne ugovorene kamate u iznosu od 78.016.679 KM, taksu na nepovučena sredstva u iznosu od 5.863.104 KM i ostale troškove u iznosu od -123.913 KM.

Od ukupno iskazanog vanjskog duga FBiH (4.595.386.591 KM), iznos od 2.514.770.166 KM odnosi se na obaveze po vanjskom dugu koje su prenesene na krajnje korisnike, odnosno županije, općine, gradove i javna preduzeća. Krajnji korisnici imaju obavezu da dospjele glavnice, kamate i druge troškove po kreditima koji su im preneseni

⁶⁴ Stanje vanjskog duga na 31. 12. 2018. i 31. 12. 2019. godine i nova povlačenja u 2019. godini iskazana su po tečajevima valuta angažiranja koji su važili na datume bilansa, dok su otplate u 2019. godini iskazane po tečajevima valuta angažiranja koji su važili na datume otplate.

⁶⁵ Od ukupno plaćenih kamata po vanjskom dugu, iznos od 1.308.154 KM odnosi se na kamate plaćene po kreditu IBRD-a 87130 – zajam za razvojnu politiku javnih finansija između kreditora Svjetske banke – IBRD, i korisnika BiH, koji je prenesen na subvencioniranog korisnika – FBiH. S obzirom na to da pozicija kredita nije planirana u Budžetu za 2019. godinu, privremeno je preknjižena na razgraničene rashode, do usvajanja Budžeta za 2020. godinu. Preknjiženje s razgraničenja na obaveze izvršeno je u aprilu 2020. godine.

u skladu sa supsidijarnim sporazumima, izmiruju uplatom u Budžet FBiH. Obavljenom revizijom konstatirali smo da pojedini krajnji korisnici svoje obaveze ne izmiruju u rokovima utvrđenim otplatnim planovima, te su po tom temelju iskazana potraživanja po vanjskom dugu koja su prenesena na krajnje korisnike kreditnih sredstava u iznosu od 176.718.210 KM, što je šire obrazloženo u tački 6.3.1 ovog Izvještaja.

Osim toga, konstatirano je da su s podračuna za servisiranje vanjskog duga FBiH, zaključno s 31. 12. 2019. godine, plaćene i dospjele kreditne obaveze u iznosu od 9.161.938 KM (glavnica u iznosu od 5.213.777 KM i kamate u iznosu od 3.948.161 KM) na osnovu kredita Međunarodne asocijacije za razvoj – IDA (projekt vodosnabdijevanja i kanalizacije za Mostar). Od ukupno plaćenih obaveza umjesto krajnjeg korisnika, u 2019. godini plaćeno je 1.001.641 KM (glavnica u iznosu od 541.425 KM i kamate u iznosu od 460.216 KM). Supsidijarni kreditni ugovor potpisan je 16. 11. 2000. godine između BiH, FBiH i JP „Vodovod“ d.o.o. Mostar, kojim je ugovoreno zaduženje u iznosu od 21.952.910 KM, s grace periodom od 10 godina i otplatom u razdoblju od 1. 4. 2010. do 1. 4. 2035. godine. Na 31. 12. 2019. godine preostale obaveze po glavnici kredita iznosile su 16.739.133 KM. Uvidom u dokumentaciju konstatirali smo da se otplate ovog kredita tretiraju kao izravni dug FBiH i plaćaju se iz Budžeta FBiH. Za iznos plaćenih obaveza nisu evidentirana potraživanja krajnjeg korisnika u Glavnoj knjizi Trezora, shodno Računovodstvenim politikama za federalne budžetske i trezor i Naputku o planiranju i računovodstvenom evidentiranju vanjskog duga FBiH u Glavnoj knjizi Trezora. JP „Vodovod“ d.o.o. Mostar nije plaćao ove obaveze, što je izravno uticalo na izdatke Budžeta FBiH, budući da FBiH obaveze prema kreditorima mora izmiriti u ugovorenom i dospjelom roku. Nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da je Ministarstvo finansija poduzelo aktivnosti kako bi se obaveze po ovom kreditu tretirale shodno zaključenom supsidijarnom kreditnom ugovoru, te kako bi evidentiralo potraživanja od krajnjeg korisnika za iznos plaćenih obaveza.

Tokom obavljanja revizije nije prezentirana dokumentacija o strukturi vanjskog duga koji izravno otplaćuje FBiH (31. 12. 2019. godine: 2.080.616.425 KM) po nositeljima projekata, nego samo po kreditorima, zbog čega se nismo mogli uvjeriti da u okviru obaveza po vanjskom dugu koje izravno otplaćuje FBiH, pored kredita krajnjeg korisnika JP „Vodovod“ d.o.o. Mostar, nema i drugih kredita koji su supsidijarnim sporazumima preneseni na krajnje korisnike, a da nemaju tretman kredita krajnjih korisnika.

Prema navodima odgovorne osobe Sektora za upravljanje dugom pri Ministarstvu finansija u pisanoj Izjavi od 7. 8. 2020. godine, u okviru obaveza po vanjskom dugu koje izravno otplaćuje FBiH, osim navedenog kredita, nema drugih kredita koji su supsidijarnim sporazumima preneseni na krajnje korisnike, a da nemaju tretman kredita krajnjih korisnika.

Pored navedenih obaveza na osnovu zaduženja, s podračuna za servisiranje vanjskog duga FBiH plaćene su dospjele kreditne obaveze u iznosu od 364.495 KM (glavnica u iznosu od 308.145 KM i kamate u iznosu od 56.350 KM) po kreditu Vlade Kraljevine Španjolske (za vodosnabdijevanje općina Široki Brijeg, Ljubuški i Fojnica). Po ovim obavezama, u ranijem razdoblju Sporazumom o kreditu je reguliran kreditni odnos

između Kraljevine Španjolske i Ministarstva finansija i trezora BiH, kao i odnos između španjolskih izvođača i navedenih općina, kao krajnjih korisnika kredita.

Obaveze po kreditu još uvijek nisu prenesene s BiH na FBiH, odnosno s FBiH na krajnjeg korisnika, a predmet je 2014. godine ustupljen Federalnom pravobranilaštvu. Na 31. 12. 2019. godine obaveze po ovom kreditu iznosile su 2.619.237 KM, i nisu unesene u Glavnu knjigu trezora. **S obzirom na to da su ove obaveze teretile Budžet FBiH, shodno zakonskim i ostalim propisima Ministarstvo finansija, kao nadležno za planiranje i evidentiranje obaveza po vanjskom dugu, bilo je obavezno unijeti ih u Glavnu knjigu trezora. Također, nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da je Ministarstvo finansija u suradnji s Federalnim pravobranilaštvom poduzimalo aktivnosti u cilju povrata sredstava od krajnjih korisnika kredita.**

Prema evidencijama Ministarstva finansija, iznos nepovučenih kreditnih sredstava iskazan je u iznosu od 1.397.414.520 KM i odnosi se na 17 projekata. Dinamika implementacije ugovorenih sredstava izravno utiče na visinu ovih troškova. Za najveći broj projekata planiran je početak implementacije u razdoblju od 2015. godine do 2018. godine. Ukupno plaćena taksa na nepovučena sredstva, zaključno s 31. 12. 2019. godine, iznosila je 19.584.605 KM, od čega se na taksu plaćenu u 2019. godini odnosi 5.863.104 KM.⁶⁶ Sve obaveze po troškovima na nepovučena sredstva snose krajnji korisnici kredita, osim obaveza po kreditima Međunarodne banke za obnovu i razvoj – IBRD, koji se plaćaju iz Budžeta FBiH. U Prilogu Izvještaja dan je tabelarni prikaz projekata za koje nisu povučena kreditna sredstva.

Preporuke:

- *potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti kako bi se obaveze po kreditu JP „Vodovod“ d.o.o. Mostar tretirale shodno zaključenom supsidijarnom kreditnom ugovoru i evidentira potraživanja od krajnjeg korisnika prema Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor i Naputku o planiranju i računovodstvenom evidentiranju vanjskog duga FBiH u Glavnoj knjizi trezora;*
- *potrebno je da Ministarstvo finansija u Glavnoj knjizi trezora izvrši sva potrebna evidentiranja knjigovodstvenih promjena, koja su nastala odljevom sredstava po kreditu Vlade Kraljevine Španije.*

Dugoročne obaveze po unutarnjem dugu⁶⁷ iskazane su u iznosu od 703.658.059 KM i u odnosu na prethodnu godinu (667.139.863 KM) više su za 36.518.196 KM. Ove obaveze iskazane su u bruto bilansu trezora na tri konta, i to: obaveze od dugoročnih obveznica (700.947.323 KM), obaveze od dugoročnih vlastitih obveznica (118.444 KM) i

⁶⁶ Podaci koji su iskazani u Izvještaju o finansijskoj reviziji Federalnog ministarstva finansija za 2019. godinu, br. 01-02-06-11-1-1887-6/19, iskazani su na temelju evidencije Ministarstva finansija, koja nije bila ažurirana zaključno s 31. 12. 2019. godine.

⁶⁷ Unutarnji dug u FBiH obuhvaća unutarnji dug Vlade FBiH, te unutarnje dugove županija, gradova i općina, koji su nastali zaduživanjem kod domaćih finansijskih institucija, emisijom vrijednosnih papira na domaćem tržištu, i dug koji je Zakonom utvrđen kao unutarnji dug (obaveze prema zaposlenicima i dobavljačima bivšeg FMO-a i VF-a, obaveze na osnovu stare devizne štednje i ratnih potraživanja).

ostale dugoročne obaveze (2.592.292 KM⁶⁸). Kamate po ovim otplatama duga iskazane su u iznosu od 13.417.500 KM. U nastavku dajemo tabelarni prikaz unutarnjeg duga:

<i>Unutarnji dug FBiH</i>	<i>Stanje duga na 31. 12. 2019. godine</i>	<i>Stanje duga na 31. 12. 2018. godine</i>
Obaveze na osnovu zaduženja FBiH emisijom obveznica	540.000.000	430.000.000
Obaveze na osnovu emitiranih obveznica za ratna potraživanja	159.026.878	209.634.555
Obaveze od dugoročnih vlastitih obveznica za ratna potraživanja	118.444	144.000
Obaveze na osnovu verificiranih obaveza za staru deviznu štednju i presuda za ratna potraživanja	2.592.292	19.178.276
Obaveze na osnovu emitiranih obveznica za staru deviznu štednju	1.920.445	8.183.032
Ukupno:	703.658.059	667.139.863

Nedospjeli dug po emitiranim obveznicama na 31. 12. 2018. godine iznosio je 430.000.000 KM. U toku 2019. godine FBiH se zadužila na osnovu **šest emisija obveznica** u ukupnom iznosu od 200.000.000 KM, za što je prikupljeno 199.621.789 KM. Obveznice izdate u 2019. godini izdate su s dospijećem od tri do deset godina.

U revidiranoj godini isplaćeno je 90.000.000 KM po dospijeću obveznica koje su izdate u prethodnom razdoblju, tako da je ukupno zaduženje na osnovu izdatih obveznica na 31. 12. 2019. godine iznosilo 540.000.000 KM. Kamate po dospjelim obveznicama plaćene su u iznosu od 13.297.500 KM. Na naplatu u 2020. godini dospijeva 120.000.000 KM.

Za izmirenje obaveza na osnovu **ratnih potraživanja** u prethodnom razdoblju izvršene su četiri emisije obveznica ukupne nominalne vrijednosti od 195.417.760 KM. Obračunate su i iskazane kamate u iznosu od 57.956.663 KM, te je ukupan dug po emitiranim obveznicama iznosio 253.374.423 KM. S 31. 12. 2019. godine na naplatu je dospjelo ukupno 45.747.789 KM glavnice i 48.481.312 KM kamata, te ostatak duga iznosi 159.145.322 KM, od čega se na obaveze na osnovu emitiranih obveznica za ratna potraživanja odnosi 159.026.878 KM, a na obaveze od dugoročnih vlastitih obveznica za ratna potraživanja 118.444 KM. U 2020. godini na naplatu dospijeva otplata glavnice u iznosu od 39.807.147 KM i kamata u iznosu od 3.741.749 KM.

Obaveze na osnovu verificiranih obaveza za staru deviznu štednju i presuda za ratna potraživanja iskazane su u iznosu od 2.592.292 KM, a odnose se na obaveze na osnovu stare devizne štednje (2.337.902 KM) i ratnih potraživanja (254.390 KM). Dug je u odnosu na prethodnu godinu smanjen za 16.585.983 KM na osnovu izvršenih emisija obveznica stare devizne štednje i gotovinskim isplatama.

Dugoročne obaveze po emitiranim obveznicama na osnovu stare devizne štednje iznose 1.920.445 KM (1.873.605 KM glavnica i 46.840 KM kamate) i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 6.262.587 KM. Obaveze od dugoročnih obveznica na osnovu stare devizne štednje u 2019. godini povećane su po temelju 11. emisije obveznica u iznosu od 13.873.609 KM (na osnovu glavnice) i 220.261 KM (na osnovu

⁶⁸ Ostale dugoročne obaveze, koje se odnose na obaveze na osnovu verificiranih obaveza za staru deviznu štednju i presuda za ratna potraživanja, evidentirane su u okviru ostalih dugoročnih obaveza.

kamata). Evidentirano je smanjenje obaveza na osnovu dospjelih obaveza po emitiranim obveznicama u iznosu od 19.987.467 KM (glavnica) i 373.108 KM (kamata) na osnovu 10. emisije i prvog dijela 11. emisije, prema otplatnom planu.

Ostale dugoročne obaveze, iskazane u iznosu od 52.184.148 KM, najvećim dijelom odnose se na dugoročne obaveze na osnovu povrata više uplaćenih prihoda (23.583.345 KM) i ostale dugoročne obaveze (22.380.615 KM).

Dugoročne obaveze po temelju povrata više uplaćenih prihoda (23.583.345 KM) iskazane su u okviru Ministarstva finansija, a najvećim dijelom odnose se na obaveze po temelju više uplaćenog prihoda – poreza na dobit od JP „BH Telecom“ d.d. Sarajevo (15.709.241 KM) i JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo (6.987.978 KM). S JP „BH Telecom“ d.d. Sarajevo zaključen je Sporazum o izmirenju duga u martu 2017. godine u ukupnom iznosu od 30.000.000 KM po temelju povrata više uplaćenog poreza na dobit i pripadajućih kamata u iznosu od 6.619.945 KM (isplata u pet jednakih rata, zaključno s 2021. godinom). S JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo zaključen je Sporazum o izmirenju duga u januaru 2018. godine u ukupnom iznosu od 9.757.815 KM po temelju povrata više uplaćenog poreza na dobit i pripadajućih kamata u iznosu od 1.429.316 KM, ako se isplata vrši do kraja marta svake godine (isplata u pet jednakih rata, zaključno s 2022. godinom). Sporazumi su zaključeni na temelju rješenja o utvrđivanju više uplaćenih javnih prihoda Porezne uprave FBiH.

Ostale dugoročne obaveze (22.380.615 KM) najvećim dijelom odnose se na obaveze Vlade FBiH (19.788.323 KM), i to: obaveze prema društvu „Energoinvest“ d.o.o. Sarajevo na osnovu Ugovora o kupoprodaji zgrade Energoinvesta za trajni smještaj institucija Vlade FBiH, zaključenog 29. 8. 2018. godine (posljednja tranša: 13.050.000 KM), obaveze iz ugovora o nabavi i isporuci Microsoft softvera putem količinskog licenciranja i softverskog osiguranja, kroz Enterprise ugovor zaključen između Vlade FBiH i „SYS Company“ d.o.o. (3.111.323 KM) i obaveze po ugovoru o pružanju pravnih usluga u postupku arbitraže pred Međunarodnim arbitražnim sudom, zaključenom između Vlade FBiH i konzorcija Walder Wyss LTD, Ciri, Švicarska i odvjetnika Almira Gagule iz Sarajeva (3.627.000 KM).

Dugoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 4.764.496 KM.⁶⁹ U knjigovodstvenoj evidenciji **Ministarstva rada i socijalne politike** iskazana su dugoročna razgraničenja u iznosu od 27.317.169 KM i u cijelosti se odnose na dug prema Federalnom zavodu za mirovinsko i invalidsko osiguranje na osnovu isplaćenih mirovina po povoljnijim uvjetima. Razgraničenja se odnose na verificirani dug po Zakonu o izmirenju obaveza FBiH prema Federalnom zavodu za mirovinsko i invalidsko osiguranje (11.829.612 KM), neizmirene obaveze za 2014. godinu (7.295.053 KM), za 2016. godinu (4.270.554 KM) i za 2018. godinu (3.921.949 KM). Dug je potvrđen putem Izvoda otvorenih stavki na 31. 12. 2019. godine, a evidentiran je na način da su priznata dugoročna razgraničenja u okviru aktive i pasive. **Iznos koji se odnosi na 2018. godinu (3.921.949 KM) Ministarstvo rada i socijalne politike nije iskazalo na pripadajućim**

⁶⁹ Stanje dugoročnih razgraničenja iskazano u konsolidovanom Bilansu stanja na 31. 12. 2019. godine u iznosu od 4.764.496 KM posljedica je iskazanog dugovnog salda na poziciji dugoročnih razgraničenja kod sljedećih korisnika: Vlada FBiH (19.788.323 KM) i Vojska FBiH (3.033.938 KM).

pozicijama rashoda u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, kao ni u 2019. godini, što nije u skladu s člankom 76. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je definirano da se rashodi priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno od plaćanja. Krajem 2019. godine s pozicije kratkoročnih razgraničenja izvršen je prijenos od 3.921.949 KM na poziciju dugoročnih razgraničenja, bez vjerodostojne knjigovodstvene isprave koja služi kao temelj za knjiženje u poslovnim knjigama, a kojom se dokazuje da se radi o nastalom poslovnom događaju. Ovaj način evidentiranja nije u skladu s članovima 14–16. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Posljedica je da su rashodi izvještajnog razdoblja na koje se odnose i obaveze potcijenjeni za navedeni iznos.

6.3.6 Izvori sredstava

Na 31. 12. 2019. godine iskazani su izvori stalnih sredstava u iznosu od 303.699.007 KM, dok je sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana u iznosu od 306.296.058 KM, što ukazuje na to da nije izvršeno usaglašavanje stanja sredstava s izvorima stalnih sredstava za iznos od 2.597.051 KM.

Ostali izvori sredstava iskazani su u iznosu od 319.293.746 KM, dok su dugoročni plasmani iskazani u iznosu od 447.940.606 KM, odnosno neusaglašenost iznosi 128.646.860 KM.

Izvori stalnih sredstva u bilansu stanja iskazani su kao negativna vrijednost od -4.310.663.400 KM, što ukazuje na to da su primici od kreditnih zaduženja veći od vrijednosti imovine i predstavljaju prikaz akumuliranog negativnog finansijskog rezultata Budžeta FBiH na 31. 12. 2019. godine. Navedeno je posljedica stvaranja obaveza iznad ostvarenog prihoda duži niz godina.

7. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U vanbilansnoj evidenciji na 31. 12. 2019. godine iskazano je 10.086.044.758 KM. Ovaj iznos najvećim dijelom odnosi se na: primljene mjenice za osiguranje kredita, zajmova i grantova (6.080.718.449 KM), dugoročne obaveze FBiH od krajnjih korisnika, kojima je FBiH na osnovu supsidijarnih sporazuma ustupila na korištenje kreditna sredstva (2.477.048.934 KM) i izdate garancije za osiguranje kredita, zajmova i grantova (1.291.121.715 KM).

Obaveze FBiH na osnovu pravosnažnih presuda i izvršnih sudskih rješenja iskazane su u iznosu od 2.697.120 KM. Evidentiranje ovih obaveza na vanbilansnoj evidenciji nije shodno članu 76. Zakona o budžetima u FBiH i članku 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, s obzirom na to da predstavljaju dospjele obaveze koje je trebalo planirati i evidentirati na pripadajućim pozicijama rashoda i obaveza.

Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva na vanbilansnoj evidenciji s 31. 12. 2019. godine iskazalo je iznos od 7.283.278 KM, koji se najvećim dijelom odnosi na nerealizovane zahtjeve od 2017. do 2019. godine na osnovu Programa novčanih podrški za biljnu i animalnu proizvodnju, nastale na temelju obračuna nadležnih županijskih ministarstava (2.414.582 KM) i obaveze na osnovu Programa utroška

sredstava poticaja po Modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine (4.574.918 KM).

Predmetne obaveze predstavljaju stvorene obaveze koje je trebalo planirati i evidentirati na pripadajućim pozicijama rashoda i obaveza u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, shodno članu 76. Zakona o budžetima u FBiH i članku 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Kod **Ministarstva finansija** na vanbilansnoj evidenciji s 31. 12. 2019. godine iskazan je iznos od 1.978.616 KM, a odnosi se na federalne upravne taksene marke (1.096.616 KM) i mjenice (882.000 KM).

8. AKTIVNOSTI VLADE FBIH I NADLEŽNIH ORGANA U VEZI S INSTITUCIJAMA KOJE SU UGAŠENE I SHODNO ZAKONSKIM PROPISIMA OSNOVANE NA DRŽAVNOJ RAZINI

Zakonom o obrani BiH⁷⁰ i Zakonom o prestanku Zakona o obrani FBiH⁷¹ prenesene su nadležnosti iz oblasti obrane s entitetske na državnu razinu, kojima je regulirano da Vlada FBiH s Vijećem ministara BiH potpiše akte potrebne za okončanje raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom. Navedenim propisima Vlada FBiH je odgovorna za dugove, zaduženja i ostale obaveze FMO-a i VF-a nastale do 1. 1. 2006. godine. Zaključkom Vlade FBiH iz 2006. godine utvrđeno je da poslove vezane za okončanje FMO-a preuzme FBiH, a za izvršenje su zaduženi: Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH (za pokretnu i nepokretnu imovinu FMO-a); Ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata (za poslove Sektora za pitanje evidencije iz oblasti vojne obaveze, poslove uprava i terenskih odjela) i Ministarstvo finansija (finansijski poslovi, po pitanju izmirenja obaveza).

Ministarstvu za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata, pored nadležnosti utvrđenih člankom 13. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, **Uredbom o privremenom preuzimanju dijela funkcija Federalnog ministarstva obrane iz oblasti vojnih evidencija**,⁷² koju je donijela Vlada FBiH, dio poslova je privremeno dan u nadležnost. Definirano je da će se Uredba primjenjivati do usvajanja izmjena i dopuna Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, koje nisu izvršene ni u toku 2019. godine.

Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH dostavila je Vladi FBiH Informaciju o poslovnim prostorima Federalnog ministarstva obrane i neperspektivnim lokacijama vojne namjene, koju je Vlada FBiH usvojila Zaključkom od 6. 2. 2020. godine. **U Informaciji nije dan prijedlog mjera u cilju naplate potraživanja od izdavanja u zakup poslovnih prostora i ulaska u posjed prostora za koje se ne plaća zakupnina, niti je predloženo poduzimanje konkretnih aktivnosti u cilju konačnog postupanja po Zaključku Vlade FBiH, kojim joj je u nadležnost data nepokretna imovina FMO-a. Vlada FBiH Informaciju je samo usvojila, te zadužila Službu da provjeri trenutno stanje stanova i procijeni iznos sredstva potrebnih za njihovo dovođenje u funkcionalno**

⁷⁰ „Sl. glasnik BiH“, br. 88/05

⁷¹ „Sl. novine FBiH“, br. 2/06

⁷² „Sl. novine FBiH“, br. 53/12, 67/13

stanje. Za ostalu nepokretnu imovinu nisu predložene mjere i aktivnosti za rješavanje utvrđenih problema u narednom periodu.

Ministarstvo finansija je, shodno utvrđenim nadležnostima u 2019. godini, kao i prethodnih godina, formiralo komisije sa zadatkom da izvrše usaglašavanje i pripreme naloge za knjigovodstveno zatvaranje svih realiziranih obaveza FMO-a po temelju neisplaćenih neto plaća i naknada i obaveza prema dobavljačima, kao i svih realiziranih obaveza Obavještajno-sigurnosne službe FBiH. Međutim, komisije, a što je konstatirano i u prethodnim izvještajima o izvršenim revizijama, nisu u cijelosti izvršile poslove za koje su formirane.

Budžetom FBiH za 2019. godinu, kao i prethodnih godina, odobrena su sredstva za izmirenje općih obaveza (između ostalih i neisplaćenih plaća i naknada zaposlenika FMO-a i VF-a i neisplaćenih obaveza prema dobavljačima, nastalih u razdoblju od 1. 4. 1996. godine do 31. 12. 2002. godine) u ukupnom iznosu od 1.860.000 KM, iako je Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obaveza FBiH⁷³ utvrđeno da će se opće obaveze na osnovu unutarnjeg duga izmiriti do kraja 2008. godine.

Ministarstvo finansija ni do kraja 2019. godine nije postupilo po zaključcima Vlade FBiH, odnosno nije sačinilo informaciju o stanju realiziranja preporuka koje se odnose na finansijske obaveze iz Izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja FMO-a i VF-a za 2005. godinu. Izmirenje preuzetih obaveza FMO-a i VF-a u toku 2019. godine realizirano je na poziciji drugih tekućih rashoda u iznosu od 533.723 KM (doprinosi za MIO 530.342 KM i sudske presude na osnovu neisplaćenih plaća VF-a u iznosu 3.381 KM). Iskazano izmirenje obaveza na poziciji tekućih transfera – drugi tekući rashodi, nije obuhvaćeno popisom nijedne komisije, niti je na osnovu ovih izmirenih obaveza sačinjen nalog za knjiženje za zatvaranje obaveza FMO-a i VF-a. Pored ovoga, izmirene su obaveze za plaće i regres u iznosu od 2.231 KM u okviru izdataka za otplatu unutarnjeg duga, dok nije bilo izmirivanja obaveza prema dobavljačima koje se iskazuju kao unutarnji dug. Za ove obaveze sačinjen je nalog za knjiženje u cilju zatvaranja obaveza iskazanih u bruto bilansu FMO-a i VF-a u korist finansijskog rezultata.

U Glavnoj knjizi trezora na poziciji FMO-a i VF-a iskazano je stanje stalnih sredstava sadašnje vrijednosti od 12.884.294 KM, kratkoročnih potraživanja i plasmana od 15.330.118 KM, dugoročnih i kratkoročnih obaveza i razgraničenja od 72.858.065 KM. Također, na poziciji Carinske uprave FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH iskazano je stanje stalnih sredstava sadašnje vrijednosti od 15.483.442 KM, kratkoročnih potraživanja i plasmana u iznosu od 183.656 KM i obaveza u iznosu od 6.931.472 KM. Naglašavamo da je i u prethodnim Izvještajima o reviziji finansijskih izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH ukazivano na to i Vladi FBiH su davane preporuke u cilju dosljedne provedbe obaveza utvrđenih Zakonom o prestanku važenja Zakona o obrani FBiH i Zakonom o obrani BiH (doneseni u decembru 2005. i januaru 2006.), s posebnim osvrtom na popis imovine i obaveza i usklađivanje stvarnog s knjigovodstvenim stanjem. Nije izvršen popis imovine i obaveza, niti su do kraja godine realizirane obaveze utvrđene navedenim zakonima. Vezano za rješavanje pitanja imovine, obaveza i potraživanja

⁷³ „Sl. novine FBiH“, br. 66/04, 49/05, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09, 42/11, 35/14

institucija čije nadležnosti su u 2004. godini prenesene s federalne na državnu razinu, ni u toku 2019. godine nisu provedeni zakonski propisi radi prikazivanja njihovog tačnog i istinitog stanja u Glavnoj knjizi trezora. Prilikom prijenosa nadležnosti nije izvršeno usaglašavanje stvarnog stanja imovine i obaveza utvrđenog popisom s knjigovodstvenim stanjem, a nije izvršen ni popis i usaglašavanje poslije prijenosa nadležnosti.

Nije utvrđen iznos ukupnog duga, zaduženja i ostalih obaveza FMO-a, VF-a, Carinske uprave FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH, kao što nije izvršena ni verifikacija obaveza (obaveze prema dobavljačima, obaveze za plaće i naknade zaposlenika i ostale obaveze) i potraživanja iskazanih u Glavnoj knjizi trezora u knjigovodstvenim evidencijama FMO-a, VF-a, Obavještajno-sigurnosne službe FBiH i Carinske uprave FBiH.

Uvažavajući razdoblje kada su ove institucije ugašene i osnovane nove na državnoj razini, te proteklo razdoblje od donošenja propisa, ne može se potvrditi da se pristupilo sistemski i sveobuhvatno rješavanju poslova ovih institucija vezano za zakonski utvrđene obaveze. Ovo može uticati na zaštitu i namjensko korištenje nepokretne i pokretne imovine koja je ostala u nadležnosti FBiH, povećanje budžetskih izdvajanja za zatezne kamate i sudske troškove na osnovu podnesenih tužbi za neizmirene obaveze, nedovoljnu naplatu prihoda na osnovu upotrebe poslovnih prostora, kao i istinit i tačan prikaz stanja imovine i obaveza u Budžetu FBiH. Na datum bilansa u Glavnoj knjizi trezora iskazana su stalna sredstva u iznosu od 28.367.736 KM, potraživanja i plasmani od 16.263.774 KM, i obaveze i razgraničenja u iznosu od 79.789.537 KM. To naglašavamo budući da se radi o značajnim sredstvima koja su iskazana na bilansnim pozicijama FMO-a, VF-a, Carinske uprave FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH. O stanju tih sredstava u izvještajima upućenim Vladi FBiH, koje Vlada prosljeđuje Parlamentu FBiH, nisu data obrazloženja, što upućuje na to da izvještaji o izvršenju Budžeta FBiH nisu sačinjeni prema važećim propisima.

Preporuke:

- *u okviru Glavne knjige trezora utvrditi tačan iznos duga, zaduženja i ostalih obaveza, kao i potraživanja Federalnog ministarstva obrane, Vojske Federacije BiH, Obavještajno-sigurnosne službe FBiH i Carinske uprave FBiH;*
- *potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija s nadležnim institucijama poduzmu aktivnosti kako bi se konačno riješilo pitanje raspolaganja pravima i obavezama na imovini institucija koje su ugašene, a čije su nadležnosti prenesene s entitetske na državnu razinu.*

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Ministarstvo finansija je 26. 8. 2020. godine dostavilo komentar na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2019. godinu. Vlada FBiH nije se očitovala na predmetni Nacrt, iako je nadležna za implementaciju značajnog broja preporuka.

U komentaru su navedene primjedbe i obrazloženja koja se odnose na date nalaze i preporuke u Izvještaju u vezi sa: kašnjenjem u izradi Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije u javnom sektoru u FBiH i Godišnjeg konsolidiranog izvještaja o funkcioniranju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH za 2019. godinu; sistemom internih kontrola na razini FBiH; uspostavom interne revizije i sistema internih kontrola u javnom sektoru na svim razinama vlasti u FBiH; usklađivanjem Registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH sa Zakonom o budžetima u FBiH; poslovima vezanim za Izjavu o fiskalnoj odgovornosti; planiranjem i donošenjem Budžeta FBiH; zaključivanjem ugovora o djelu; stavom Ministarstva finansija vezano za izračun poreza i doprinosa na naknade za rad članova komisija koji su zaposlenici institucija; investiranjem raspoloživih novčanih sredstava FBiH, kao i primjedbe i obrazloženja u vezi sa ocjenom određenih preporuka datih u Izvještaju za 2018. godinu.

Komentari za koje su data adekvatna obrazloženja i za koje je dostavljena relevantna dokumentacija prihvaćeni su i inkorporirani u Izvještaj, a odnose se na: razloge kašnjenja u izradi Godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije u javnom sektoru u FBiH i Godišnjeg konsolidiranog izvještaja o funkcioniranju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH za 2019. godinu; razlog nedostavljanja Godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije u javnom sektoru u FBiH za 2019. godinu Vladi FBiH na razmatranje i usvajanje, i investiranje raspoloživih novčanih sredstava FBiH.

Komentare koji se odnose na: planiranje i donošenje Budžeta FBiH, uspostavu interne revizije i sistema internih kontrola u javnom sektoru na svim razinama vlasti u FBiH, zaključivanje ugovora o djelu i izračun i uplatu poreza i doprinosa na naknade za rad članova komisija koji su zaposlenici institucija, nismo prihvatili s obzirom na to da nisu data adekvatna obrazloženja, niti je dostavljena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza u Izvještaju. S tim u vezi, dajemo sljedeća obrazloženja:

- Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2019. godinu nisu izvršene shodno članku 8. stav 3. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je definirano da će se – ako se tokom godine donesu zakoni i drugi propisi i akti planiranja na temelju kojih nastaju nove obaveze za budžet – sredstva osigurati u budžetu za sljedeću budžetsku godinu, prema projekcijama i mogućnostima;
- Središnja harmonizaciona jedinica pri Ministarstvu finansija, shodno članu 3. tačka 1. i članu 16. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije u javnom sektoru, harmonizaciju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u organizacijama javnog sektora u FBiH, ocjenu adekvatnosti i efektivnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole u organizacijama u FBiH;
- predmeti ugovora o djelu regulirani su Zakonom o obaveznim odnosima, kojim je definirano da se ugovori o djelu zaključuju za jasno definirane, konkretne poslove koji traju određeno vrijeme. Tokom revidirane godine ugovori o djelu

zaključivali su se i za obavljanje poslova koji su po prirodi redovni i koji zahtijevaju kontinuiran angažman, što ukazuje na to da se popuna nedostajućeg kadra nije vršila provođenjem redovnih procedura, propisanih Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH;

- izračun i uplata poreza i doprinosa na naknade za rad članova komisija koji su zaposlenici institucija nije izvršen shodno odredbama članka 27. Zakona o porezu na dohodak i članka 16. i 21. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak, kao ni odredbama članka 10. i 11. Zakona o doprinosima i odredbama članaka od 17. do 20. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.

U komentarima na date preporuke, koje se odnose na uspostavu Registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH i na poslove vezane za Izjavu o fiskalnoj odgovornosti, navedeno je samo da će se nastaviti sa započetim aktivnostima, kao i koje aktivnosti se planiraju poduzeti u narednom razdoblju kako bi se preporuke realizirale. Obrazloženja nisu uticala na preporuke u Izvještaju, s obzirom na to da je riječ o planiranim aktivnostima.

**Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju**

Mirsada Janjoš

Tim za reviziju

Marijana Milićević – voditeljica tima

Sabina Muderizović – članica tima

Murisa Dizdarić – članica tima

Vildana Hadžović – članica tima

**IV. PRILOG: KONSOLIDOVANI GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI,
PREGLED REALIZOVANIH TEKUĆIH TRANSFERA I PREGLED
PROJEKATA ZA KOJE NISU POVUČENA KREDITNA SREDSTVA**

Konsolidovani godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2019. godinu					
Naziv institucije: Budžet FBiH					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procent (3/2x 100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I. PRIHODI (od 1 do 16)	2.264.735.731	2.030.113.358	2.158.066.511	-234.622.373	89,6
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	1.674.022.520	1.675.984.548	1.662.673.080	1.962.028	100,1
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	87.602.860	99.323.605	84.968.827	11.720.745	113,4
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	0	0	0	0	0,0
Porezi na dobit preduzeća	0	0	0	0	0,0
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i osoba, pravnih osoba iz područja elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih osoba iz područja igara na sreću i ostalih preduzeća	87.602.860	99.323.605	84.968.827	11.720.745	113,4
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	0,0
3. Porezi na plaću i radnu snagu	0	0	0	0	0,0
4. Porez na imovinu	0	0	0	0	0,0
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	0	0	0	0,0
6. Porez na dohodak	0	0	0	0	0,0
7. Prihodi od indirektnih poreza	1.586.365.260	1.576.625.795	1.577.669.663	-9.739.465	99,4
8. Ostali porezi	54.400	35.148	34.590	-19.252	64,6
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	590.553.131	354.014.888	495.291.411	-236.538.243	59,9
9. Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	303.695.072	228.904.174	388.145.136	-74.790.898	75,4
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	272.026.340	223.801.466	381.842.089	-48.224.874	82,3
Ostali prihodi od imovine	16.688.859	5.017.870	6.053.201	-11.670.989	30,1
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	411.900	83.729	238.309	-328.171	20,3
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0,0
Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	20	99	77	79	
Prihodi od privatizacije	0	1.010	11.460	1.010	0,0
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdanu garanciju	14.567.953	0	0	-14.567.953	0,0
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	273.127.735	110.549.051	93.691.849	-162.578.684	40,5

Administrativne takse	29.087.191	24.333.451	18.430.848	-4.753.740	83,7
Sudske takse	33.520	28.466	32.847	-5.054	84,9
Komunalne naknade i takse	0	0	0	0	0,0
Ostale budžetske naknade i takse	16.134.410	12.782.017	15.319.618	-3.352.393	79,2
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	37.211.006	23.948.427	26.594.181	-13.262.579	64,4
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	24.863.416	23.019.890	21.453.455	-1.843.526	92,6
Neplanirane uplate – prihodi	165.798.192	26.436.800	11.860.900	-139.361.392	15,9
Novčane kazne	13.729.124	14.558.556	13.453.331	829.432	106
Drugi tekući prihodi	1.200	3.107	1.095	1.907	258,9
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	160.080	113.922	102.020	-46.158	71,2
11. Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0,0
12. Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	160.000	113.922	102.020	-46.078	
13. Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada	0	0	0	0	0,0
14. Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti i fondova	0	0	0	0	0,0
15. Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	0	0	0	0	0,0
16. Donacije	80	0	0	-80	0,0

II. RASHODI (od 1 do 7)	1.905.834.031	1.497.769.783	1.558.234.842	-408.064.248	78,6
1. Plaće i naknade troškova zaposlenih	231.283.826	213.025.463	199.162.418	-18.258.363	92,1
Bruto plaće i naknade plaća	202.479.304	187.330.526	174.428.582	-15.148.778	92,5
Naknade troškova zaposlenih	28.804.522	25.694.937	24.733.837	-3.109.585	89,2
2. Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	25.511.123	23.522.125	21.466.613	-1.988.998	92,2
3. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	103.086.001	77.861.221	68.985.934	-25.224.780	75,5
Cestovni troškovi	3.159.556	2.501.161	2.393.050	-658.395	79,2
Izdaci za energiju	6.180.900	5.489.645	5.246.579	-691.255	88,8
Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	6.337.829	5.257.302	5.306.296	-1.080.527	83
Nabavka materijala i sitnog inventara	18.080.935	15.807.147	16.224.462	-2.273.788	87,4
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	3.211.568	2.271.854	2.252.424	-939.714	70,7
Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	8.031.110	6.684.383	7.700.518	-1.346.727	83,2
Izdaci za tekuće održavanje	5.732.046	4.874.937	4.011.519	-857.109	85
Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	2.231.130	1.380.378	1.311.719	-850.752	61,9

	Ugovorene i druge posebne usluge	50.120.927	33.594.414	24.539.367	-16.526.513	67
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.081.390.710	1.042.167.516	1.003.860.587	-39.223.194	96,4
	Tekući transferi drugim razinama vlasti	408.729.309	408.761.521	375.139.027	32.212	100
	Tekući transferi pojedincima	481.120.000	462.397.717	468.290.480	-18.722.283	96,1
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	22.029.800	20.083.974	20.357.637	-1.945.826	91,2
	Subvencije javnim preduzećima	49.945.000	45.896.585	45.043.964	-4.048.415	91,9
	Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima	76.371.280	75.387.409	76.115.225	-983.871	98,7
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0,0
	Tekući transferi u inozemstvo	0	77.762	865.024	77.762	0,0
	Drugi tekući rashodi	43.195.321	29.562.548	18.049.231	-13.632.773	68,4
5.	Kapitalni transferi	341.918.179	45.328.242	168.496.514	-296.589.937	
	Kapitalni transferi drugim razinama vlasti	36.313.179	3.042.576	1.600.194	-33.270.603	8,4
	Kapitalni transferi pojedincima	1.500.000	1.497.000	1.497.000	-3.000	99,8
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	500.000	0	1.110.000	-500.000	0,0
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	299.605.000	40.788.666	163.289.320	-258.816.334	13,6
	Kapitalni transferi privatnim pred. i preduzetnicima	4.000.000	0	1.000.000	-4.000.000	0,0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi u inozemstvo	0	0	0	0	0,0
6.	Izdaci za kamate	117.489.192	95.865.216	96.262.775	-21.623.976	81,6
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	80.186.229	80.164.680	78.656.266	-21.549	100
	Izdaci za inozemne kamate	2.435.010	2.283.036	2.365.888	-151.974	93,8
	Kamate na domaće pozajmljivanje	20.300.000	13.417.500	15.240.622	-6.882.500	66,1
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	14.567.953	0	0	-14.567.953	0,0
7.	Tekuća budžetska rezerva	5.155.000	0	0	0	0,0
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	358.901.700	532.343.575	599.831.669	173.441.875	148,3
	III. TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA					
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	110.000	104.145	161.868	-5.855	94,7
	Primici od prodaje stalnih sredstava	110.000	104.145	161.868	-5.855	94,7
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	0	0	0	0	0,0
	Ostali kapitalni primici	0	0	0	0	0,0
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	62.828.831	37.249.422	33.057.296	-25.579.409	59,3

Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	1.000	0	0	-1.000	0,0
Nabavka građevina	27.641.950	24.279.751	22.679.336	-3.362.199	87,8
Nabavka opreme	9.834.829	7.273.049	6.468.254	-2.561.780	74
Nabavka ostalih stalnih sredstava	2.000.000	1.960.661	657.951	-39.339	98
Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	8.773.002	2.982.120	2.909.096	-5.790.882	34
Rekonstrukcija i investiciono održavanje	14.578.050	753.841	342.659	-13.824.209	5,2
NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	62.718.831	37.145.277	32.895.428	-25.573.554	59,2
A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	296.182.869	495.198.298	566.936.241	199.015.429	167,2
IV. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI					
1. Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0,0
Primljene otplate od pozajmljivanja drugim razinama vlasti	0	0	0	0	0,0
Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0,0
Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	0	0	0	0	0,0
Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0,0
Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0,0
Primljene otplate od pozajmljivanja u inozemstvo	0	0	0	0	0,0
2. Izdaci za finansijsku imovinu	23.220.000	22.333.095	15.860.640	-886.905	96,2
Pozajmljivanje drugim razinama vlasti	0	0	0	0	0,0
Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
Pozajmljivanje javnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	0	0	0	0	0,0

	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	4.570.000	3.683.095	1.500.640	-886.905	80,6
	Ostala domaća pozajmljivanja	18.650.000	18.650.000	14.360.000	0	100
	Pozajmljivanje u inozemstvo	0	0	0	0	0,0
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	-23.220.000	-22.333.095	-15.860.640	886.905	96,2
	V. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA					
1.	Primici od zaduživanja	330.000.000	234.780.414	254.688.691	-95.219.586	71,1
	Primici od dugoročnog zaduživanja	230.000.000	214.780.414	214.688.691	-15.219.586	93,4
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	13.684.810	194.393.542	13.684.810	0,0
	Primici od inozemnog zaduživanja	0	1.473.815	308.742	1.473.815	0,0
	Primici od domaćeg zaduživanja	230.000.000	199.621.789	19.986.407	-30.378.211	86,8
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	100.000.000	20.000.000	40.000.000	-80.000.000	20
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Primici od inozemnog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od domaćeg zaduživanja	100.000.000	20.000.000	40.000.000	-80.000.000	20
2.	Izdaci za otplate dugova	709.962.869	637.214.862	814.138.565	-72.748.007	89,8
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	487.805.936	424.519.024	533.285.891	-63.286.912	87
	Vanjske otplate	4.203.700	3.322.710	3.929.675	-880.990	79
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	130.000.000	130.000.000	219.976.879	0	100
	Otplate unutaršnjeg duga	87.953.233	79.373.128	56.946.120	-8.580.105	90,2
	Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0,0
	Otkup duga	0	0	0	0	0,0
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	-379.962.869	-402.434.448	-559.449.874	-22.471.579	105,9
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	-107.000.000	70.430.755	-8.374.272	177.430.755	

Rukovodstvo Ministarstva finansija konsolidovani Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2019. godinu odobrilo je 12. 3. 2020. godine.

**Ministrica
Jelka Milićević**

Konsolidovani bilans stanja na 31. 12. 2019. godine			
Naziv institucije: Budžet FBiH			
Opis	U obračunskom razdoblju tekuće godine	U istom obračunskom razdoblju prethodne godine	Procent (2/3)x100
1	2	3	4
I. AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	809.992.472	600.180.988	135,0
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	493.145.804	316.415.348	155,9
2. Vrijednosni papiri	0	0	0,0
3. Kratkoročna potraživanja	220.323.922	181.206.071	121,6
4. Kratkoročni plasmani	45.010.788	35.991.182	125,1
5. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	760.709	760.399	100
6. Zalihe materijala i robe	-11.021	850	-1.296,6
7. Zalihe sitnog inventara	11.021	-850	-1.296,6
8. Kratkoročna razgraničenja	50.751.249	65.807.988	77,1
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	973.314.040	940.925.533	103,4
9. Stalna sredstva	556.111.731	519.721.371	107,0
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	249.815.673	241.419.178	103,5
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	306.296.058	278.302.193	110,1
12. Dugoročni plasmani	447.940.606	345.424.100	129,7
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0,0
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	447.940.606	345.424.100	129,7
15. Vrijednosni papiri	932.945	932.945	100,0
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	261.034	-65.405	-399,1
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	671.911	998.350	67,3
18. Dugoročna razgraničenja	218.405.465	316.200.890	69,1
UKUPNO AKTIVA (A+B)	1.783.306.512	1.541.106.521	115,7
II. PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	740.558.157	532.308.621	139,1
19. Kratkoročne tekuće obaveze	175.769.594	162.606.768	108,1
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0,0
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	20.282.954	41.002.029	49,5
22. Obaveze prema zaposlenicima	93.255.374	90.434.412	103,1
23. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0,0
24. Kratkoročna razgraničenja	451.250.235	238.265.412	189,4
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	5.353.411.755	5.448.885.366	98,2
25. Dugoročni krediti i zajmovi	5.296.463.111	5.350.728.381	99,0
26. Ostale dugoročne obaveze	52.184.148	94.709.343	55,1
27. Dugoročna razgraničenja	4.764.496	3.447.642	138,2
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	-4.310.663.400	-4.440.087.466	97,1
28. Izvori stalnih sredstava	-4.815.086.803	-4.860.988.864	99,1
29. Ostali izvori sredstava	319.293.746	306.711.537	104,1
30. Izvori sredstava rezervi	0	0	0,0
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	185.129.657	114.189.861	162,1
32. Neraspoređeni višak rashoda nad приходima	0	0	0,0
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	1.783.306.512	1.541.106.521	115,7

Rukovodstvo Ministarstva finansija konsolidovani Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine odobrilo je 12. 3. 2020. godine.

**Ministrica
Jelka Milićević**

Konsolidovani izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine		
Naziv institucije: Budžet FBiH		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
	I. NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	2.105.295.642
2	Prihodi od poreza	1.675.984.548
3	Neporezni prihodi	429.194.375
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	113.922
5	Kapitalni transferi	0
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	2.797
7	Kapitalni primici i transferi (8)	104.145
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	104.145
9	Finansiranje (od 10 do 12)	234.780.414
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	214.780.414
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	20.000.000
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	2.340.180.201
14	II. NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	1.478.465.930
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	211.876.446
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	23.038.622
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	77.387.470
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.033.212.012
20	Kapitalni transferi	37.206.164
21	Izdaci za kamate	95.745.216
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	28.951.576
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	28.951.576
24	Finansiranje (25 + 26)	657.500.368
25	Izdaci za finansijsku imovinu	19.258.963
26	Izdaci za otplate dugova	638.241.405
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	2.164.917.874
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	175.262.327
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	309.111.368
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	484.373.695

Rukovodstvo Ministarstva finansija konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine odobrilo je 12. 3. 2020. godine.

Ministrica
Jelka Miličević

PREGLED REALIZOVANIH TEKUĆIH TRANSFERA REVIDIRANIH BUDŽETSKIH KORISNIKA U 2019. GODINI

Redni broj	Institucija	Tekući transferi drugim razinama vlasti	Tekući transferi pojedincima	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	Pomoći javnim preduzećima	Pomoći privatnim preduzećima	Tekući transferi u inozemstvo	Drugi tekući rashodi	Ukupno (3 -9)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Parlament FBiH	0	84.450	97.500	0	0	0	26.858	208.808
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	84.700	119.625	315.645	0	0	0	39.977	559.947
3.	Vlada FBiH	792.069	44.280	3.977.424	0	0	0	54.284	4.868.057
4.	Federalno ministarstvo unutarnjih poslova	0	5.000	10.600	0	0	0	1.212.251	1.227.851
5.	Federalno ministarstvo pravde	0	0	0	0	0	0	25.745	25.745
6.	Federalno ministarstvo finansija	18.202.000	0	2.719.275	0	0	0	12.974.370	33.895.645
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	0	0	150.000	19.786.717	3.248.039	0	186.609	23.371.365
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	0	0	0	23.860.000	0	0	101.420	23.961.420
9.	Federalno ministarstvo zdravstva	40.426.167	0	0	0	0	77.762	151.898	40.655.827
10.	Federalno ministarstvo trgovine	0	0	70.000	0	0	0	24.974	94.974
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	2.450.000	0	0	0	0	0	143.474	2.593.474
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	0	21.777	0	0	69.093.310	0	239.278	69.354.365
13.	Federalno ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata	0	301.447.135	3.407.600	0	0	0	1.847.152	306.701.887
14.	Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta	4.310.188	265.420	215.648	0	3.046.060	0	23.287	7.860.603
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	326.845.246	139.317.261	2.045.126	2.249.869	0	0	150.345	470.607.847
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	7.126.500	0	2.230.000	0	0	0	129.813	9.486.313
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	0	21.092.770	0	0	0	0	177.346	21.270.116
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti	3.081.926	0	3.845.639	0	0	0	25.825	6.953.390
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	4.360.725	0	0	0	0	0	222.688	4.583.413
20.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH	0	0	0	0	0	0	1.059.932	1.059.932
21.	Federalno tužilaštvo FBiH	0	0	0	0	0	0	4.813	4.813
22.	Federalna uprava civilne zaštite	1.068.000	0	70.839	0	0	0	877.659	2.016.498
23.	Javna ustanova Federalna novinska agencija	0	0	0	0	0	0	65.984	65.984
UKUPNO (1 – 23)		408.747.521	462.397.718	19.155.296	45.896.586	75.387.409	77.762	19.765.982	1.031.428.274

PREGLED PROJEKATA ZA KOJE NISU POVUČENA KREDITNA SREDSTVA

Kreditor	Projekat	Krajnji korisnik	Planirano razdoblje implementacije projekta	Ugovoreni iznos kredita	Iznos kredita povučen do 31. 12. 2019	Iznos nepovučениh sredstava	Troškovi plaćeni u 2019. godini	Ukupno plaćeni troškovi do 31. 12. 2019.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
EBRD	Željeznice II	JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo	9. 6. 2006.- 30. 1. 2019.	82.144.860	73.276.448	8.868.412	18.967	2.929.484
EBRD	Gradske prometnice	Kanton Sarajevo	1. 10. 2013.- 30. 6. 2019.	44.006.175	41.613.102	2.393.073	14.198	634.068
EBRD	Projekat Koridor Vc 2	JP „Autoceste“ FBiH d.o.o. Mostar	1. 4. 2017.- 31. 12. 2019.	156.466.400	42.845.082	113.621.318	708.545	2.554.224
EBRD	Projekat Koridor Vc 2 Nastavak	JP „Autoceste“ FBiH d.o.o. Mostar	1. 4. 2018.- 31. 12. 2019.	148.643.080	92.076.540	56.566.540	456.888	1.527.249
EBRD	Projekat Vodovod Visoko	Općina Visoko	1. 3. 2018.- 15. 12. 2020.	8.801.235	5.313.411	3.487.824	27.338	102.713
EBRD	Projekat Vodovod Gradačac	Općina Gradačac	1. 1. 2018.- 31. 12. 2020.	11.734.980	3.339.747	8.395.233	54.908	272.796
EBRD	Sanacija cesta nakon poplava	JP „Ceste“ FBiH d.o.o. Sarajevo	1. 6. 2019.- 13. 6. 2020.	127.128.950	4.489.955	122.638.995	1.830.707	1.830.707
EBRD	Projekat vodovod Sarajevo	Kanton Sarajevo	1. 1. 2019.- 15. 7. 2022.	48.895.750	488.958	48.406.793	198.537	198.537
EBRD	Projekat regionalni vodovod Plava voda	Zeničko-dobojski kanton i Srednjobosanski kanton	1. 7. 2019.- 28. 8. 2020.	21.514.130	215.141	21.298.989	393.664	393.664
Svjetska banka-IBRD	Projekat modernizacije cesta	JP „Ceste“ FBiH d.o.o. Sarajevo	1. 1. 2018.- 31. 12. 2021.	113.438.140	23.386.059	90.052.081	265.489	717.344
Svjetska banka-IBRD	Projekat podrške zapošljavanju	Federacija BiH	26. 1. 2018.- 1. 10. 2021.	56.719.070	24.241.034	32.478.036	92.306	286.415
KfW	SCADA/DMS/OMS	JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo i JP „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar	19. 9. 2012.- 30. 6. 2020.	15.724.873	6.678.679	9.046.194	31.374	433.484
KfW	Projekat vjetroelektrane Podveležje	JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo	1. 7. 2014.- 31. 12. 2019.	127.128.950	22.809.954	104.318.996	296.586	2.215.170
KfW	Izgradnja hidroelektrane Janjići	JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo	30. 11. 2019.-30. 12. 2023.	58.674.900	0	58.674.900	146.687	1.313.667
KfW	Izgradnja crpne hidroelektrane Vrilo	JP „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar	1. 7. 2015.- 30. 12. 2023.	195.583.000	0	195.583.000	488.958	2.567.029
KfW	Vodovod i kanalizacija u BiH II	Grad Tuzla i Grad Zenica	1. 7. 2015.- 31. 12. 2019.	21.514.130	9.497.034	12.017.096	42.802	365.634
MMF	Extended Fund Facility	FBiH	1. 7. 2018.- 1. 7. 2019.	713.938.848	204.371.808	509.567.040	795.150	1.242.420
UKUPNO:						1.397.414.520	5.863.104	19.584.605

Rukovodstvo Ureda

Dževad Nekić – generalni revizor
Dragan Kolobarić – zamjenik generalnog revizora

Šefica Kabineta

Mia Buljubašić

Rukovodilac Sektora za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta

Munib Ovčina

Rukovodioci sektora za finansijsku reviziju

Mirsada Janjoš

Sead Čorbo

Mira Pažin

Koordinatorica Sektora za Reviziju učinka

Aida Đozić

Viša revizorka za IT

Derviša Harbaš

Kompjuterska obrada

Odjeljenje za informacione tehnologije

Lektura

Šejla Hukara

Izvor fotografije s naslovnice

https://www.reddit.com/r/timberwolves/comments/apix5m/wolves_pack_mentality_is_extremely_loyal_even/

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH

71000 Sarajevo
Ul. Ložionička 3
Bosna i Hercegovina

Tel.

+387 (0) 33 723 550

Fax:

+387 (0) 33 716 400

E-mail:

vrifbih@vrifbih.ba

Web:

www.vrifbih.ba